GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.
Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.
Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.
All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.
If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UMEÅ UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

Universitetsbiblioteket

GÖTEBORGS·UNIVERSITETS·BIBLIOTEK

Allmänna Sektionen

Litt.
Sv.

xfr. 56/459

Axel W. Ottenberg

Pröfningar.

Berätte'se för Stockholms-Tidningen

af

Arngrim. [pseud.]

Förf. till En ärans hjelte, Den förskjutna och Fostbrödralag.

Första afdelningen:

En episod.

STOCKHOLM
Ernst H. Gernandts Boktryckeri 1892.

GÖTEBORGS STADSBIBLIOTEK

Första afdelningen.

1. Mötet vid dikeskanten.
2. Unga herrar.
3. Serenaden.
4. Den lilla tanten.
5. Hofrättsrådets svaga sida.
6. Den oemotståndliga.
7. Eklunden.
8. Seger.
9. Ett teaterbesök.
10. En öm dotter.
11. Goda föresatser.
12. Lilla frun lyckades.
13. Balen.
14. Doktorn reser åt landet.
15. Frestelsen.
16. Stämningar.
17. Födelsedagsfesten.
18. Brydsam belägenhet.
19. Juden Salomon.
20. Ångest.
21. Räddning.
22. Det unga hjertats första sår.
23. Den afslöjade sanningen.
24. Luftslotten sammanstörta.
25. Upplösning.

1.

Mötet vid dikeskanten.

I Östergötland, knappt en åttondels mil från Karlsborgs slussar och blott ett stenkast från kanalen, låg vid tiden för vår berättelse ett litet envånings hvitmåladt trähus, väl inbäddadt i en ung skog af hvitstammiga björkar, jemte några äfvenledes späda askar och almar, mellan hvilka slingrade sig smala sandgångar, som här och der omslöto grupper af törnrosbuskar eller dalier, löfkojor, reseda och penséer.

Denna plantering utgjorde ett mellanting mellan park och trädgård, som gaf en inbjudande poetisk anstrykning åt den tarfliga bygnaden, hvilken tydligen på senare tider, såsom något främmande för dess ursprungliga enkelhet, blifvit prydd med en glasveranda, som intog hela dess framsida och var äfven nästan till öfverlastning fyld med blommande krukväxter.

Denna lilla oas på den härstädes flacka östgötaslätten egdes af enkefru Hedvig v. Franken, som dit dragit sig tillbaka i fullständig

enslighet, med blott en tjenarinna och sina älsklingar, blommorna.

Den ännu unga enkan, som för få år sedan köpt och omskapat efter sin smak den lilla oansenliga bondgården och ingen sökte och ingen tog emot, blef naturligen föremål för mycket klander och gissningar af nyfikna grannar; men som hon icke tog den ringaste notis härom, så lefde hon i ett ostördt och, att döma af hennes för det mesta fridfulla ansigtsuttryck, lyckligt lugn.

Den dag, vi våga med våra andliga ögon blicka in i denna fristad, se vi dock tvenne personer beqvämt tillbakalutade i ett par länstolar inom den blomsterrika verandans glasrutor och äro de tydligen i ett lifligt samtal.

Fru Hedvig hade fått besök af sin broder lektor Fabian Bovaller. Denne man syntes vara många år äldre än systern, eller hade de strider han utkämpat med sig sjelf under lifvets bittra skiftningar fördubblat årens tyngd och ristat dessa djupa fåror på hans panna och lemnat detta dystra moln i hans blick. Det förefaller antagligt, att så förhåller sig, då man betraktar den ungdomliga gestalten med de spänstiga rörelserna, det ännu mörka lockiga håret, de fint rundade kinderna och framför allt det intagande leendet kring den välformade munnen, allt detta som tydligen tillkännagaf en man i sina bästa år.

Hans syster syntes deremot långt yngre än

de fyrtio år, hon uppnått. Af hennes skönhet återstodo tydliga reminiscenser och att hon icke åldrats till sinnes derom vittnade i detta ögonblick det lifliga minspelet, de blixtrande ögonen och de ömsom leende och ömsom trotsigt hopknipta läpparna.

Hon talade med en sådan ifver, för att icke säga passion, att detta framlockade en medlidsam suck från brodren. Han fattade hennes hand och såg henne med sin milda, djupa blick in i ögonen.

— Stackars Hedvig! — yttrade han. — Jag är ledsen att hafva nödgats begära dessa upplysningar och återkalla ditt bittra förflutna, då jag ser, att du ännu lider deraf lika mycket som om det timat i går. Det är dock femton år sedan, och tiden...

— Ja, femton år, — afbröt Hedvig ifrigt, — sedan Franken och jag genom ömsesidig öfverenskommelse lefvat åtskilda, men det är blott fem år sedan hans död, och trots allt, grämer det mig, att icke hafva återsett honom, då han sjelf så ifrigt önskat det.

— Ja, jag förstår fullt väl, att detta skall smärta dig, och utan tvifvel hade de upplysningar, han måhända på sitt yttersta varit hågad att lemna, varit af oberäknelig vigt. Hur och när fick du underrättelse om hans rysliga död?

— Två dagar efter sedan han skjutit sig, genom ett brefkort, kallt, hårdt, skoningslöst.

— Från hvem?

— Från den usla qvinna, som räknade sig äfven hans sjelfmord till triumf öfver makan och modern, i det hon kastade hela skulden derför på mig, som icke utverkat laglig skilsmessa, så att han kunnat gifta om sig. Jag hade alltid yrkat derpå, men Franken sköt upp år för år, och skref i början om »försoning». De senare åren fick jag aldrig bref, och underrättades endast genom det beställsamma ryktet, att han sjönk allt djupare i sitt utsväfvande lefnadssätt.

— Arma Hedvig!

— Först ett par år efter hans död kom en af hans forne kamrater och förtäljde mig om hans olyckliga melankoli och hans ifriga önskan att återse mig och höra ett förlåtelsens ord. Han hade skrifvit flere bref, hvilka jag aldrig fått; troligen hade de blifvit förhållna af henne.

— Som naturligen fruktade en försoning, och utan tvifvel förbittrade hans lif; sådana förbindelser hämna sig alltid, och hon ensam bär ansvaret för hans sorgliga slut. Men vi skola icke vidare tala om det förflutna, då det endast smärtar dig, och de upplysningar jag önskat angående den tilldragelse, som blef första akten i ett drama, som ännu icke nått sin upplösning, ej kunna gifvas mig af dig och genom Frankens död kanske blifva omöjliga att vinna.

— Ja, jag vet derom ingenting mer än hvad hela verlden vet, nämligen det allmänt

kända uppträdet i kapten Fobbs hus, och någon vidare hemlighet kan dermed icke vara förknippad. Den uslingen...

— Hedvig, låt oss icke döma någon ohörd. Har du aldrig sedan återsett denne din mans vän?

— Nej, lyckligtvis ej. Som du vet, flyttade jag vid tiden för nämda skandal till Upsala för att fullfölja min sons uppfostran. Min son! — Hedvigs ögon strålade och hvarje moln, som forna minnen frammanat, veko från hennes panna. — Min son, min käre, käre Georg, har aldrig gjort mig annat än glädje! Jag ryckte honom undan det förderfliga inflytandet af faderns laster och gjorde till min lefnads enda uppgift att dana honom till en ädel, god och redlig menniska. Mina tillgångar voro mer än små för att bekosta hans studier. Jag gaf lektioner i musik och franska och sträfvade på allt sätt för att förtjena. O, jag var så lycklig under mitt arbete för mitt barns väl, och jag var äfven tillfreds med att Georg växt upp i fattigdom. Han insöp då inga slösaktiga vanor, och jag hoppades, att han skulle lära penningens värde och få afsky att inträda i de öfvermodiges och slösaktiges led. Jag tror, att jag lyckats. Säg broder, — återtog Hedvig och modersstoltheten lyste i hennes blick, — säg, hvad tycker du om Georg?

— Georg är nu en behaglig ung man, och låt oss hoppas, att han har en sund själ i en sund kropp.

— O, ja! Jag är säker derpå. Det lilla arf vi fingo efter en aflägsen slägting, och hvaraf du, Fabian, ädelmodigt afstod din del till Georgs förmån, gjorde vårt lif mindre bekymmersamt, och Georgs lysande framsteg voro städse min stolthet och fröjd. Att han beslöt sig för att beträda den militära banan var långt ifrån i enlighet med min önskan, men jag kunde ej hindra honom. Jag köpte då, på din inrådan, broder, detta lilla landtställe, emedan det blifvit för dyrbart att lefva i Stockholm. Georg har nu fyra år varit en välbestäld gardeslöjtnant. Han är omtyckt af sina förmän, och har icke gifvit mig skäl, till ett ögonblicks oro.

— Gifve Gud, Hedvig, du måtte få förblifva lika lycklig mor, som du varit olycklig maka!

— Jag är det — jag är det broder! Min son älskar mig, han skall aldrig hafva hjerta att göra mig bekymmer. Olyckor kunna inträffa. Dem kan jag bära. Jag har tusen gånger sagt honom det. Ja, hvad som möter honom eller mig oförskyldt, skall jag taga med undergifvenhet och mod — allt, utom oredlighet af min son. Han vet detta från sin späda barndom och jag behöfver icke frukta det. Han är nu man och har bestått ynglingens alla frestelser med heder.

— Ja, låtom oss hoppas.

— Se der kommer Lovisa, som varit och hemtat posten. Tack, min flicka! Gå nu och laga till vår lilla té-supé. Du kan gerna duka här på verandan i det der hörnet under akasierna.

— Dina blommor äro verkligen beundransvärda, syster — sade Fabian, i det han nogare betraktade dem, under det Hedvig öppnade postväskan och plockade fram tidningar och bref.

— Ah, der ha vi bref från Georg! — utropade hon och slet upp omslaget med ifver.

— O, hvilken glädje! Georg kommer hit i morgon! Det skall blifva en fältmanöver på Malmen. Han har begärt permission för att få tillbringa en dag hos mig. Säg broder, du stannar ju här öfver morgondagen. Du skall resonnera med Georg, riktigt lära känna honom och du skall se att min moderskärlek icke öfverdrifvit.

— Bästa Hedvig! Jag dröjer gerna och ingen skall hellre än jag anse den berättigad.

Morgondagen inträdde med strålande sol och med första ångbåt från Stockholm, som lade till vid Karlsborgs slussar, anlände Georg. Vacker och strålande glad hoppade den hurtige, unge officeren från däcket och togs emot med handtryckningar och varma hjertan af moder och morbroder. Man hastade att draga sig undan alla främmande blickar, för att så

fort som möjligt hinna hemmets blomstersmyckade veranda och der ostörda få ge luft åt återseendets glädje.

Georg var verkligt barnsligt glad. Han slöt sin mor gång på gång i sin famn, kysste hennes händer, berömde hennes blommor och försäkrade att i Stockholm presterades icke en läckerhet jemförlig med de hembakade kringlorna.

Georg var okonstlad och behaglig. Det fans hos honom intet spår af unga herrars vanliga suffisance. Skimret af intelligens och godt hjerta bestrålade de reguliert vackra anletsdragen och den allvarlige morbrodern, som af bitter erfarenhet lärt att frukta taggarne hos hvarje lifvets glädjeros, glömde en hvar farhåga vid åsynen af denne intagande unge man och denna värdiga moders glädje och stolthet. Ja, tänkte han — hvarför skulle icke någon gång en moders *ärliga* bemödande, under en half lefnad af försakelse och strängt arbete, att dana sitt barn till en redbar samhällsmedlem, lyckas? Ingen belöning kan vara mera rättmätig och sjelfva Nemesis måste deraf bevekas.

Sedan återseendets första glädje lagt sig, var Georg mer än villig att ingå i allvarliga diskussioner i mången lifvets fråga och om än de åsigter, han utvecklade, voro omogna och fantastiska, så var dock grundtonen ren och ärlig. Han omtalade med älskvärd öppenhjer-

tighet sina erfarenheter af det militära kamratlifvet och snuddade i sina berättelser äfven vid det usla, som hör till storstädernas mysterier och framstälde ingalunda sig sjelf som ett helgon utan erkände, att han ofta måste deltaga i kamraternas orgier — men intet slagg tycktes ännu hafva fastnat vid hans karaktär, inga sofismer förvillat hans begrepp om rätt och orätt.

— Man måste stundom tjuta med ulfvarne — sade han — för att icke blifva ansedd som en pedantisk mes; men det i sig sjelf låga och osmakliga kan aldrig innebära någon egentlig frestelse.

— Måtte du alltid behjerta detta — sade lektorn — ty dertill fordras i alla händelser sträng kontroll på sig sjelf och framför allt en fast vilja: »God undervisning främjar naturlig kraft och riktig vård ger styrka åt unga bröst; men der sederna förfallit, fläckas af lyten det ädelt födda», säger Horatius och dubbel ära tillägger jag den, som genom sin egen inneboende kraft kan trotsa besmittelsen af sedernas förfall. Kom det ihåg min vän, så kan du på din ålders dagar blicka med tillfredsställelse tillbaka på ungdomsåren och du eger då det bästa kapital, en menniska kan förvärfva.

— Min son! — hviskade Hedvig, gripen af en plötsligt dyster stämning.

— Ja, kära mamma! Du kallar mig nu ofta

»din stolthet och ära». Jag vore mer än ovärdig, om jag icke alltid förblefve det — sade Georg ömt tryckande hennes hand och den klara blicken borgade för uppriktigheten af den uttalade tanken.

— Mina vänner! — vidtog lektorn, timmarna hafva flugit bort under vårt samtal och jag måste fortsätta min resa. Nu hjertlig tack för denna, den sanna vänskapens högtidsstund. — Farväl syster och farväl systerson! Måtte vi alltid med lika oskrymtad glädje kunna återse hvarandra!

Hedvig och Georg lagade sig till att följa lektorn till ångbåten.

— Vi behöfva ej fjeska — yttrade Georg.

Hedvig hade tagit sin broders arm och de gingo långsamt framåt.

Då de voro i begrepp att passera landsvägen, sågo de en droska förspänd med ett par magra skjutshästar, som höllos med stadig hand af en halfvuxen pojke, hvilken uppmärksamt kikade utåt kanalen för att vara beredd, när hästerna, skrämda af båtens obehagliga signal, skulle bjuda till med en kastning åt sidan. De åkande, en herre och ett fruntimmer hade tagit plats på dikeskanten.

Våra promenerande nalkades långsamt under lifligt samspråk, då Hedvig plötsligt ryckte till och hviskade flämtande:

— Se, se — det är han!

— Lugna dig — jag ser att det är kapten

Fobb med sin sinnessjuka hustru. — Möt *de olycklige*, låt din ovilja fara. Låtom oss passera förbi och helsa.

— Aldrig! — yttrade Hedvig med blixtrande ögon och hatfull ton, i det hon tvärt vände om; men just i detta ögonblick reste qvinnan på dikeskanten upp sitt nedböjda hufvud och för en sekund fästes hennes stirrande blick på Hedvig. Ett dunkelt igenkännande tycktes ega rum och med skymten af ett leende sträckte hon ut handen. — Mannen vid hennes sida hastade att ömt lägga armen om sin hustrus lif och återföra henne till vagnen. Men just nu ljöd signalen från ångbåten, hästarne krånglade, men kraft- och modlösa som de voro lugnades de snart af körsvennen. Kapten Fobb skyndade att hjelpa sin hustru upp i vagnen, tog plats vid hennes sida i det han lyfte på hatten för de promenerande och ett bittert leende krusade hans läppar, då han såg, att fru Hedvig med en föraktfull min uraktlät att besvara hans helsning.

Vagnen försvann i ett moln af damm.

— Hvilket olyckligt möte — sade Hedvig ännu darrande af sinnesrörelse. — Skulle då bittra påminnelser störa äfven denna sköna dag. Skall det då aldrig förunnas mig en enda oblandad glädjestund?

— Vi måste skynda, om morbror skall hinna om bord — anmärkte Georg.

Man hastade framåt.

— Farväl Hedvig! Farväl Georg! Helsa och fröjd till er båda — sade lektorn. — Kära syster! — tillade han hviskande — lär att glömma och förlåta! Var viss, att endast Gud kan döma rättvist!

2.

Unga herrar.

— Hvad fattas dig Georg? Jag tror den gladaste bland de glada behagar taga på sig en allvarsam min. Bort med allt grubbel — lefve glädjen! utropade löjtnant A., i det han tömde sitt punschglas och tände sin tredje cigarr.

— Säg, du oöfverträfflige salongshjelte, har du haft otur hos de täcka i afton? frågade B.

— Se här dig bålen vinkar! Dränk förtreten och gör dig icke till bland kamrater, ropade C.

— Låt mig vara! Lifvet har också sin allvarsamma sida! svarade Georg stråligt.

— Ha, ha, ha! Ja, det var en upptäckt, som min tomma plånbok dagligen påminner

mig om; men icke får man pjunka för det, yttrade D. och E. på samma gång.

— *Attention, mes amis!* återtog A. Jag ser, att X.-hjelm är färdig att föredraga protokoll, hållet öfver skönheterna på balen hos enkefru Selina Poppenhjelm, den afton som är i afton.

— Nå låt höra! ropades med ifver.

— Mina värda herrar och giftermålskandidater! började en liten löjtnant med läspande röst. — Mina anspråkslösa anteckningar kunna ej hedras med namnet protokoll. Det är blott en liten lista på de damer som allt efter qvantitet eller qvalitet kunna hoppas att blifva uppmärksammade af Martü utsvultna söner. Jag . . .

— Såå — afbröto flere röster — börjar du med ditt egna nobla jag, så tröttna vi vid första punkten. Uteslut dig sjelf lilla valp, vi kunna i alla fall ej gifta bort dig. Hvem är den första på listan? Naturligtvis värdinnan sjelf fru Selina: Cendrée, smäktande ögon, bländande hy, öfverdådig toalett, stor förmögenhet; dock inga kända fastigheter. Ålder mellan 25 och 30.

— Behöfs ej flera detaljer vidare!

— N:o 2 Lotten, nätt och brunett. Brukspatronsdotter från . . .

— Stryk ut! Jernet är alltjemt i fallande.

— N:o 3 Klara, tjock och kort, uppnäst och lagom dum för att vara lätthandterlig. Fadren

gör i tändstickor, — arf på mödernet genast åtkomligt.

— Sista punkten är värd att taga i betraktande.

— N:o 4 Eufrasia, ståtlig figur, trubbig näsa, spetsig tunga. Damen är myndig och eger en faddergåfva på 10,000.

— För litet! inföll A.

— Ja, alldeles för obetydligt för våra vyer — anmärkte B.

— N:o 5. Enkegrefvinnan Siri, charmant, fin, tjusande, liflig och en lika vig som oförarglig tunga, ansenlig förmögenhet, verklig rikedom på familjejuveler; men o ve! hon utdelar ständigt korgar, — eller hur herr baron von Slanken?

— Akta eder för enskildheter! brummde den tilltalade.

— N:o 6. Nu komma vi till säsongens förklarade skönhet; alla balhjeltars hjertklämma. Alla ruinerade löjtnanters förtviflan, emedan hon »blott för en kan räcka». Den rika, den sköna, den kallsinniga Ina Gazell . . .

— Halt! utropade Georg och reste sig häftigt från sin plats. Hon får icke nämnas i ett lag som detta — fortfor han med blixtrande ögon. Hon står för högt att förblandas med dessa koketta fruntimmer, som mer eller mindre förtjena att blifva föremål för våra spekulationer eller vårt spe. — Finnes det ej flera på din lista, så har du ej haft ögonen öppna

— för resten kunnen I ju som vanligt forska i förmyndarkammaren; der finnen I bland andra låghalta Charlotte, som blir egarinna till en kassakista, till hvilken nyckeln rostat af brist på bruk. Vidare svarta Karolina som rår om ett stenhus på söder och så den lilla rosenknoppen Eulalie, som jemte egen förmögenhet är presumtif arftagerska till en lungsigtig onkel . . .

— Ja se der ett verkligt godt parti! — ropades med ifver — lungsot hör till slägten. Der är således hopp, ja, nästan säkerhet om ett snart enklingsstånd!

— Ja, ja vi önska oss alla hemgiften omsväfvad af dylika förhoppningar.

— Ja lycka till, och nu god natt! — sade Georg föraktligt.

— Hallå! hvad står på, då du brytor laget?

Utan att besvara de frågor och anmärkningar, som följde honom af hans halfrusiga kamrater, skyndade Georg att taga sin hatt och rusade gatan framåt, som förföljd af furier.

Då han såg sig långt aflägsnad från sina stojande kamrater och snart sagdt ensam på de öde gatorna, saktade han sina steg och frågade sig sjelf helt förundrad: Hvarför hade han denna afton ej funnit nöje i sina vänners lag? Hvadan den besynnerliga sinnesstämning, som bemäktigat sig honom och låtit honom känna

behofvet af ensamhet och eftertanke? »Lifvet har dock sin allvarsamma sida», mumlade han för sig sjelf gång på gång. Ja, sin allvarsamma, som vi förr eller senare måste behjerta. Låtom oss göra det i tid, på det att vi måtte undgå det förfärliga, som ligger i ordet *försent!*»

— Hur dessa hennes ord ljuda i mina öron, tänkte han för sig sjelf, hur hennes stolta hållning, hennes djupa blick, så sann, så varm, så fri från all tillgjordhet har väckt upp mig ur den tankeförslappande dvala, som blifvit följden af detta onyttiga dagdrifvarlif — detta allt annat än förädlande kamratlif; der den i orgierna öfverdådigaste är den förnämste. — Ja, denna flicka har kommit mig att rodna inför mig sjelf — — Hvad, skulle det då verkligen finnas ett oförklarligt något hos somliga varelser, som oafsedt alla egennyttans intressen har inflytande på andra individer? Detta barn, denna skolflicka — jag kan icke till henne föra samma språk som till de andra. Hur omskapar icke hennes blotta närvaro min tankeverld! Hur öfverraskar jag mig icke sjelf med begäret efter ett bättre lif — ett ädlare mål än nöjet — än sinnenas — — — Ja, det är ej ännu försent! Jag har ännu tid att helga mitt lif åt arbetet — åt den rastlösa verksamhet, som ensam skänker menniskan njutningar henne värdiga. Ja, jag *vill* och ..lja är att kunna.

— Hvad är det du går och mumlar i mån-

skenet? Seså kära bror, låt mig taga din arm. Jag är såder lagom ankommen, för att vara litet ostadig i gången. Jag ser verlden genom ett skimmer, som i betydlig grad förskönar henne. Henne, sa' jag henne? Ja, si då menar jag naturligtvis fru Selina. — Ja, den qvinnan hon kan göra en galen med blott en liten knyck på sitt vackra hufvud. Du Georg, som förstår dig på'et, såg du, hur hon var klädd i afton — hvilken hänförande toalett — någonting som ordspråket säger — — —

— Förskona mig från dina ordspråk!

— Ja bevars — hon är i alla fall den bästa. Ja, *vive les veuves!* Lefve enkorna! Det är min franska — men hvad går åt dig Georg? Du ämnar undandraga en kamrat din arm.

— Jag är sömnig och vill gå hem.

— Pass, den gubben går inte. Jag har just gått fatt dig, för att återföra dig till kamraterna. De hafva beslutit att gifva en serenad utanför fru Selinas fönster och som du är vår förnämsta tenor, så är du oum . . . oumbärlig. I morgon äta vi frukost i det gröna eller grå, ty malicen påstår, att ännu den 20:de maj vi, på jorden ej se ett enda grönt strå. Ja, ä' icke de gudomligt! Se der hafva vi hela klungan af sångare.

— Rakt på målet mina vänner! ropade första basen. Jag spår, att till tack för sere-

naden få vi se en skymt af den hulda; men Georg har du tappat din plånbok? Det vore det enda, som skulle kunna ursäkta din brist på kurage. Sjung menniska sjung!

Och Georg sjöng och sällan hade hans stämma klingat klarare och renare, än den nu ljöd i den stilla natten.

3.

Serenaden.

Fru Selina lyssnade till de smekande tonerna och vände sig med ett triumferande leende till en blek gestalt, som ännu i full baldrägt satt hopsjunken i ett soffhörn.

— Hör du lilla oskuld — kom hit! — ropade Selina och närmade sig fönstret, för att äfven något litet kika mellan gardinen på sångarne.

— Hör denna tenor! Känner du igen den? Ah, hvilka toner! Här kan man med allt skäl utropa: »Toner, så underbart brusande. Toner, som allt hvad de nå göra tjusande», som Kung Renés dotter sjunger i den lilla söta pjesen af samma namn. — Ja, då man sjelf vet sig vara föremål för dessa toner, så är det väl mindre

underligt, om man sjelf blir en smula tjusad.

— God natt, Selina!

— Hvad, min kära Ina, ämnar du redan gå ifrån mig. Midt under serenaden — åhnej, vänta och låtom oss lyssna — än en sång. — Hvilken klang i denna röst! — Så, nu är det slut. Herrarne aflägsna sig. — Man måste väl draga en smula på gardinen och gifva en vink till tack.

— Nej, för allt i verlden! — utropade Ina och fattade Selinas arm — icke måtte du väl tänka visa dig i nattdrägt?

— Lilla sjåp, jag skall då spela den otacksamma för att skona din blygsamhet. Seså, se ej så indignerad ut. De äro borta. Återtag din plats i soffhörnet och låt oss prata. Det är sällan man får rå om dig och jag måste lyckönska mig, att din lilla tant var illamående, så att jag fick vara ditt förkläde på min egen bal och behålla dig öfver natten. Det vore väl märkvärdigt, om ett par unga af säsongens mest firade skönheter, som vi, ej skulle hafva en massa förtroenden att meddela hvarandra efter en bal och dertill en, som ej var misslyckad, skulle jag tro?

Ditt esprit d'arrangement är alltid beundransvärdt, kära vän.

— Åhja, jag har nog litet talang. Det finnes heller ingenting mera förtjusande än baler och fester. I morgon skall jag på stor

middag till grefve Q:s, på supé till baron B:s och för de närmaste tre veckorna vet jag ej, att jag behöfver vara ensam en enda afton.

— Finner du ensamheten så obehaglig.

— Outhärdlig!

— Så underligt! Jag känner mig lyckligast då!

— Ina, du är ett barn, trots dina 19 år. För att trifvas i ensamheten måste man ännu vara upptagen af en skolflickas luftiga drömmar om den verld hon icke känner och dock så lifligt längtar efter, d. v. s. den mogna qvinnans verld — kärlekens verld och — — —

— Och intrigernas.

— Nå ja, hvarför inte! Hvad hade man annars för roligt? Att litet smått, helt oskyldigt förstås, leka med dessa skapelsens herrar, som spekulera både på vår kassa och våra behag med den kallblodigaste beräkning — med det hjertlösaste åsidosättande af hvad heder och samvete bjuda — att en liten smula hämnas på dem, att trampa dem under våra sidenbeklädda fötter. Hvad kan vara muntrare — hvad kan vara mera berättigadt?

— Och hvad kan väl vara tröstlösare än en sådan erfarenhet af den verld, som i drömmen syntes så skimrande, då man vid dina år tänker på hämdens njutning? — Du har varit gift — var du olycklig?

— Nej, jag hann icke bli det, ty äktenskapet räckte icke mer än sex veckor.

— Sex veckor?

— Åhja, det kunde vara nog och jag skall alltid skatta som en lycka, att min man hade den artigheten att dö så snart.

— Hu, Selina! Kan du ändå tänka som du talar? Din man var ju god och hederlig och du har ju honom att tacka — — —

— För den förmögenhet, hvaraf jag nu njuter. — Ja visst, men det var ju för att få den, som jag fördrog gubben och löpte risken, att långa och många år få bära bojan. Kära Ina! du fasar för mitt lättsinniga tal; men hvarför skulle ej qvinnan under kritiska förhållanden få adoptera männens åsigter — — — Bland dem finnes knappast någon, som äfven under lyckligaste förhållanden icke är fal för penningen. De taga utan tvekan trollet för guldet och riskera egentligen mycket litet, ty de lefva i de flesta fall lika fria, — icke så med qvinnan, hon säljer sig till kropp och själ och får taga det dagliga eländet sådant det beredes henne. Jag hade att välja mellan ytterlig fattigdom för mig och min ouppfostrade broder eller att under ett oberäkneligt antal år vara sjukskö-terska åt en utlefvad gubbe. Nåväl, jag förskonar dig från detaljerna af allt det upprörande i ett sådant äktenskap — allt nog, jag hade tur — befrielsen kom förrän man kunnat hoppas — hvarför skulle jag hyckla sorg öfver

en menniskas död, som sjelf förslösat sin lifskraft — det är ingen förlust hvarken för samhället eller den enskilde. Jag erkänner, att jag har ett lätt sinne och gerna vill njuta af lifvets glädje; men jag har nog också stunder, då jag lika innerligt, som du, längtar efter något ädlare, än den flärd, hvaråt jag öfverlemnar mig — men säg mig då, hvaruti består detta ädlare, detta bättre? Hvar i hela rymden finnes det?

— Jo, det finnes! — utropade Ina med ifver, i det hon reste sig upp; hennes nyss bleka kinder färgades, hennes ögon blixtrade. — Det finnes i nyttig verksamhet, i sanning, dygd och heder — någon lycka i lifvet är ju i annat fall ej tänkbar. O, beröfva mig icke tron på det ädla, det upphöjda i menniskosinnet — det finnes! Det måste finnas!

— Ja, gerna för mig, kära du. Låtom oss antaga, att det finnes, fastän jag icke varit klarsynt nog att upptäcka så dyrbara skatter. I den verld jag lefvat, har jag städse sett egennyttan, fåfängan och maktbegäret vara de hemliga driffjedrarne äfven till på ytan de noblaste handlingar. Jag önskar dig bättre lycka, älskling, i dina framtida observationer.

— Annorlunda talade min moder och min lärare, — sade Ina i det hon djupt nedslagen lutade hufvudet i handen.

— Käraste min vän! Det är illa af mig att störa din ungdoms lyckligaste illusioner och

jag är gerna villig tro, att din moder och din lärare ha sannare bedömt menniskonaturen. Blygsamhet och ädelmod fordras nog ännu på landet, det är blott storstadsluften, som är litet för mycket bemängd med egennyttans baciller — se så, småle nu och lef lycklig i din tro på det storslagna, svärma gerna för det upphöjda och ädla — och som jag nogsamt ser, att du är alltför allvarligt stämd för att vara hågad för sådant der trefligt småprat, som man brukar efter ett festligt samqväm, så är bäst säga god natt! Sof och återse i drömmen dina skimrande luftbilder. Jag för min del ämnar drömma om en viss mörklagd tenorsångare. Det finner jag mera reelt, mera substantielt och således mera förnuftigt. Jag önskar för resten, att du i morgon måtte haf vaen mindre förtviflad min, annars blir jag vackert fast, då jag skall återleverera dig till din store onkel och din lilla tant.

Då Ina blef ensam, förde hon handen först till sin panna, så till hjertat.

— O, hvilken olidlig smärta! — utropade hon, — det kännes, som om marken svigtade under mina fötter, som om jag vore på väg att förlora hvarje stöd både inom och utom mig — och hvadan detta?

Med hejdlösa tårar fuktade hon sin hufvudgärd, grät som man gråter i ungdomens vår, utan att klart förstå hvarför.

4.

Den lilla tanten.

— Är flickan verkligen sjuk, så skicka efter doktorn och låt mig vara i fred! — sade hofrättsrådet Ulfvén, i det han tog sin lilla fru i armen och förde henne med mildt våld ur sitt rum, stängde dörren omsorgsfullt och eguade sig åt sina protokoll.

Den lilla frun, van vid denna sin mans manöver, blef alls icke stött, utan lopp med sin vanliga ifver genom en lång rad af rum och ringde häftigt på en klocksträng.

Efter en förnyad ringning inställde sig helt makligt en betjent.

— Johanson måste skynda efter doktorn — fröken är sjuk! Johanson gjorde en fjerdedels bugning och försvann.

Lilla frun fjäskade ut och in genom de elegant möblerade rummen, ställde en stol tillrätta här, en soffkudde der, rätade ett ljus i kronan eller dammade af en lyxartikel med sin näsduk och tittade ut genom fönstret i hvarannan minut.

Det skulle nästan hafva varit nog att se hennes hastiga rörelser vid ofvannämnde yttringar af hennes fjeskiga ordningssinne, för att genast kunna bedöma värdet af hennes lilla person och vara alldeles säker, att han i grund och botten var en snäll och menlös varelse. En

sådan, som går man vet ej rätt huru många på dussinet. I lyckligaste fall vandra de sitt lif igenom utan att göra hvarken nytta eller skada. De fylla en plats och blifva ofta inom familjelifvet en välkommen afledare för dåliga lynnen, som saklöst kunna urladda sig på en jemmerligen sårad varelse, hvars obegripliga godhet öfverser med allt, förstår ingenting och kommer med sin välmening all slags förargelse åstad. En sådan menniska är vanligen liten och nätt till figuren, med näpna litet struttiga façoner, ett ständigt leende på de tunna läpparne och stora uttryckslösa ögon. Sådana personer ega ibland en bestämd fallenhet, såsom för musik eller målning, och tro sig då vara förbisedda snillen, spela martyrer och hafva gränslösa pretentioner. De snarare trippa än gå genom lifvet. Följer dem lyckan, mottaga de henne som en ödets skyldiga gärd. Tränas de af olyckan, är deras jemmer outhärdlig och utan ne skymt af tvekan fordra de andras hjelp och uppoffringar. De bästa af dem beundra andras förmåga att arbeta och försörja sig; men säga utan minsta samvetsqval: »*Jag kan icke!* De mina måste draga försorg om, att ingenting fattas mig! — Dessa de mina må hafva hur knapt och sträfsamt som helst. — Ja, de kunna gerna äta skeppsskorpor till sitt morgonkaffe — jag måste hafva färskt hvetebröd,

ty det är jag van vid.» — Att ändra en vana kan knapt den största nöd bringa dem till.

En sådan liten dussinmenniska var fru Ulfvén, Inos lilla tant — men nu ringde det på tamburklockan och doktor Randow inträdde.

Lilla tanten komplimenterade och gjorde sig vigtig med en mängd betydelselösa detaljer angående Inos häftiga insjuknande och trippade vid doktorns sida genom hela våningen. Sedan doktorn med en artig mans goda min fördragit detta tålamodsprof, hamnade han ändtligen vid den sjukas säng.

Han såg framför sig en ung flicka, hvars sällsynt sköna ansigte blossade af feberrodnad, ögonen lyste med en onaturlig glans och händerna lågo krampaktigt tryckta mot hjertat.

Med en vänlig läkares omsorg sökte doktorn att göra sig underrättad om den sjukas plågor; men fick endast förvirrade och otydliga svar. Han kom dock snart till den slutsatsen, att snarare någon sinnesrörelse än något kroppsligt ondt förorsakat febern och han skref sina recepter derefter och aflägsnade sig med ett:

— Jag kommer åter i morgon! — kastade sig i sin droska och for att skåda lidandet på andra ställen och troligen i långt dystrare former.

Hemkommen i sin tysta studerkammare, hägrade dagens händelser för doktorns fantasi och ej underligt, om främst bland dem stod bilden af den unga flickan med sina feber-

rosor på kinder. »Hm, — mumlade han — stackars barn, ovan vid motgången, och sorgen, träffas du hårdt vid den minsta lilla stöt. Denna flicka, denna Ina Gazell, säsongens modedocka, har nyss kallats från det enkla landtlifvet, för att i hufvudstadens nöjesdyrkande kretsar förgudas och förbländas af fåfängans glitter. Hon är rik och skön, måhända äfven rikt begåfvad å hufvudets och hjertats vägar, således i besittning af lyckans förnämsta vilkor. — Hon är qvinna, således för en qvinnas lycka och i allra bästa fall — hvad är en qvinnas lycka? Ett rus! Några få års tillfredsställd fåfänga — det är allt, sedan idel pligter, tunga nog i de flesta fall. — Arma barn! hur tjusande är du dock så länge fjärilsvingens doft får vara orubbadt — detta oskuldens, det rena hjertats, de ogrumlade tankarnas doft. — Men detta lär du ej länge få behålla och hvad rör det mig? En bruten blomma mer eller mindre i lifvet. — Bah, *en* bland de tusen fler. — — Bort, bort alla objudna tankar och åter till studier och forskningar!

Och med sin vanliga viljekraft var doktorn snart fördjupad i sitt arbete, vid hvilket han gerna glömde både tid och rum och dagens små bekymmer.

Obemärkta kunna vi nu taga vår eskulap i litet närmare skärskådande.

Då vi presentera doktor Randow för läsaren, var han nära sina trettio år; men man

skulle varit frestad anse honom för mycket yngre, att döma efter den friska hyn, den elastiska, spensliga figuren; men öfver de fina, reguliera anletsdragen hade utbredt sig ett drag af allvar, som nästan gränsade till mellankoli och visade, att han icke vandrat sin bana så pass långt, utan att besväras af lifvets stormar och dock glänste i ögonen understundom en blixt, full af romantisk glöd. Voro dessa blixtar känslans ögonblickliga eruptioner? Det låg något gåtlikt motsägande i detta ansigte. Den kalla vintern i hans yttre tycktes liksom vilja fördölja den brinnande sommaren i hans inre. Men sväfvade ett leende öfver anletsdragen och spelade glädjen i hans ögon, då syntes hans hela väsende förvandladt till ett enda solsken af ett alldeles oemotståndligt behag.

Randow var icke ett af lyckans skötebarn dem allting står till buds redan från vaggan. Han hade utgått ur ett tarfligt, om också icke utfattigt hem, hade tidigt blifvit föräldralös och måste uteslutande lita på sin egen kraft för att kämpa sig fram. Både viljan och ihärdigheten, jemte alla andra goda egenskaper i hans karaktär, sofrades i försakelsens degel. Var hans yttre förhållanden under studietiden bittra nog, så hade han dock alltid en ersättning i inre verldsrikedom. — Må materialisterna säga hvad de vilja, det skönaste menniskan eger ligger i hennes egna tankar. Para-

diset har aldrig funnits till, utom i våra hjertan. I sjelfva verket är himlen blott en tom rymd, utom i vår själ; der är den en verld af ljus, full af eviga uppenbarelser.

Randow sträfvade efter att vara menskligheten till nytta och hade gjort till sitt lifs uppgift att icke förtröttas i detta sitt arbete; men han var lyckligast i ensamheten, då han stundom tillät sin fantasi att få fria tyglar, att föra honom till drömda verldar, der det godas seger öfver elakheten och dårskapen var gifven,; der rättsbegrepp aldrig bortblandades af egennyttan och maktbegäret; der hycklande vänner och lurande fiender icke voro att frukta; der själens åder var den enda gällande; der vetandet den enda makten; der afslöjande af naturens hemligheter den enda ärelystnaden och hemmets frid och kärlek den högsta sällheten, och hvem vet, om icke under alla dessa drömmar till det allmänna bästa, inte också en ljus engel fläktade med sin vinge öfver grubblarens panna och framlockade det der ljufva förskönande leendet som var så oemotståndligt intagande; men trots sina trettio år, hade Randow i verkligheten funnit engelns spegelbild?

Mången gång hade han trott sig finna den; men hittills alltid insett sitt misstag och hade för länge sedan uppgifvit hoppet att

finna den sanna bilden af sitt ideal. Han led af att vara ensam och fruktade att alltid så förblifva, emedan han insåg att han begärde för mycket af en jordisk qvinna. Englar fostras icke i den här verlden.

Detta allt oaktadt var Randow långt ifrån en fantast i vanlig mening, det ville säga oduglig för det praktiska lifvet, tvärtom den som växer upp i försakelsens skola lärer bättre det praktiska lifvets fordringar, än den som växer i öfverflödets, och Randow åtnjöt stort anseende så väl för sina kunskaper, som för deras skickliga användande. Man kan vara fantasirik, utan att vara en fantast. — Men hvad månde han säga, vår doktor, om han visste, att vi företagit oss att glänta på dörren till hans inre verld? Han skulle skratta åt försöket och säga, att det var både förmätet och enfaldigt, ty alla tankar löpa snabbt och tullfritt. Ingen kan hejda dem, ingen följa dem, ingen begripa dem, mer än den som eger dem.

5.

Hofrättsrådets svaga sida.

Då doktorn gjorde sitt nästa sjukbesök hos Ina, fann han hennes puls mera tillfredsställande; men just som han var på väg att lemna rummet, inträdde den lilla fjeskiga tanten och efter behöriga bekymrade miner och besvärliga frågor till doktorn, vände hon sig till den sjuka och berättade i samma andetag, att hon hela dagen haft salongen full af besökande, som kommit för att göra sig underrättade om Inas helsa och just nyss hade hon affärdat löjtn. v. Franken, som visat mycken oro och det allra varmaste deltagande.

— v. Franken är en alltför hygglig ung man, verkligen en fint bildad person. Herr doktorn kanske känner honom?

— Jag har icke den äran, — svarade doktorn litet vresigt, ty han märkte att blotta nämnandet af detta namn dref blodet upp till patientens kinder och ökade pulsens hastighet. — Jag måste förorda, att fröken lemnas ostörd. Ett fullständigt lugn är första vilkoret för hennes återställande.

— Åh, bevars! Tror doktorn det är så farfigt?

— Hvad det icke är, kan det lätt blifva. Mjukaste tjenare!

Tanten sprang ut och in i Inas sjukrum, anbefalde jungfrurna att lemna henne ostörd och beskref för alla, hur nödvändigt detta var, allt under det hon sjelf icke lemnade den sjuka ett ögonblicks ro, utan regalerade henne med hvad *den* hade sagt, *den* hade trott och *den* hade undrat, af alla de besökande. Under det Ina pinad vände sig på sitt läger och längtade efter tystnad och ensamhet, tilldrog sig en annan scen i hofrättsrådets arbetsrum.

Georg hade, då han lemnade salongen, af den i tamburen vaktande betjenten gjort sig underrättad, om hofrättsrådet var inne, och då han erhållit ett jakande svar, inträdde han med en förtrolig bekants frihet, oanmäld.

Hofrättsrådet vände sig om på stolen och ett moln for öfver hans panna vid den unge mannens åsyn. De djupt liggande, litet pliriga ögonen fäste en nålhvass blick på den besökande, som deraf syntes obehagligt öfverraskad och stannade midt i bugningen.

— Sitt ned! — sade värden med kall högdragenhet, — det vill synas, min unga herre, som om jag misstagit mig på eder och det torde vara så godt att med ens afbryta alla underhandlingar oss emellan.

— På hvad sätt, genom hvad har jag varit nog olycklig att ådraga mig hofrättsrådets missnöje? Jag vet mig icke — — —

— Nej, ungdomen vet sig aldrig hafva orätt, — afbröt rådet med imponerande hållning. — Våra dagars unga herrar sköta sina intressen som sina tjenster, allt efter som deras nöjen tillåta dem. Lika sällsynta som de äro på embetsrummet, lika trägna äro de på schweitzerierna. Lika bildade och eleganta som de visa sig i salongerna, like ruskiga äro deras förströelser utom dem. Med få ord, herr v. Franken, vissa rykten hafva kommit till mina öron, som göra, att jag finner mig föranlåten att — — —

— Var god och uttala ingen dom, förrän ni gifvit mig tillfälle att försvara mig, om jag det kan, sedan jag hört, hvad ryktet påbördar mig.

— Det skulle blifva alltför vidlyftigt att nämna allt. Låt mig derför inskränka mig till tvenne frågor. Först, är det sannt, att ni förtroligt umgås med en f. d. kapten Fobb, en illa känd personlighet, för hvilken synnerligen ungdomen borde akta sig?

— Det är på sätt och vis sant, — sade Georg djupt rodnande. — Denne man har fordom varit i några relationer till min far och jag har på denna grund haft svårt att helt och hållet undandraga mig honom, men — — —

— Ni är naturligen besluten att göra det nu, liksom det vore lika lätt att skaka bort en blodigel som ett damkorn. Men till den andra

frågan: Var det ni, som i torsdags anstiftade en serenad till fru Poppenhejms ära?

— Anstiftade, ingalunda; men mot min vilja blef jag tvingad att deltaga i denna serenad.

— Och det finner ni psssande samma afton, som ni friar till en flicka på åtskilliga hundra tusen. — I sanning, herr löjtnant, jag hade trott, att ni var något att göra utaf; men den som oefterrättligt lättsinnigt spelar bort lyckans ögonblick, den är ingenting värd. Farväl!

— Ett ord, herr hofrättsråd, — sade Georg frimodigt, — jag trodde dock, att våra transaktioner avancerat nog långt, för att icke så tvärt kunna afbrytas.

Hofrättsrådet bet sig i läppen och hade tydligen svårt att bemästra sin vrede. Georg märkte sitt öfvertag och hemtade mod. Han satte sig helt lugnt i soffhörnet och iakttog en vördnadsfullt afvaktande tystnad.

Försigtigheten besegrade vreden och efter en stund frågade hofrättsrådet:

— Nå, på hvad fot stå edra förhoppningar vis à vis Ina?

— Jag vågar tro på den bästa, ehuru hon allt jemt undviker att bestämdt uttala sitt beslut.

— Och jag fruktar detta beslut blifvit betänkligt rubbadt genom serenaden utanför fru Selinas fönster, hvilken Ina personligen åhörde, ty hon stannade öfver natten hos fru Poppen-

hejm. Denna oförsigtighet har måhända grusat edra förhoppningar. Ina har en mycket fast karakter.

— Jag förlitar mig dock på den känsla, jag uppväckt hos henne, och några ord till förklaring torde vara tillräckliga. — Således, tillade Georg, i det han steg upp och bugade sig med ett ej så litet ironiskt leende, — vågar jag hoppas att hafva blidkat herr hofrättsrådets vrede och lofvar att aldrig mera deltaga i några serenader, åtminstone ej till fru Selinas ära.

— Oförskämda pojke! — mumlade hofrättsrådet, då han blifvit ensam. — Skulle han möjligen fått en aning om mitt förhållande till — — — Ja, de qvinnorna! På dem kan aldrig lita.

6.

Den oemotståndliga.

Fru Selina Poppenhejm hade en charmant våning vid en förnäm gata och som egarinnans smak i förening med hennes tillgångar hade på det omsorgsfullaste ordnat allt i dess minsta detalj, så erbjöd den sådan den nu fram-

stälde sig, belyst af de solstrålar, som trängde sig mellan de purpurfärgade sidendraperierna i salongen eller de himmelsblå i det angränsande rummet något mystiskt och tjusande. Den genom gardinerna skiftande belysningen och doften af blommor och parfymer verkade döfvande och inbjöd till ett ljuft *dolce far niente* på dessa svällande divaner,

Ehuru det ännu var temligen tidigt på förmiddagen stördes dock den ögonblickliga tystnaden af en häftig ringning på tamburklockan.

En liten näpen jungfru sväfvade ljudlöst öfver de mattbelagda golfven och i det hon öppnade dörren, utropade hon förvånad:

— Kors löjtnanten, så tidigt!

— Ja, min lilla mamsell, just jag, och laga att jag genast träffar din herskarinna.

— Åh, hon är väl mera er än min, ty hvad mig beträffar så flyttar jag!

— Nu igen; men det der har jag hört hundra gånger.

— Ja, men nu är det riktigt säkert. Jag föresatte mig det i går, då hennes nåd nekade mig att gå på spektaklet. Hon sade, att två aftnar å rad var alldeles för mycket för en kammarjungfru, liksom ej en sådan behöfde en liten uppmuntran då och då!

— Seså, var nu snäll och anmäl mig!

— Ja, jåg flyttar, det är säkert.

— För sjutton flytta, men anmäl mig först.

— Bevars, hvad löjtnanten är het af sig i

dag. Jag tänkte annars, att jag gjort så många tjenster att — — —

— Att de kunde vara värda en spektakelbiljett. — Se här. Blir jag nu anmäld?

— Tackar så mycket. Löjtnanten är allt rar ändå, men det torde dock bli vänta af i dag, ty sömmerskan håller på att profva och då förstås tycker hennes nåd ej om att blifva störd.

— Fördömdt, jag har brådtom.

— Skall såga hennes nåd, att löjtnanten har brådtom (och förmodligen mycket litet i portmonnän, efter han blott gaf mig en och femtio. Jo, det är just en fin plats man får för det priset. Tror han jag sitter på tredje raden, så bedrager han sig, min snåla herre) mumlade flickan inom sig, i det hon gick att anmäla den besökande.

Under väntan mätte löjtnanten salongens golf med långa, häftiga steg och syntes fullkomligt känslolös för rummets behagliga dekorering och inbjudande soffor. Han stampade till och med otåligt med foten och bet ihop tänderna i det han mumlade: — Jag skall min sann göra processen kort och låta henne veta, att hennes koketteri är förspild möda med mig. Jag skall — — —

Men just nu öppnades deux-battangerna från fru Selinas budoar och hon sjelf i en be-

haglig morgontoalett snarare flög än gick sin gäst till mötes.

— Ack Georg! Jag är förtjust att se dig och få tacka dig för serenaden! — utropade hon med ett intagande leende och sträckte fram båda sina små händer, så att spetsgarnityret på klädningsärmarne föll tillbaka och blottade de rundaste armar.

Löjtnanten stod stel och rak och gjorde ingen min af att fatta de små händerna. Selina log och lät dem falla.

— Ni är vid dåligt humör i dag, min vän, — återtog hon med den hjertligaste blick, — är det något hvarmed eder väninna kan tjena er, så vet ni hur gerna — — —

— Nej, ingenting — ingenting alls — — jag gick upp för att — — —

— För att? Fortsätt bästa Georg!

— Ja, kort och godt, för att säga er, att det var mot min vilja, som jag tvingades att deltaga i serenaden och äfven att — att jag icke ämnar fortsätta mina visiter.

— Edra visiter — hvilka visiter?

— Mina visiter här hos er.

Selina bet sig helt lätt i pekfingret och fäste en skälmsk blick på löjtnantens högröda kinder och nedslagna ögonlock.

— Jaså, jag förstår, det är fråga om en repture, très bien! Som ni vill, monsieur! Jag kan icke annat än gilla ert handlingssätt, ty utan tvifvel har ryktet sagt sant,

att ni beslutit fria till den unga arftagerskan och det är klokt att vara försigtig med en sådan der liten oerfaren dufva, de hafva alltid stora pretentioner och stora illusioner angående sina älskares fullkomligheter. Framför allt vilja de ensamma herska öfver deras hjertan och det är naturligt, att den sköna Ina uttränger alla andra ur era tankar.

— Ja, till och med er, min fru!

— Jag är förtjust öfver er uppriktighet. Aldrig framstod er fasta karakter i en vackrare dager. Jag håller af Ina och önskar hjertligt, att ni måtte vinna henne. Georg, se i mig en sann vän till er båda!

— O, Selina! Hur älskvärd ni är! Aldrig var ni skönare i mina ögon — och jag som fruktade, att ni — — —

— Skulle förvandlas till en furie, då jag upptäckte, att alla de eder, ni svurit mig om kärlek och tro, voro blott ett högst vanligt hyckleri.

— Nej, icke hyckleri — jag svär — — —

— Tyst min vän, osvuret är bäst. Lyckligtvis tager jag saken kallt, ty jag hade ännu ej hunnit lära mig älska er — men låsom oss tala om något annat. Låt mig fortfarande vara er vän och i min mån bidraga till er lycka. Låt oss nu riktigt tala förstånd och ren osminkad prosa. För att vinna Ina och framför allt den försigtige förmyndaren, är det nödvändigt, att er affärsställning framstår i bästa möjliga dager.

Derför måste ni rangera, så att ingenting i den vägen kompromettera er.

Selina reste sig vid dessa ord och gick fram till en liten sekretär, konstrikt inlagd med perlemor och drog ut ett par lådor fulla med sedelbundtar.

— Det är helt naturligt, — sade Selina, under det hon liknöjdt lekte med ett par bundtar, att en officer med små inkomster och stora utgifter kan komma i en tillfällig förlägenhet för penningar. Hvad är då naturligare än att man lånar af en vän. Tag det här så länge och säg mig till, då ni behöfver mera.

— Men, men, — stammade Georg, stridande mellan begäret och förödmjukelsen, — Ni har ju redan förut många gånger hjelpt mig och — — —

— Vi tala ej derom. Det der är ju småsaker, som vi kunna göra upp framdeles, då ni får bättre inkomster.

— Ädla qvinna! Jag beundrar — jag tillber er — — —

— Nej, nej, ni misstager er, det är Ina ni skall tillbedja, — sade Selina med ett förtjusande mildt leende, gjorde en behagfull helsning med handen och lemnade salongen,

Georg stoppade skatten i fickan och sprang utför trappan med hjertat hoppande af glädje. — Hon är då en engel, denna qvinna, som jag trott vara ingenting annat än en kokett! —

utropade han gång på gång, men lyckligtvis gick ljudet ej utom mustachen.

Då tamburdörren tillslöts efter Georg, trädde Selina åter ut i det rum, han nyss lemnat. Hon sjönk ned på divanen, der de suttit tillsammans. Hennes kinder voro bleka och hon förde handen ett par gånger till sin panna och en djup suck arbetade sig fram öfver de färglösa läpparne.

— Ah, aldrig har någon förställning varit mig så svår, som den jag nu ålade mig. Skulle det verkligen vara så, att denne yngling, med hvilken jag lekt som med de andra, har gjort ett djupare intryck på mig? I sanning, hjertat är ett kuriöst ting, ifall det är derifrån, som känslor, tycken och begär utgå. Nå, lika godt hvarifrån de komma; att de verkligen uppstå, oberoende af allt sundt förnuft, det är ty värr obestridligt. Skulle jag vara bedårad af denne pojke, som icke är en bit bättre än alla de andra? Kanske dock, att det hos honom finnes ett stoff till det ädla och storsinnade; men stoffet behöfde bearbetas af skickliga händer. Ina! Hvad är Ina? Ha, ha, ha! En engel förstås; en engel i godhet och rena, oskyldiga tankar, som äro tillbedjansvärda så länge man orkar att tillbedja dem, men högst opraktiska för det verkliga lifvet. Sådana oskulder som hon äro för goda för den här verlden. Kantänka,

liksom vi egde någon bättre?... Jag, som så väl känner den söta menskligheten, jag skulle besvära mig med att slösa en tanke på den der pojken. Nej, jag vill det ej!... Så, nu ringer det. Hvad som helst är mig en välkommen förströelse. Hvem är det, Dora?

— Hofrättsrådet, — sade flickan med ovanlig underdånighet i tonen och öppnade dörren till salongen.

Selina hade hastigt ryckt till sig en bok från divansbordet, och tycktes så fördjupad deruti, att hon först vid hofrättsrådets förnyade litet vresiga »God morgon, min fru!» såg upp och låtsade undertrycka en gäspning.

— God morgon, min vän! Det var då verkligen väl, att ni kom. Jag höll på att somna vid den här tråkiga boken, och undrade just, hvar alla menniskor hålla till i dag, som så lemna mig åt ensamheten.

— Jag trodde, ni haft visit, fastän det är temligen tidigt. Jag mötte Georg, då jag vek om hörnet.

— Jaså; ja, det var sannt. Dora berättade mig, att han varit här för att få veta, hvar jag köpt de charmanta térosor, som jag bar på balen hos B's i går afton. Han tänkte presentera en sådan bukett till en viss ung dam, som af en liten feber är förhindrad att gå på bal... Apropos, hur mår Ina?

— Med helsan är ingen fara, men hon nekar enständigt att ännu besöka några nöjen.

Hon tycks hafva förlorat all smak för Stockholms förströelser, och ligger öfver mig att få återvända till landet till sin gamle lärare; det är ganska bekymmersamt.

— Bah, en liten ungdomsnyck, som går öfver af sig sjelf.

— En nyck, som jag misstänker, att ni förorsakat. En viss fördömd serenad, som Ina olyckligtvis sjelf afhörde, och kanske dertill nå got oförsigtigt ord af er om...

— Om hvad? Jag förstår ej; men för all del sätt er, och gå icke så der nervretande fram och åter. Ni är i ett fasligt lynne.

— Jag är så, ty i sanning, Selina, ert uppförande...

— Hvad behagas? Jag hoppas, mitt uppförande är fullt af grace och bevågenhet mot eder, min förklarade gunstling.

— Men du vet, att din gunstling icke tål några rivaler, som uppmuntras.

— O, fräls mig från en sådan tyrann! Hvem har du nu hittat på att egna din svartsjuka?

— Georg naturligtvis, som håller serenader utanför dina fönster och...

— Ja, men min tillbedda herr tiger, hvarför är du ej svartsjuk på hela dussinet löjtnanter på en gång, så vore det undangjordt. Du är löjlig, min vän! Tror du, jag bryr mig om en pojke, då jag har dig vid mina fötter. Säg, min älskling, är det mitt fel, att förhållandena

äro sådana, att jag nödgas spela komedi med hela verlden?

— Selina, jag tror dig så gerna, då du skänker mig denna ljufva blick. Jag nödgas nu strax lemna dig! derför, i få ord, jag har beslutit att gifta Ina med Georg, och du måste hjelpa mig att afleda Inas fantasi att återvända till Eklunden. Jag tycker heller ej om den ifriga korrespondens, som råder mellan Ina och den der gamle presten. Jag fruktar, att han i Inas sinne motarbetar mina planer. Du förstår, min vän, att jag vill ej nyttja något maktspråk mot Ina, utan ville deremot gerna öfvertyga henne, att hennes lycka är mitt enda mål, som det också är.

— Naturligtvis, och du kan tryggt öfverlemna saken i mina händer. Jag skall lätt bearbeta Ina. Men kunde du ej hitta på något bättre parti för Ina, än denne lille löjtnant, som just icke har något lysande stamträd att skryta af? Om också hans fader undgick lagens arm, så var han dock allt annat än välkänd.

— Ja, det är sannt, men så är modern af så mycket bättre slägt, och . . . och jag tror, att Ina tycker om honom. Men klockan är mycket.

— Au revoir! — sade Selina med sitt ljufvaste småleende och räckte nu ej förgäfves fram sin vackra hand, ty nu blef den öfverhöljd af de mest eldiga kyssar.

— Här förefinnes något hemligt skäl, hvarför det högmodiga rådet föredrager Georg. Var

lugn, jag skall snart utforska det, — mumlade Selina för sig sjelf, under det hon granskade ett spetsgarnityr för aftontoaletten.

7.

Eklunden.

Det torde vara tid på, under det intrigerna spinnas i hufvudstadens fina societet omkring det rika bytet, vår hjeltinna, att vi kasta en blick tillbaka och göra oss bekanta med de förhållanden, hvilka omgifvit hennes barndom och danat hennes karaktär.

Vi förflytta oss derför till egendomen Eklunden i Södermanland, hvilken Ina Gazell bland andra skatter ärft efter sina föräldrar.

Det är väl bekant, att provinsen Södermanland är rik på herregods, der naturen med frikostig hand strött ut sina håfvor, och att fördjupa sig i beskrifningen om en egendoms utseende, dess planteringar, sjö m ed holmar och skär, en liten å, ett litet vattenfall, som kanske synes på en half mils afstånd, det blir just icke mycket tilltalande, ty på egentl gen storslagna

scenerier är vårt land fattigt. Det hemtrefliga tillhör mer Sveriges natursköna trakter, och Eklunden var hemtrefligt på samma gång som dess trädgård och parkanläggning vittnade om den gammaldags stil, som, säge hvad man vill, dock har något imponerande med sina raka gångar och sekelgamla träd, hvars lummiga kronor bilda ett tak, som nästan är ogenomträngligt för regnet.

Det var något gediget och flärdlöst äfven i det stora, men enkla corps de logis, som framskymtade mellan de högstammiga askar, kastanier och lindar, som beskuggade den rymliga gårdsplanen.

Den resande, som nalkades egendomen från stora landsvägen, såg till höger derom ännu ganska respektabla censer af den så kallade *Eklunden*, af hvilken stället sedan urminnes tid burit sitt namn, och der ännu tiden skonat en rätt vacker ruin af det i slotts-stil bygda första herresätet, omgifven af de sekelgamla, majestätiska ekarne.

Stället, sådant det nu var, gaf både vid första och andra blick intrycket af frid och ordning. Tjenstfolkets såväl som underlydande jordarbetares glada ansigten vittnade fördelaktigt om det helas styrelse.

Titta vi in på det så kallade kontoret i en af flygelbyggnaderna, till exempel på en lördag, så se vi inspektor Håkansson dela ut veckans aflöningar, och lektor Bovaller (Hedvigs broder,

med hvilken vi redan gjort en flyktig bekantskap) gick från den ene till den andre af bönder och torpare och gjorde sig med outtröttlig välvilja underrättad om en hvars förhållanden, helsa och bekymmer, och gaf hjelp eller råd, och der intetdera gagnade, ett lika hjertligt som lugnande deltagande. Klasskilnaden var här omärklig och kryperiet en okänd sak. Hvar och en bar sitt hufvud högt och visade hvarandra aktning, utan afseende på samhällsställning och förmögenhetsvilkor. Det var en republik i smått, detta gods, der redligheten, fliten och arbetet voro aktningens enda vilkor.

Inspektoren utdelade gladeligen både penningar och beröm för raskt arbete, der så var fallet. Påminnelser af det skamliga i en försummelse uteblef ej, der detta tarfvades, af hvarken honom eller lektorn, men hvarje ord var afsedt att egga ambitionen och framkalla en blygselns rodnad på den skyldiges ansigte, hvadan ett näsvist svar ytterst sällan riskerades.

Det är icke blott ett talesätt, »att folk äro som man tager dem», och om all öfverhet lade sig litet mer vinning om att beherska sig sjelf, skulle den lättare lära den svåra konsten att befalla. Den sanna välviljan och rättskänslan träffa lätt den ton, som bäst slår an på de underordnade, och äfven om dessa måste bära dagens tunga och hetta, så göra de det utan knot, blott de se ett i fjerran vinkande hopp att

med sitt arbete förvärfva en bekymmerfri ålderdom och ljusare utsigter för sina barn.

Godset Eklunden hade under många generationer tillhört familjen Gazell, och dess egare hade från fader till son vördat stamfaderns åsigt om aktning för arbetarens väl och rättvisa, så långt den skumma menniskoblicken räckte.

Det är icke sannt, att allting är förglömdt om hundra år; det är sannare, att våra gerningar följa oss generation efter generation. Om sedernas förfall också blefve aldrig så stort, skulle dock hvarje godt frö, som hunnit slå rot, icke kunna förqväfvas. Det goda, en gång utsådt, bär tusenfaldig frukt, såväl som det onda. Hur mycken uselhet som dagligen ter sig för våra ögon, böra vi dock trösta oss med, att i det tysta förborgade bor den anspråkslösa förtjensten.

Nu egdes godset Eklunden af den fader- och moderlösa Ina Gazell.

Den siste egaren, Inas fader, hade egnat hela sin energi åt att sköta det i samma välsignelsebringande anda, som hans föregångare, dock med iakttagande af framåtskridandets alla fordringar, och han var före sin tid med att införa bildandet af sjukkassor, ålderdomspensioner och särskild sparkassa för allt öfverarbete.

Tålamod och det tarfliga nödvändiga fat-

tades för ingen på godset, och med omsorg ordnade denne värdige husbonde och make allt för framtiden, då en tärande sjukdom varnade honom att icke lita på ett långt lif. Han kallade till sin sida sin forne studiekamrat och städse bäste vän, lektor Bovaller, som vid denna tid med en af öfveransträngning redan bruten helsa kämpade med det otacksamma lärarekallet i en provinsstad.

— Broder! — yttrade den af läkaren dödsdömde, — under mitt i ungdomens dagar ganska skiftesrika lif har jag aldrig lärt känna någon jemförlig med dig i sinnets ädelhet och karakterens fasthet. Mången god och för de mina såväl som för mina arbetare fruktbringande idé har jag att tacka dig för. Hör derför ett förslag, som skulle komma mig att dö nöjd, om det glllas af dig. Stora sorger och ansträngande studier hafva brutit din helsa; återstoden af din förmögenhet har du ädelmodigt anslagit till din syster och systerson, utmärkelser, hvartill dina öfverlägsna kunskaper berättiga dig, har du afsagt och stannat som den obemärkte skolläraren. Detta eviga pluggande med vetandets första elementer för ouppmärksamma ynglingar måste vara ytterst pinande för en ande som din, hvilken täres af längtan att sjelf outtröttligt tränga allt djupare in i forskningens schakter. Ett tillfälle bjudes dig, att oberoende af penningförvärf egna dig åt

dessa dina kära studier, och på samma gång blifva en broder för min snart ensamma hustru och en själasörjare för mina talrika underhafvande. Min hustru är en energisk qvinna, och har varit mig en sannt tillgifven maka och med lefvande intresse bistått mig i en hvar sträfvan att lyckliggöra våra underhafvande. Jag vet, att hon skall uppbjuda all sin kraft för att fullfölja hvad jag börjat. Jag vet, att hon skall uppfostra vår dotter, vårt enda barn, såväl som någonsin en öm moder är det mäktig. Men allt för många pligter falla dock på hennes skuldror för att kunna ensam bära dem; ett stöd, en rådgifvare, en klarsynt och erfaren vän behöfva vi alla, men så mycket mer är detta fallet med den ännu unga och ensamma qvinnan. Broder, din verksamhet här på godset skulle blifva lika välsignelsebringande som någonsin din närvarande, och långt mer öfverensstämmande med ditt skaplynne.

— Jag antager ditt förslag med hjerta och hand, — svarade lektor Bovaller, — och tror, att, som du säger, jag bättre passar för denna verksamhet än elementarskolans.

— Nåväl, det återstår mig då ingenting att ordna, och jag dör så tillfreds, som mitt svaga förutseende kunnat beräkna om det jordiska. I den olyckliga händelsen af min hustrus död, innan min dotter upphunnit myndig ålder, har jag förordnat den förstnämdes broder, hofrättsrådet Ulfvén, till förmyndare för all hennes

blifvande rikedom, med undantag af godset Eklunden, hvilket du förvaltar i samma olyckliga fall. Eklunden får icke intecknas, ej heller afyttras, så länge Ina lefver. Jag djerfves icke göra några förordningar för fjermare tider... Och så är allt godt.

Så slutade den döende med nödtvungen resignation, så kom den obeveklige liemannen, så enkans förtviflan och barnets omedvetenhet af sin stora förlust.

— Mamma får inte gråta, du har ju mig, — sade den lilla med kälbarns vanliga egenkärlek.

Hon hade också rätt den lilla Ina. Modern hade sitt barn att lefva för, att egna hvarje tanke, och denna värdiga moder tog sina pligter på allvar, icke allenast mot sin dotter, utan också mot alla dem, som nu voro beroende af henne. Hon hade städse ett godt stöd i lektor Bovaller, som fylde sin plats som en ärans man och åtog sig långt mer än han lofvat, i det han äfven blef jemte modern en lärare för den unga arftagerskan. Det blef honom ett sannt nöje, att undervisa det snabbt uppfattande lilla hufvudet och dana det blida sinnet.

Fabian Bovaller var nu mera en af *de »stilla i landen»*, hvars inflytande på andra är fast otroligt. Man måste under det dagliga lifvets små och stora vexlingar personligen röna detta väl-görande inflytande för att rätt värdera sådana, tyvärr alltför sällsynta menniskor. Den kännes

i luften denna starka viljekraft, som segerrik genomkämpat striden med yttre och inre pröfningar, med en hvar fiende till det sanna och rätta. En seger, som efter våldsam själskamp trycker fridens och försonlighetens förskönande prägel på de härjade dragen och väcker hos en hvar tänkande betraktare begäret att en gång hinna ett så skönt mål, denna sinnets jemnvigt, som yttre förhållanden icke mer kunna rubba och då pligten mot medmenniskor och andens fortsatta forskning i det förborgade är hvar dags enda sträfvan.

Fabian hade utgått från ett fattigt hem, och under hårda försakelser gått igenom sina studieår vid akademien och just uppnått den blygsamma lyckan att vara underlärare vid ett elementarläroverk i provinsen, då han och hans då femtonåriga syster genom ett oväntadt arf blefvo försatta i jemförelsevis lysande förhållanden.

Den unge mannen blef naturligtvis genast omgifven af smickrande snyltgäster och lockad in på nöjenas bana. Den liflige ynglingen förde väl den fradgande bägaren till sina läppar, men fann snart, att det var gift i botten, och sköt den föraktligt ifrån sig. Han hängaf sig i stället åt begäret att se andra länders seder och bruk och fortsätta de kärblifna studierna. Ärelystnaden att i detta afseende vinna utmärkelser var hans förherskande passion. Han stannade i flere år i Heidelberg och slöt sig till veten-

skapens heroer, utan att dock pedantiskt utesluta sig från det fina societetslifvet, der bildningen, dygden och lyxen tycktes gå hand i hand.

I denna bländande krets mötte han en skönhet, som hans eldiga fantasi begåfvade med alla en engels tjusande och ädla egenskaper; så kom den gamla historien om ljufva drömmar, dyra eder om evig trohet, och så — falskhet, hån och hjertslitande scener. Med ett såradt hjerta, bittert sinne, tvifvel på det godas och sannas tillvaro på jorden, återvände han till sitt fädernesland för att ensam och obemärkt genomgå detta evigt samma qvalfulla kärlekens tema med sina millioner variationer.

Som ett ytterligare tillägg fick han den smärtan att komma just lagom för att bevittna sin systers bröllop med en man, som hans menniskokännedom genast sade honom icke skulle kunna göra henne lycklig.

Inom få år gingo dessa aningar i fullbordan. Hedvigs man öfverlemnade sig hejdlöst åt tidens alla moderna utsväfningar, ruinerade hustru och barn, och, som vi redan hafva hört, slutade också på det moderna sättet med en kula för pannan. Fabian offrade då ädelmodigt största delen af sin förmögenhet för att betäcka de mest ömmande skulderna och sätta sin syster i tillfälle att fullborda sin sons uppfostran. Sjelf återgick han till lärarens själs-

ansträngande kall. Under årens lopp fann han mer än ett tillfälle att vid akademien göra sina öfverlägsna kunskaper gällande, och för hans ärelystnad smickrande erbjudanden gjordes honom äfven, men han stannade på sin obemärkta plats och gaf alltid det svaret:

— Min tro är, att säkraste grunden för all lefvande dygd är icke fantasiens drömmar om fullkomlighet, utan den vises erkännande af sina brister. Att stiga ned från den falska stolthetens styltor och intaga sin plats bland den hvardagshop, hvilken vi satt en ära uti att se öfver axeln, det kännes som en förödmjukelse för fåfängan, men är det ärliga hjertats triumf. Begäret att vara sann är första möjligheten för att blifva stor, och med bekännelsen: min förtjenst är *ingen*, öppna vi, i förtröstan på honom, som ensam är allt, vår väg till något.

Som litet barn, då Ina ännu knappt kunde läsa sin vördade lärares handstil, kröp hon upp på stolen bakom hans rygg, under det han var sysselsatt att besvara ett bref från en vetenskapsvän och gynnare, och läste öfver hans axel:

Ej i stridens tummel vill
Jag min kraft förslösa,
Ej min styrka räcker till
För att tidens tvister lösa.

Men på valplatsen jag står
Att hugsvala hvarje smärta,
Att förbinda hvarje sår,
Vifta frid till qva fullt hjerta.

— Onkel, — hviskade barnet med tårfyld blick, — om jag någon gång får ett qvalfullt hjerta, vill du då vifta frid till mig och hugsvala hvarje smärta?

— Jag vill det älskade barn, så långt det står i min förmåga.

— Tack, onkel! Då kan jag ju icke bli rigtigt olycklig.

* * *

Tio år senare, då barnet vuxit upp till den sjuttonåriga ungmön, stod hon med ett »qvalfullt hjerta» vid sin älskade moders bår och behöfde väl all den hugsvalelse, som den ädle läraren och vännen kunde gifva henne; men, såsom hon i barnslig ovisshet profetiskt sagt, hon kunde icke blifva rigtigt olycklig, ty hon hade en trofast vän vid sin sida, och modern var visserligen borta från jorden, men barnet kände hennes ande sig städse nära, och var sorgen djup och skulle saknaden räcka för lifvet, var det dock en sorg och saknad, som renade och mognade det nya sinnet, ty den var utan någon bitterhetens tillsats. Hvarje minne af den bortgångna prydde tanken med en helgongloria. Denna moder hade förstått att bygga sig ett tempel i sin dotters hjerta, der hennes bild alltid skulle blifva tillbedd.

— Sörj och sakna, — sade läraren, — den bortgångna förtjenade det i rikt mått; men en förlust, som blott återkallar ljufva bilder från

det förflutna, innehåller i sig sjelf tröst och eggelse att följa samma väg, som den hulda ledarinnan trampat och beredt.

* * *

Då modern var död, gjorde hofrättsrådet Ulfén sin rätt som förmyndare gällande.

Han öppnade sitt hus och sin sällskapskrets för myndlingen, och ansåg, att det nu var tid på att presentera den unga arftagerskan för verlden.

Lektor Bovaller och Ina protesterade på den grund, att hon var för ung och att hennes moder önskat, att hon åtminstone skulle uppnå sitt nittonde år, innan hon drogs från sina studier och det helsosamma landtlifvet.

Mot detta en moders förordnande förslöades förmyndarens argumenter, och Ina fick ännu två år lefva sitt lyckliga lif på Eklunden, delande sin tid mellan sina studier, sin musik, sina fattiga och sina blommor. Fri och glad som fogeln flög hon omkring på hvarje tufva, som blifvit henne så innerligen kär sedan barndomsdagar. Men tyvärr de två åren voro inga evigheter, och efter deras förlopp sattes fogeln i bur i hufvudstaden, i den fin-fina civilisationens bur.

Ina hade varit en vinter i Stockholm, hade blifvit införd i societetslifvets mest bländande kretsar och förevisad som en marknadsdocka.

Den rika arftagerskan blef naturligtvis genast omgifven af smickrande spekulanter, och fåfängan och lyxen bredde ut sina håfvor för att bedåra den oerfarna.

Blef hon bedårad? Denna fråga gjorde sig lektor Bovaller oupphörligt, der han gick och längtade efter sitt skötebarn i Eklundens öde salar.

Framåt våren erhöll han följande skrifvelse från Ina, efter en tystnad, som på det högsta oroat honom:

»Käre onkel!

Ni förebrår mig, att jag icke ofta nog skrifver, och med en ung flickas vanliga pratbegär ordar vidt och bredt om alla de nöjen och all den glans, som ni antager hänför mig. Ja visst. Det gifs ögonblick, då jag blir förbländad, tjusad, då dansens och smickrets rus griper mig, men det är blott ögonblick, ty allt förefaller mig dock som ett försvinnande skådespel. Allt är konstladt, ända till hvarje ord och leende. Ingen spelar sin egen roll, de försöka städse att framställa en annan personlighet, främmande för deras natur. Jag fruktar, att jag äfven sjelf gör det alldeles ofrivilligt, åtminstone känner jag ofta icke igen mig sjelf. Onkel kan aldrig tro, hur dumt jag talar och svarar, hur meningslöst hvarje tankeutbyte med dessa salongsmenniskor förefaller mig. Ibland finner jag

detta löjligt och tycker, att vi äro dårar allihop, men för det mesta gör det mig ondt, och jag forskar i denna nya krets fåfängt efter en sanningens stråle. Allt är egnadt att berusa, ingenting lofvar en verklig glädje. Jag känner mig obeskrifligt främmande och bortkommen, och tycker, att jorden bokstafligen darrar under mina fötter. Jag är icke längre ung, jag har blifvit gammal på dessa månader. Mina tankar hafva blifvit införda i så många nya strömfåror, ja, äfven uti grumliga, att jag knappt mer återfinner dem, ur hvilka jag förr drack ljus och sällhet. O, min barndoms eden! Hur klart strålade ej solen öfver dalar och floder, der jag gick fram med min moder på ena sidan och eder, min vördade lärare, på den andra. Hur härligt, hur sannt var icke allt, som omgaf mig, hur fråssade ej min själ af de ädla tankar, som fingo uttryck på edra läppar, hur säll var jag icke i den tron, att de flesta menniskor skulle tänka och handla som min moder och ni. Men hur smärtsamt har icke bindeln blifvit ryckt från mina ögon, och hvad ser jag? Egennyttan, fåfängan, lycksökeriet såsom de förnämsta driffjedrarne till ord och handling. Men förlåt mig, jag dömer väl för hastigt, jag bedrager mig säkerligen. Ack ja, gräla på mig, säg att jag har orätt, att bakom allt detta glitter gömmer sig mycket allvar, mycket godt och ädelt. Säg detta, och jag skall åter blifva lycklig och känna mig stå på fast mark.»

— Arma barn! — tänkte lektorn. — Hon måste känna det så. Hennes förstånd var för klart, hennes sinne för rent att icke bäfva för besmittelsen. Hon uppgifver här ett nödrop, och ber, att jag skall säga henne, att verlden icke är falsk. O, att jag det kunde!

8.

Seger.

Vi lemnade Ina ännu under doktor Randows vård, en vård, som lätt besegrade en liten feber, den vi skulle vilja kalla »societetsfeber», ådragen genom för mycket nattvak och dans.

Denna lilla sjukdom var för Ina sjelf välkommen; hon behöfde några dagars yttre frid och ensamhet för att komma till rätta med sig sjelf.

Af hennes bref till sin lärare hafva vi sett, att det unga sinnet bestormades af så många nya, oförklarliga intryck. Oro, tvifvel och fruktan omvexlade med de första symptomen af den plåga, som betecknas som »högsta fröjd och högsta smärta». Ina var dock icke ännu säker på att hennes hjerta lupit bort, men hon

kunde icke mer tänka på något, utan att Georgs bild blandade sig deri. Hon hade dock varit ense med sig sjelf, att Georg var för henne ingenting mer än en angenäm bekantskap, en elegant dansör, en god sångare, som det var särdeles behagligt att sjunga duetter med; men icke motsvarade han i allt det ideal, hon tänkt sig kunna älska och egna sitt lif.

Så hade hon känt och tänkt ända till den stund, då hon i Selina misstänkte en rival. Då vaknade svartsjukan och lärde henne inse, att Georg blifvit nödvändig för hennes lycka. Det var egentligen denna upptäckt, som förorsakade den der febern och förde henne till en mer allvarlig sjelfpröfning.

Men Inas karakter var ej af dem, som gifva sig utan strid. Skulle hon icke lyckas att släcka den nytända gnistan, så skulle den åtminstone hindras att flamma upp i en låga, som icke kunde döljas för verldens öga. Hon ville icke täfla hvarken med Selina eller någon annan. Skulle hon någonsin hängifva sig åt kärleken, så skulle den bjudas henne uteslutande, fullt odelad.

Ungdomskraften besegrade snart Inas kroppsliga sjukdom, och hennes af naturen friska lynne återtog sin spänstighet, så att den ytlige betraktaren ej märkte det sår, som dock blödde på djupet.

Georg blef allt mer den personifierade uppmärksamheten, och Selina ändrade så småningom

sitt uppförande mot Ina. Hon vaktade sig att vidare påtruga henne sin lefnadsvishet, och afvände med öfverlägsen slughet Inas fattade misstankar om det förtroliga förhållande, som rådde mellan henne och Georg.

Den köld, hvarmed Ina föresatt sig att möta hvarje Georgs försök till närmande, smälte så småningom bort för hans verkligen från hjertat kommande ord och blickar. Hennes egen känsla gick så gerna i förbund dermed, och hon kunde ej längre tvifla på sanningen af hans kärlek.

— Du lilla toka! — svarade henne Selina en gång, då Ina yttrat något tvifvel angående fastheten af Georgs karakter och mägtigheten af hans tycken. — En man kan hafva många små balkurtiser, tycken och så vidare; är han dertill en verklig salongshjelte, vacker och anständig som Georg, så vore han väl rent af oförlåtlig, om han icke lyckliggjorde alla små söta nykomlingar i societeten med några smäktande blickar och sockersöta fraser. Det är ej sådant, som är yttringar af den sanna kärleken, och just då en ung man, som Georg, bortskämd af de skönas ynnest, blir gripen af en allvarlig kärlek, slår den så mycket djupare rötter, och är, enligt min tro och tusentals exempel, outplånlig. Ha några små ojemnheter förut funnits i karakteren, utjemnas de, och det är ett ljuft arbete för den älskande qvinnan att göra gällande sitt välgörande inflytande.

Du, Ina, besitter alla dertill erforderliga egenskaper. Du har varit så afundsvärdt lycklig att uppväxa under en ädelsinnad moders skydd, du dyrkar och tror på sanning, dygd och oegennytta; ditt hjertas renhet och detta underbara något, som tjusar i din blick, allt är egnadt att gifva dig en större makt, än du sjelf anar. Lycklig du, som af natur och uppfostran blifvit ett så mycket bättre väsende än vi andra.

— Nej, nej, säg icke så! Jag är ej bättre, tvärtom, jag fordrar måhända för mycket af den jag en gång väljer till min make. Enligt min åsigt, är det ej qvinnan, som skall höja mannen till sig, det är han, som skall leda, stödja och upplysa henne. Hon måste ständigt kunna blicka upp till honom. Jag skulle icke kunna älska den man, jag icke kan beundra. Liksom jag för lifvet vill egna honom mitt hjerta, hvarje min tanke och sträfvan för att lyckliggöra honom, likaså fordrar jag samma hängifvenhet tillbaka.

Ett hånfullt leende var nära att krusa Selinas läppar, men hon hejdade sig, och sade allvarligt:

— Om någon, så är det du, som kan hafva rättighet att hysa så stora fordringar, och vi skola hoppas, att du får dem uppfylda.

Äfven hofrättsrådet lyckades Selina fullkomligt lugna, och han var åter lätt fångad af hennes fina koketteri och den naiva uppriktighet, som hon såväl förstod att låtsa, då så

behöfdes. Georgs bemödande att återvinna Inas förtroende understöddes sålunda af alla.

Kärlek och tvifvel stridde en och annan hård kamp ännu i Inas hjerta, hvartill väsentligen brefven från hennes forne lärare bidrogo, hvilka allt jemt varnade henne för att fatta ett förhastadt beslut i en så vigtig fråga, och uppmanade henne att bevara sin frihet så länge som möjligt.

Naturligtvis segrade kärleken. Hon lade sin hand i Georgs, och med sin klara, oskuldsfulla blick försjunken i hans hviskade hon:

— Georg, min moder ser ned till oss i denna stund. Det är hon, som anbefaller dig, att icke komma mig att ångra det obegränsade förtroende, jag nu hyser för dig.

Georg hade verkligen samvete nog för att i denna stund göra sig sjelf ett lika uppriktigt löfte, att försöka lyckliggöra sin älskade, som det han muntligen afgaf så till Ina som hofrättsrådet.

Och så var saken afgjord, och alla syntes glada och nöjda. Så följde gratulationer, presenter och verldens dom, och allt var väl beställdt efter fastställdt reglemente.

9.

Ett teaterbesök.

»En liten nätt vindsvåning är att hyra från den 1:ste i nästa månad i huset nr .... Blecktornsgatan», läste i Dagbladet en välklädd herre och ett elegant fruntimmer vid skenet af en gaslykta.

— Vi måste genast gå och se på den der lägenheten, — sade herrn.

— Det kan väl vara tids nog i morgon, — invände damen missnöjd. — Låt oss hellre gå att få biljetter till Dramatiska teatern.

— Hvad tänker du på, min kära Rosa? Jag vet ännu ej, hur jag till i morgon skall finna pengar att betala de kläder, både du och jag måst hyra för middagen, på hvilken vi blefvo bjudna af min vän från landet.

— Seså, pappa skall icke vara krånglig. Just emedan vi nu hafva dessa kläder, är det skäl att draga fördel af dem och visa sig ute i verlden. Det är ju du, som alltid predikat för mig från späda barndomen, att man skall hålla sig uppe under alla förhållanden.

— Ja, och det är den enda lexa, du lagt på minnet, — mumlade mannen, under det han med sin dotter under armen styrde stegen

till Dramatiska teatern, köpte två biljetter till första raden och gick ett par slag upp och ned på Karl XIII:s torg under afvaktan på spektakeltiden. En och annan mötande besvarade knappast märkbart de promenerandes helsning, och fröken Rosas tydliga bemödanden att göra sig bemärkt tycktes alldeles fruktlösa.

Ändtligen började man strömma in i Thalias tempel, och loge efter loge fyldes. Parketten var ännu skäligen tom, ty det är förnämt att komma sent. Vi hafva alltså god tid att taga fader och dotter i betraktande, der de nu slagit sig ned på en plats, från hvilken de både sågo och sågos.

Fröken Rosa hade tydligen räknat sina tjugofem vårar, och om hennes lifs sommar bjöd på något solsken, var det dock omöjligt att förmärka återstrålningen deraf i den gråbleka hyn, de i gult skiftande kulrunda ögonen och den min af föraktfullt missnöje, som lägrat sig öfver de ingalunda vackra anletsdragen. Deremot måste medgifvas, att naturen haft den nycken att pryda detta hufvud med det vackraste och rikaste ljusa hår, liksom för att gifva en ersättning för den i öfrigt styfmoderliga utrustningen, Frökens hyrda toalett var oklanderlig, och framstälde fördelaktigt en figur, som skulle varit vacker, om ej den krånande håll-

ningen för mycket påmint om påfogelns belåtenhet med sina fjädrar.

Fröken Rosa fläktade sig med solfjädern och följde bakom den med afundsjuka blickar en hvar dam, som inträdde i elegantare toalett och på en dyrare plats, än den hon kunnat aftvinga sin fader. Och denne fader, huru beskrifva honom?

Det gifves menniskor, som se bra ut, hvars hållning är vördig, hvars tal alltid är anständigt och stundom äfven tillkännagifver kunskapsrikhet och menniskokännedom; men ändå göra de ett obehagligt intryck.

Den man, vi hafva framför oss, var just sådan, och låt oss tillägga, att, ehuru han var en äldre man, syntes mera lefnadsvanor än år hafva åldrat honom och påtryckt honom en stämpel af förfall.

Just i detta ögonblick inträdde på parkettens förnämsta platser hofrättsrådet Ulfvén med fru och fröken Ina med fästman. Ja, värde läsare, det brukas ju så; efter äktenskapet heter det: »herrn med sin fru», men förut: »fröken med sin fästman».

Man helsade till höger och venster på vänner och bekanta, och hade riktigt tagit på sig sitt allra soligaste salongsleende. Fru Selina, som fått sin plats några stolrader framför, var i fara att vrida sin vackra nacke ur led för att rätt förtroligt nicka åt sina vänner, och det undgick icke hennes falkblick, att ett moln for

öfver hofrättsrådets ansigte, och hennes snabba öga följde rigtningen af hans blick, som för en sekund stannat på våra bekanta på första raden. Hon såg äfven, att Georg gjorde ett knapphändigt helsningstecken och vexlade en orolig blick med hofrättsrådet. Nu gick ridån upp, och Selina måste styra sin nyfikenhet till dess den åter föll efter första akten; men då vände hon sig genast till en af sina uppvaktande kavaljerer och frågade, om han visste, hvilka den herrn och damen voro, som sutto i andra logen från fonden.

— En borgarfamilj förstås, med barnskaran framför sig.

— Nej, jag menar dem på venstra sidan. Damen med det charmanta blonda håret.

Den tillfrågade satte kikaren för ögonen och gjorde en grimas.

— Jo, sade han, — det är f. d. kapten Fobb med dotter.

— Dottern ser ganska distinguerad ut med sitt blonda hår och sina stora ögon, — sade Selina för att gifva något skäl för sin nyfikenhet.

— Sina stora ögon, som äro förvillande lika förvälda krusbär.

— Ni är elak.

— Åh, jag är en engel i godhet i jemförelse med den der etternässlan, som ni behagar beundra.

— Ni känner henne då?

— Ja, så som man känner folk, som icke äro möjliga att undvika.

Selina kunde ej gerna fråga mer, fastän hon brann af nyfikenhet, och funderade på, hvad dessa personer kunde hafva för gemensamt med den nästan skygga blick, som vexlats mellan Georg och hofrättsrådet.

Vid utgåendet från teatersalongen närmade sig Selina till sina vänner. I förstugan såg hon kapten Fobb med dotter hafva fattat posto vid en af dörrarne, och just då hofrättsrådet med frun under armen skulle skynda genom folkträngseln, stötte någon, alldeles händelsevis förstås, så kraftigt emot hans arm, att han nödgades se upp, och mötte kapten Fobbs lurande blick, under det denne artigt bugande bad om ursäkt och i samma andetag yttrade:

— God afton, Georg, det var särdeles angenämt att träffa dig, så mycket mer, som du nu säkert tager tillfället i akt att presentera din faders gamle vän för din fästmö.

Georg stammade någonting liknande en presentation och ville skynda efter sitt sällskap, men kaptenen följde, och skulle nödvändigt introducera sin dotter hos den charmanta fröken Gazell.

Ina, alltid vänlig och intet ondt anande, räckte sin hand till fröken Rosa, som med en viss nedlåtande förnämhet yttrade något om »nöjet att göra bekantskap».

Lyckligtvis gjorde uppstigandet i de vän-

tande vagnarne slut på detta möte, men Selina hade ej förlorat en min hos de deruti deltagande personerna.

— Hvad månde detta betyda? — frågade hon sig under hemfärden.

10.

En öm dotter.

— Jaså, det är då så långt kommet, att pappa verkligen instufvat oss i en vindsvåning på Söder, — yttrade några dagar senare fröken Rosa med en af sina mest föraktfulla miner, och kastade sig tillbaka i den enda soffa, som hörde till det knappa möblemang, hvilket just blifvit uppburet och ännu stod midt på golfvet.

— Ja-ja, min vän, nöden har ingen lag, — svarade kapten Fobb under det han i skjortärmarna och sitt anletes svett trälade med att spika upp en spegel på väggen, — och, min kära Rosa, du kunde väl hjelpa mig litet att ställa i ordning.

— Ställa i ordning, der ingenting finnes att

ställa med. Jo, det här lofvar just att blifva trefligt. Hvilket är mitt rum?

— Du måste naturligtvis finna dig uti att dela samma rum som din moder.

— Idioten... Fånen! Omöjligt!

— Seså, Rosa, du måste finna dig deri för en kort tid, och du kan taga detta rum, medan jag är borta. Jag reser till landet för att rangera en affär, som jag hoppas skall försätta oss i en helt annan ställning.

— Ja, det vill det verkligen till, ty till ett sådant här lif har du ej uppfostrat mig, och jag ämnar ingalunda underkasta mig...

— Åh hå, det är mycket man ej är uppfostrad till, som man måste underkasta sig, då omständigheterna sådant fordra. Men trösta dig, bättre tider skola komma. Jag skall då inackordera min stackars hustru på landet, och du skall få din lystnad på eleganta toaletter och små skodon, så kan du åtminstone göra gatparad.

— Men jag är ej tillfreds med detta, det är en faders skyldighet att skaffa sina barn en position i samhället.

— Så-å, det vill säga, att den fader, som är lyckligen begåfvad med sex, sju barn, han skall skaffa sönerna hvar sin egendom eller hög beställning i staten och döttrarna en baron eller grefve till man. Ja, det der går ju an för den, som sådant kan, men hvad skyldigheten beträffar, så kan du min kära Rosa, lägga bort

talet derom, liksom du bortlagt din urvuxna barndomskolt. Sådana åsigter äro ej tidsenliga längre. Skyldigheter och rättigheter mellan föräldrar och barn anses nu vara slut, då de senare uppnått den ålder, att de kunna sköta sig sjelfva, och detta är väl också det rätta.

— Men, min herre, — sade fröken uppfarande, och hennes ögon fingo uttrycket af en retad katts, — så talade ni icke förr, då ni var egendomsherre på landet och satte eder dotter att vara den förnämsta i ert gästfria hus. Då hette det: »allt för min dotter», och ni öfverhopade henne med allt, som kunde tillfredsställa fåfängan och...

— Och till tacksamhet derför öfverhopar du mig nu, då jag är fattig, med förebråelser. Se dock för en gång med allvar tillbaka. Har jag icke gjort mer än en fader är skyldig? Så länge det var mig möjligt att hålla ihop mitt hus fick du gå på och kokettera med ditt vackra hår och dina små fötter. Hade du med dessa, de enda fördelar naturen bestått dig, kunnat fånga en man, hade det varit mig ganska kärt. När olyckan kom och gjorde slut på allt, icke fann jag tröst och hjelp af min dotter... Och, min kära Rosa, då du ej vill finna dig i nöden och arbeta för ditt bröd, borde du åtminstone ej förbittra hvar timma med ditt sura lynne. Du kunde med ditt förslagna hufvud hjelpa mig rätt mycket, och vi kunde ännu hålla oss uppe.

— Sebastian, är du der? — ljöd i detsamma en svag röst från det inre rummet.

— Ja, jag kommer strax! — svarade kaptenen och kastade spik och hammare ifrån sig och skyndade in i ett inre rum, som redan var temligen ordnadt.

På en icke allenast snygg utan nästan fint bäddad säng hvilade en blek och mager qvinna, hvars regelbundnaanlets drag gåfvo aning om en försvunnen skönhet.

Med mycken ömhet böjde kaptenen sig öfver henne och frågade, om hon önskade något.

— Jag ville blott veta, om någon var inne.

— Jo, som du ser, och äfven Rosa är der inne. Men är du ej hungrig?

— Åh nej, men får jag ligga i denna säng?

— Ja, det är din egen säng.

— Tack, Sebastian, du är mycket god.

— Min snälla, älskade Klara, jag kan tyvärr göra så litet för dig; men se här kommer budet, som jag sändt efter middagen. Nu måste du tillåta mig att servera dig. Se här, båda våra tallrikar få rum på ditt lilla bord, och så smakar det mig bättre, om vi äta tillsammans.

Och under vänligt pjoller lockade han den sjuka att åtminstone smaka på maten, och efter slutad måltid förde hon tacksamt sin mans hand till sina läppar.

Kapten bar ut brickan i andra rummet,

der fröken Rosa under tiden dukat åt sig sjelf och visade alla tecken till heroisk försakelse, att äta sig mätt vid ett så tarfligt försett bord.

Kapten fortsatte med ifver att ställa i ordning, och fröken tog slutligen sitt parti att plocka fram sina sysaker, och slog sig ned vid fönstret i sin moders rum för att rusta om blommorna och plymen på sin hatt.

Efter fulländadt arbete klädde kaptenen i största hast och begaf sig ut.

— Pappa har väl sagt till den der madamen, som skall passa upp oss, att hon kommer och bäddar i afton? — ropade Rosa efter honom.

— Nej, du, det tänkte jag inte på. Jag kan bädda min säng sjelf, gör du sammaledes. Farväl på en stund, eller rättare god natt! Jag kommer troligen sent hem.

Och sent återvände kaptenen, ty den gråa vintermorgonen började randas, då han trefvade sig uppför de ovana trapporna. Sedan han omsorgsfullt stängt dörren och dragit eld på ljus, tömde han sina fickor, innan han afkastade rocken, och en handfull guldmynt jemte några sedlar lades på bordet.

— Dålig skörd, — mumlade han, — men dock något. Om jag lemnar dem hälften, får resten räcka till respengar, och jag bör ej behöfva vara borta mer än högst tre veckor.

Under denna korta monolog kastade sig kaptenen halfklädd på soffan, och insomnade med arbetarens lugn efter en väl fulländad dag.

Fröken Rosa nedlät sig ända derhän, att följande morgon gå ut i köket och sjelf koka kaffe, under det att den fåniga modern tyst och stilla klädde på sig och städade rummet, allt emellanåt tittande genom den halföppna dörren på sin sofvande man. Ett mildt leende sväfvade på det bleka ansigtet, och slutligen närmade hon sig på tå till hans hufvudgärd för att trycka en kyss på de glesnade lockarne. I detsamma föll hennes blick på de på bordet qvarliggande guldmynten. Ögonen tycktes färdiga att falla ur sina gropar; intet utrop undslapp hennes läppar, men en häftig darrning bemäktigade sig hennes kropp. Hon skyndade ur rummet, kastade sig på sin säng och borrade ned ansigtet i kuddarne under halfqväfda snyftningar.

— Så-å, hvad är det nu igen? — frågade vresigt fröken Rosa i det hon inträdde med kaffebrickan. — Mamma har ju ej torkat bort dammet från bordet, så hvar skall jag ställa brickan?

Utan att yttra ett ord steg den tilltalade upp, fattade en handduk och gned och filade med outtröttlig omsorg, till dess Rosa befallande yttrade:

— Nu är det nog, gå och väck pappa!

Med darrande steg och bortvändt ansigte

närmade hon sig dörren, men befriades från detta synbart svåra uppdrag genom att möta sin man på tröskeln.

— God morgon, Klara! — sade kaptenen, vänligt fattande hennes hand. — Men, du har gråtit!

Han sände en sträng blick öfver till Rosa.

— Ja, det är ej mitt fel, — sade denna med en spotsk dragning på öfverläppen. — Hon låg framstupa på sängen och grät, då jag kom från köket. Dessutom är väl detta så vanligt, att...

— Förlåt mig, Sebastian! — hviskade den olyckliga och försökte att återhålla sina tårar.

— Se så, var lugn, min vän, och låt oss dricka kaffe nu.

Och under försök att tala om likgiltiga saker, inmundigade man den efterlängtade morgondrycken.

— Kära min lilla Klara, — tog kaptenen till ordet, under det att Rosa dukade af bordet, — blif nu ej ledsen, men jag måste resa bort på några dagar, kanske ett par veckor.

— Sebastian, icke bort...

— Jo, jag är tvungen dertill, men Rosa är hos dig.

— Icke Rosa... Jag kan vara ensam... Rosa bör roa sig.

— Ja, sedan, när jag kommer igen. Nu är det nödvändigt att jag reser, och Klara lofvar mig att vara tålig och snäll.

— Ja, tålig blott...

— Hvad?

Hon kastade en skygg blick till andra rummet och böjde sig ända intill sin mans öra:

— Guldet bort! — hviskade hon med tydlig fasa.

— Ah, jag förstår, — mumlade kaptenen och hans kind bleknade, — hon har sett guldet. Var lugn, älskade Klara, här finnes intet guld i huset, det du såg på bordet var ej mitt, och det är borta.

Hon tycktes blott till hälften tillfredsställd, men klappade vänligt sin mans hand, och han lemnade rummet.

— Rosa, — sade kaptenen, under det han lade ned några få klädespersedlar i en liten handkappsäck, — för en gång i lifvet begär jag, att du åsidosätter din vilja för min, och gör mig den tjensten, att under det jag är borta, du ej går till dina vänner eller för dem hit, ty om möjligt, önskar jag, att de hållas i okunnighet om vår närvarande bostad.

— Mycket trefligt att sitta som fånge i detta näste. Jag får väl ej ens gå i kyrkan?

— Nej, icke ens springa på dina eviga syföreningar, menar du väl. Hvad kyrkan beträffar, så var det väl längesedan. Men vi skola ej tvista derom. Svara mig, vill du eller vill du icke stanna hemma och vara vänlig mot henne derinne? Besinna, Rosa, hon är din moder.

— Allt för angenämt, att hafva en fånig moder.

— Rosa, har du då förgätit, hvad hon fordom var för dig, för mig och sitt hem? O, den huldaste, den älskligaste, den omsorgsfullaste maka och moder! Om du kände hela vidden af de olyckor, som i ett ögonblick hopade sig öfver hennes och mitt hufvud... Du var lyckligtvis ej hemma den fasans natt, då din moder förlorade förståndet. Om du visste, hvad hon utstod denna natt, skulle äfven ditt hårda sinne vakna för den arma. Jag kan icke säga dig det, icke för mig sjelf återkalla dessa fasans minnen, ty jag löper fara att då också förlora förståndet... men... men Nemesis vakar. Der upprättelse ej finnes, der vakar hämnden... Nå, Rosa, vill du stanna hemma och vara öm mot den olyckliga? I annat fall äro våra vägar för alltid skilda.

Rosa blickade förvånad upp, ty så bestämdt hade hon aldrig hört sin fader tala.

— Jag förstår icke rätt, hvad ni menar. Jag förmodar, att ni icke ämnar kasta ut mig i verlden med två tomma händer?

Ett bittert leende krusade kaptenens läppar.

— Tror du ej, att finare damer än du varit tvungna att gripa till arbetet?

— Ja, det är den gamla visan, »arbeta». Skaffa mig då ett arbete, hvarpå jag kan förtjena mitt uppehälle.

— Jag har, tyvärr, lika litet som någon

annan arbetsförtjenster på lager; litet vet du, hvad arbete är, om du tror, att det sjelfmant kommer till dig. Arbetet måste sökas, och finnes först efter tusende svårigheter. Du har hittills förkastat de förslag, jag gjort dig, såsom varande för simpla, och vill du ej nedstiga från den fåfängans piedestal, hvarpå...

— Ni sjelf stält mig, — afbröt fröken.

— Nå-ja, det är till en del sant; derför har jag ju också erbjudit dig att ännu en gång försöka att bevara skenet af välstånd. Du stannar således och fullgör min önskan att hemlighålla vår bostad?

— Ja. Hur länge blir ni borta?

— Kanske blott några dagar, kanske tre veckor.

— Och om ni icke återkommer efter denna tid?

— Ja, då är jag död. Ack, min arma Klara!

— För henne har ni alltid en tanke.

— Ja, för henne, som älskat mig, som för min skull lidit så grymt. — En djup suck smög sig ur kaptenens bröst. — Seså, nu är jag färdig. Se här, Rosa, pengar nog för edert uppehälle, medan jag är borta. Men lofva mig att noga gömma dem för din moders ögon? Du vet, att hon ej tål se penningar, synnerligen ej guld.

Kaptenen gick derpå in till sin hustru,

sade henne ett kort och hjertligt farväl, hastade utför trapporna och tog långa steg på gatan för att hinna till stationen i rätt tid.

11.

Goda föresatser.

Sedan Georg lyckligen hunnit målet att blifva förlofvad med Ina, beslöt han att allvarligt arbeta på sin frigörelse från gamla förhållanden, och insåg fullkomligt väl, hvilka oerhörda fördelar han kunde bereda sig för framtiden, om han nu begagnade tillfället att bryta med forna lefnadsvanor. Han drog sig tillbaka, och fördrog tåligt kamraternas hån och spe öfver hans puritanska lefnadssätt. Naturligtvis sökte han så mycket som möjligt sin fästmös sällskap, och rönte det mest välgörande inflytande af hennes renhjertade, men derför icke enfaldiga åskådningssätt. Han nödgades för hvarje dag allt mer beundra hennes finkänslighet och äfven skarpsinnighet; något som han till och med med en viss bäfvan observerade, ty det är ju ändå långt beqvämare att icke hafva en allt för klarseende hustru. Nu var det som det var, och alla bättre känslor

vaknade verkligen till lif, och Georg såg med blygsel tillbaka på sitt under de senare åren oregelbundna lif och de orgier, till hvilka kamrater lockat honom.

Följderna af det förflutna stodo dock qvar och hotade framtiden. Särdeles reste sig en judefysionomi som ett omutligt spöke och förföljde honom dag och natt.

— Bah, — tröstade han dock sig sjelf, — ännu är det tid. Jag skall nog finna något sätt att rangera denna sak. Det fordras en stor summa, och så mycket kan jag ej begära i förskott af min blifvande hustrus förmögenhet; det skulle väcka misstankar hos hofrättsrådet och dessutom blifva mig allt för dyrt. Förmyndaren föraktar icke procentaryrket. Att förtro mig till morbror Fabian och begära inteckning i gården... Hu, nej! En kall kåre löper långs ryggraden vid blotta tanken på de ögon, han skulle göra. Han och min moder med sin stränga rättskänsla voro i stånd att omintetgöra hela giftermålet. De skulle anse sig skyldiga att rädda Ina från en sådan . Nej, andra utvägar måste utfinnas... Selina... hon är rik... om jag skulle bedyra henne min kärlek ånyo? Det är skamligt; hon har redan så frikostigt, så ädelt bisprungit mig... Men i krig och kärlek är allting tillåtet. Ja, ja, ännu har jag litet tid på mig. Händelsen har så ofta räddat mig förut, att jag inte har skäl att misströsta.

Och med denna alla lättsinniga karakterers vanliga tröstegrund uppehöll Georg mod och hopp mellan anfallen af förtviflan.

Kärlekens vaksamma blickar äro dock ej lätta att bedraga. Ina såg, att det var ett något, som plågade Georg, ett något, som midt under ett lifligt samtal kom hans panna att blekna, hans blick att fördystras. Hennes grannlagenhet uppsköt en fråga, men hon kunde ej afhålla sig att ständigt oroas och undra hvad det kunde vara.

En dag, då Georg uteblef från en promenad och först sent på aftonen blef synlig i förmyndarens salong, kunde Ina ej afhålla sig att omfatta första tillfälle mellan fyra ögon, för att ömt fatta Georgs hand och med bedjande blick fråga honom, om han icke ville säga, hvad det var som oroade honom.

— Min älskling, ingenting skulle vara ljufvare, än att hos dig få nedlägga hvarje tanke, af dig få begära råd i hvarje bekymmer, och då vi blifva gifta, skall det blifva så. Och, Ina, hvarför uppskjuta denna lyckliga stund?

— Min vän, jag kan icke ändra dagen för vårt bröllop, och hvad ditt förtroende beträffar, hvarför kan jag ej få det likaväl nu? Våra intressen, våra känslor, våra tankar kunna knappast blifva mer förenade än hvad de redan äro.

Georg, säg mig ditt bekymmer? Kan jag icke hjelpa, låt mig åtminstone dela det.

Georg kysste ömt hennes händer, för att undvika att möta hennes blick, och försökte inleda ett annat samtalsämne.

— Du undviker att svara mig; säg så gerna, att du icke vill det.

— Åh, det kan ju finnas många skäl, hvarför man ej alltid kan omtala det som oroar.

— Gif mig då *ett* skäl.

— Till exempel, om... om det gälde en annans, en väns hemlighet. Tänk dig, om du hade en vän, som du hållit af från barndomen, som du delat ljuft och ledt med under ungdomens stormar, om denne vän råkade i en svårighet, som hotade hans hela framtid med en fullständig ödeläggelse, så fullständig, att han icke mer kunde resa sig, och...

— Och? — frågade Ina med brinnande blick och klappande hjerta.

— Och... och — stammade Georg, under det han mekaniskt vred omkring det dyrbara juvelarmband, som hängde löst kring Inas armled, — och man såg hvar räddning låg, och dock icke kunde åstadkomma den. Men låt oss inte tala derom.

— Georg, du har sagt för mycket, för att låta ämnet falla, för litet för att jag skulle kunna förstå, hvaruti räddningen skulle bestå. Säg mig det!

— Räddningen skulle naturligtvis bestå i

en summa pengar, så stor ungefär, som värdet af en lumpen fruntimmersprydnad, — svarade Georg i hånfull ton. — En leksak, sådan som det armband du bär.

Utan en sekunds tvekan uppknäppte Ina armbandet och räckte det till Georg.

— Se här, tag! Kan denna leksak rädda din vän och häfva ett bekymmer från ditt sinne, är den väl använd.

Georg häpnade, det var mer än han väntat, och Inas bestämda blick vittnade om allvaret i hennes handling. En hvar af de chevalereska känslor, som funnos qvar i Georgs sinne, uppreste sig mot ett antagande af detta, ett ädelt hjertas offer, och trots det damoklessvärd, som hängde öfver hans hufvud, mottog han armbandet ur hennes hand, kysste det och knäppte det åter om hennes arm.

— Tack, älskade Ina! Denna stund glömmer jag aldrig.

Han skyndade ut ur kabinettet, ut i den tysta natten, för att dölja striden i sitt inre. Georg tillryggalade med hastiga steg sin väg från Drottninggatan till Gustaf Adolfs torg. Plötsligt hejdades hans steg af kapten Fobb, som stod framför honom, fast besluten att ej låta honom passera.

— God afton, Georg! Det är särdeles svårt att träffa dig nu för tiden. Jag har sökt dig, jag vet ej hur många gånger.

— Jag trodde ni var bortrest,

— Ni! Så förnämt eller modernt, jag vet ej, hvilket det skall betyda; men akta dig att förarga mig. Du vet, att det är bättre hafva mig till vän än till fiende.

— Farbror är så fasligt snarstucken.

— Det kan nog hända, men vi hafva angelägnare sakor att tala om. Kommer du ihåg, att det är nästa månad, som din revers till juden Salomon skall omsättas eller betalas? Det senare vore det klokaste.

— Hur skulle sådant vara möjligt?

— Tag hemgiften i förskott eller påskynda bröllopet.

— Jag kan hvarken det ena eller det andra. Hvad förskottet beträffar, kan jag ej begära mera; jag har redan fått något.

— Och det med hög procent, om jag känner hofrättsrådet rätt. Men raska på med bröllopet.

— Äfven det har jag försökt, men omöjligt. Ina har bestämdt det till midsommar.

— En förtigtig eller mycket litet kär fästmö.

— Åh, det är blott för att göra sin gamle lärare till viljes; farbror vet, morbror Bovaller.

— Ah, jag hade så när glömt presten, — tänkte kapten. — Så-å, att han blandar sig i leken... Ja, ja, i alla händelser kan du vara lugn, min gosse, ännu finnes litet tid, och du torde nog hitta på något råd. Men nu till ett annat ämne. Jag återkom för en åtta dagar sedan från landsorten, der jag lyckades indrifva

några större fordringar, sedan den tiden jag var en välbergad man och egendomsegare. Det lyckades mig emellertid nästan bättre än jag vågat hoppas att inkassera penningarne, och min ekonomiska ställning är för närvarande ganska god, hvadan jag hyrt mig en anständig våning vid Regeringsgatan, och min dotter håller på att möblera den efter nutidens fordringar. Hon har ingalunda dålig smak, min kära Rosa, och sådant der roar henne. Då nu min affärsställning tagit en sådan vändning, är det naturligt, att jag vill umgås med folk, och jag har uppgjort en lista på de hus, der jag ämnar göra visit med min dotter. Som hofrättsrådet Ulfvén hör till mina gamla bekanta, skall min första uppvaktning egnas denna familj.

— Hvad tänker ni på? — utbrast Georg ovilkorligt. — Nej, för all del gör ej det!

— Så-å, hvarför icke?

— Man skall ej mottaga kapten Fobb, och jag vill ej dölja, att hofrättsrådet uppmanat mig att bryta allt umgänge med farbror.

— Bravo! — sade kaptenen i en bittert hånande ton. — Bravo! Farväl så länge! Vi träffas hos hofrättsrådet, eller bryt du umgänget med mig, *om du kan!*

12.

Lilla frun lyckades.

Ehuru man var ännu i mars månad började dock den egentliga säsongen att lida mot sitt slut, och lilla fru hofrättsrådinnan påminde utan uppehåll sin herre och man, att de borde gifva ännu en soaré-dansante, innan den fina verlden tillslöt sina salonger. Med många ord och litet skäl bevisade hon, att detta alldeles icke kunde undvikas, att alla bekanta skulle fördjupa sig i undran, att Ina leddes, och som hon nästa vinter skulle vara gift och bo på landet, var ju detta både hennes första och sista vinter, som kunde egna åt nöjet.

Hofrättsrådet såg obegripligt sur ut, och tycktes alls icke ega någon uppfattning för alla dessa skäl. Dessutom hade han hufvudet fullt af planer angående förbättringar på sitt sommarnöje, der han fann ett bottenlöst svalj för alla penningtillgångar. Och för att öka förtreten, förklarade sig Ina bäst belåten med det lugna hvardagslifvet.

Lilla frun stod afväpnad och var just färdig att offra några tårar åt det rysliga martyrskap, man ålade henne, då fru Selina i detsamma lät anmäla sig, och gick den rödögda frun till

mötes med det allra varmaste deltagande, prisade hennes förstånd, som så väl insåg hvad verlden fordrade, och erbjöd sig att blifva hennes allierade för att besegra den grymme mannen.

Fru Selina blef följaktligen, som förtrolig vän, ombedd att intaga en tarflig hvardagsmiddag med familjen, ty som hofrättsrådet till denna tid satt på sitt embetsrum, kunde icke anfallet ske genast.

Man dinerade. Selina var sjelfva älskvärdheten och försatte alla i det briljantaste lynne, men nämde icke med ett ord den brännande frågan. Värdinnan satt som på nålar, vid tanken att hennes man, sin vana likmätigt, skulle strax efter middagen begifva sig till sina rum; men till hennes ytterliga förvåning syntes hans göromål denna dag icke alls vara pressande. Han satt i god ro och pratade nonsens med den vackra fru Selina.

— För bort Ina, — hviskade Selina vid ett lägligt tillfälle i Georgs öra; och en fästman finner alltid skäl för att få vara mellan fyra ögon med sin fästmö.

— Hvilken dag tänka ni, mina kära vänner, att hafva eder soaré? — frågade Selina helt oförberedt, då hon såg sig ensam med herrn och frun.

— Vi tänka icke hafva någon mer i vinter, — svarade hofrättsrådet afgörande.

— Icke! — skrattade Selina. — Det är ju omöjligt att undvika.

— Ja, alldeles omöjligt, — instämde frun.

— Men jag skall visa, att det är ganska möjligt.

— Men... om jag önskar det? — hviskade Selina, i det hon böjde sig öfver bordet efter ett sockerbröd. — Jag frågar blott, — tillade hon högt, — på det att våra soaréer ej må komma i kollision med hvarandra, ty jag tänker hafva min nästa torsdag, och jag förmodade, att ni utsatt onsdagen. Som jag är upptagen hela den kommande veckan, skulle det göra mig ett obehagligt derangement, om programmet ändrades; men jag hoppas på er frus öfvertalningsförmåga, och går nu hem att hvila litet före aftontoaletten. Således au revoir om onsdag! Bjudningsbrefven måste utskickas redan i morgon.

— Ni mottager den? — hviskade hofrättsrådet, i det han hjelpte sin gäst på med sidenpelsen.

— Mycket gerna, — svarade Selina med en öm blick, för hvilken hon väl visste, att hofrättsrådet lät alla betänkligheter vika.

I stället att genast begifva sig till sitt hem, steg Selina in i närmaste bokhandel, köpte ett brefpapper och begärde penna och bläck. Hon skref blott denna rad:

»Om onsdag, den 12:te, är det soaré-dansante i huset nr.... Drottninggatan.»

Hon förseglade det omsorgsfullt, och utanskriften lydde: »Fröken Fobb, Regeringsgatan nr...., 2 tr. upp», — stoppade brefvet i sin muff och lemnade boklådan. Utkommen på gatan, gled biljetten ned i första postlåda, och Selina skyndade hem, i det hon mumlade:

— Jag måste veta, hvad det är, som döljer sig under bekantskapen mellan hofrättsrådet, Georg och kapten Fobb. Lyckas ej detta, hittar jag väl på något annat sätt.

13.

Balen.

Onsdags afton var hofrättsrådets våning starkt eklärerad, och gästerna trängdes i tamburen.

Lilla frun neg och komplimenterade, och vid hennes sida sted Ina, skön som en nyss utslagen ros. Lyckan och glädjen hade spridt sitt skimmer öfver hennes fina anletsdrag, och ögonen bokstafligen strålade.

Doktor Randow, som icke sett henne annat än som febersjuk, blef både förvånad och

bländad, ty hur vackra sjuka än må vara, äro dock de friska tusen gånger vackrare. Vår tids damer, som göra sig sjuka för att synas intagande, begå ett stort misstag.

— Nå väl, doktor, — tilltalade honom en bekant, — tänker ni icke dansa?

— Jag dansar högst sällan, och tycker nästan bättre om att göra iakttagelser. Det är onekligen ett mycket vackert par denne löjtnant von Franken och fröken Gazell.

— Ja, hon är förtjusande söt, som alla små nyutslagna rosenknoppar, men för min del föredrager jag de fullmogna. Denna fru Selina, se det är en qvinna, som har hin i kroppen... Men hvad ser jag?... Är det möjligt?

— Hvad?

— Se dit bort till höger. Ni ser Georg, sedan han lemnat sin fästmö efter första valsen, går att uppbjuda en dam, som jag med all säkerhet ej trodde att få se i detta nogräknade hus.

— Jag vet mig ej sett henne förut, men ni tycks känna henne.

— Ja, mot min vilja; men der är äfven fadern. Jag faller i förundran. Hur bär den karlen sig åt, att åter och åter uppstiga från de döda?

— Hvilka äro de? Säg mig något om dem.

— Det är en f. d. kapten vid namn Fobb, om hvilken gå hvarjehanda märkvärdiga rykten.

Han lär hafva spelat hufvudrollen i en tragedi, icke just i Vimmerby, utan i någon annan landsorthåla. Ryktet förmälde, att der förekom falskt spel, duell, en qvinna, som blef galen, med flera bedröfliga knalleffekter. Jag vet för resten ej så noga, men allt sedan dessa händelser har det hvilat ett obehagligt dunkel öfver kapten Fobbs renommé. Han nödgades plötsligt taga afsked från regementet, och sågs icke vidare af sina forna kamrater, bland hvilka han förut varit mycket populär. Det märkvärdiga är, att denne man dock bär sitt hufvud högt och stundom spårlöst försvinner ur Stockholmskretsarne, och så ett, tu, tre faller ned der som en meteor och lyser för en kort tid, och så i ständig kretsgång. Emellertid tager ingen gerna emot honom eller vill öppet erkänna sin bekantskap med honom, ehuru han är en både angenäm och ganska kunskapsrik man. Hans dotter deremot är högdragen och obehagligt egenkär. Hon fikar städse efter att göra sig bemärkt. Ja, det der herskapet har en viss kardborr-natur. Ja, i sanning, och nu är jag vackert fast! Fröken helsade i förbigående, och det vill just säga detsamma som: »Kom och bjud upp mig!» Hå, hå! Det är ej värdt trotsa sitt öde.

Den unge mannen gick att dansa med fröken Fobb och lemnade Randov åt sina egna reflexioner. Han lät då och då sina blickar följa de utpekade personerna och såg med förvåning att det stolta hofrättsrådet var särdeles

artig mot kapten Fobb, och att Georg presenterade flere af sina kamrater för fröken. Han märkte också, att den senare förde sig med ett manér, som var obehagligt utstuderadt, och att hon, oaktadt den oklanderliga smaken i toaletten, dock såg ut, som om hon ej rätt hört till den krets, der hon nu rörde sig. Ovanligt ful var hon ju också, men syntes icke alls medveten derom, ty det var tydligt, att alla hennes rörelser hade till mål att blifva uppmärksammad.

Snart ledsnade vår observator att fästa sin blick på de obehagliga, då så mycken ungdom och skönhet i dansens hvirfvel sväfvade för hans syn; dock, hur bleknade icke alla bort för den enda, som han sjelf förbjudit sig att tänka på. Ja, det är nog ej lätt att hålla sådana föresatser, då föremålet luftigt och behagligt som ett andeväsen sväfvar tätt framför ögonen.

Om vi skulle taga oss den friheten att tvifla på orubbligheten af doktorns föresatser, och blicka in i hans tankar, så lyda dessa ungefär så här:

»Så skön hon är! Hvilket intagande uttryck på detta ansigte! Det är ej den öfverdådiga, tanklösa glädjens hos lyckans bortskämda skötebarn, utan intelligensens och det goda hjertats uttryck. Hvilken herrlig qvinna skulle hon ej blifva i den mans händer, som förstod att värdera och utveckla allt det ädla,

som nu ligger i knopp i denna själ! Arma barn! Har icke ditt oerfarna hjerta förvillat sig, då det valde denne unge man med en vacker yta, utan kärna? En sann son af sin tid och dess lättsinniga uppfattning af lifvet. Hur bittert blir ditt uppvaknande, då den gloria faller, hvarmed dina svärmiska tankar och din rena kärlek nu pryda honom! Hvilken sällhet skulle det icke vara, att... Men, nej, jag vågar icke längre betrakta henne! Jag går hem, hem till min studerkammare».

Doktor Randow for med handen öfver sin panna, förundrad öfver att hans hand darrade. Han tog beslutsamt ett steg framåt, och lemnade sin plats i fönsternischen.

Man bytte just nu om tur i kottiljongen, och framför honom stod plötsligt balens drottning och räckte honom med ett okonstladt hjertligt leende sin hand.

— Doktor Randow! Ehuru ni ej tycks vara hågad för dans i afton, vågar jag hoppas, att ni ej nekar mig deltaga i denna kottiljongstur. Det är damernas fria val, — tillade Ina med en liten skalkaktig blick.

Randow spratt till, lade sin arm om Inas lif och valsade ett hvarf för mycket, under det han tänkte:

— O, att detta fria val hade varit för lifvet!

Då kottiljongen var slut, försvann doktorn från balen.

* * *

— Nå, Ina, hvad tycker du om fröken Fobb? — frågade Selina, under det hon promenerade med sin vän under armen genom de lysande gemaken.

— Icke mycket, — svarade Ina likgiltigt.

— Jag förmodade det, och det lönar ej fråga dig hvarför, ty då talar du om antipati och sympati. Men jag tycker om henne, och ämnar bedja din fästman... Nej, det är bättre jag vänder mig till värden sjelf, efter vi så lyckligt möta honom.

— Hvarmed kan jag vara till tjenst? — frågade hofrättsrådet. — Vet ni, min fru, jag är förtjust att gå edra önskningar till mötes.

— Helst då det är fråga om en sådan bagatell, som att hos mig introducera en ung flicka, nämligen fröken Fobb.

— Ah, hvad tänker ni på? Hon är icke en dam, som kan skänka er något nöje.

— Men jag kunde måhända skänka henne nöje, till exempel genom att bjuda henne till min soaré i morgon.

— Afstå från denna nyck, jag ber derom.

— Nej, hvarför skulle jag det? Flickan behagar mig; fadern deremot afstår jag åt er. Nå, vill ni nu föra mig till fröken?

— Jag skulle helst se, att ni undviker dessa personer.

— Ni vet, jag ger mig ej utan skäl.

— Man spelar upp till polkett... Jag för-

modar, du är uppbjuden, Ina, och äfven ni, min fru?

— Ja, men jag mankerar, för att få svar på min fråga. Ina går. Nå, fort, hvad har ni emot dessa Fobbs?

— Kaptenen är en dålig menniska.

— Ja, som många det väl är; men då ni kan bjuda honom i ert hus, har ni gifvit bevis på, att han ej är af lagen brännmärkt. Således finnes intet skäl att roa dottern litet. Ah, se der kommer fröken Fobb! Jag talade just med vår värd om, att jag ville göra er bekantskap. Som jag förmodar, har ni ej så stort umgänge, att ni hvarje afton är upptagen; derför torde ni ursäkta, att jag utan vidare ceremonier bjuder er till mig i morgon. Vi skola dansa och roa oss, det är nästan endast ungdom bjuden.

— Jag tackar er, min fru! Jag skall rådfråga min fader.

— Hvarför ej så gerna er moder, ty af en bekant har jag hört, att hon lefver. Hvarför är hon ej här i afton?

— Min mor är sinnesrubbad.

— Så sorgligt, — sade Selina deltagande, under det hon fixerade hofrättsrådet, som såg mäkta generad ut. — Kanske att er moder då ej ens är i Stockholm?

— Jo. Min far har ej kunnat besluta sig för att skiljas från henne, ehuru hon blefve bättre vårdad annorstädes, — svarade fröken

med en så kall och hård min, att Selina häpnade.

— För en öm dotter, — återtog Selina ironiskt, — skulle det naturligtvis vara en bitter uppoffring, att icke sjelf få vårda den sjuka. Det är förmodligen detta er fader...

— Men, mina damer, — afbröt hofrättsrådet ifrigt, i det han bjöd Selina armen, — balen saknar sin bästa prydnad. Låt mig återföra er till salongen, min fru. Hvad vill ni med den der flickan, bästa Selina? — hviskade han. — Hon är ju tydligen en gås.

— Gauche, menar ni; men det nötes bort i sällskapslifvet. Jag har beslutit att taga henne under mina vingars skugga. Ni kan omöjligt hafva något deremot, då jag fiskat upp henne i er egen sällskapskrets.

* * *

Balen var slut. Gästerna hade aflägsnat sig. Hofrättsrådet gaf en vink till Georg att stanna, och förde honom in i sina enskilda rum.

Han gick orolig fram och åter och upprepade gång på gång:

— Hvad är att göra?

— I hvad afseende? frågade Georg.

— Jo, med denne fördömde Fobb, som nu åter stått upp från de döda.

— Jag blef förvånad att finna Fobbs inviterade till ert hus, då ni förut yttrat en så be-

stämd motvilja för dem, att ni till och med rådt mig att bryta med min faders gamle vän.

— Din faders vän! Ja, min käre Georg, du borde aldrig nämna din fader och hans vänner! Allt är, tyvärr, ej slut derför att folk äro döda.

— Men, — svarade Georg, stolt resande sitt hufvud, — jag har visserligen hört, att min fader fört ett oregelbundet lefnadssätt, men aldrig att han gjort sig skyldig till något brottsligt.

— Låt oss tala om det närvarande. Fru Selina har fått den fantasien, att beskydda fröken Fobb. Det går ej an; all förtrolighet dem emellan måste förekommas.

— Fru Pappenheim går ej lätt ifrån sina idéer, det torde erfarenheten visat, — sade Georg med ett ironiskt leende.

— Det måste dock ske, — återtog hofrättsrådet med bister blick. — Vet, att det ligger lika mycket i ditt intresse, som i mitt att aflägsna dessa Fobbs från våra bekanta.

— Men hur skall detta låta sig göra, då ni inbjudit dem till ert hus.

— Jag kunde omöjligt undvika det. Fobb med dotter gjorde visit och åberopade gammal bekantskap. I ungdomen ingår man stundom vänskapsförbund, som man sedan önskar aldrig egt rum. Jag kunde ej undvika dem, men en

gång är ingen gång, blott man kan förekomma, att fröken blefve introducerad hos fru Selina. Hm, jag har hört, att fröken Fobb låtsar vurma för musik. Du, Georg, behöfver ju ej veta, att fru Pappenheim bjudit henne. Du kunde göra dig artig mot din faders gamle vän och sända ett par biljetter till morgondagens konsert på operan.

Georg gjorde en missnöjd grimas.

— Ja, det måste göras med försigtighet. Du talar naturligtvis om för Ina, att du sändt biljetterna.

— Ja, på detta vilkor må vi göra försöket.

— Det är då öfverenskommet? God natt!

Georg tog visserligen sin hatt, men gick icke, han tvärtom satte sig åter.

— Om det icke generade alltför mycket, — började han stammande, — skulle jag gerna vilja tala litet om en pressande utgift, som...

— Det är en gång för alla afgjordt, att penningaffärer ej vidare afhandlas oss emellan förrän efter brölloppet. Jag har varit efterlåten nog att lemna dig i förskott en ganska stor summa.

— Ja, det är så, men omständigheter hafva sedermera inträffat, som göra, att det vore af högsta vigt för mig att kunna omsätta ett större lån, som...

— Omöjligt!

— Ja, men om denna summa lemnades

mig med afdrag af lika hög procent som de föregående, så vore det ju en fördel för hofrättsrådet.

— Hur mycket behöfde du?

Georg nämde summan. Hofrättsrådet studsade.

— Omöjligt! — utropade han med rynkade ögonbryn. — Är du tokig? Tror du, jag bär Inas hela förmögenhet på fickan? Är din affärsställning så dålig, att du ej kan balancera den några månader till, gjorde jag bäst i att omintetgöra hela giftermålet. God natt!

Georg måste med sin penningförtviflan lemna huset, då hofrättsrådet utan vidare stängde sin dörr.

* * *

Under tiden vandrade kapten och fröken Fobb till sin nya våning vid Regeringsgatan.

— Nå, Rosa, har jag hållit mitt löfte, att du åter skulle få sätta dina fötter i Stockholms salonger? Hur har du funnit din afton?

— Åhjo, temligen. Jag var ganska mycket uppmärksammad.

— Hur syntes dig hofrättsrådet?

— Han ser ståtlig ut, men har en roffogelsblick. Fru Pappenheim är charmant; jag tillber henne. Ina hatar jag. Georg skulle jag vilja trampa under fötterna.

— Ja, det är rätt och billigt ur afundens synpunkt. Lyckliga menniskor skall man icke tåla!

* * *

Några af balens eleganta kavaljerer, ja, af sjelfva la jeunesse dorée, som, trots den öfverdådiga fest de bevistat i hofrättsrådet Ulfvéns hus, gingo gatan långsamt framåt och rådslogo om, hvar de trefligast skulle kunna förskaffa sig ett nachspiel inpå småtimmarne. Georg omringades genast vid sina första steg på hemvägen af de muntra herrarne. Han protesterade i början ganska energiskt att följa dem, men de trefliga ungdomarne, nyss så fina och eleganta i tal och later i de lysande salongerna, öfverbjödo nu hvarandra i skämt och hån, ju gröfre ju bättre, öfver Georgs motstånd, hans puritanska fästmanslif med mera

Naturligtvis var han lätt öfvertalad, och tyckte, att han alls icke kunde undvika att en stund gå med kamraterna och inmundiga en och annan punschbutelj. Han slog således öfver och blef den muntraste af alla; för att döfva sina bekymmer, var den tanke, med hvilken han ursäktade sig inför sig sjelf.

En ensam vandrare, väl insvept i sin pels, mötte de högljudda herrarne, som tycktes vara af delade åsigter angående valet af restaurant, der orgien skulle hållas.

Vandraren stannade och ropade beslutsamt:

— Löjtnant Franken, kan jag få tala några ord med er?

Georg hejdade sig förvånad midt i pratet och skrattet, då han i den talande igenkände doktor Randow.

— Hvad behagas? — sade han vårdslöst.

— Jag skulle önska ett kort samtal, — svarade Randow med ett lugn och en artighet, som afväpnade skämtet, och tilltvingade sig gehör.

Georg skiljde sig från kamraterna och närmade sig doktorn.

Äfven sedan de muntra herrarne kommit ur sigte vandrade doktorn och Georg en stund tysta vid hvarandras sida.

— Hvarmed kan jag vara till tjenst? — frågade Georg otåligt.

— Det är ingalunda en tjenst jag vill begära af er, — sade Randow allvarligt, — tvärtom, jag skulle gerna vilja göra er en. Men jag är i sanning i förlägenhet, hur jag skall börja, ty utan tvifvel hetsar ni upp er vid mitt första ord, och säger mig den odisputabla sanningen, att det angår mig icke, det, hvarom jag ville tala.

— Ni säger detta med en så allvarlig ton, att ni väcker min nyfikenhet. Var god och fortsätt.

— Ja, för att vara fullt uppriktig, var det

verkligen utan all bestämd tanke som jag hejdade er. Jag handlade, drifven af en oemotståndlig impuls. Jag måste erkänna, att jag är en smula fatalisk, och derför gerna följer sådana der, som det kan tyckas, omotiverade impulser. Nu, då jag såg er omgifven af förledande kamrater, rann mig ovilkorligt i minnet en händelse från min akademitid, en händelse, som gjorde på mig ett lika rysligt som outplånligt intryck.

Doktorn höll upp ett ögonblick, liksom för att bemästra sina tankar.

— Nå, — inföll Georg hånfullt, — har ni icke kallat mig från mina kamrater af något vigtigare skäl, än att berätta mig Upsala-historier, vill jag säga, att sådana har jag förut rikt förråd på. God afton!

— Ja, det är så sannt, — återtog doktorn, som trots detta afvisande höll jemna steg med Georg. — Ja, jag påminner mig, att ni kom till Upsala för att aflägga studentexamen samma termin, som jag slutade min kurs. Ni bör således hafva varit der samtidigt med Edvard Grön?

— Edvard Grön! — utropade Georg bestört. — Ja, jag kände honom. Vet ni hvad som blifvit hans öde? Han försvann så plötsligt från akademien.

— Känner ni icke orsaken?

— Nej, jag var just då frånvarande; jag var på besök hos min mor.

— Jag deremot känner den hemska orsaken ganska väl. Men måhända blir ni otålig öfver att jag uppehåller er. Ni längtar förmodligen till edra kamrater, som jag ser vänta er der borta framför hotellet.

— Nej, berätta! Edvard var en af mina mest värderade studentkamrater; han var särdeles rikt begåfvad, en verklig skaldenatur, god och...

— Svag, — ifylde doktorn. — Som ni vet, var hans fader en aktningsvärd borgare i Upsala, och ansträngde sig till det yttersta för att gifva den rikt begåfvade sonen akademisk bildning. Edvards lätthet att lära, hans musikaliska och poetiska anlag gjorde honom omtyckt af lärare och prisad af kamrater. Han diktade och sjöng och var sin hederlige faders stolthet och ära, men...

— Säg intet ondt om Edvard, — afbröt Georg, — han var den hederligaste och ädlaste själ under solen.

— Ja visst, jag bestrider det ej. Jag vet, att han hade ett godt hjerta och de bästa uppsåt, jag vet, att han till och med tidtals hade mod att försaka kamraternas sexor och sammankomster, och stängde sig inne för att studera. Jag vet, att han ömt älskade sin fader, och dock...

— Dock? — frågade Georg ifrigt.

— Dock, — återtog doktorn, — dock mördade han honom.

— Jag har hört ett löst rykte derom, men alltid betraktat det som svartaste förtal; det är ju alldeles otänkbart.

— Tyvärr, det är ej förtal. Utan tvifvel hörde löjtnant Franken talas om förlofningsfesten hos professor X?

— Ja, den lär hafva varit lysande.

— Ja, lika elegant och behaglig som balen i afton. Edvard Grön hade skrifvit ett större poem de förlofvade till ära, som han deklamerade till allmän förtjusning, och mången förespådde honom en lysande skaldebana. Då, som nu i afton, beslöto de unga herrarne, som bevistat festen, att förskaffa sig ett nachspiel. Edvard Grön, svag som alltid, var lätt lockad att följa dem, ehuru varningar icke fattades från några af hans förståndigare vänner. Då fadern långt in på natten icke hörde sin son hemkomma, gjorde han hvad han ofta gjort förut med lyckligt resultat. Han inställde sig tyst och till en början obemärkt bland dryckesbröderna, och vinkade med bönfallande blick sin son att följa sig hem. Edvard hade ofta förut låtit beveka sig af sådana vinkar, men denna afton kom varningen för sent. Under inflytande af ruset och eggad af kamraternas speord reste sig Edvard raglande från sin plats, och under hånande oqvädingsord skuffade han fadern utom dörren. Steget var knappt mellan den trånga förstugan och trappan, den gamle störtade baklänges utför den, och bars sanslös

till sitt hem. Jag bebodde den tiden en vindskammare i patron Gröns hus, och blef kallad till den afsvimmades hjelp. En mer erfaren läkare efterskickades genast, men vi hade båda intet annat att göra, än att konstatera den ögonblickliga döden till följd af ett djupt sår i hufvudet. Jag afstår från hvarje försök att beskrifva den plötsligt nykter blifne sonens förtviflan.

— Arme, olycklige Edvard! Det var ju dock en olycka, intet brott.

— Såå, resonnerar ni på detta sätt. Ni finner måhända i ruset en förmildrande omständighet? — frågade Randow med en sträng blick.

— Ja visst, en rusig menniska är icke tillräknelig.

— Ganska sannt. Men är den menniska icke tillräknelig, som berusar sig så, att hon förlorar sitt förnuft? Är den ej tillräknelig, som känner sin svaghet, att icke kunna hålla måtta, och ändå gifver vika för den minsta vink från förledande kamrater? Edvard var *da* ej ännu hemfallen till dryckenskapslasten, tvärt om hörde jag honom säga, att spritdrycker voro honom motbjudande. Det var således feghet för vännernas åtlöje, jemte fåfängan att af dem prisas för några tillfälliga rim vid bålen, som

lockade honom till dessa orgier, dessa så kallade nöjen, så råa, att de måste väcka vämjelse hos hvarje bildad man, och jag tviflar icke på, att alla ädlare impulser hos Edvard uppreste sig deremot; men just derför var han, enligt min åsigt, så mycket mer tillräknelig. Den obildade arbetaren, som i sitt slaflif icke vet af någon annan njutning än rusets glada sinnesstämning eller den glömska det skänker, han dömes och fördömes för ett oordentligt lefnadssätt; han har dock ett antagligt skäl för sin svaghet. Men säg mig, hvarför söker den bildade ungdomen dessa föraktliga...

— Ja, hvarför? — afbröt Georg otåligt. — Det är ett mode, som alla andra galna seder och bruk.

— Men förderfligare än alla andra, emedan de göra sina dyrkare till brottslingar och sprida osedlighetens frön från de *bildade* till de *obildade*. Jag begagnar denna benämning, emedan jag icke erkänner någon annan klasskilnad. Det är ett misstag, att så lättsinnigt betrakta de små, de dagliga svagheter, som man utan besinning låter komma sig till last; de förslappa viljan och fördunkla begreppet om rätt och orätt. Men ursäkta, att jag uppehåller er. Ni finner troligen ännu edra vänner vid bålen.

— Nej, vänta! Jag fick ju icke veta Edvards öde.

— Patron Gröns död blef naturligtvis rubri-

cerad såsom olyckshändelse. Han hade fallit utför en trappa, kanske sjelf rusig. Det var, hvad allmänheten fick veta eller gissa, efter behag. Förtviflan grep emellertid Edvards sinne. Han lemnade Upsala, för att i Lund fullfölja sina studier, men än den dag som är i dag, är han blott student, och vandrar som en förfallen öfverliggare, som en föraktad snyltgäst hos yngre studenter och akademici. Så har mången ädel och rikt begåfvad natur slutat, blott derför att han förbisett nödvändigheten att öfva sina motståndskrafter. Inom sig sjelf fastnar en hvar sin största fiende. God natt!

Doktorn gick med snabba steg till sitt hem, under det han tänkte:

— Arma flicka, din lyckas tempel är bygdt på lös sand! Allt halkar förbi lättsinnet.

Georg stod obeslutsam och blickade efter doktorn.

— Hvad var egentligen meningen med detta prat? — tänkte han. — Vill den der herrn, som jag så högst obetydligt umgåtts med, upphäfva sig till min moralpredikant? Bah! Jag har emellertid förlorat lusten att nu sluta mig till kamraterna. Edvard Grön, hederlige pojke, att du skulle sluta så. Det var dock hemskt! Nå, ja, medgifvas måste, att dessa orgier icke äro förädlande, just icke roliga heller, och de efterlemna mer än ett obehagligt minne; derom hviska tydligt mina skul-

der. Vore jag bara ifrån dem, skulle ingen mer kunna locka mig i förderfvet. Ja, jag går hem och sofver på saken.

14.

Doktorn reser åt landet.

Ungefär en vecka hade förflutit efter hofrättsrådets bal och fru Selina Pappenheims soaré, den fröken Fobb hade den äran att bevista, trots alla hemliga bemödanden att hindra det. Hon gjorde allt hvad på henne ankom, att blifva så förtrolig som möjligt med fru Selina.

Hofrättsrådet skar tänder, men måste tiga och se. Fru Selinas nyfikenhet skärptes af hans allt för tydliga oro, och hon ansträngde all sin skarpsinnighet för att komma den hemlighet på spåren, som hon nu var viss förefanns mellan hofrättsrådet och kapten Fobb, och hvilken helt enkelt stält den förre i ett visst slags beroende af den senare.

Som sagdt är, ungefär en vecka efter balen blef doktor Randow kallad till en sjuk pos-

sessionat, som bodde minst fem mil från nå' gon jernvägsstation.

Doktorn hade således det hals- och ryggbrytande nöjet att färdas dessa mil i en vagn med dåliga fjedrar och förspänd med ömfotade hästar och på af vårfloden uppblötta skogsvägar.

Detta smakade vår ovane Stockholmare så lagom godt, och att skynda sig kunde naturligtvis ej komma ifråga; det måste gå fot för fot, och hade doktorn att bemanna sig med tålamod, så var den pröfningen bra lindrig jemförd med den arme döendes, som måste vänta att dö, ifall han dertill skulle få doktorns biträde, hade vi så nära sagt.

Temligen mörbultad af den ovana motion, doktorn varit underkastad, anlände han just lagom för att vaka sista natten hos den sjuke, och då han nästan uppgifven af trötthet skulle anträda återfärden, stod trappan full af bönfallande landtmän, som ville passa på medan den ovanliga företeelsen af en läkare uppenbarade sig på den aflägsna trakten. Doktor Randow ordinerade till höger och venster, och tömde både sitt medförda förråd af medicin, och det som fanns på herrgården. Men nu kom det värsta. Der stod en bonde med häst och kärra och bad för all del, att doktorn skulle följa honom hem till mor, som låg rent för döden, och barnen som hade kikhosta; och det var ej långt, bara en mil eller litet mer.

— Min gode man, jag är redan uttröttad, men låt oss gifva oss af.

Glad smälde bonden på sin brunte, och det bar af ett godt stycke, så länge vägen gick öfver högländta trakter; men nu kom man till ett kärr, der det var nästan fråga om att vada sig igenom. Doktorn, som var klädd i fina Stockholmsstöflar och guttaperkagaloscher, tvekade i det längsta att följa bondens exempel och klifva i dyn till knäna. Med möda höll doktorn sig fast i kärran. Men hur man än balancerar så bär det omkull, och vår doktor låg i dyn så stor han var. Kärran satt fast, och hästen arbetade fåfängt att rycka sig och den ur denna obehagliga belägenhet.

Bonden tog saken kallt, och van vid dylika tillfälligheter var han heller icke rådlös, utan hjelpte upp doktorn, spände ifrån hästen och yttrade helt saktmodigt:

— Nu är det ingen annan utväg, än att vi gå med hästen fram till kyrkan; der träffa vi folk, ty de hålla marknad derframme, och då får jag taga någon, som hjelper mig med att lyfta upp kärran, medan doktorn hvilar sig hos klockaren.

Doktorn såg ned på sin af gyttja så vackert marmorerade Stockholmsöfverrock, och följde tålmodigt bonden på den ganska ansträngande promenaden af ännu en fjerdedels mil, innan man uppnådde den nu ifrigt efterlängtade kyrkan. Ändtligen hunnen dit, blef doktorn förvånad

att nästan ända invid kyrkogårdsmuren se en stor plan upptagen, likt ett torg af stånd, med allehanda handelsvaror, bord med förfriskningar, gummor som sålde kaffe och karameller, pojkar som gingo på händer för en slant och dessemellan gjorde all tänkbar odygd. Litet längre bort gnisslade en karusell af primitivaste beskaffenhet. Positiv och dragklavér jemte alla möjliga oharmoniska instrument tillika med folkets sorl och sånger åstadkom det mest infernaliska oljud, som någonsin sårat ett musikaliskt öra.

Sedan doktorn hos klockaren förfriskat sig med en smörgås och ett glas öl, gjorde sig hans medfödda Stockholmsnyfikenhet gällande, och han begaf sig ut i folkhvimlet. Han betraktade den ena gruppen efter den andra, och en hvar gaf anledning till reflexioner, som just ej kunde blifva af den gladaste beskaffenhet; men allt hade dock nyhetens behag, och doktorn gick vidare, då hans uppmärksamhet fästes vid ett ända invid skogsbrynet uppslaget tält, som var omsorgsfullt tillslutet och dit en och annan på omvägar smög sig.

— Hvad hafva de för sig der inne? — frågade doktorn en ung dräng, som tydligen med mycken begärelse betraktade stället.

— Åh, det ä' la' de' likesta af allt.

— Nå, hvad är det då?

— Jo, se de' ä' en tysk som gör konster

och håller spelhus, och de, som ha något att våga, de vinna stora summor ibland.

— Så-å, och ni skulle gerna vilja våga litet?

— Ja, giga mej, om jag bara hade ett par kronor.

— Der har du dem, min vän, men låt mig följa med in, så att jag får se på, hur du förlorar dem.

— Ja, men se det är inträdesafgift för konsternas skull.

— Nå ja, köp biljett för oss båda.

Doktorn inträdde i tältet, som var ganska rymligt, och i fonden stod en tysk jude framför ett bord med några få apparater och jonglerade med kulor samt gjorde de allra tarfligaste akrobatkonster för de förbluffade bönderna. Ett par bord, der lyckan kunde försökas på biribi och ett annat på tombola, utgjorde tältets oemotståndliga frestelser. Tysken uppmuntrade sitt auditorium med ett oupphörligt prat på bruten svenska, och vid spelhorden gick det säfligt och lugnt till, vida skildt från fina spelhelvetens passioner och hjertslitande scener.

Doktorn spelade en stund vid det bord, som stod tysken närmast. Tysken skrek flera gånger sitt »Noch ein mal!», men då hans blick händelsevis träffade doktorns, ryggade han och stannade i halfva meningen. Han fann sig dock snart och fortsatte, men vaktade sig noga att vända ansigtet åt den sidan.

Småleende lemnade doktorn tältet och tänkte:

— Det kan ju hafva sitt stora intresse att skåda folklifvet. Hur litet, — fortsatte hans tanke allvarligare, — behöfver kroppsarbetaren för att finna rekreation för sitt föga odlade sinne. Kan det då verkligen vara så svårt, som man påstår, att för dem lätta lifvets sorger? Månne det icke är endast den missbrukade makten, som gör det så tungt och hårdt? Ja, det der tål att tänka sig in i, och...

— Nu ä' kärra' och märra' galanta igen, så om doktorn så tycker, åka vi, — afbröt bonden allt vidare grubbel.

— Den der tyske juden föreföll mig bekant, — tänkte doktorn, der han guppade upp och ned i kärran. — Om han icke varit så riktig jude, skulle jag vilja säga, att han hade ett obegripligt slägtskap med den der fröken Fobb, och förunderligt nog tycktes mannen undvika min granskning.

Och dermed reflekterade doktorn ej vidare på sitt äfventyr, utan var hjertans belåten, då han dagen derpå fick slå sig till ro i en första klassens kupé och sofva ut efter alla dessa ovanliga ansträngningar, och komma åter till sitt kära Stockholm.

— Herr, doktor! — ropade en välljudande fruntimmersröst, just som doktor Randow yr-

vaken hoppade af tåget vid Centralen. — Hvad tänker ni på? — fortfor fru Selina, som tillika med ett par väninnor promenerade på perrongen. — Ni reser åt landet och lemnar edra patienter här vind för våg.

— Jag hade anförtrott dem i goda händer.

— Inga händer gillas mer än dem, åt hvilka man sjelf anförtror sig. Jag höll på att dö i går och sände bud efter er, men ni var åt landet för att hjelpa andra ur lifvet.

— Ja, det var ju riktigt tur, att jag då icke kunde göra er samma tjenst.

— Alldeles inte, det var en glupsk otur, ty jag är ledsen vid lifvet.

— Åh, rosen i sin fulla fägring tänker icke så.

— Nå, lika godt hvad hon tänker. Men tillfredsställ min nyfikenhet. Hvad gjorde ni på landet, ty aldrig kan jag tro, att ni svärmar för vårens »späda grönska»?

— Nej, der är ännu grått i grått. Men förskona mig att berätta mina resäfventyr, det är omöjligt att sprida någon poesi öfver dem. Vi läkare se blott lifvets skuggsidor, och för er kan det icke hafva något intresse, att jag kurerade fyra gubbar, tre vackra flickor och en gumma, som höll på att kosta mig sjelf lifvet, och . . .

— Nå, fortsätt, det der lofvar att blifva mycket intressant. Ni var i dödsfara?

— Ja, jag var nära att ända mina ärorika

dagar i ett kärr, men kom lyckligen upp och blef i tillfälle att studera en bit folklif.

— Nåja, det måtte vara fasligt, snarare än intressant.

— Säg icke det. En blick i de djupa leden . . .

— Nej, för all del, inga djupsinniga reflektioner! Reseäfventyret?

— Ja, det var, som sagdt, att ekipaget, som bestod af en kärra, förspänd med en utkörd häst, plötsligt satt fast i ett kärr, att bonden och jag drypande af gyttja begåfvo oss till närmaste ställe, der man kunde träffa hjelp, och detta var vid en marknadsplats framför en kyrka; men de hade ändå ej gjort templet till en röfvarkula, den var anständigtvis stängd. Utanför var det så mycket lifligare. Der fanns allt, dansbana, karusell och hvarjehanda föreställningar.

— Föreställningar med ridå?

— Nej, allt för öppen ridå, utom en spelklubb; den hölls för nedfäld ridå af en tysk jude, som hade högst märkvärdiga ögon, ögon, som påminde om . . .

— Hvad eller hvem?

— Jo, om fru Pappenheims nya protegé, fröken Fobbs.

— Hvad pratar ni, doktor? — sade fru Selina mycket intresserad. — Fröken Fobb har ju nästan färglösa, utstående ögon. Hur kunde de likna en judes bruna och vanligen djupt liggande?

— Kan ej hjelpas, min nådiga; der fanns en likhet i uttrycket... Men, ödmjuka tjenare, mina damer! Jag ser, min bärare har fått ut mitt bagage, det vill säga min gyttjedrypande rock.

— Nå, det var fasligt, hvad ni har brådtom. Vi fingo ju ej höra slutet på edra reseäfventyr.

— Slutet var, att jag räddade gumman, och nu är jag här!

15.

Frestelsen.

Selina hade fått många myror i hufvudet af doktorns berättelse, och blef grufligt nyfiken att få veta, om kapten Fobb var hemma, hvadan hon påfann någon förevändning att skilja sig från sina väninnor, och stälde sina steg direkt till Regeringsgatan, upp för trapporna till Fobbska våningen, ringde på och frågade efter fröken.

— Var god stig in! Både fröken och kapten äro i salongen.

Selina steg in, i det hon tänkte: »Således var det icke hon.» Som hon aldrig var förlägen att finna en förevändning för sitt besök, slog hon sig ogeneradt ned och pratade på det

lifligaste med sin favorit, och förebrådde henne skämtande, att hon icke dagen förut gjort henne besök, då hon suttit ensam hela afton och väntat, att fröken någon gång skulle komma utan bjudning.

— I går, — började Rosa på sitt vanliga långsamma och litet högtidliga sätt, — i går . . .

— Det var mitt fel, att min dotter ej kunde gå bort i går, — afbröt kaptenen. — Jag hade bjudit några få äldre herrar till ett spelparti, och som min dotter måste vara värdinna, hoppas jag ni ursäktar henne, min fru.

Detta sades på det mest ogenerade sätt, så att sista misstanken dunstade bort hos Selina, och efter att ännu en gång hafva gjort en granskande jemförelse mellan kaptenens och hans dotters ögon ech utbytt några meningslösa artigheter, gick fru Selina, lika klok som hon kommit.

Som hon för aftonen icke var bortbjuden, tog hon tillfället i akt att på hemvägen titta in i några bodar, mer för att se hvad nytt som fanns, än för att just köpa. Utkommen från ett modemagasin var hon hardt nära att stöta emot en herre, som syntes så fördjupad i sina egna tankar, att han först vid tillropet: »Ah, se löjtnant Franken!» såg upp och helsade med tydlig afsigt att utan vidare fortsätta sin väg. Men detta ingick ej i fru Selinas planer.

— Ett ögonblick, jag ber. Följ mig några få steg.

— Förlåt, jag kan ej; jag måste vara på bestämdt klockslag...

— Nåväl, jag skall ej uppehålla er nu, men med vilkor, att ni kommer till mig i morgon. Jag skall vara hemma hela dagen för att vänta er.

— Om möjligt, skall jag komma.

— Det måste blifva möjligt, och ni gör erätt i att förskjuta edra uppriktiga vänner, *eder uppriktigaste vän.*

Selina kastade ännu en blick efter Georg.

— Hvad är det åt honom? — mumlade hon. — Han ser ju alldeles förtviflad ut. Det sorgens moln, som hängt öfver hans panna hela vintern, har nu antagit förfärande dimensioner. Skulle han icke älska Ina? Bah! Äfven om så vore, tröstade han sig alltid med hennes pengar. Pengar, ja, deruti ligger det väl! Jag hörde en gammal man nyligen säga, »att för män finnes icke mer än en sorg i lifvet, och det är *omsorgen*». Må vara, och för oss qvinnor finnes icke mer än en tanke här i lifvet, och det är *kärleken.* Ja, jag älskar Georg, och jag skall rädda honom, äfven om jag nödgas afstå honom åt en annan.

* * *

Då Georg lemnade fru Selina, tog han icke vägen till sitt hem, utan vek af första gata och vandrade oroligt på hvarjehanda krokvägar, och kom slutligen åter till Drottninggatan, stannade

ett ögonblick framför hofrättsrådet Ulfvéns hus, och mumlade för sig sjelf:

— Ja, ja, det är bättre att göra slut med ens. Farväl, Ina!... Farväl!... Farväl!

Med hastiga steg och hatten nedtryckt i pannan rusade Georg framåt, men hejdades åter af ett fruntimmer, som kom, omöjligt att säga hvarifrån.

— Nå, det kan man kalla tur, att jag mötte löjtnant von Franken, — sade fröken Fobb med en af sina obehagliga, nådiga böjningar på halsen. — Pappa har hela dagen väntat löjtnanten med stor otålighet, och jag vet ej, hur många gånger han sökt eder.

— Jag skall infinna mig hos Er far om en timma. Skulle ni vilja hafva den godheten att säga honom det?

— Jag torde ej behöfva det, ty han kommer sjelf här.

Fröken syntes benägen att följa herrarne, men på en vink af fadern gick hon åt motsatt håll, och kaptenen tog Georg under armen, i det han i vredesmod utbrast:

— Nå, hvad tänker du på, som försummar sista ögonblicket till räddning? Nästa timme är det för sent. Du vet, att Salomon icke lägger fingrarne emellan, och jag förmodar, du ej vill han skall presentera sin fordran för hofrättsrådet? Utan att jag återhållit honom, hade det redan varit gjordt.

— Ja, hvad vill ni, jag skall göra? Jag är bragt till förtviflan.

— Tyst! Vi kunna ej afhandla detta ämne på gatan. Låt oss gå upp till dig, der vi kunna vara fullt ostörda.

Kaptenen drog Georg med sig, och sedan man anländt till den senares hem och dörrarne voro väl stängda, återtog han ämnet med mycken ifver.

— Nå, Georg, du har således ej fått inteckningarne i din moders gård?

— Nej!

— Men du har i stället fått din moders och morbroders borgen?

— Nej, jag har icke fått dem. På alla de bevekande skäl jag framlagt för min morbroder, har han på det bestämdaste afslagit min begäran och förbjudit mig att vända mig till min moder. Och då hennes förbindelse ensam var af intet värde, emedan morbror eger halfva gården och dessutom förvaltar min moders kapital, så var det inte skäl att oroa henne. Det återstår mig ingenting annat än att skjuta mig för pannan!

En blixt af infernalisk glädje lyste ett ögonblick i kaptenens ögon. Han teg en stund, liksom han funnit en njutning uti att se Georgs förtviflan.

— Ja, ja, — yttrade han slutligen, — alldeles rätt! Skjuta sig, det går som en dans, och är alla fega uslingars sista resurs.

— Ja, då ingen annan återstår, så...

— Så anser man allt hjelpt med att offra sitt eget usla lif, som visat sig vara så ytterst illa användt, att det sannerligen icke är en förlust för samhället åtminstone.

— Ni endast hånar.

— Ja, jag endast vill fråga, om du med ditt lif kan betala dina skulder, eller om du tycker, att det ligger något storslaget och ädelt uti att, sedan du genom ett skott befriat dig sjelf från följderna af dina obetänksamma handlingar, låter andra plikta derför? Salomon skall pressa ut sista öret af din moder och din fästmö, och dessa oskyldiga qvinnor, som älskat dig, skola betagas ända till den trösten, att få begråta dig som hederlig karl. Det är rätt, Georg! Du är en värdig son af din fader... Rusa framåt med högburen panna så länge det går, och så kasta på andra följderna: *ruinen, skammen, vanäran!* Hur afundsvärd är ej din moder, denna ädla qvinna, som för dig offrat hela sitt lif, hvarje sin tanke, som för att rädda sin son från ett dåligt exempel, skilde sig från sin man, en man, som hon dock älskade, trots alla hans fel. Och nu till belöning för ett helt lif af arbete och försakelser får hon begråta sin son med samma blygselns tårar, som hon begråtit sin man. De dö samma nesliga död, den föraktlige sjelfmördarens död, som är för

feg att bära följderna af sin obetänksamhet, sina dårskaper, utan helt välvilligt kastar dem på de oskyldiga offren. Men hvad rör det der mig! Gör som du vill; jag har mer än en gång varnat dig för denna stund, som jag förutsett.

Kaptenen tog derpå helt lugnt upp sin klocka och lade den på bordet framför Georg.

— Om tre qvarts timme är Salomon här.

Georg for upp och slog sig för pannan.

— Himmelens Gud, hvad kan jag göra? Är någon räddning möjlig?

— Ja, en. Haf mod att bekänna för din moder och fästmö, och de skola rädda dig.

— O, aldrig! Aldrig!

— Gör ännu ett försök med hofrättsrådet. Du har förmodligen icke behandlat honom rätt, ej bjudit honom nog hög procent; han är så god jude, han, som trots någon, och stora afdrag af Inas förmögenhet komma honom nog väl till pass vid en kommande redogörelse.

— Han är obeveklig; jag har sagt allt jag kunde säga. Äfven för morbror Bovaller har jag tydligt ådagalagt, att hans och min moders borgen voro blott proforma, ty här var ej fråga om annat än att vinna tid, och...

— Och draga vexel på din blifvande hustrus egendom. Ja, det vill jag tro slog an på lektorns redliga sinne. Hvad svarade han?

— Att om jag verkligen handlat så lättsinnigt, att jag icke kunde reda mig, utan ville

sätta min moders hela väl på ett kort, så ansåg han för sin pligt att rädda Ina.

— Jag kunde tro det, och känner jag honom rätt, äro hans ord inga tomma hotelser. Du svarade naturligtvis med heliga försäkringar om motsatsen.

— Ja, naturligtvis.

— Hvad ämnar du göra med alla dessa bref, som du spridt ut på bordet?

— Jag ämnade bränna upp dem. De äro från min fästmö och min mor, — sade Georg, och tårarne störtade utför hans kinder.

— Och der ett från hofrättsrådet; jag känner hans namnteckning bland tusende, — sade kaptenen, och hans ögon blixtrade af hat.

— Nu är allt förbi! — suckade Georg.

— Ja, nära nog, ty nu återstår blott en halftimme.

— Se här, Georg, för din moders skull kan du få låna detta, — sade kapten och tog upp en bundt sedlar ur sin ficka. — Det räcker väl knappt till den förfallna räntan, men du kunde kanske betinga dig anstånd af Salomon till i morgon med resten, genom löftet om full liqvid då eller två borgesmän på förnyad skuldsedel. Gå sedan och bekänn hela sanningen för din fästmö och förmyndaren. Farväl! Det är ej nödigt att Salomon finner oss tillsammans.

Kaptenen tog sin hatt och gick.

Georg, som nu blifvit ensam, rusade efter den laddade revolvern,

— Aldrig underkastar jag mig en så förödmjukande bekännelse inför Ina! Omöjligt! — mumlade han. — Omöjligt!

Hans ögon föllo på brefven, som lågo på bordet, och fäste sig med magnetisk kraft på hofrättsrådets namnteckning, den kaptenen vikit upp, då han föraktfullt kastade brefvet ifrån sig.

Georgs blick flög med glödande ifver från brefvet till klockan. Minuterna skredo framåt, men tillräckligt långsamt för att tillåta en van hand att skrifva en skuldsedel.

— Att vinna tid är allt! — mumlade Georg med blekblå läppar, — och egentligen är det öfver mina *egna* medel jag disponerar... Långt innan skulden förfaller är den betald. Risken är ingen, nej, alldeles ingen!

Nu hördes judens stapplande steg i trappan. Ångestsvetten perlade på Georgs panna. Hans blick irrade mellan den laddade revolvern och den nyskrifna skuldsedeln, som lågo sida vid sida på bordet.

Nu inträdde Salomon under många bugningar, och den ödmjuka förfrågan, om herr löjtnanten ville betala eller blott omsätta.

Georg stod på glödande kol, och hade kastat sin näsduk såväl öfver revolvern som reversen. Han försökte börja en underhandling med juden, men denne blott närmade sig dörren och mumlade:

— Efter behag; vidare anstånd är omöj-

ligt. Således, den unge herrn vet följden... Adjö!

— Nej, stanna! Här är räntan, och här är...

— Nå, det låter höra sig. Ganska bra... Mycket bra.., Allt i god ordning, ser jag... Nu kan min unge herre vara lugn i ire månader.

Georg stirrade på juden med en själlös blick, och darrade från hufvud till fot.

— Ja, nu då allt är som sig bör, så farväl, min herre!

Juden gick.

Georg ryckte till, som vaknad ur en dröm, vid knäppningen af låset.

— Nej, vänta!... Stanna!... — ropade han och rusade mot dörren.

Men juden var försvunnen.

16.

Stämningar.

Våren skred framåt. Sipporna hade redan blommat ut, träden hade länge stått och funderat, om de skulle ikläda sig sin gröna skrud, men trots vårkylan beslutit för att anse tiden vara inne.

För att fröjda sig åt naturens återvaknade lif gjorde Ina under dessa dagar långa promenader med sin fästman.

Allt förenade sig nu att försätta de älskande i den lyckligaste stämning. Georg njöt lättsinnets lugn efter en öfverstånden fara, och Ina oskuldens. Hon var lycklig, så öfverlycklig, som man endast vid nitton år kan vara. Hon älskade Georg med ungdomens första illusoriska kärlek, hon trodde på honom, hon trodde på en ljus och lycklig framtid. Hon var i den herliga ålder, då man ännu tror det man helst önskar. Ja, hon trodde, att Gud var god och menniskan var ärlig, och hon kände sin lyckas bägare så full, att hon tyckte sig kunna dela med sig åt hela verlden; men som detta ej stod i hennes förmåga, bad hon till lyckans gudinna att förunna alla menniskor någon gång under lifvet så sälla känslor, som de, som nu fylde hennes hjerta.

Äfven Georg var lycklig. Om han, den manliga ungdomen likt, så ofta varit kär, att hans känslor icke kunde jemföras med en renhjertad flickas, var han dock tillgänglig för det ljufva inflytandet af sin fästmös ädla sinne; och äfven han trodde på en ofelbart lycklig framtid, och njöt i förväg af den stolta känslan att inom kort kunna helt och hållet beherska situationen och sänka i glömskans haf all den oro, ett öfverdådigt ungkarlslif åsamkat honom. Perspektivet var heller icke dåligt: en

stor förmögenhet i reda penningar, en egendom med hästar och hundar af finaste race, och en förtjusande hustru, som tillbad honom. Kunde man väl önska sig mer? Jo, visst kunde man väl önskat mer. Hvar finnes en gräns för önskningar i allmänhet, och hos gardeslöjtnanter isynnerhet? En så ståtlig och nobel person, som löjtnant v. Franken, tyckte nog sjelf, att han kunnat fordra mycket mera af lyckans gudinna, naturligtvis *allt* hvad lifvet kan skänka för att tillfredsställa fåfängan och maktbegäret; men det fick gå an med den lott, som nu lyckligen var dragen ur ödets urna. En säker hamn var i sigte; faran var glömd.

Dåre den, som ej njuter af ögonblicket! Georg njöt också af alla sina krafter, och hans vänner med honom. Dem, han var skyldig penningar, i hoppet att återfå dem, och dem, som voro lika skuldsatta som han, i hoppet att framdeles kunna ockra på väuskapen.

Sålunda var allt väl beställdt. Ingenting störde de älskandes ljufva drömlif.

* * *

— Ni är mycket god, fröken Fobb, som hela dagen hjelpt mig med detta broderi, som är arbetsammare än jag tänkt mig, — yttrade Selina, der hon tillsammans med fröken satt vid sybågen. — Jag fruktar dock, att icke få denna matta färdig till Inas bröllop.

— Till dess blir den säkert färdig, — svarade fröken Fobb med en så hånfull ton, att Selina förvånad blickade upp, och den tydliga skadeglädje, som lyste i de kattlika ögonen, kom henne att rysa.

— Till dess? — repeterade Selina. — Det är ej långt dit; en månad går som ingenting, helst för den, som icke är flitig, och jag har tusen andra saker, som upptaga min tid.

— Ja, edra nöjen. Ni är mycket lycklig, min fru!

— Mycket? Åh, just ingentiug att afundas.

— Jo visst! Hvad kan vara lyckligare, än att ega rikedom och en ställning i samhället, från hvilken man kan se ned på andra, ja förödmjuka dem, som . . .

— Ni menar, förödmjuka icke allenast dem, som sett ned på oss, — ifylde Selina, då fröken litet förlägen sväljde fortsättningen på sin tanke, — utan äfven alla dem, som äro lyckligare lottade än vi sjelfva, vare sig af naturen eller omständigheterna. Var detta er mening?

— Ja, det var meningen; men blott föga kunna lyckans gunstlingar förstå, hur bitter olyckan är, hur tung att bära med upprätt hufvud.

— Hvad slags olyckor anser ni då för de tyngsta?

Fröken Fobb böjde sitt hufvud och tvekade att svara.

— Vill ni, att jag kläder eder tanke i ord? — frågade Selina. — Och ni blir icke ond på mig?

— Nej, var god säg ut.

— Jag tror, att ni så väl som kanske flertalet bär den tyngsta olyckan inom er egen barm och när och vårdar en skötesynd, som ofta fördunklar vårt omdöme och gör oss icke allenast olyckliga, utan, hvad värre är, högst orättvisa. Denna skötesynd tror jag hos er heter — afund!

— Ja, hvarför inte?

— Jo, jo. Ser ni, jag är ingen så dålig tankeläsare, och jag förstår de tankar, som alstra en sådan känsla som afund. Det är en afgrundskänsla, då man låter den ordentligt slå rot. Äfven jag har erfarit någonting liknande, men mitt sinne är allt för flygtigt för att någonting skall blifva öfverhandtagande; det balanserar oupphörligt mellan goda och dåliga instinkter. Men jag vill dock icke förneka, att kanske äfven jag en gång lät mig drifvas framåt af en sådan tanke. Omständigheterna gynnade mig, och jag intog *en ställning* i samhället och lät mig förbländas af rikedomens glans, bortföras af nöjenas hvirfvel, och kunde håna dem, som hånat mig. Men var detta verkligen roligt? Ack, min Gud, nej! Det var tomt och otillfredsställande, och jag vämjdes vid mig sjelf.

Men afundas — hvem? Den lycklige! Och hvem är den lycklige? Den, som möjligen i dag är lycklig, är bragt till förtviflan i morgon. Ingenting är flyktigare än lyckan.

— Men för den, som hela sitt lif igenom aldrig fått någon lyckans stråle, för den finnes icke mer än en ljuf tanke, och det är...

— Det är? — frågade Selina högst intresserad.

— Det är hämnden!

— Huru? Att hämnas på dem, som gjort oss något verkligt ondt, det må vara rättvist, *ljuft* kan jag aldrig förstå, att det kan blifva, ty det onda, som är gjordt, kan icke göras ogjordt, och att hämnas på menniskor derför, att omständigheterna gjort dem lyckligare än jag sjelf är, ja, det är då rent af orimligt.

— Jag inser ej det. Med hvad rätt hafva omständigheterna gjort andra lyckligare än de hafva gjort mig? Med hvad rätt faller all jordens goda öfver en, då en annan suckar under ett ständigt tryck af elände och bekymmer? Med hvad rätt fråssar en, under det en annan svälter?

— Ja, — svarade Selina, — det der är frågor, allt för klyftiga för mig att besvara. Jag tager lifvet som det kommer. Ett har jag dock lagt märke till, nämligen det, att den omutliga lagen: »rädda sig den, som kan» genomgår lifvets alla yttringar, från plantan till djuret, och derifrån till menniskan. Kampen för tillvaron är *allt*, och egen kraft

eller gynsamma omständigheter låter somliga segra, andra förgås. Det måste väl så vara, och jemnvigt i lyckans vågskålar synes mig otänkbar... Men låt oss återkomma till vårt arbete. Hvad säger ni om den der gröna schatteringen? Den är allt för skrikande mot de öfriga färgerna, den måste bytas om. Således komma vi just icke åt att sy mer i dag. Ni skulle väl icke vilja hafva godheten att återkomma i morgon?

— Jag torde ej kunna komma på några dagar, ty min far reser bort i morgon, och det är obestämdt, när han återkommer. Jag bör ej lemna min mor ensam.

— Ni är en god dotter. Er far gör ofta resor?

— Ja, han har affärer i landsorten.

— Affärer i landsorten, — mumlade Selina då fröken gått. — Jag skulle bra gerna vilja veta, hvad slags affärer det är. Jag har skäliga misstankar, att de ej äro de noblaste. Besynnerligt, att alla äro så hemlighetsfulla vis à vis den der kaptenen. Ingenting har jag kunnat locka ur Georg, och ännu mindre ur hofrättsrådet. Och denna fröken med sitt bittra sinne gör samma intryck på mig, som en lurande räf, hvilken snokar i hvarje buske efter rof. Hvad som är tydligt är, att hennes hatfulla sinne nu kastat sina blickar på Ina. Och hur förklara det? Ina kan icke hafva gjort henne något förnär... Eller... eller skulle hon till äfventyrs

vara kär i Georg? Det vore då utan hans förskyllan åtminstone, ty han undviker henne lika omsorgsfullt som pesten. Men hvem vet, hvart fantasien kan förirra sig. Men hvad skulle hon kunna göra? Ingenting. Allt tycks nu vara till det bästa. Georg synes öfverlycklig, och af hvad beskaffenhet hans bekymmer än var, tycks det vara skingradt. Han skall således snart vara oåterkalleligt förlorad för mig och lycklig med en annan! Dåraktiga hjerta! Skall du röna så bitter smärta vid denna tanke, kan du ej glädja dig åt hans lycka? Jo, du *kan*, och må denna hätska varelse akta sig att störande ingripa i Inas och Georgs lycka. De hafva vänner, som vaka öfver dem...

Det ringer. Dora öppnar och inför hofrättsrådet.

— Nå, det var verkligen i en lämplig stund ni kom, min charmante tiger! — helsade Selina. Ni börjar verkligen bli så sällsynt, att jag just ämnade fråga, om det nu är min tur att bli svartsjuk.

— Jag kan väl svårligen smickra mig med att ni vill göra mig den äran, — sade hofrättsrådet med sitt blidaste leende. — Ni vet nog, att behagens drottning fängslat mig med olösliga band, och er åsyn försätter mig nu, som alltid, i den ljufvaste stämning.

— Ja, så skall det låta, äfven om det just ej är så sannt, är det dock alltid angenämt att höra. Men efter ni nu erkänt mig som eder

drottning, hoppas jag, ni är beredd att lyda mig i allt?

— Ja, i allt, som icke strider mot min dyrkan för Er.

— Åhnej, det är blott en obetydlighet jag begär. Säg mig, hvad slags affärer är det kapten Fobb sköter i landsorten?

— Fobb? Så vidt jag vet, har han der ingenting att sköta.

— Då vet jag mer än ni, ty hans dotter har nyss sagt mig, att han skulle resa till landet i affärer.

— Ja, jag önskar herr och fröken Fobb lycklig resa ända till Blåkulla, och kan icke begripa, hvarför dessa så högst obehagliga personer så mycket sysselsätta eder.

— Åh, jag har mina skäl. Hur mår Ina?

— Bra, naturligtvis. Hon sväfvar i rosenröda skyar, och Georg gör så med. Han har en tid visat den mest otåliga längtan efter bröllopsdagen, och lyckades förmå Ina att tillskrifva sin gamle lärare med förfrågan, om reparationernas framskridande på Eklunden, och om han skulle vilja medgifva, att bröllopet egde rum åtminstone fjorton dagar före midsommar. Men gubben svarade tvärt nej; för det första, emedan det som är sagdt skall man aldrig ändra, och för det andra kunde de pågående reparationerna ej blifva färdiga förr än till den först bestämda dagen. Gubben vill nödvändigt hafva Ina till en riktig midsommarbrud. Men nu är

det en annan fråga, nämligen den, hur man skall fira Inas födelsedag, som ni vet inträffar den 29 maj, och omedelbart derefter reser Ina till sitt gods.

— Ja, dertill måste vi uppgöra ett lysande program med musik, tablåer etc.

— Ja, älskvärda Selina, ingen förstår det der bättre än ni, och derför eger ni att befalla öfver mig och mitt hus.

17.

Födelsedagsfesten.

En rik och vacker flicka, ett lyckans skötebarn, är alltid fjäsadt, smekt och kurtiseradt af sin omgifning och ett otaligt antal vänner. Står nu detta lyckans skötebarn färdigt att träda i brudstol, då är det som om alla dessa vänner formligen fingo delirium, så ifriga äro de att i hvarje minut belägra den unga flickan med visiter, smicker, presenter och lyckönskningar. Hon hinner icke säga, att en sak är vacker, förr än den ligger för hennes fötter, Hennes bord, byråar, konsoler, allt i hennes rum dignar af dessa mer eller mindre onyttiga broderier, lyxartiklar

och leksaker, så att den arma varelsen icke mer har någon plats i sina egna rum, och alldeles tappar bort sitt eget jag i allt det prat och all den beundran, som susar för hennes öron. Ehuru Ina hade från sina barnaår bibehållit den landtliga vanan att vakna tidigt om morgnarne och just satte ett särdeles värde på de ett par timmars frid och ensamhet, som hon åtnjöt, innan husets öfriga personal kom i rörelse, hann hon denna morgon knappt sticka sina små fötter i tofflorna, förrän födelsedagspresenterna började inbäras. Den lilla pratsamma tanten infann sig också genast, färdig att taga emot, bekika, berömma och beundra, utbreda och omplocka allt detta dyrbara kram, och långt mer förtjust i denna extra exposition än Ina sjelf, lät denna henne prata, göra och låta som hon behagade. Ina klädde sig, tog en kort men uppfriskande morgonpromenad, tänkande på alla de födelsedagar, då hon i hemmet helsats med mindre presenter, men med ett hjertligt famntag af sin älskade mor, och de långt ljufvare känslor hon deraf erfarit.

Ina återvände från sin promenad, uppfriskad till kropp och själ af detta ögonblicks frid med sina egna tankar.

Då hon återkom, fann hon hofrättsrådets hus i fullkomligt upplösningstillstånd. Alla dörrar öppna, alla menniskor springande fram och åter för att fullgöra fru Selinas befallningar, hvilka hon utdelade med en drottnings värdig-

het, men med mer än en drottnings behag. Ingen tänkte på att göra en invändning, alla funno det angenämt att lyda en så förtjusande och vänligt leende herskarinna. Hofrättsrådet slog sig ned i ett soffhörn och betraktade med välbehag, hur fort och lätt allt ordnade sig under denna milda spira, och det ville Selinas skicklighet till att så flitigt sysselsätta fru Elise, att hon icke hann med att observera de tjusta blickar, hennes man egnade åt drottningen.

Ina bad att få deltaga i tillrustningarne, men Selina invände, att hon förlorade öfverraskningens njutning. Således hänvisades hon till fångenskap på sina rum, och ingalunda obelåten dermed följde hon villigt vinken.

Nu var det afton. Hofrättsrådets våning, starkt eklärerad, fint möblerad och väl arrangerad, stod färdig att mottaga gästerna.

Fru Selina hade flere gånger bedt Ina gissa, hvem den första gästen skulle blifva; men som Georg redan stod vid hennes sida, brydde hon sig ej om att vara särdeles nyfiken. Selina hade sagt, att hela aftonen skulle blifva uppfyld af öfverraskningar, och nu kom den första gästen. Triumferande införde hofrättsrådet en äldre dam. Ina och Georg sprungo med strålande ögon emot henne.

— O, min Georgs moder! — utropade Ina. — Det var då den allra käraste öfverraskning, som någonsin kunde beredas mig!

Fru v. Franken strålade af glädje att få

trycka sin förtjusande sonhustru i sina armar, drog sig med henne och Georg för ett ögonblick tillbaka i ett sidorum, för att gifva luft åt öfvermåttet af sina känslor, och berättade, att då hofrättsrådet haft den godheten att inbjuda henne, hon ej emotstått begäret att göra denna lilla visit i Stockholm.

— Ja, det passar sig förträffligt, — sade Georg. — Nu stannar mamma här till dess Ina reser ned till Eklunden, och så fira vi bröllop till midsommar. Men nu är salongen full af gäster, och vi måste egna oss åt dem.

Första afdelningen af Selinas väl uttänkta program inskränkte sig till några danser efter piano, afsedda att försätta ungdomen i en lifvad sinnesstämning. Derpå tabläer, lefvande charader, omvexlande med qvartetter och duetter.

Den festliga stämningen var drifven till sin höjd och glädjen och belåtenheten lyste på alla ansigten, utom ett, och det var fröken Fobbs. Hennes lurande kattblick följde allt jemt Ina, och detta så ihärdigt, att fru Franken ej kunde undgå att observera det. Hon omfattade första tillfälle att fråga sin son, hvem denna högst obehagliga dam var.

— Fröken Fobb, — svarade Georg, och undvek sin moders blick, då han märkte, hur hon bleknade och forskande betraktade honom vid nämnandet af detta namn.

— Är hennes far också här? — frågade hon med darrande röst.

— Nej. Jag tror, att han rest bort.

— Han bor således i Stockholm?

— Ja, för tillfället åtminstone.

— Har du umgåtts med honom?

— Vi hafva träffats någon gång.

— Jag varnade dig dock för denne man. Du har aldrig nämt honom.

— Det är möjligt, att jag glömt nämna en bekantskap, som syntes mig så likgiltig. Jag måste emellertid nu dansa med fröken.

Och med en nedlåtande min mottog fröken gunstbenäget löjtnantens arm och lät sig föras i dansen.

— Den der kan reta gallfeber på en med sin suffisance, — hviskade Georgs vis à vis, i förbigående sneglande på hans dam.

— Ja, hon är icke söt, — svarade han skrattande.

Festprogrammet var nu uttömdt, och under det man dukade borden till supén, samlades gästerna i smårummen för att åter beundra Inas presenter. Bland dessa presenter befanns i en konstnärligt arbetad ask: några alfabet, bestående af små fina perlemorbitar, försedda med hvar sin bokstaf. Man ville naturligtvis inviga detta tidsfördrif, och började gifva hvarandra ord att gissa, omsorgsfullt omblandande bokstäfverna. Under skämt och munterhet fortsattes denna lek en stund, och just då man

begaf sig till matsalen, stack fröken Fobb i Inas hand ett litet i papper omsorgsfullt inlindadt paket.

— Var god tag här några få ord att gissa, fröken Gazell; men ni kan ju uppskjuta det till dess ni blir ensam i afton.

Ina mottog det öfverlemnade, utan att vidare tänka derpå, och stoppade det lilla paketet i sin klädningsficka.

— Tack! Jag skall nog leta rätt på hvad det är.

— Derom är jag öfvertygad, — svarade fröken Fobb med ett leende, som skulle vara vänligt, men blef demoniskt.

Supén var som allt det öfriga lyckad och öfverdådig, och den ståtliga festen led till slut. Man började det utmattande och oändliga afskedstagandet och trängdes i tamburen för att få sina ytterkläder.

Värden och värdinnan stodo midt på golfvet och komplimenterade till höger och venster, och på krusning och bugning tog ändtligen ett slut.

Våningen var tom på främmande, och husets invånare fingo tänka på sig sjelfva och njuta en vålbehöflig hvila.

Då Ina, uppfyld af tusen ljufva och glada minnen från dagens festligheter, blifvit ensam i sina rum och befriat sig från soarédrägten, påminde hon sig de ord fröken Fobb gifvit henne att gissa. Hon kastade en lätt pelerin

öfver axlarna, satte sig i ro i soffan och uppvek försigtigt omslaget. Der lågo bokstäfverna i den allra bästa ordning, och Ina läste: »Tro minst den ni mest älskar.» Ina log.

— Hvad är meningen? Hvilket gyckel! Tror hon, att hon skall skrämma mig? Bah! Men i alla fall, så elakt att försöka. Hvarför förföljer mig denna varelse ständigt med elaka blickar? Skulle Selina hafva rätt, att hon förtäres af afund och hatar alla som äro lyckliga? Åh, jag beklagar den arma! Det måtte vara en marterande känsla, och man måste måhända förlåta henne, om hon är olycklig. Hu! Jag kan dock icke värja mig för det obehagliga intryck dessa ord gjort. Misstro, eller »tro minst den ni mest älskar». Skulle jag då nödgas misstro Georg? Åh, hur orimligt! Men hvarför skulle hon störa min glädje, mina lyckliga känslor med detta orimliga inpass? Nej, jag skall genast gå och lägga mig och somna ifrån detta elaka skämt.

Ina utförde sin föresats att lägga sig, men somna var icke så lätt. Fröken Fobbs klotrunda kattögon förföljde henne från alla vinklar i rummet, och trots allt resonnerande vred hon sig oroligt på sitt läger och längtade efter morgonen och återseendet med Georg och hans älskliga mor.

Då kammarjungfrun ändtligen visade sig för att bistå Ina vid morgontoaletten, fann hon

henne redan klädd, men blek och till och med rödögd.

— Hvad, — sade flickan förvånad, — jag tror fröken gråtit? Vet då fröken redan hvad som händt?

— Nej, jag vet ingenting. Säg fort, hvad är det? — utropade Ina i högsta ångest.

— Jo, det är så, att hofrättsrådinnan svårt insjuknat i natt, och doktorn har redan varit här, och han sade, att det är en häftig förkylning, och man kan ej ännu bestämma hvad slags feber det är, men illa är det redan.

Ina skyndade att göra sig närmare underrättad, och fick bekräftelse på hvad hon redan hört och äfven en varning af doktorn att icke gå in i sjukrummet, ty det liknade sig till att blifva en smittosam feber.

— Jag är alls icke rädd, och jag vill så gerna sköta min tant, att ni får ej neka mig detta, doktor Randow.

— Nåväl, börja då genast, så löper ni mindre fara.

Och Ina började, och befanns både outtröttlig och skicklig att vårda den sjuka.

18.

Brydsam belägenhet.

Ett par veckor gingo förbi, utan att Ina såg Georg annat än korta stunder, men deremot nästan ständigt meddelade sig med hans mor, som ofta hjelpte henne i sjukrummet. Härunder lärde dessa två att allt mer känna och älska hvarandra, och funno så många sympatiska beröringspunkter, att ett sant moderligt och dotterligt förhållande snart uppstod. Ina kunde icke helt och hållet qväfva det orons frö, som fröken Fobbs varning inkastat i hennes sinne. Hon vaktade sig nogsamt att derom nämna något, men mot hennes vilja och bättre vetande störde tanken derpå rätt ofta den fridfulla känsla, som förut beherskat henne.

Fru Elise Ulfvéns sjukdom förvärrades allt mer. Läkarne höllo långa konsultationer, gåfvo föga hopp, men spekulnrade på något underbart medel för att rädda lifvet och bevisa sin skicklighet; men innan de blefvo färdiga dermed, tog sig dödens engel för att sväfva i allt tätare ringar omkring den sjukas hufvud, och en stund, då han minst väntades, tillslöt han för alltid hennes ögonlock.

Detta dödsfall hörde just ej till de mest

hjertslitande. Den lilla varelsen hade icke egt förmåga att fästa någon med en sann tillgifvenhets band. Hon saknades något litet, men sörjdes af ingen.

Ett dödsfall åstadkommer dock alltid ett större eller mindre ingripande i förhållanden och framtidsplaner. Hofrättsrådet hade aldrig allvarligt tagit i betraktande möjligheten af sin unga hustrus död, och makarne hade uppskjutit att göra inbördes testamente, och som nu inga barn funnos, blef detta ett brydsamt streck i beräkningen, och hofrättsrådet var långt mer bekymrad för sin affärsställning, än han ville låta någon märka.

Sjukdomen hade räckt nära tre veckor; man hade således blott en dag till midsommar, och naturligtvis kunde man ej tänka på Georgs och Inas bröllop förr än en passande tid förflutit efter begrafningen.

Georg var nervös och svor i mustascherna öfver, att folk kan hitta på att dö så fasligt olägligt, men han tröstade sig med hoppet att nu kunna komma åt Inas förmögenhet före brölloppet, då hofrättsrådet ju alltid borde vara beredd att utbetala den vid denna tid. Man kunde dock ej allt för burdus tala om affärer midt uppe i sorgen; liten grannlagenhet måste iakttagas, hur pressande än omständigheterna voro.

Fru v. Franken och Ina skulle resa till Eklunden om några dagar, och brölloppet uppsköts

på minst en månad. Georg blef dödsblek, men hvad kunde han väl förebära för att ändra ett sådant beslut? Och alla försök han gjorde för att få tala med hofrättsråpet om affärer förstod denne att förekomma. Georg blef för hvarje timma som förflöt allt mer orolig, och funderade natt och dag på medel att draga sig ur sin svåra belägenhet. Det återstod blott ett hopp, ett nödankare. Selina, den rika enkan, hvars kärlek han förskjutit, *hon* måste nu blifva hans räddande engel.

19.

Juden Salomon.

Den för Inas och fru v. Frankens resa bestämda dagen nalkades, och de voro båda ifrigt sysselsatta med sina packningsbestyr.

Hofrättsrådet mätte med långa steg golfvet i sitt arbetsrum och grubblade på det sorgliga tillståndet af sin affärsställning, och huru han skulle kunna betinga sig tid för sina utbetalningar, såväl till sin hustrus slägtingar som till

Georg, ty en stor del af Inas pengar hade så småningom ingått i hans egna affärer.

Midt under dessa allt annat än angenäma funderingar stördes han af betjenten, som inträdde med ett kort i handen och sade, att den, som lemnat det, väntade i tamburen.

— Salomon... Salomon, — läste hofrättsrådet. — En jude, ja, den känner jag då lyckligtvis inte; har aldrig haft med judar att göra. Låt honom komma in!

Juden inträdde med många djupa bugningar och ursäkter för att han besvärade. Han skulle icke länge uppehålla, ville blott framställa en liten fråga. det var blott en helt enkel sak...

— Nå, låt oss då komma till den der enkla saken, inföll hofrättsrådet både otåligt och högdraget.

— Ja, genast, — återtog juden, i det han bläddrade bland en massa papper i en diger plånbok, — men haf först den godheten och säg mig, om enkefru v. Franken ännu är i Stockholm?

— Är det frågan om någon affär, som rör henne, så kom ni, som man säger, i grefvens tid, ty hon reser i morgon till landet.

— Hm, hm! Ja, mycket rätt, det var just i sista minuten då; jag trodde nästan det.

— Men till saken... till saken!

— Strax, min bäste herre; men efter som denna affär rör fru v. Franken, skulle jag blifva

mycket förbunden, om hon på ett ögonblick kallades hit.

— Säg mig först, hvarom frågan är? — sade hofrättsrådet i befallande ton.

— Ursäkta, min herre, jag följer min egen väg och ingens råd, än mindre befallning. Var god kalla frun. Jag är mycket human; kunde annars hafva gått tillväga på annat sätt, ja, på helt annat sätt...

Hofrättsrådet, i högsta otålighet, öppnade dörren, ropade på betjenten och afsände honom med bud till fru Franken, att hon godhetsfullt skulle stiga in i hans arbetsrum för ett ögonblick.

Under de minuter, som förflöto innan fru Franken kunde medhinna att infinna sig, lyckades icke hofrättsrådet att locka ett enda ord af juden, hvadan han under den spändaste väntan räknade de långsamt förflytande minuterna.

Knappt hade fru Franken inträdt i rummet, förrän juden efter några meningslösa ursäkter framräckte till hennes och hofrättsrådets gemensamma åskådande ett papper, så omsorgsfullt sammanviket, att blott ett par namnteckningar voro läsbara, och till hofrättsrådets och fru Frankens obeskrifliga bestörtning läste de sina egna namn, som borgen för en ganska betydlig summa.

— Min vördade herre och fru erkänna väl dessa namn? — frågade juden med en spetsfundig min.

— Nej! — utropade båda på en gång. —

Hvad är detta för en nedrighet? — utfor hofrättsrådet. — Hvem har utfärdat denna förbindelse?

— Förbindelsen är min, och ni skall i sinom tid få veta hvem som utfärdat den. Jag ville blott nu för tillfället veta, hvad jag bade att rätta mig efter, då den ganska snart förfaller. Det är då visst, att herskapet förnekar sina namn... att hofrättsrådet icke skrifvit sitt?

— Ja, det är alldeles säkert; jag förnekar det på det bestämdaste.

— Och icke frun heller vill erkänna sitt?

— Nej, nej! — stammade fru Franken med häftigt klappande hjerta; hon förstod ej rätt hvarför.

— Ja, det var blott detta, jag ville veta, — yttrade juden, i det han tog sin hatt och bugande i dörren med ett ilsket leende tillade: — Mjuka tjenare!

— Himlens Gud, hvad betyder detta? — frågade fru Franken, betagen af fasa. — Låt honom icke gå, innan vi få veta hvem som... hvem som...

— Förfalskat våra namn, — sade hofrättsrådet begrundande. — Jag fruktar vi nog få veta det, ty juden dröjer ej att gå lagligt tillväga. Hm, hm! Om det skulle vara möjligt att undvika en skandal, så vore det visserligen värdt någon uppoffring. Dock, detta gick löst på en allt för stor summa.

— Kan ni möjligen tänka eder, hvem som skulle kunnat vara djerf nog att...

— Att begagna våra namn? Nej, jag kan knappast bilda mig en misstanke en gång...

— Vi måste genast tala med Georg, — stammade den arma modern, slagen af en fasans tanke. — Men det är ju alldeles otänkbart, — återtog hon, — omöjligt, vanvettigt!

— Ja, det låter icke ens förutsätta sig, att Georg, på den punkt han nu står, skulle riskera sin lycka, sin hela framtid. Nej, för all del tag icke så illa vid eder. Ni är ju blek som ett lik, och darrar så, att...

— Frukta icke, att jag skall falla i hysteriska attacker. Nej, jag är icke föremål för sådant, och det är ej för min son jag darrar. Nej, nej! Med mitt lif skulle jag kunna gå i borgen för hans heder, hans redlighet; men jag påminner mig, att denne förfärlige kapten Fobb är i Stockholm, att han till och med varit i edert hus. Månne icke både ni och jag hafva i honom en oförsonlig fiende?

Hofrättsrådet bleknade.

— Många bittra minnen uppkallas af denne mans blotta namn, — återtog fru Franken, — och jag vet, att han svor att hämnas vid ett tillfälle, som vi tyvärr allt för väl minnas, för att behöfva tala derom.

— Ja, ni må till någon del hafva rätt, men skulle det vara han, som begagoat våra namn för att hämna sig genom vår ruin, så uppoffrar

han dock sig sjelf i stället. Det är föga troligt.

— Men han har troligen antagit, att vi, för att undvika skandal och gamla minnens återupplifvande, äro färdiga till hvarje uppoffring, och jag för min del är det också. Skulle Fobb blifva dragen inför lagen, skall jag måhända se min mans minne fläckadt, och för min sons skull är ingen uppoffring för stor.

— Åh, det vore förfärligt! — mumlade hofrättsrådet. — Hvad är att göra?

— Ja, hvad är att göra? Skulle man ej kunna försöka någon öfverenskommelse med kaptenen, medan ännu tid är?

Hofrättsrådet for med händerna genom håret och vandrade häftigt fram och åter i rummet.

— Ja, något måste försökas. Jag skall genast gå till Fobb.

— Jag följer er. Eftersom han äfven begagnat mitt namn, är min närvaro af nöden.

— Nåväl, låt oss följas åt!

20.

Ångest.

Under det denna scen tilldrog sig i hofrättsrådets rum, var Ina ifrigt sysselsatt med sina packningsbestyr, så mycket mer ifrig, som hon hoppades sluta dem till klockan åtta, då Georg lofvat infinna sig, på det att de i ro måtte få tillbringa sista aftonen tillsammans.

— Ett stadsbud var här med detta bref till fröken, — sade den inträdande betjenten, i det han öfverlemnade ett mycket tunt kuvert.

Ina kastade en blick på biljetten, men som hon icke igenkände stilen, lemnade hon den obruten till dess hon med kammarjungfruns hjelp lagt ihop de återstående klädningarne och afskedat henne.

Så snart Ina blifvit ensam, upptog hon brefvet för att bryta det, men i detta ögonblick inträdde fru v. Franken, promenadklädd, och sade i sjelfva dörren, utan att vända sitt bleka ansigte till Ina:

— Hofrättsrådet och jag gå ut för att uppköpa litet småsaker, som äro glömda.

— Välkomna åter! — nickade Ina vänligt och gladt. — Jag skall hafva ett trefligt tébord i ordning, då ni komma. Georg har lofvat komma klockan åtta.

Då fru Franken gått, bröt Ina brefvet och läste denna enda rad: »Georg sväfvar i fara!» Ingen namnteckning, intet ord vidare.

Ina sprang genast nedför trappan, i hopp att upphinna hofrättsrådet och fru Franken, men de hade tagit en vagn, förklarade betjenten, och voro redan ur sigte. Ina skyndade åter in i sina rum, skref i hast några rader, förseglade och anmodade betjenten att genast gå till löjtnant v. Franken med brefvet.

Med feberaktig häftighet och utan att gifva sig tid till reflektioner hade Ina handlat efter ögonblickets ingifvelse.

Nu var brefvet afsändt, och hvad var att göra annat än afvakta budets återkomst. Några minuter derefter stod också den snabbe betjenten åter i Inas rum, men med den föga tillfredsställande underrättelsen, att löjtnanten icke kunnat anträffas, men att han sagt sin värdinna, att om någon sökte honom, träffades han hos hofrättsrådets.

Ina lugnade sig något af detta svar och började hoppas, att Georg skulle infinna sig tidigare, än han lofvat. En half timma försvann, ingen hördes af. Nu var en hel timma förfluten, och icke kommo heller hofrättsrådet och fru Franken åter. Ångesten grep allt mer Inas sinne och hon bråkade sin hjerna oafbrutet med att fundera på, hvad slags fara, som möjligen kunde hota Georg. Duell, tänkte hon, men dertill fanns ju icke skymten af anled-

ning, och dessutom lefva vi ju ej i duellernas land. En kappridt? Åh nej, det var för sent på dagen. En lurande fiende? Det vore både möjligt och förfärligt; men Ina hade dock svårt att tänka sig, att Georg kunde hafva fiender. Georg, så älskvärd, så god, så omtyckt af alla... Men, ack, att han verkligen sväfvade i någon sorts fara, det var, tyvärr, allt för antagligt. Hvarför denna varning?

Ju mer Ina reflekterade, ju olidligare blef henne ensamheten, och slutligen fattade hon det beslutet att gå till Selina för att söka råd och tröst.

Ina bad betjenten på det bevekligaste, att genast vid hofrättsrådets och fru Frankens hemkomst afhemta henne hos fru Pappenheim.

Ina kastade öfver sig en kappa, påsatte hatten och drog floret för ansigtet. Hon hastade med snabba steg gatan framåt och stod snart utanför Selinas tamburdörr, som af en besynnerlig vårdslöshet var så illa tillstängd, att Ina, som i sin ifver häftigt tog i låset, fick upp dörren och inträdde utan att i tambur eller salong möta någon. Hon genomgick ännu ett par rum, men stannade som förvandlad till en bildstod, då hon upplyfte en flik af dörrförhänget till Selinas boudoar.

21.

Räddningen.

Selina hade under hela den tid, som förflutit under fru hofrättsrådinnans sjukdom och det uppskof hennes död vållat beträffande Inas och Georgs bröllop, med stigande deltagande observerat den oro, som synbarligen plågade Georg och som han kanske gjorde sig mindre möda att dölja för henne, än för sin mor och sin fästmö.

Flere gånger hade Selina på det enträgnaste bedt honom vara uppriktig och anförtro henne sina bekymmer. Georg tvekade dock allt jemt; han blygdes att taga sin tillflykt till en qvinna, och dertill en qvinna, som han öfvergifvit för en annan. Naturligtvis kunde han ej uppfatta möjligheten och vidden af den uppoffrande kärlek, hvaraf en qvinna är mäktig, då hon får den fantasien att *verkligen* älska en man. Georg hade endast erfarenhet af den sortens fruntimmer, som ha egennyttan till mål för sitt koketteri, och som hämnas eller glömma, då ruset är öfver.

Selina var en verldsdam, af allmänna om-

dömet stämplad som fåfäng och behagsjuk, och ingen trodde henne mäktig af djupa och långvariga intryck. Hon lekte sorglöst än med den ene, än med den andre, men ingen kunde skryta af att hos henne hafva uppväckt en stor passion. Sjelfva hofrättsrådet, så förblindad han än var af sin egenkärlek och tron på sin oemotståndlighet, insåg dock ganska väl, att Selina lekte med honom, och behandlade honom ungefär som sin favoritpudel. Men som han var fullt förvissad, att hon icke gaf någon annan företrädet, så fann han sig nöjd att åtminstone på detta sätt vara favoriserad af den vackra unga enkan.

Selina hade hyst samma åsigt om sitt eget lynne, som det hennes bekanta bildat sig om henne, ända till det ögonblick Georg kom i hennes väg. Hon älskade honom och blef kanhända först riktigt medveten derom, då han förlofvade sig med en annan; men ehuru hon var fullt medveten om, att hon kunde täfla med denna unga flicka både i skönhet och rikedom, föll det henne aldrig in att försöka denna täflan, kanske just derför, att hon sannt och uppriktigt älskade Georg, och då han icke af egen impuls kom till henne, försmådde hon att genom koketteriets konster fängsla honom.

Då hon nu midt under den yttre glansen af Georgs lycka såg, att ett hemligt bekymmer tärde honom, blef hennes enda mål att upp-

täcka, hvaruti detta bestod, och om möjligt söka afhjelpa det.

Selina såg, att Georg tvekade, att han nästan blygdes att skänka henne sitt förtroende, och med den finkänslighet, som endast en sann kärlek kan ingifva, sökte hon alla tillfällen att visa honom, att hon var en verklig vän både till honom och Ina.

Grannlagenhetsskrupler fördunsta lätt nog hos en man, som vet, att ett damoklessvärd hänger öfver hans hufvud och ser en möjlig räddning medelst en liten jemkning med de så kallade chevalereska lagarna. Alltså skred Georg en dag till en fjerdedels bekännelse af sina penningbekymmer, nästa gång till en half och slutligen till den hela, att han dragit vexel på sin blifvande hustrus förmögenhet (blott en ringa del, förstås), och att, i anseende till det uppskjutna brölloppet, vexlarne nu förföllo, innan han kom i besittning af hemgiften. Det är öfverflödigt att upprepa alla de vackra fraser, hvaruti denna bekännelse inkläddes, alla de ömma blickar, undertryckta suckar, häftiga handtryckningar, sagda och återtagna utrop, hvilket allt var menadt att inbilla Selina, att han ångrade sitt misstag att icke hafva blifvit sin *enda* och första kärlek trogen, nämligen den till henne naturligtvis.

Det är alldeles otroligt, med hvilken djerfhet och väl spelad känslofullhet, en man i penningknipa kan ljuga och spela känslosam, då

hans intresse så fordrar. Selina trodde långt ifrån allt af detta vackra, sockrade tal, men hon var sjelf för mycket förälskad, att klart inse hela falskheten deraf. Hon antog åtminstone en fjerdedel sanning mot trefjerdedelar hyckleri, och i alla händelser smektes hennes öra af dessa ljufva ord, då de utgingo från hans mun.

Selina var genast villig att hjelpa, men för att kunna det, måste hon veta den bestämda summan som fordrades, och naturligen fordrades äfven litet tid för att rangera pengarnes lyftbarhet.

Slutligen denna samma afton, det vill säga aftonen före den dag, som var bestämd till Inas resa från Stockholm, och samma afton, som Salomon gjorde sitt besök hos hofrättsrådet, tog Georg mod till sig att gå upp till Selina, innan han egnade fästmön sin tid.

Efter en mängd vackra och högst känslofulla fraser, framstälde han den pressande nödvändigheten att inom ett par dagar hafva den erforderliga summan, som han naturligtvis aldrig skulle hafva lånat, om han icke vetat sig kunna återställa den genast efter sitt giftermål. Det var således blott på sin höjd ett par månaders lån.

Selina häpnade, då hon ändtligen fick veta summans storlek.

— Det är mer än jag kan disponera, och i ett ögonblick lyfta. Jag kan lemna

hvad som står på mitt kreditiv, och säkerhetspapper för resten, men detta först om två à tre dagar.

— O, ni är en engel! — utropade Georg, föll på knä och betäckte Selinas händer med passionerade kyssar. — Ni räddar mitt lif, nej, långt mera än lifvet, min heder, min framtid, min sällhet! Tillbedjansvärda, ni gör mig öfverlycklig!

Selina kände dessa ord som dolksting i hjertat, ty de jemte Georgs strålande ögon sade henne allt för tydligt, hur all den entusiasm, han visade, gälde pengarne, och hur litet hon personligen var för honom.

O, dåraktiga qvinnohjerta! tänkte hon med bitterhet. Kan du äflas att sjelf bedraga dig, trots all erfarenhet!

— Stig upp, Georg! — yttrade hon i iskall ton. — Gå, din fästmö väntar dig! Måtte du vara och blifva sannare mot henne än mot mig!

Selina gick in i sin sängkammare och stängde dörren.

Georg såg litet förvånad efter henne, men i öfvermåttet af sin glädje öfver den utlofvade hjelpen, bråkade han icke sin hjerna med att tyda honnes sista ord. Han gick med lätta och hastiga steg genom rummen, kastade rocken på sig i tamburen, ringde, på det man skulle stänga dörren efter honom, och observe-

rade alls icke, att den stod öppen förut. I sjelfva portgången tyckte han sig se en figur i lång kappa skymta förbi, men fäste ingen uppmärksamhet dervid, utan tog långa steg för att fort hinna till sin fästmö, som han så länge låtit vänta.

— Ja men, för tusan, hvad skall jag förebära till min ursäkt? — tänkte han i det han sprang med den gladaste hjertklappning uppför hofrättsrådets trappor och trädde med en triumfators stolta steg in i salongen, der han väntade att mötas af hjertliga välkomsthelsningar.

Salongen var tom.

22.

Det unga hjertats första sår.

Vi lemnade Ina vid Selinas boudoar. Hon stannade der, med blott en flik upplyftad af brokadportieren, tyst och orörlig vid åsynen af Georg, liggande för Selinas fötter. Hennes öra träffades af hans passionerade utrop. Hon såg hans eldiga blick och det öfverlyckliga skimmer, som spridt sig öfver hans ansigte. Hon kunde icke drömma till, att all denna entusiasm egnades en summa pengar; hon kunde ej förstå,

att något annat än den mest brinnande kärlek kunde gifva en sådan glans åt ögonen, en så hänförande melodi åt rösten. Hennes öra urskiljde med knapp nöd några andra ord än: »Ni är en engel! Ni har räddat mitt lif, min sällhet, min framtid!»

Tyst som en ande flydde Ina, flydde med hindens snabbhet utför trapporna; det svindlade för hennes ögon och krafterna höllo på att öfvergifva henne. I portgången måste hon ett ögonblick stödja sig mot väggen, då hörde hon någon komma: hon mer flög än gick ut på gatan. Hon tänkte icke på möjligheten att misstaga sig om vägen; emellertid gjorde hon det, och vek af till höger i stället för till venster. Hon ilade framåt och tyckte, att husen började byta plats i den tilltagande skymningen; gatan gick för hennes syn i besynnerliga vågor, och hon snafvade slutligen mot en trottoarkant. Hon föll, någon hjelpte upp henne och frågade, om hon stött sig. Hon tyckte sig känna igen rösten, hon tyckte, att hon svarade, men hon hörde ej ljudet af sin egen röst. Hennes hufvud hvilade mot en axel, en arm omslöt hennes lif, hon tyckte, att hon slet sig lös, och fortsatte sin väg, men i sjelfva verket yttrade hon intet ord, gjorde ingen rörelse. Slutligen förnam hon, att man ropade på en vagn, att en mild och smekande röst kallade henne vid namn.

— Min Gud, är det då verkligen ni, fröken

Gazell? Ni, ensam så sent på denna aflägsna gata! Hvad har då händt? Ni är sjuk... Hör ni mig? Känner ni igen mig? Så svara då i himlens namn, och se ej på mig med denna stela blick.

— Doktor Randow! — stammade Ina svagt.

— Nå, hon är då åtminstone icke tokig, — tänkte doktorn, i det han mera bar än ledde henne in i närmaste butik, der hon fick hvila på en liten soffa och öfverstänktes med vatten och någon förskräcklig essence, som doktorn sedermera skämtande sade med fasa, kunde hafva uppväckt de döda.

Vagnen anlände slutligen. Doktorn frågade, om Ina var stark nog att stiga deruti.

— Ja, ja! Men lemna mig ej, följ mig hem, jag är så rädd.

— Se så der, bästa fröken, sök att lugna er, — sade doktorn, då de båda sutto i vagnen. — Försök att samla edra tankar, så att ni kan omtala der hemma hvad som händt.

— Nej, nej, det kan jag icke! Ni måste säga dem, att ni fann mig omkullfallen på gatan, att jag fallit... att jag mår illa... Jag måste vara ensam; jag kan i afton icke träffa någon.

— Nåväl, som ni vill. Ni tycks verkligen behöfva hvila och lugn.

23.

Den afslöjade sanningen.

Efter juden Salomons besök begåfvo sig hofrättsrådet och fru Franken till kapten Fobbs bostad. De funno kaptenen hemma och blefvo på det artigaste mottagna af honom och hans dotter.

Efter en stunds prat om alldagliga ämnen, bad hofrättsrådet, att han och fru Franken skulle få tala några ord enskildt med kaptenen, hvarpå fröken med en högdragen min lemnade rummet.

Så snart de blifvit ensamna, började hofrättsrådet med temligen osäker röst:

— På grund af vår forna... vänskap... hänvänder jag mig till dig, min bror, för att begära upplysning, eller snarare råd angående en högst förvånande och obehaglig tilldragelse, nämligen den, att juden Salomon gjort mig ett besök och förevisat en skuldsedel på ett ganska betydligt belopp... och... och hvad mera är, denna skuldsndel är försedd med min borgensförbindelse... och...

— Men jag förstår icke, hvad jag skulle

kunna hafva att skaffa härmed? — frågade kaptenen med den största likgiltighet.

— Jag tänkte att du, som känner Salomon, möjligen skulle hafva hört, hvem som utfärdat denna skuldsedel, — sade hofrättsrådet med en skarp blick på kaptenen.

Han uthärdade den leende och sade lugnt:

— Nå vidare?

— Som denna förbindelse är försedd med mitt och fru Frankens namn som borgen, så... så...

— Så är det naturligtvis herskapet bäst bekant, hvem som utfärdat förbindelsen, — afbröt kaptenen ironiskt.

— Vore det oss bekant, — utfor hofrättsrådet med hetta, retad af kaptenens lugn, — så hade vi icke vändt oss till eder. Juden hade den oförskämdheten att infinna sig och visa våra namn samt fråga, om vi erkände dem, hvilket vi naturligtvis båda förnekade, enär namnteckningen var falsk.

— Så-å, herskapet förnekade således båda två sina namn?

— Naturligtvis!

— Nå, då synes det mig ganska grannlaga af juden att icke så der oförberedt tillkännagifva hvem som utfärdat förbindelsen. Han vidtager nu säkerligen sådana mått och steg, att allt ganska snart blifver kändt, till och med bland den stora allmänheten.

— Det är troligt, och det är detta, som vi önskade förekomma.

— Jag undrar ej derpå; saken är obehaglig. Det torde vara bäst att betala och tysta ned. Det är sannolikt det enda råd, jag kan gifva.

Kaptenens orubbliga lugn retade hofrättsrådet till det yttersta.

— Betala och tysta ned! — utropade han och reste sig från stolen med en sådan fart, att den föll omkull. — Betala och tysta ned! Men här är fråga om en summa, som, fordrad i denna stund, skulle bringa mig till ruin, och för hvem skulle jag och fru Franken uppoffra oss? För en skurk, som behagat förfalska våra namn!... Det är för mycket begärdt, och hvem det är, som begått detta nidingsdåd, det... det kan endast vara min hätskaste fiende förbehållet, och min hätskaste fiende det är ni.

— Ja, att jag är er hätskaste fiende, det erkänner jag af allt hjerta, — yttrade kaptenen med lugn värdighet, i det han fäste en genomträngande blick på hofrättsrådet. — Jag skall dock som en vän varna er, att icke återfalla i edra gamla vanor, och utan skäl, utan bevis slunga nedriga beskyllningar i andras ansigte. Sådant har lyckats en *en gång*; men nu är hämdens timma slagen, och svårligen kan ni på allvar tro mig vara så dum, att jag skulle begå ett skurkstreck, som genast skulle gifva mig i min fiendes hand. Dessutom tycker jag

icke om nesliga handlingar. Jag har aldrig begått någon sådan; jag lemnar den äran åt er. Fru Franken, det gör mig ondt, att ni kommit hit, och jag således i er närvaro nödgas beröra dystra, smärtsamma händelser från fordom; men det är också nödvändigt, att ni en gång får veta sanningen af allt det, som troligen mycket vanstäldt blifvit meddeladt eder. Vi nödgas gå tillbaka i tiden, till den tid, min fru, då er man och jag lefde som goda grannar i landsorten och det nuvarande hofrättsrådet, då en ung extraordinarie, hedrade oss med sin vänskap och sommarlånga besök. Jag nekar ej, att vi alla tre voro glada, oförvägna unga män, begifna på öfverdåd och äfventyr, att hvarken Franken eller jag rätt uppfattade vår ställning. och voro i många afseenden ej värda de ädla och förståndiga hustrur, vi blifvit beskärda. Jag erkänner, att vi bättre borde tagit oss tillvara och bättre bevakat deras och vår egen lycka; men den egentliga ormen i våra hem var dock stockholmsvännen. Han förstod att inför våra fruar gifva sig en vacker färg, och under skenhelig sjelfrättfärdighet för dem framställa det lastfulla och oförbätterliga i våra karaktärer. Fru Franken, gå tillbaka i ert minne! Hvem var det, som först ingaf er tanken på skiljsmessa från er man? Ni gick in på denna skiljsmessa för att rädda er son från faderns dåliga exempel och i frid få egna eder åt hans uppfostran. Ni satte moderns pligter

framför makans; måhända hade ni rätt. Sorgligt dock, att ni icke blifvit bättre belönad. Sedan ni öfvergifvit Franken, förföll han och slutade med att skjuta sig för pannan. Något, som kanske alla uslingar borde göra, och ett råd, som förtviflan alltid hviskar den olycklige i örat. I min religion går dock icke detta in, emedan jag tycker man är skyldig bära följden af sina handlingar. För min egen del har jag aldrig känt mig frestad dertill. Kärleken till min arma hustru å ena sidan och hatet till min olyckas upphofsman å andra sidan, hafva båda hos mig hållit kärleken till lifvet vaken. Men låt oss i korta drag återkalla det förflutna. Franken och jag voro tyvärr allt för väl upptagna af tanken på våra jagter, våra spelpartier och fester, för att egna nog uppmärksamhet åt det gift, den falske vännen spred inom våra hem. På detta sätt förflöto flere år, och hvarje sommar tillbragte den angenäme stockholmaren sina ferier hos oss på landet, utvecklande sina öfverlägsna sällskapstalanger för våra fruar, och var hvad man kallar en outtröttlig »glad garçon» med Frankens och mina vänner. Slutligen en afton, — kaptenen drog djupt efter andan och strök med handen sin bleka panna, liksom för att hejda våldsamheten af de tankar, som trängdes derinom...

— Hvartill allt detta tal? — afbröt hofrättsrådet otåligt.

— Jo, jag skall tala för en gång och ni skall höra på, ty nu ändtligen är min tid kommen och edra lysande dagar äro tilländalupna, — fortfor kaptenen med gnistrande ögon. — Således en afton, då vi i mitt hem hade ett större spelparti, då bland gästerna befunno sig flere af mina kamrater och förmän vid regementet, då smickret flödade omkring mig från alla dessa mina *sanna* vänner, som enhälligt prisade min skicklighet som officer, mitt gästfria hus, mitt goda bord, mina fina viner och i skålar och tal bedyrade mig sin sanna, oföränderliga vänskap, då lurade ormen bland blommorna och passade sin tid att stinga den lätttrognes häl. Samqvämet blef muntert, och med af punschen lifvade sinnen tänkte ingen mer på de flyende timmarne. Spelet drog ut långt på natten. Öfverdådigt höjdes pointen, och slutligen öfvergick man till hasardspel. Någon i hopen ropade på tärningar, och Ulfvén jemte några af de yngre officerarne omfattade med ifver förslaget. Snart grep manien omkring sig, och alla deltogo vi i det djerfva spelet. I början vann Ulfvén, och detta så ihärdigt, att det väckte uppseende och undran, då lyckan plötsligen vände sig och öfvergick på min sida. Våra medspelande blefvo ursinniga öfver sina stora förluster och Flfvéns och min tur. Det lopp ett mummel genom församlingen, ett hvi-

skande, att der måste finnas falska tärningar. Dessa ord kommo mig att förlora all besinning, och jag rusade emot den, som fält det ödesdigra yttrandet. Jag fordrade upprättelse för en så kränkande misstanke, som att i mitt hus skulle finnas något så uselt, eller att jag eller mina vänner skulle kunna begagna sig af en sådan nedrighet. Jag fordrade den noggrannaste undersökning, och derpå med svärdet i hand upprättelse för en så kränkande misstanke. Man delade sig i två partier, ett för och ett emot mig. Röster höjdes för att bilägga tvisten; om det verkligen fanns falska tärningar, kunde de lika väl vara medförda af någon af gästerna, och misstanken stannade på Ulfvén, hvars ihärdiga tur först väckt uppseende. I känslan af vår oskuld yrkade Franken och jag ifrigast på undersökning. Alla voro villiga att underkasta sig den, Man var till och med så säker, att den skulle vara fåfäng, att sinnesstämningen åter började öfvergå till skämt och munterhet. Öfverste H. och major G. utsågos att bevaka undersökningen, och de tömde sjelfva först sina fickor på bordet; derefter framropade de efter godtycke en och en under skämtsamma anmärkningar. Franken och Ulfvén voro bland de första, som noggrannt visiterades, och det med det lyckligaste resultat. Med mera uppmärksamhet än någon annan följde jag denna visitation, och stördes deruti för ett ögonblick

af vännen Ulfvén, som sakta vidrörde min arm och hviskade i mitt öra...

— Men hvartill alla dessa detaljer? — afbröt åter hofrättsrådet.

Kaptenen sände honom ett föraktfullt leende och fortfor:

— Min unge vän Ulfvén hviskade i mitt öra: »Jag går att lugna din hustru öfver oväsendet, som hon ovilkorligen måste hafva hört, då hon vanligen i salongen afvaktar gästernas aflägsnande.» För ögonblicket så upptagen af hvad som pågick omkring mig, lemnade jag föga uppmärksamhet till hans ord eller hans utgående från rummet. Det var nu min tur att framträda, och med ifver och glädje lät jag tömma mina fickor. Döm om min häpnad och fasa, då två tärningar rullade utefter bordet! Man upptog och granskade dem. De voro falska!... Utom mig af raseri, ropade jag, att någon smugglat dem i min ficka. Det funnos de, som ansågo saken misstänkt och uppträdde till mitt försvar, men man hade i alla händelser funnit dem i min ego, och antog, att jag med dem vunnit mina medspelandes guld. Jag kastade allt hvad jag vunnit på bordet, och svor på min oskuld. Man ville icke tro mig, och en af mina kamrater, som städse hyst något agg till mig, omfattade tillfället att underblåsa illviljan. Utom mig, drog jag min värja, och efter några parerade stötar sårade jag anklagaren lätt i armen. Kamraterna gingo

emellan, då i detsamma ett fasans anskri träffade våra öron, och jag igenkände min hustrus röst, som i högsta ångest ropade mitt namn. Glömsk af allt annat, störtade jag in till henne. Hon rusade i förtviflan mot mig och föll afsvimmad i mina armar, Då jag slutligen med hjelp af en tjenarinna fick henne åter till lif, stirrade hon med blodsprängda ögon omkring sig, hängde sig krampaktigt om min hals, och endast osammanhängande utrop gingo öfver hennes läppar. »Rädda mig! Gå icke ifrån mig! Bort med allt detta guld! Bort med denne falske vän! Tro mig, Sebastian, han är en bof, en niding, som vill ditt och mitt förderf!» Sådana voro de under fasa uttalade ord, som halkade öfver hennes läppar, mellan de våldsammaste konvulsiviska anfall. Jag anförtrodde henne i tjenarinnans vård och hastade åter ut i salen, der jag så plötsligt lemnat vänner och kamrater. Salen var tom. De nedbrända ljusen flämtade matt i sina stakar och kastade ett dystert sken öfver den för några timmar sedan glada och lifliga skådeplatsen, som nu tedde sig likt ett förödelsens näste, der kort och tärningar lågo spridda öfver bord och golf. Jag störtade ut i förstugan, i hopp att upphinna några af mina gäster. Ingen! Alla hade med brådskande fart lemnat mig ensam åt mitt öde. »Major G. bad mig öfverlemna

detta bref i kaptenens egna händer,» sade kusken, som återvände med mina egna hästar, hvilka ett par af vännerna begagnat för att frakta sig till prestgården, der de ämnade tillbringa återstoden af natten. Jag uppslet brefvet och läste:

»Kapten Fobb gör bäst att genast lemna in sin afskedsansökan. Res! Aflägsna eder från orten, och så mycket det står i min makt skall jag söka tysta ned denna aftons obehagliga uppträde. *G. G.*,
major.»

— Detta var det enda råd, som kom mig till del från mina vänner, från de vänner, som under åratal så villigt njutit af gästfriheten i mitt hus, som aldrig tvekat att deltaga i de fester och till och med stundom öfverdådiga orgier, som Franken och jag bjudit dem på. Och nu? Nu voro de alla borta, alla färdiga att ropa sitt »skyldig», att tro på en vanära, den en niding kastat öfver mig.

I förtviflan tillbragte jag natten vid min hustrus säng, der hon utan uppehåll vred sig i konvulsioner och utstötte rop af fasa och afsky. Mot morgonen utbröt en stark feber, som sedermera fortfor under flere veckor och förde henne nära grafvens rand; men den arma fick ej sluta. Hon vaknade till lifvet med ett rubbadt förstånd!

Af det jag kunnat sammanlänka af hennes brutna tal under sjukdomen, lärde jag nu,

att min noble vän, kungl. sekter Ulfvén, hemligen förföljt min hustru med sina ömma kärleksförklaringar. Med förbigående af alla de intrigens trådar, hvarmed spindeln sökte insnärja den omisstänksamma flugan, stanna vi blott vid denna sista fasans natt, då han, sedan han lyckats smyga de falska tärningarne i min ficka, hastade in till min hustru för att förtälja henne, att hennes man var en falkspelare, att han skulle blifva utstruken vid regementet, att han var ruinerad och för alltid vanärad, att hennes enda räddning var att fly med honom, den *ömme älskaren.*

Då Klara med afsky bortvisade tillbedjaren, då följde hotelser och slutligen våld. Allt var förberedt. Vagnen, som skulle bortföra de älskande, väntade på bakgården. Det var i detta ögonblick min hustru utstötte det skri, som genljöd i hela våningen och kallade mig till hennes sida. Jag mottog henne i mina armar, och vid denna syn flydde förrädaren.

Så snart min hustru så pass tillfrisknat, att hon utan lifsfara kunde transporteras, lemnade jag icke endast orten utan landet. En flykting med hustru och dotter uppehöll jag mig hvar jag kunde och hur jag kunde. För att förtjena de minas uppehälle har jag idkat hvarjehanda yrken, usla och underordnade, men aldrig gjort mig skyldig till något lagbrott eller någon vanhederlig handling; och dock hvilar vanhederns tunga börda på mitt hufvud. Ryktets

tusenhöfdade hydra uppslukar ständigt det anseende jag genom arbete och omtänksamhet under årens lopp mången gång lyckats förvärfva mig.

En orättvis anklagelse är lika omöjlig att utplåna ur allmänna omdömet, som en förtjenad och bevisad.

Der i korthet händelserna i mitt och min hustrus lif. Deras fasansfulla fakta äro härmed lagda i dagen med ett fullständigt förbigående af de qval och lidanden, som deraf varit en följd. Inga ord skulle heller kunna beskrifva den stundliga smärtan att se en älskad varelse täras bort af minnen, som ej helt och hållet förmått att släcka förståndets ljus, utan just lemnat nog deraf för att göra lidandet så mycket fullständigare.

Jag skulle icke vara menniska, om icke hämdbegäret vaknat i mitt sinne, om icke längtan att demaskera bofven varit den sporre, som hållit min energi vaken och som kommit mig att tåligt trotsa allt, för att nå ett sådant mål.

Genomträng vid vissa tillfällen en i tankar försjunken menniskas ansigte, se ned i denna själ, skärskåda detta mörker! Der gömmes under denna yttre tystnad jättelika bataljer, strider mellan drakar och hyenor, hopar af spöken, hvirflar af vålnader. Det är en dyster anblick att skåda denna oändlighet, som hvarje menniska bär inom sig och inför hvilken hon under förtviflan uppställer sin hjernas önskningar och sitt lifs handlingar.

Hämnden vakade i mitt sinne, bemäktigade sig alla mina tankar, och då jag utom Sveriges gränser förvärfvat penningar nog för att på ett anständigt sätt åter synas, begaf jag mig till Stockholm. Af lagen hade jag intet att frukta, det smygande ryktet månde säga hvad det ville.

Jag återfann min f. d. vän Ulfvén som en framstående embetsman, ärad och uppburen som en samhällets pelare. Jag bidade min tid. Jag gjorde mig underrättad om hans affärsförhållanden och utrönte snart, att han fortfor med sin gamla taktik att i tysthet suga på andras tillgångar. Jag visste, att min hämd aldrig skulle kunna träffa honom på annat sätt, än genom att underminera honom. Hans anseende skulle gå förloradt, och den lilla nätta procentarrörelse, som med framgång bedrifvits af en rättvisans skipare, komma i dagen.

Mitt första åtgörande var att förskaffa hofrättsrådet Ulfvén en inspektor på sin landtegendom, som var en lika stor skurk som han sjelf, och som också afpressat sin husbonde artiga summor i mutor o. s. v. Tjenaren genomskådade snart sin herres knep, och förstod att begagna sig deraf. Ödet gick också i förbund med mig, och förde mig nästan hastigare till målet, än jag hade hoppats. Vid mitt andra besök i fäderneslandet fann jag Frankens son förlofvad med Ulfvéns myndling, den rika Ina Gazell.

Jag sökte Georg. Jag fann hans karaktär

lik faderns, förträfflig, *god* så länge någon godhetsfullt stödde och ledde honom på det godas väg, men ömkligt svag vid minsta frestelse. Det gör mig ondt om edert modershjerta, fru Franken, att ni skall nödgas lyssna till det mindre fördelaktiga jag har att andraga mot eder son, men tyvärr, det synes vara en naturens lag att fädrens missgerningar straffas inpå barnen. Georg har haft brådtom att störta sig. Jag har hjelpt honom åtskilliga gånger ur trassel, hvaruti hans lättsinne kastat honom. Jag har tid efter annan lånat honom mindre penningsummor. Jag har icke störtat honom, men jag har icke heller räddat honom, ty jag såg, att det skulle i alla händelser varit ett fåfängt försök, och han skall nu tjena min hämd.

Georg har hastigt gått framåt. Han har flitigt dragit vexlar på framtiden och disponerat öfver sin fästmös förmögenhet, som om den redan varit i hans händer. Han har uppburit stora summor af förmyndaren mot skamligt höga afdrag för förskottet.

Ödet kom åter och blandade sig i leken.

Fru hofrättsrådinnans död åstadkom ett obehagligt uppskof af brölloppet. Måhända äfven ett obehagligt ingrepp i hofrättsrådets beräkningar, ity att hon icke efterlemnat några arfvingar, så . . .

— Blanda er icke i mina enskilda affärer! — utbrast hofrättsrådet blågul i ansigtet

af alla de stridiga sinnesrörelser, som marterade honom.

— Det skulle jag visst icke göra, — återtog kaptenen med ett hånfullt leende, — så vida jag icke vore deruti allt för lifligt intresserad. Var god kasta en blick på dessa papper. Se här och se här! Jag skulle tro, att det är klara, odisputabla fordringar på herr hofrättsrådet, öfverlåtna till indrifvande åt mig. Vi skola nog göra dem gällande, då tid blir.

Hofrättsrådet bleknade.

— Men... men, — stammade fru Franken, — hur hänger det ihop med... med dessa namnteckningar, som...

— Som äro falska, — återtog kaptenen. — Ja, det kan, tyvärr, ej döljas, sanningen måste fram. Det är Georg, som skrifvit dem! Men, min fru, förtvifla ej, allt hopp är icke ute. Jag hoppas framtvinga medel för att inlösa denna revers, innan den blifver känd, och det ligger för mycket intresse uti, att allmänheten hålles i okunnighet om alla dessa förhållanden, för att icke hofrättsrådet skulle vara villig att derför offra allt. Men här är ingen tid att förlora. Salomon lär icke vara böjd att lemna anstånd. Var derför god sitt ned här och skrif, herr hofrättsråd, anvisningar på de genast lyftbara summor, ni har innestående i banker, eller...

— Aldrig! Aldrig i evighet! — utbrast hofrättsrådet. — Det skulle ögonblickligen ruinera mig.

— Ja, det lär i alla händelser vara oundvikligt, — sade kaptenen ironiskt. — Antingen ni räddar Georg eller ej, så kommer hela ert förflutna lif nog att undergå en helsosam granskning. Om ni så vill, skall *procentaren*, den *falske spelaren*, *qvinnoröfvaren* ställas till ansvar, och bevis skola ej saknas. Eder egen inspektor blir ett graverande vittne genom alla de mutor, han mottagit och utdelat för att nedtysta ett och annat.

Hofrättsrådet befann sig som råttan i fällan. Katten bevakade hvarje springa. Ingen möjlighet att komma ut.

Några minuters dof tystnad herskade i rummet. Fru Franken andades knappast, och var alldeles ur stånd att tänka redigt eller fatta hela vidden af det slag, som träffat henne i hennes ömtåligaste intresse, hennes son. Slutligen, då det blef tyst i rummet och alla öfverlemnade sig åt stundens fasa, då grep henne förtviflan och hon kastade sig på knä för kapten Fobb.

— O, tag allt, allt det lilla jag eger!... O, mitt lif för min sons heder!

— Stig upp, min fru! Lugna er! Jag skall rädda er son! Han kan ännu bygga sin lycka med spillrorna af fröken Gazells förmögenhet. Jag förmodar, att allt icke hunnit uppslukas af förmyndaren. Men här är, som sagdt, ingen tid att förlora. Se här, herr hofrättsråd, penna och bläck, — sade kaptenen ironiskt bu-

gande. — Var god gif mig anvisning på den summa, Salomon enligt borgensförbindelser har att fordra af eder, ty jag förmodar, att ni är ridderlig nog att icke ruinera denna arma moder, som är mer än beklagansvärd ändå, och noga räknadt bestiger sig det hela knappt till den summa, ni redan afdragit från fröken Gazells hemgift. Var god skrif!

— Är ni vansinnig? Jag hvarken kan eller vill!

— Det är mycket oklokt af eder att försöka ett motstånd, sedan ni hört, att jag eger medel i händerna att ej allenast skandalisera eder inför allmänna opinionen, att blåsa bort den gloria af hederlighet och godt anseende, hvarmed ni haft så mycken möda att omgifva eder, utan att ni till och med riskerar att blifva ställd inför rätta. Skrif, herr hofrättsråd, skrif, eller allt är redan i morgon i hvar mans mun!

— Omöjligt!... Jag är ruinerad, ohjelpligt ruinerad!

Det stolta hofrättsrådet vred sig som en mask på stolen.

— Ja, det är sannt, och ni är det antingen ni räddar Georg eller ej. Jag upprepar det. Betänk, att jag erbjuder er för denna räddning en tystnad, som ni ej nog dyrt kan köpa. Jag är mer än moderat i min hämd,

som inskränker sig till att störta eder från den piedestal af ofelbarhet, på hvilken ni lyckats ställa eder inför allmänheten, utan att blotta hela eder uselhet. Ni måste dock en gång känna hvad det vill säga, att bära den *förtjenta* vanärans börda. Jag har många år burit den oförtjenta.

— Ur vägen, kapten Fobb! — röt rådet och reste sig beslutsamt från stolen. — Gör ert värsta! Jag ruinerar mig icke för en lättsinnig pojkes tanklösa tilltag! Jag viker icke en hårsmån för edra hotelser!

Hofrättsrådet gick med hastiga steg och hatten i hand mot dörren, i mening att lemna rummet, men misstog sig i sin ifver, och uppsköt dörren till nästa rum. Han tog ett steg tillbaka och stannade som förstenad.

En blek skepnad i en släpande svart klädning, en skepnad, utmagrad och med stirrande, glanslösa ögon skred öfver tröskeln och yttrade med en klanglös röst:

— Sebastian, ropade du mig?

Kaptenen störtade fram och stödde kärleksfullt den talande, i det han pekade på hofrättsrådet.

— Min arma, olyckliga Klara! Se dit, och säg mig, om du känner denne man?

Den fåniga fäste sin blick för blott en sekund på den utpekade, upphäfde ett fasans rop, och gömde sitt hufvud vid sin mans bröst.

— O, det är han!... Det är han, förräda-

ren! Rädda mig! Tag bort detta guld, det bådar olycka! O, tro mig, Sebastian, jag har icke svigtat ett enda ögonblick! Rädda mig! Rädda mig!

I förtviflan kastade sig den olyckliga för sin mans fötter, omfattade hans knän och föll derpå till golfvet i våldsamma konvulsioner. Hennes hemska skratt återljöd i hela huset.

— Se der, ert verk! Ni rättskipningens omutlige hedersman! — yttrade kaptenen i en så djupt sorgsen ton, att den var föga mindre gripande än den vansinnigas skratt. — I fjorton långa år har jag bevittnat dessa attacker, detta vansinne, som förskräckelsen åstadkommit. Ni ser, att trots åren känner hon igen eder. Gå, handla som ni behagar! Jag var allt för efterlåten, som bjöd eder skonsamhet. Min tid är nu kommen. Gå, jag träffar eder säkert och snart! Hvarför skulle jag skona någon? Ingen har skonat mig, ingen har räckt ut ett finger för att rädda den oskyldige. Hvarför skulle jag rädda de skyldige? Gå, gå ur min åsyn, bof, innan min vrede kokar öfver, ty då, vid Gud, slår jag icke eder till marken med ett enda slag! Men... men jag vill det ej, ty det skulle vara ett allt för mildt straff för eder. Gå, säger jag, gå ur min åsyn!

— Min son!... Georg är förlorad! — jemrade sig fru Franken och vred sina händer.

Hofrättsrådet skyndade mot dörren och misstog sig icke denna gång, men hejdades

dock i tamburen af juden Salomon, som artigt bugande åter införde honom.

— Ett ord, jag ber? — hviskade juden. — Inlös ert och fru Frankens namn, eller kaptenen har förmodligen gjort eder följderna klara.

Utan ett ord vidare satte sig hofrättsrådet ned vid kaptenens skrifbord och skref med darrande hand anvisningar å lyftbara penningar, och Salomon bevakade noga hvarje penndrag, stoppade anvisningarne i fickan och aflägsnade sig, ännu bugande i sjelfva dörren.

Under tiden hade kapten Fobb med Rosas hjelp burit den vansinniga in i ett annat rum. Fröken hade mot sin vilja nödgats spela passiv under hela denna scen, som hon åhört från rummet bredvid, och måste inskränka sig att endast med en djupt föraktfull och hätsk blick tillkännagifva sitt ogillande af sin faders mildhet.

24.

Luftslotten sammanstörta.

Vi lemnade Georg, då han triumferande öfver den räddning, Selina erbjudit honom, inträdde i hofrättsrådets salong och väntade att

der mötas af sin fästmös strålande blickar, sin moders vänliga leende.

Intet af detta kom honom dock till del.

Betjeningen underrättade honom, att ingen var hemma, men att man väntade dem i hvarje minut.

Georg var så upptagen af sällheten att veta sig fri från den fruktan, som så länge hållit honom i en så obehaglig spänning, att han icke hade sinne att fästa något afseende vid det besynnerliga uti allas frånvaro just denna afton, som varit bestämd till en mängd ljufva meddelanden före den korta skilsmessan och det snara återseendet. Hans hjerta klappade, hans pulser slogo en lifligare takt än någonsin, och hela hans framtid stod leende och klar framför honom, som den skönaste morgonrodnad.

— Ja, sade han till sig sjelf, — ingenting är sannare än den satsen, att i lifvet finnas inga andra bekymmer än penningbekymmer, och nu... nu är all fara för upptäckt af min *oförsigtighet* med namnteckningarne fullständigt undanröjd. Hur lyckligt! Jag kan verkligen vara stolt öfver min tur, mitt lyckliga öde och den förtjusande Selinas kärlek! Ja, lefve alla rika enkor, som äro färdiga att offra sina skatter, utan att man behöfver gifta sig med dem! I afton, om någonsin, skall jag vara en lycklig fästman, och med lätthet blåsa bort hvarje liten misstrons skugga, som jag på senare tiden

stundom sett skymta fram på min Inas panna. Men hvar äro då alla menniskor? Man lofvade mig, att packningsbestyren skulle vara slut, då jag kom. Och jag, som fruktade att komma sent; och så låter man mig vänta på detta sätt.

Georg mätte salongsgolfvet med stolta, elastiska steg och lyssnade i den gladaste sinnesstämning till hvarje knäppning i dörrarna. Slutligen ringde han häftigt.

— Är ingen hemkommen? — frågade han den inträdande betjenten.

— Jo, fröken.

— Är hon på sina rum? Vet hon, att jag väntar här?

— Ja, jag har sagt henne det, men hon bad mig säga löjtnanten, att hon ej mår bra och inte kommer ned i afton.

— Hvad för något? Men,..

Georg hade ej tid att fortsätta meningen, ty den stannade honom i halsen vid hofrättsrådets och fru Frankens inträde. Båda med så förstörda och olycksbådande ansigtsuttryck, att Georg, trots sin glada sinnesstämning, gick med ovissa steg emot sin moder för att omfamna henne.

Hon gjorde en afvisande rörelse med handen, och yttrade med dof röst:

— Hvar är Ina?

— Fröken är på sina rum, — inföll den ännu närvarande betjenten, — och har låtit säga, att hon önskar vara ostörd för i aften.

Doktor Randow, som följde fröken hem, är ännu qvar der uppe.

— Doktor Randow! Hvad har då händt? — utropade fru Franken och Georg på en gång.

— Ja, jag kan egentligen ingenting upplysa, — inföll doktorn, som inträdde i detta ögonblick. — Allt hvad jag kan säga är, att jag mötte fröken Gazell på gatan just som hon halkade mot trottoaren och föll. Hon har stött sig, men lyckligtvis helt obetydligt. Jag skall icke uppehålla; det är sent. God natt!

Utan att framställa vidare frågor lät man doktorn aflägsna sig.

Hofrättsrådet hade redan begifvit sig till sina rum.

Moder och son voro ensamma.

Fru Hedvig Franken stod blek som en vålnad midt på golfvet. Hon fäste en blick så djupt förtviflad på sonen, att han darrade från hufvud till fot. Han erfor af denna blick samma känsla, som brottslingen, hvilken blir gripen på bar gerning. En blick ur dessa vanligen milda, kärleksfulla ögon, som nu uttryckte högsta smärta och förakt. Blott ett modersöga kan så blicka, då hon ser sitt lifs glädje och stolthet störtade genom den son, för hvilken hon offrat hvarje tanke, hvarje sträfvan, genom honom, som varit hennes ärelystnad, hennes allt.

— Min mor, hvad är det? Hvad har händt? — stammade Georg.

Innan något ord kunde bana sig väg öfver de torra läpparne till svar, inträdde betjenten, bärande en liten bricka, på hvilken låg ett bref.

— Från fröken! — sade tjenaren.

Georg ryckte till sig brefvet med ifver, och ett skimmer af glädje spred sig åter öfver hans ansigte. Det var säkert en vänlig ursäkt från Ina angående hennes nyck att icke visa sig denna afton, och hastigt som blixten framstälde sig den tanken:

— Så mycket bättre; då skall jag alltid få tillfälle att försona och lugna min mor, hvad orsaken än må vara till hennes besynnerliga uppförande.

Dessa tankar undergingo dock en brådstörtad förvandling, då han uppslet brefvet och Inas förlofningsring glindrade i ljusskenet, åtföljd endast af dessa ord:

»Jag vet allt, och återskänker härmed löjtnant Franken hans frihet!

Ina Gazell.

Häpnad och bestörtning var utan tvifvel den allherskande känslan hos både mor och son.

Stumma betraktade de hvarandra.

Det ena slaget döfvade det andra hos den arma modern. Hon sjönk tillbaka mot soffans dynor, utropande:

— Allt är förloradt!

— Men, — sade Georg ännu med en smula

lugn, ty hans sangviniska lynne kunde ej fatta möjligheten att lida skeppsbrott i sjelfva hamnen, nu, då allt syntes honom så väl beredt, — men säg då, hvad är det för molu, som så plötsligt sammandragit sig öfver mitt hufvud? Hvad vill allt detta säga? Detta högst besynnerliga uppförande af er, min mor, och... och af min fästmö, eller rättare min brud... Gif mig då en orsak, att jag må kunna rättfärdiga mig!

— Ack, min Gud! — utropade den arma modern. — Hur vill du rättfärdiga ett brott?

— Ett brott! För hvad anklagas jag då? — frågade Georg bleknande.

Just som dessa ord uttalades, uppryckte dörren häftigt och Ina inträdde, hållande ett öppet bref i sin darrande hand, och utan att se fru Hedvig, hastade hon fram till Georg och sade doft:

— Läs!

Georg tog mekaniskt papperet och försökte läsa, men redan vid de första raderna svindlade det för hans ögon, och han uppfattade blott ett ord här och der, men nog för att inse, att det var en detaljerad beskrifning på hans förfalskningsbrott. Brefvet var adresseradt till Ina och undertecknadt af Rosa Fobb, och så nyss skrifvet, att bläcket icke hunnit torka.

— Georg, — sade Ina och sträckte sina

sammanknäppta händer mot honom, — säg, att det är en nedrig osanning! Att detia bref är en infami af Rosa Fobb!

Georg sänkte sitt hufvud. Han försökte att fatta Inas hand.

— Svara! Svara!

— O, Ina, hör mig! Det är sannt, att jag gjort mig skyldig till... till en *oförsigtighet*, som kunnat misstydas, men det är nu alltsammans godtgjordt... utplånadt. Ingen skall veta det, ingen skall lida deraf!

— Godtgjordt?... Ah, jag förstår! Utplånadt med Selinas hjelp... er älskarinnas! O, Georg, du är då i dubbelt afseende en bedragare!... Farväl! Farväl för alltid!

Ina gick med fasta steg mot dörren, men hejdades af en svag röst, som hviskade med förtviflans tonvigt:

— Ina!

Hon vände om och slog sina armar om fru Frankens hals och blandade sina tårar med hennes.

— O, arma moder! Ni är olyckligare än jag! — utropade hon och störtade ur rummet.

25.

Upplösning.

Följande dagen hade Ina tidigt på morgonen återvändt till sina fäders gods Eklunden, utan att hafva haft någon förklaring med sin förmyndare.

Hvad verlden hviskade, gissade och sqvallrade om förvecklingarne i hofrättsrådet Ulfvéns hus, var först och främst och allra säkrast: att enkan Selina Pappenheim genom skamliga intriger gjort slut på den så innerligt hygglige löjtnant Frankens förlofning med den rika fröken från landet, och visst håde väl den flickan landtligt enfaldiga åsigter, som lät sig besegras af en kokett.

Vidare väckte det en viss konsternation, att hofrättsrådet Ulfvén efter sin hustrus död så alldeles drog sig tillbaka från umgängeslifvet, och beklagandet blef allmänt, då man fick veta, att denne framstående och samhällsnyttige man plötsligt dött af slag (somliga sade af misstag på medicin). Att hans affärer befunnos högeligen trassliga och den rika myndlingens förmögenhet i det närmaste var förskingrad, det talade man icke så mycket om, ty sådant är nu så vanligt, att det icke vidare väcker något uppseende.

Hvad beträffade den älskvärde löjtnanten, så saknades han som dansör och sångare i societén, och man beklagade, att han hade en så djupgående karaktär, att han för att skingra sina qval ej kunde företaga något mindre än att riskera sitt lif i kriget i Algier. De forna kamraterna, som så villigt förledt den svage, talade väl om, att han blifvit tvungen att taga afsked till följd af ärerörigа rykten, o. s. v.

Hvad vänner och bekanta icke rätt kommo på det klara med, var orsaken hvarför fru Franken sålde sin lilla gård på landet och flyttade till en vindskammare i Stockholm, der hon fann ett knappt uppehälle med att tvätta spetsar. Men lyckligtvis blefvo dessa hennes sträfsamma år ej många. Den arma modern dukade snart under af sorg och grämelse att så hafva misslyckats i sitt uppfostrarkall. Endast hennes broder, lektor Bovaller, och Ina sökte trösta henne, och endast de fällde en tår på den olyckligas graf.

Kapten Fobbs anseende växte icke ett grand efter katastrofen med hofrättsrådet. Han fick nog till sin död bära skuggan af den oförtjenta vanäran, som en gång blifvit kastad öfver hans namn.

Detta var hvad verlden såg och sade. Men hvem mätte djupet af de lidanden, den »hygglige» löjtnanten åsamkat alla dem, som varit honom närmast? Hvem skulle kunna mäta djupet af én moders sorg, som begråter sitt förfelade lef-

nadshopp, som trots den redligaste vilja, den outtröttligaste sträfvan, dock ej lyckats göra sin son till en hederlig man, utan ser honom duka under för tidsandans slappa moral.

Hvem fäster så synnerlig vigt vid en ung flickas ramlade illusioner och sårade hjerta?

Hon skall pröfvas af lifvets motgångar. Hvad mer? Går hon under, så mycket sämre för henne. Har hon nog inneboende kraft att resa sig, torde pröfningarne förbättrat sinnet.

* * *

Då Ina i sitt hem med deltagande ömhet mottogs af lektor Bovaller och fick gråta ut sin smärta vid sin lärares och pålitligaste väns bröst, då först tyckte hon sig åter andas fritt och med den lugnare eftertanken kunna pröfva de timade händelserna.

— Måhända, sade hon, — har jag handlat allt för oöfverlagdt. Kanske det hade varit min pligt att öfverse med allt, och försöka att med kärlekens makt rädda spillrorna af min älskades moral. Jag hade väl känt förut, att jag icke hos Georg fann denna trygghet, vid hvilken jag har ett behof att stödja mig, att jag icke så som jag *måste*, för att ega frid med mig sjelf, kunna trots all min kärlek till honom blicka upp med orubblig tro, beständig tillförsigt. Då, när jag såg honom i stånd till en ohederlig handling, var blott ett mig klart:

det, att skild från honom skola alla fröjder förblekna — förenade skulle vi båda blifva olyckliga.

— Denna din första impuls var sann, och du handlade rätt, — svarade lektorn. — Du har ingenting att förebrå dig, ty det är en allt för djerf förtröstan till sin egen makt, att qvinnan med blott smek och kärlek kan återföra den man, som redan beträdt lastens bana. Dertill fordras stora, genomgripande sinnesskakningar, icke hvardagslifvets pjåsk. Så, mitt älskade barn, var tillfreds i detta afseende. Min stackars hvita dufva, att det skulle kosta dig så hårdt att flyga ut ur boet. Jo-jo, lifvet är rikt på bittra lärdomar! För dig, min älskling, återstår nu den svåra konsten att lära glömma och betrakta hvad du lidit, hur bittert det än må synas dig, blott som en episod i ditt unga lif. *En episod*, som utan tvifvel skall kasta en mörk skugga af misstro och fruktan öfver ditt sinne; men du måste städse påminna dig, att det aldrig under vårt lefnadslopp är fråga om *hvilka* pröfningar, som möta oss, utan endast *huru* vi bära dem och hvad nytta vi draga af dem för vårt andliga lifs utveckling och förbättring. Nu till exempel derför att du blifvit bedragen på *en* karaktär, som du trodde var idel sanning och heder, får du icke tvifla på att verkligt goda finnas. Likasom du nu i den fina verlden sett män med anseende och sjelfbelåtenhet, sådana som din onkel och fästman

med flere, uppträda med fina later och glatta ord, som, i fall man nogare betraktar dem, det vill säga blickar ned till deras inre, befinnas vara ingenting annat än beläten, kring hvilka våldsamma och orena passioner slingra sig, ja, i sjelfva verket ingenting annat än väl målade skyltar. Lyckligtvis finnes det likaså mer än en man både med och utan namn och börd, som kan liknas vid en pelare af marmor, hvilken uppbär ett tempel af ädla känslor och stora tankar. Se der, min vän, allt hvad jag nu kan säga till din tröst.

Frid och kärlek är det bud,
Himlen gifvit mig att föra,
Som en helsning ifrån Gud
Hviskad uti verldens öra.

Frid och kärlek! Och jag har
Uppå lifvets dunkla gåta
Icke något bättre svar
Än att hoppas, tro, förlåta!

Slut på första delen.

Pröfningar.

Berättelse för Stockholms-Tidningen

af

Arngrim.

Förf. till En äraus hjelte, Den förskjutna och Fostbrödralag

Andra afdelningen:

Den vanlottade.

STOCKHOLM
Ernst H. Gernandts Boktryckeri 1892.

INNEHÅLL:

1. En privat asyl för sinnessvaga.
2. Rymningen.
3. En begrafning på landsbygden.
4. Den nye provinsialläkaren.
5. Fader och dotter.
6. Hulda Aurora.
7. En sjukbädd.
8. Kapten Fobb.
9. I Italien.
10. Zigenarlägret.
11. Konstutställningen.
12. Inbrottet.
13. Hemligheten.
14. Sjuksköterskan.
15. Den vanlottades lyckodag.
16. Brefvet.
17. Svaret.
18. Återkomsten till hemmet.
19. Epilog.

1.

En privat asyl för sinnessvaga.

Ett långt och smärt fruntimmer i en välsittande promenaddrägt stannade framför ett par grönmålade grindar, inom hvilka prunkade en hvitkalkad byggnad, omsluten af en väl vårdad trädgård.

Hon ringde en gång helt sakta, men strax derpå häftigt, och stampade otåligt med sin lilla fot på trappsteget utanför grinden, och hade hennes blick icke med välbehag dröjt vid den lilla söta foten i den nätta, splitter nya skon, hade tålamodet troligen åter svikit, då ingen hörsammade kallelsen.

Nu ändtligen syntes ett mellanting mellan betjent och trädgårdspojke, som i ett slags livrérock öfver ett par benkläder med skinn på knäna jemte träskor på fötterna företedde en ganska lustig figur.

— Kan ni säga mig, om det är här man tager emot inackorderingar? — frågade fruntimret i högdragen ton.

— God dag! — svarade ynglingen med blick och ton, som gaf föga efter i morskhet.

— Hör ni inte hvad jag frågar?

— Jo-o, och jag helsar först och svarar sedan. Här tagas emot inackorderingar af fånar.

— Nå, då har jag gått rätt.

— Skulle tro det, — mumlade mannen med en sidoblick på fruntimrets af vrede och otålighet gnistrande ansigte. — Och så går det an, — fortsatte han säfligt, — att stiga trappan uppför. Frun och direktören träffas i salongen.

— En oförskämd lymmel, den der, — tänkte damen, under det hon fortsatte sin väg genom trädgården.

— Undrar, om den der skall föreställa klok, som inte vet att vara höflig, — tänkte drängen, kastade af sig livrérocken och återtog sin spade.

En tjenarinna i hvit mössa, dito förkläde, med hela prägeln af en kallblodig sköterska, mötte fruntimret i förstugan och införde henne i salongen, der direktören satt och fantiserade på piano och frun, likasom tjenarinnan klädd i sköterskedrägt, jollrade med en halfvuxen flicka, som i uppsyn och rörelser visado mer räddsla än fånighet.

Alla frågor af den besökande besvarades på det mest förekommande sätt, der sjelfbe-

römmet öfver den ömma vård, patienterna åtnjöto på denna anstalt, på ett listigt och bedårande sätt inflätades.

Damen visades omkring i väl möblerade rum, dem direktören öppnade med sin digra nyckelknippa och vid hvars rassel i låset en hvar af rummets olyckliga invånare med förskräckelse hoppade till och drog sitt lilla arbetsbord närmare intill sig, som en förskansning.

Rädsla var det rådande uttrycket på allas ansigten, och icke ett ljud gick öfver någons läppar, hvarför direktören fick ostörd af hvarje afbrott uttömma sin svada om den milda, kärleksfulla behandling, som ofta förvånande fort återställde de patienter, som anförtroddes åt hans vård.

— Ja, allt tycks vara mycket lofvande, — vidtog damen, — och nu, sedan jag tagit etablissementet i skärskådande, vill jag säga, att det är för min mor, som jag söker plats. Hon är troligen obotlig, då hennes sinnessvaghet redan räckt i många år. Hon blir således en långvarig gäst, kanske till sin död, och i anseende till detta, såväl som till att mina tillgångar äro knappa, blir nu fråga om ett moderat pris. Jag önskar betala per månad.

— Per qvartal är anstaltens regel.

— Då förfaller saken, — sade damen med bestämdhet. — Jag får söka annorstädes.

— Åh, hellre än neka en stackars sjuk en så god tillflykt, — vidtog den hjertnupne di-

rektören, — får man rätta sig efter slägtingars fordran.

Efter några om och men och jemkningar å ömse sidor, var man på det klara med att patienten skulle föras till anstalten redan påföljande dag.

Väl inpackad i en täckt åkardroska ditförde också besagda dam ett äldre fruntimmer, hvars bleka, fina ansigte bar prägeln af en djup, resignerad melankoli, men intet spår af själsfrånvaro.

Hon skrefs kort och godt in i direktörens journal under namn af »Fru Clairy (obotlig)».

— Ja, kom ihåg, — tillade den ömma dottern, — att den stund någon främmande får se henne eller tala vid henne, förflyttas hon genast härifrån, och glöm icke helier, att hon är *obotlig*.

— Var lugn, min fröken! Jag felar aldrig mot slägtingars föreskrifter!

Fröken skyndade att kasta sig så beqvämt som möjligt i droskan och befalde kusken att köra åter till sin station vid Södermalmstorg.

— Den der, hon har väl fiskblod i ådrorna, — sade den livréklädde betjenten, som bevittnat en del af scenen och nu återtog sitt trädgårdsförkläde.

— Ja, den morska fröken hade bättre behöft en af duscharna än den arma, bleka frun, — svarade en otymplig varelse, som höljd i

trasor låg framstupa och rensade ogräs på en prunkande blomsterrabatt.

— Tyst, du, buskarne ha öron! Du ska' veta. att barnen äro väl öfvade att lyssna och sqvallra.

— Aj! Alltid sticker man sig på tistel och törne, och här frodas de bättre än annorstädes.

— Jo jo, sådant händer. Så, nu tjuter den nyfångade under sin första *milda* behandling. Akta nejlikorna och de små plantorna!

— Men det är nedrigt! Hvad göra de? — frågade flickan.

— Ogräset ska' tuktas, förstår du. Rensa på, du!

— Det är snart så mörkt, att en inte kan se.

— Ja, det är så godt att sluta för i dag, — sade Anders.

— Får jag ingen dagspenning i dag heller? Jag har inte en brödbit, — yttrade flickan i ängslig ton.

— Stackars barn! Du får ingenting förr än lördag, godt det blir då. Men vänta; jag går också hem nu, och ska' följa dig en bit. Kanske kan jag låna dig en slant.

— Tack, Anders, tack! Du är den ende af pojkarne i byn, som inte är elak emot mig.

— Se här! Tag krattan och den lilla spaden; sätt in dem i boden och kom.

Efter att hafva gått några steg på skogs-

stigen, som ledde till byn, stannade Anders och räckte flickan några kopparslantar.

— De här får du låna till lördag. Adjö, Lotta!

Flickan stod qvar en stund och blickade efter honom; plötsligt föll hon i ett hysteriskt skratt.

— Ha, ha, ha! Lotta, sa' han!... Ja, det sa' han!... Han sa' inte som de andre »Vanlotta». Nej, de' sa' han inte! »Mitt stackars vanlottade barn!» sa' mor, då hon döende omfamnade mig. Det var det sista vänliga ord jag hört i lifvet, men äfven det togo de ifrån mig, ty elakheten har förvändt det till »*Vanlotta*», oah jag är till allas spott och spe derför att jag är ful och snedvuxen, och man har kallat mig »Vanlotta» fastän jag alls inte heter Lotta. Men det är nu detsamma, för nu hatar jag alla menniskor till tack för det de utsått ilska i mitt sinne; och nu ska' ogräset få växa bäst det vill. Anders ville inte gå med mig till byn förstås. Jag är för ful och fattig! Ha, ha, ha! Jag undrar, om de bofvarne piska den stackars frun der borta.

Flickan höjde hotande sin knutna hand mot det hvita huset, som skimrade så vackert i månljuset. Derpå fortsatte hon sin väg till byn, köpte en treöres kaka hos bagaren och begaf sig till en hölade, der hon fått löfte att sofva om nätterna så länge hon hade arbete i direktörens trädgård.

Följande dagen låg hon åter och rensade bort ogräs på en rabatt, belägen alldeles under ett par af gafvelfönstren, och kunde ej afhålla sig att då och då kasta en förstulen blick på de bleka ansigten, som tid efter annan med längtansfulla blickar tryckte sig mot rutorna, men vid rasslet af ett lås eller vaktarens tunga steg förskräckta drogo sig tillbaka och fingrade på sitt arbete.

Emellanåt hördes snyftningar och halfqväfda jemmerrop, och dessa eggade så flickans nyfikenhet, att hon ett par gånger vågade klänga upp på spalieren, som uppbar den vilda vinrankan, hvilken så vackert omkransade gafveln, för att titta in till de arma, hvars olycka så lifligt väckt hennes medkänsla.

Vid en sådan titt såg hon hur direktören sjelf med kraftig arm grep en stackars qvinna om hufvudet och höll henne baklänges, under det sköterskan hällde en sked medicin i halsen, och så till den nästa sammaledes.

De olyckliga tycktes vara vana vid denna metod, ty utan tvekan till motstånd underkastade de sig; men då turen kom till den sistkomna, den bleka frun, då gjorde hon motstånd och bet ihop tänderna. Direktörens starka fingrar bände upp käken, och medicinen inhälldes så häftigt, att hon storknade och blef alldeles blå i ansigtet.

Direktören skrattade och sade hånande:

— Nå, så lär er att svälja en annan gång!

Och dermed lemnades hon ensam.

— Vatten, vatten! — bad hon, men förgäfves sökte hennes blick den efterlängtade lindringen; det fanns inte en droppe vatten i rummet.

— Kallas sådant mild behandling? — mumlade flickan. Men hennes uppmärksamhet drogs i detsamma till patienternas dagliga promenad i trädgården.

De gingo en och en, åtföljda af en sköterska, som tvingade dem att gå i verklig språngmarsch fram och åter på samma sandgång under en qvart; så in med den och ut med en annan. Vid minsta motstånd hotades de med knuten hand och hårda ord. Ett höfligt eller vänligt tilltal förmärktes aldrig af hvarken direktören eller sköterskan. Korta befallningar var det enda som afbröt den tryckande tystnaden.

Dessa voro de scener, som trädgårdsarbetarne då och då fingo bevittna. Rykten gingo om svår misshandel inom hus, och det säkra är, att alla patienterna syntes städse darrande och läto sig föras som förskräckta får.

Åtta dagar hade förflutit sedan den bleka frun fördes till denna beprisade asyl, då hon under den sedvanliga promenaden lyckades uppfånga en liten sten från sandgången. Hon gömde den under schalen, virade ett papper omkring den och lät den i förbigående falla bland blommorna, der flickan låg och rensade.

Denna förstod, att hon icke borde låtsa märka det. Hon endast böjde sig djupare ned öfver sitt arbete. Då sköterskan införde denna patient och hemtade en annan, skyndade flickan att bemäktiga sig papperet och omsorgsfullt gömma det inom sin lappade tröja.

Då det ringde till middagsrast och Anders släppt flickan utom de väl låsta grindarne, skyndade hon in åt skogen, kröp upp på en stubbe, framtog det tillskrynklade papperet och började stafva på de med blyerts skrifna ganska stora och tydliga bokstäfverna. Hon läste:

»För Guds barmhertighet rädda mig härifrån! Jag är icke tokig. Jag kan komma ut genom fönstret på natten, men ej genom det höga trädgårdsplanket. Om ni kan hjelpa mig, så häng en trasa på busken utanför högra gafvelfönstret, när...»

Här var skriften afbruten.

— När? — upprepade flickan. — Jag förstår; och det skall gå för sig... Men huru? Det vet jag ej, men det måste gå. Hm! Så underligt det känns i bröstet på mig. — Flickan började högljudt gråta. — Kors så underligt, att den arma beder mig om hjelp! Jag... jag den fattigaste, den uslaste, jag stackars vanlottade skulle vara någon till nytta! Jag, som är föraktad af alla, som skälles för »ugglan», »vanlotta», »trasbyltet», »snedhanken» och så.

dant! *Hon*, den bleka, fina frun, *hon* ber mig om hjelp. Hvad kan jag göra? Ja, det vet jag inte mer än de' som aldrig va'. Men se, ut ska' hon! Ja, de' ska' hon, så visst det finnes en Gud, som vill upplysa mig om huru; ty att be' någon menniska om hjelp... Nej, kommer aldrig i fråga! Jag känner det packet för väl!... Åh, nu har jag det! En planka måste brytas lös ur inhägnaden... Lätt sagdt, men omöjligt; inga verktyg, och det skulle bullra... Se så, nu ringer det till arbete igen!

Flickan sprang till porten; Anders öppnade, och hon kastade sig ned på rabatten och rensade ogräs för brinnande lifvet, under det hennes tankar voro i en feberaktig spänning. Den ena planeu aflöste den andra, och alla befunnos lika outförbara.

Dagen derpå rådde en viss uppståndelse på den vanligen dödstysta anstalten. Det hviskades högre än vanligt tjenstfolket emellan, och direktören och frun gåfvo ut sina befallningar med häftiga, oroliga röster.

— Hör nu, Anders, hvad står på i dag? — frågade flickan. — Du får ju inte göra annat än slänga på dig den der fina rocken och stöfflar har du också på fötterna.

— Ja, ser du, gentilt ska' de' vara, då främmat kommer. Se det är så, att de har fått lifvet å en i natt, och doktorn och sådana ska' intyga *en naturlig död*, för se, det vore förargligt för anstalten om de' kom ut, att direktö-

ren råkar ge' för mycket ur sömndrycksflaskorna ibland. Han är nog betydligt het om öronen nu, det såg jag på honom.

— Men så'nt ä' ändå rysligt, och här ä' nog många, som inte ä' tokiga.

— Ja, då de komma, ja, men de ha inte varit länge förr än de bli' det af den der *milda* behandlingen, det är då tvärsäkert.

— Men hvarför föras de då hit?

— Slägtingar, som vill bli' å med dem. Du såg, hur öm den der fröken va' om mor sin, som skrefs in som *obotlig*, och hon såg då mycket klokare och mycket snällare ut, än den der kattögda humlestången. Men det är så, att hvar och en handlar efter sitt samvete.

— Samvete, brukas de'?

— Sällan! Se så, nu ringer det igen.

— Hör, Anders, när ska begrafningen bli'?

— Om söndag, men direktörens ska' resa med liket på lördag. Se hon va' långt borfa ifrån . . . hon, som dog.

* * *

— Nej, men se på »Ugglan» har fått ett nytt kläde på hufvudknoppen! — ropade ett par pojkar, då de samma afton mötte flickan på bygatan.

— Ja, och se hur argt hon glor, »Snedhanken»! — tillade den andre.

— Der har du för det! — svarade flickan och slog mössan af den siste pojken.

— Kors, lilla katta, försöker du visa klorna, skall det blifva annat af!

Och dermed rusade båda pojkarne på den klenbygda varelsen och började ordentligt mörbulta henne.

Ej ett klagande ljud trängde sig öfver hennes läppar; men slutligen framstammade hon mellan slagen:

— Vill ni ha' körsbär, så kan jag visa er?

Knytnäfvarne stannade ögonblickligen, och de ropade om hvarandra:

— Hvar? Hvar?

— I direktörens trädgård.

— Ditt nöt, hur komma dit?

— Åh, ä' ni så dumma, så ni inte kan fundera ut det?

— Hör du, Nisse, om vi skulle försöka?

— Jag har försökt klättra öfver planket, men det har hvassa jernspetsar upptill. In går det nog, men att komma ut blir värre, ty planket lutar som på en fängelsegård.

— Hå-hå, så dumma ni ä'! — sade flickan. — Ack, de rara bären! Hvad de ä' granna, röda och mogna!

— Ja, du, vi sk'a ha dem, Kalle! Du, som är smedspojke, kan väl skaffa dyrk till grindlåset.

— Duger inte, det är patent; jag har redan försökt.

— O, så dumma ni ä'! — sade flic-

kan skrattande af full hals. — Riktiga kålhufvuden!

— Åh, tig du, eller vet du, hur vi ska' komma in, annars bulta vi dig mör och blå!

— Åh, jag tänkte bara, att så qvicka som ni ä', kunde ni fälle hitta på, att då man inte kommer ofvan jord, kryper man som mullvaden under jorden eller åtminstone under planket.

— Se på den! Du är inte så dum, som mången tror.

— Hör du, Kalle, om vi skulle gräfva om nätterna och lägga torf öfver om dagarne, och så såga af en planka nere vid marken litet omsänder, och göra en riktig gång att krypa på de fyra ut och in.

— Ja, det vore kiligt! Fins det någon buske, som kan dölja arbetet på insidan?

— Ja-a då! En stor hasselbuske midtför venstra gafveln.

— Hör du, tös, kan du tiga för Anders?

— Ja, det beror på, om jag får krypa med in och får bra med körsbär.

— Jo, det kan du lita på, och bli vi fast, så skylla vi alltihop på dig.

— Ja vars, men gräf i natt och laga krypvägen blir färdig till lördag natt, ty då är direktörens borta.

— Bravo, tös! Om du inte vore så ful, skulle du få bli min fästmö.

— Åh, det var den första nytta fulheten gjort mig.

— Skäms! Skulle inte jag vara en stilig fästman?

— Inte i min smak; men glöm inte, att jag skall hafva många körsbär.

— Topp, Nisse, vi börja i natt! Jag tar fars spade, tag du en hacka.

— O, hvad det skall bli lifvadt!

2.

Rymningen.

Alla inom etablissementet voro lifligt intresserade och strängt sysselsatta för att visa hvarje vrå i det prydligaste skick för de slägtingar och vänner, som infunno sig för att beledsaga den döda till det sista hvilorummet.

Nu öfverflödade de söta slägtingarne med bevis på sin kärlek och sorg. Ojäfviga bevis i kransar med långa band och prunkande inskriptioner. Man tager sig naturligtvis gerna så nära som möjligt för att offra de arma blommorna på sin egen fåfängas altare, lika hjertlöst som den dödas själslif måhända blifvit off radt för snikenheten. De vackra blommorna blifva mullkastade och sänkta sex fot un-

der jordytan, och på kullen läggas ännu några kransar att långpinas i köld eller solhetta.

Är då blomman ett dött ting, eftersom hon så utan hänsyn kan misshandlas?

Näsvis fråga, som ej lär höra dit.

Det är ju ett mode, och ser rikt och gentilt ut, att en likkista är lika prunkande utstyrd, som skulle hon föras till en blomsterexposition i stället för att sänkas i svarta mullen.

De efterlefvande måste ju visa verlden, att de vilja pryda den bortgångnas sista läger. Hvad höfves mer? Skenet af välvilja är bevaradt, dagens mode iakttaget.

Allt var äfven här à la règle. Sorgetåget satte sig i gång, och med sjelfförsakelsens resignation prisade de ömma slägtingarne *henne* lycklig, som lidit ut, och kanske de gåfvo hvarandra i smyg en den hemliga förnöjelsens blick öfver att slippa göra reda för en arfvedel, som längesedan var inkräktad och i det närmaste förtärd.

På direktörens läppar lekte ett triumferande leende, då inga påståenden om undersökning af dödsorsaken ens blifvit nämda. Man var så alldeles tillfreds med hans utsago: »Hjertförlamning».

Just som vagnarne satte sig i rörelse för att lemna anstaltens gård, tryckte den bleka frun sitt ansigte mot rutan, ehuru hon derifrån ej kunde se något af högtidligheten. Plötsligt

ryckte hon till, och ett glädjeskimmer purprade hennes kinder.

En trasa hängde på busken utanför, den fladdrade gladt för vinden, och nu såg hon en knotig och brun hand, som tog bort den, sedan hon viftat med den regelbundet elfva gånger.

— Ah, jag förstår, klockan elfva i natt! O Gud, stå mig bi!

Derpå skyndade hon att undersöka gångjernen på dragrutan, och fann till sin glädje, att ännu ingen märkt, att de sutto löst instuckna i den murkna ramen. Hon hade redan första dagarne af sin fångenskap sett, att de fasthöllos endast af någon mjuk massa, som troligen en föregångare i cellen med otrolig möda sammanknådat, för att dölja, att alla spikar och skrufvar voro borttagna. Det var denna upptäckt, som ingifvit den arma hoppet om möjligheten till flykt. Hon kunde draga fördel af en annans arbete och grusade förhoppningar. Hon kunde med lätthet aflyfta den lilla rutan, som dock var stor nog att krypa igenom, och så på den på väggen befintliga spalièren klänga sig ned på marken, och sedan... Hvad sedan? Lyckas eller ej. Allt annat var bättre, än denna hopplösa fångenskap.

I vanlig tid kom sköterskan, som efter att hafva gifvit patienterna en mycket knapp så kallad supé, befalde dem att genast afkläda sig och gå till sängs, och på det de skulle sofva gaf hon dem en god dosis rogifvande.

Den bleka frun lyckades oförmärkt spotta ut medicinen och lade sig i allt lugn.

Sköterskan gjorde sista ronden klockan half tio, låste omsorgsfullt alla dörrar, och eftersom hvarken direktören eller frun voro hemma, tog hon sig en liten ledighet och gick till en bekant i byn på den vackra sommarqvällen.

Alla foglarne voro ju väl inlåsta i sina burar, och dessutom fanns en vaktkarl, som dock lyckligtvis ej alltid kunde hålla sig vaken, och i öfra våningen sof barnflickan redan i kapp med barnen.

Allt var nu tyst, endast en sakta vind prasslade i trädkronorna, och likt små tomtar framstego ljudlöst Kalle och Nisse ur jorden. De kröpo framåt, nedhukade i gräset till dess de hunno stammen af det stora bigaroträdet, i hvilket de klättrade upp, viga som kattor.

I samma ögonblick sväfvade en skuggbild i den ljusa natten på spaliéren och nådde lyckligen marken, fastän ett par ribbor brusto. En hand fattade i skuggans klädning och drog henne hastigt och tyst med sig in i hasselbusken.

— Kasta er på marken! ... Håll fast i min kjortel och kryp efter mig ned i jorden. Det är trångt, men inte långt, — hviskade handens egarinna. — Så der, ja, nu är jag i det fria!

Räck mig edra båda händer, skall jag draga upp er. Se så der! Här är ett dike; der kan ni huka er ner och draga andan till er. Sedan skola vi springa midt öfver rågåkern rätt fram till sjön. Jag har en båt der, men det är ett bra stycke väg. Orkar ni springa?

— Ja, ja!

Maktlös af språnget och rädslan föll flyktingen ned på båtens botten, och flickan fattade med vana händer årorna och rodde af alla krafter öfver viken.

Komna till andra stranden hjelpte hon sin följeslagerska i land, gaf derpå båten en kraftig stöt och lät den drifva hvarthän vinden behagade.

— Det här gick ju som en olja! — sade flickan, i det hon drog efter anden. — Det var då riktigt kiligt att låta pojkarne gräfva gången. Nu må de gerna för mig spricka af körsbär och direktören af förargelse. Hur mår ni, stackars fru?

— Fri, fri! — utropade denna och höjde sina armar mot himlen. — O, min älskade make, jag skall kanske en gång återse dig! Välsignelse öfver er, som räddat mig!

— Tack! Det är vackra ord; jag är inte van vid dem. Men hvad skola vi nu göra? Nu kan jag inte göra mer.

— O, öfvergif mig inte! Låt mig följa er till ert hem.

— Mitt hem? Ha, ha, ha! Mitt hem! Har

inte haft något sedan jag var nio år, då mor dog. Jag eger icke huld och skydd på jorden.

— Arma barn! Men jag har pengar i en börs, som jag fastsytt på lifstycket. Kunde vi blott komma till någon gård långt härifrån... Inte till Stockholm.

— Så-å, det vore väl annars närmast. Jag vet inte, men det blir väl någon råd. Låt oss gå längre in i björkskogen och sofva ett slag på första bästa tufva till dager.

— Våga vi det?

— Ja, för det nattqvarteret behöfs inte betalas. Jag har haft fritt logie i många år under buskar och träd; det går bra om sommaren, och så sjunga foglarne i dagningen, och det är ljufligt, då qvittrar jag med ett tag. Det] der liksom lär en att bättre tåla menniskornas trätor, som man se'n får tas' med hela dagen. Se här kan ni ligga godt. Tag schalen, som ni har bunden om lifvet, öfver hufvudet. Låt oss sofva, innan solen sticker på.

Så sägande kastade sig flickan ned på tufvan och somnade ögonblickligen.

Icke så den bleka frun.

Hennes hjerta klappade våldsamt, och hon ryste vid minsta prassel i träden och såg i hvarje skugga förföljande spioner.

Så förflöto ett par oändligt långa timmar.

Under tiden saktade vinden allt mer. Luften var mild, och nu syntes en ljusning vid

norisonten och en och annan fogel lät höra sin morgonhymn. Solen steg majestätiskt fram bland rodnande skyar och dimman stod och vaggade fram och åter, oviss om den skulle stiga eller falla.

Hänförd af det sköna sceneri, som utvecklade sig för hennes ögon, knäppte hon ihop sina händer.

— Hända hvad som helst, — hviskade hon, — så skall jag städse tacka Gud för denna sköna stund. Hvilken lycka att fri få andas ut i naturens sköte, att värmas af solens strålar, att lyssna till denna herrliga, glada fogelsång, att inandas denna doft af gräs och ängsblommor! O, hvad lifvet kunde vara skönt! Hvarför göra menniskorna allt för att förbittra det för hvarandra? Min egen dotter ... O, Gud, hvad har jag brutit, att jag så hårdt skulle pröfvas? Först med detta fasansfulla bedrägeri af en så kallad vän; ett bedrägeri, som kostade min mans heder och anseende i verldens ögon och mig förnuftets ljus under loppet af flere år. Och nu ... nu ... min dotter, mitt eget älskade barn har hjerta att sätta mig på dårhus, nu, då jag är frisk, *klok*, som menniskor säga, då man kan beherska sina nerver och gömma sin smärta i hjertats djup. Jag kan det nu, jag har småningom lärt det för hans skull, min älskade make, hvars kärlek bestått alla prof. Han, som aldrig förorättat någon. O, skall jag väl någonsin återse honom? Hur förfärligt! Mel-

lan fader och moder ställer sig dotter! Hon befriar sig från den ena genom fångenskap. Hvad skall hon företaga mot den andre? O, min dotter, jag kan förlåta dig, ty du vet icke sjelf, hur illa du handlar! Men din fader, arma, förlåter dig aldrig, och må hans förbannelse icke komma att hvila för tungt öfver ditt hufvud! Jag måste bort, långt bort! Jag måste försöka att underhålla min dotters uppgift, att jag frivilligt rymt från hemmet. Min man måste tro, att det sket i ett återfall af min forna sinnessvaghet. Bättre att jag förgås, än att fadern förskjuter sin dotter. Mitt hjerta kan brista, men ej förneka en moders känslor. Du skall blifva räddad, mitt barn, från din faders förbannelse. Arme man, hur skall du bära det, då du finner din trogna maka rymd? Hur?... Hur?...

Så arbetade den armas tankar, och förtviflans tårar runno strida utför de bleka kinderna, men solens varma strålar torkade dem, och det skuldfria samvetet tröstade med, att dessa bittra pröfningar icke voro sjelfådragna.

— Se så der, nu är jag uthvilad! — sade flickan, i det hon reste på sig och gnuggade sömnen ur ögonen. — Men, du store Gud, så hungrig jag är!

Dermed grep hon ett stycke björkbark och tuggade.

— Ack, hur skola vi komma till någon gård, der jag kan köpa mat åt dig?

— Vet inte; känner inte alls den här trakten. Men se, det duger inte, att ni visar er så der fint klädd och med ett sådant rent ansigte. Kors, ett sådant rent hår ni har! Svart och grått, långt och lent; men det måste döljas. Direktörens spårhundar skulle annars snart upptäcka er. Se här! Jag knyter mitt hufvudkläde på er, så som landtgummorna hafva det, och så smeta er med litet jord i ansigtet. Men klädningen då?... Åh-ja, den är då skäligen nerfläckad af leran och sönderrifven med, ser jag. Ja, då kanske det går, om ni knyter schalen väl öfver lifvet. Doppa händerna bättre i diket der, och låt solen torka fast leran. Ja, nu kan vi gå ett stycke utåt vägen.

De gingo sakta framåt; frun bäfvade vid hvarje buller, men det var ännu tidigt, och troligen var hennes flykt från asylen ej upptäckt, då cellerna icke visiterades förrän klockan åtta.

— Se der!... Ha' vi inte tur? — utropade flickan plötsligt, i det hon vände sig om och såg ett åkdon nalkas. — Der kommer en mjölksurra redan från sta'n. Vi ska' be få åka.

— Hör hon, kära frun, var snäll och låt oss åka en bit? Se, det är så, att mor har fallit omkull i ett dike, och nu har hon svårt för att gå.

— Ska' I långt?

— Ja, så fasligt långt, så det vore en stor hjelp, om vi fingo åka ett stycke.

— Ja, så sitt opp på bakbrädet då; och du, tös, kan hålla i flaskorna, de ä' tomma.

— Ja, gerna. Tack, ska' I ha'!

— Kors, hva' I ä' magra begge två!

— Ja se, vi tappa' matsäcken i diket. Ha, ha, ha! Men fattigman ä' van att svälta.

— Der har ni en bit bröd hvar, och en mjölksqvätt ä' de' öfver i lilla flaska'. Drick! Så åka vi se'n... Hm! Mor hennes säger inte ett ord.

— Nej, se ho' ä' döfstum, — svarade flickan med munnen full af bröd.

— Jaså, måtte la' tro de', ho' ser så unnerlig ut. Då åka vi. Hoppla, märra mi'! Hoppla, hem bär det!

Gumman körde raskt, och höll på att skaka hjertat ur den bleka frun, som var ovan vid detta sätt att färdas.

— Hvar bor frun? — frågade flickan mjölkbudet.

— Vid station lemnar jag flaskorna.

— Jaså. Hvart går den jernvägen?

— Till nästa station, vet ja'.

— Ja, det förstås, men hvad heter den?

— De' hågar jag inte... Nu ä' vi framme. De' ä' så godt I stiger af.

— Ja, många tack för skjutsen!

Flickan skyndade att draga sin följesla-

gerska in i buskarne vid vägkanten. Hon hade tydligen kommit på en ljus idé.

— Om frun sitter här tyst och stilla, ska' jag gå fram och söka få reda på hva' station heter. Jag tänker, det vore bra att åka ett stycke med jernvägen. Kan ni lemna mig en slant till biljetter?

— Ja, blott jag vågar taga fram dem.

— Jag står för.

Med svårighet petade frun fram en tiokronsedel ur den fastsydda börsen.

— Det va' stora pengar. Undrar, om jag törs lemna fram dem?... De ta' mig nog för tjuf; men man måste våga.

— Skulle be' få köpa två biljetter för en döfstum fru och hennes sällskap.

— För hvem, det angår mig inte. Hvarthän? — snäste herrn i biljettluckan.

— Hm, hm!

— Är det till Södertelje?

— Ja, så va' det! Räcker detta?

— Åh-ja. Der är tillbaka... Tredje klass.

— När går tåget till Södertelje? — frågade flickan, då hon utkom på perrongen.

— Hvad angår det dig, trasvarg? — sade en sprätt, som spatserade fram och åter med näsan i vädret.

— Jag har biljett! — svarade flickan och räckte honom lång näsa.

— Om en halftimma, — svarade konduktören.

— Får man sätta sig i vagnen?

— Ja, men kryp in i hörnet... Jaså, du har sällskap. Ja-ha, stig in; men det var sjutton hvad ni äro smutsiga!

Den bleka frun satte sig framför flickan och skylde hennes trasor och bara fötter med en flik af sin klädning så godt sig göra lät.

Tåget sattes i gång och förde de biltoge med ångande fart mot nya pröfningar.

3.

En begrafning på landsbygden.

Vid godset Eklunden, tillhörigt fröken Ina Gazell, sågs en lång fil af vagnar väntande på gården, som var beströdd med hackadt granris.

Det var således begrafning.

Betjenter och kuskar med sorgflor om hattarne språkade med dämpade röster, och sorg-

klädda flickor buro flitigt omkring punsch och stora gästkringlor.

Skaror af socknens allmoge stodo uppstälda vid vägkanten för att skåda den sista färden af en man, som varit allmänt afhållen och vördad, och hade i rikt måtto förtjent detta.

Ina Gazells lärare och faderlige vän lektor Bovaller var död!

Ina kände förlusten djupt och bittert och tyckte sig nu stå värnlös och hjelplös bland allt detta folk, hvaraf de flesta voro hennes egna undersåtar, hvilka med idel bönfallande blickar sågo upp till henne, och för hvilkas väl och ve hon var ansvarig.

Salongerna voro fylda af deltagande vänner och grannar, och Ina måste tacksamt mottaga alla dessa sorgbeklagelser, som för den verkliga smärtan äro så ytterst pinsamma.

Kistan, på hvilken icke prunkade köpta kransar med långa band, var blott öfverdragen med ett sorgflor, och då den blifvit lyftad på den enkla likvagnen, satte sig tåget i gång under de på afstånd doft ljudande kyrkklockornas klang.

Allt efter som tåget skred fram, ökades processionen af folket, som slöt sig efter raden af vagnarna.

Det var något obeskrifligt gripande i detta ånga svarta tåg, som slingrade sig fram öfver

böljande sädesfält, mellan leende löfskog och blomstrande ängar.

Kyrka och kyrkogård voro packade med folk, som under djup tystnad med obetäckta hufvuden helsade sorgetåget och med hopknäpta händer och rörda hjertan verkligen andäktigt åhörde begrafningsceremonien.

Mullskoflarne föllo doft på kistan, och Ina kände med bäfvan, att man jordade hennes pålitligaste stöd, och en obeskriflig ångest betog henne hvarje klar tanke. Hon sjönk samman i half medvetslöshet, och lät sig återföras till vagnen. Hon såg som i en dimma folket skingras, vännerna fara hvar och en åt sitt håll, och återvände ensam till det öde hemmet, der den vänlige gubben icke mer helsade henne.

Som i en dröm såg hon en timma senare från sitt sängkammarfönster gården åter fyllas med folk.

— Hvad vilja de? — tänkte hon matt, men påminde sig i detsamma, att alla dessa menniskor skulle hafva middag. Det var så ortens sed; en ståtlig middag för alla godset tillhöriga arbetare, bönder och torpare med hustrur och barn till ett antal af ett par hundra personer.

Hela nedra våningen var upplåten till serveringen. Värdar och värdinnor voro utsedda bland gästerna, och Ina hade uppdragit åt församlingens komminister att framföra hennes ursäkt, att hon icke sjelf förmådde välkomna sina gäster och närvara vid måltiden.

Man ansåg detta rimligt, i anseende till den sorg hon måst erfara efter en man, som varit henne i faders ställe; men då den långvariga måltiden ändtligen var slut, nöjde man sig icke med mindre än att få tacka sin matmoder.

Ina måste således skaka hand med alla dessa menniskor, som hon så väl kände, och hvars öden lågo henne så varmt om hjertat. Men just nu i denna smärtans stund såg hon dem som i en dimma, och det var henne en nästan öfvermäktig ansträngning att hafva ett vänligt ord för en hvar.

Ändtligen var det tyst och tomt på gården. Ina satt nedsjunken i en beqväm stol på glasverandan och blickade i sorgsen dvala ut i rymden på den sjunkande solen, hvars sista strålar dallrade på sjöns spegelklara vatten.

Plötsligt for hon förskräckt upp.

Ett af smuts och fulhet vidrigt ansigte, omgifvit af ett tofvigt hår, tryckte sig mot rutan och stirrade på henne med ett par ögon, som på en gång voro rofgiriga och glasartade.

— Bort! Bort! — ropade Ina, ovilkorligt afvärjande med handen.

— Ha, ha, ha! Ja, det förstås! Bort, ditt troll, din otäcka uggla! Det är det vanliga tilltalet; så sade också edra tjenare, då jag bad dem om en bit mat af allt det som var öfver på tallrikar och fat. Nej, bort du rysliga varelse! Bort och svält ihjel i första dike; men

låt hundarne komma hit och äta öfverlefvor till dess de spricka!... Ja, jag går... Strunt i mig, men det är synd om henne... henne...

Under dessa med hotfulla åtbörder framhvästa ord hade Ina hunnit sansa sig från sin förskräckelse.

— Arma olyckliga, — sade hon nu mildt, — kom hit! Du skall visst få mat.

— Får jag?... Gif då hit fort, så att jag hinner till henne, innan hon dör. Jag går inte åt köket för att få ovett.

Ina gaf befallning att kött, bröd och pudding skulle bäras ut på verandan, och hon serverade sjelf den smutsiga trasflickan.

Med en utsvultens giriga blick stirrade flickan på den läckra anrättniagen, grep ett stycke bröd, stoppade det i munnen, under det hon halft gråtande mumlade:

— Ett papper att taga det der i... Det är sådant, hon kan äta.

— Hvad menar du? Ät sjelf!

— Nej, det är en stackars fru, som inte är van att svälta, men som nu knappt ätit på en hel vecka. Ja, ja, hon dör nog, stackarn!

Flickan snyftade öfverljudt.

Ina, gripen af medlidande, glömde sin egen sorg och den mattighet, som förut beherskat henne. Hon talade vänligt till flickan, och sade sig gerna vilja hjelpa frun, om hon blott finge veta, hvar hon skulle finna henne.

— Ack, är det säkert, att ni inte förråder henne?

— Har hon begått något brott?

— Nej, nej! Hon har bara rymt från ett dårhus, men hon är lika klok som ni sjelf.

— Nåväl, hvar finnes hon?

Flickan mumsade på sin brödbit och betraktade den sorgklädda damen med misstroende.

— Ni är mycket fin och vacker, ni, och ser snäll ut, men inte vet jag, om man kan tro någon. De lenaste kattor rifvas.

— Stackars barn! Du har gjort bittra erfarenheter, men tro mig nu. Jag vill både dig och din fru väl, och lofvar att dölja och hjelpa henne, så vidt det är sannt, att hon icke är vansinnig.

— Nå-ja, hon måste hafva hjelp, annars dör hon af svält. Hör nu då, men tala inte om det för edra tjenare, för se, den der elake direktören har utlofvat belöning till den, som får rätt på henne och återlemnar henne, för att misshandlas af honom och slägten.

— Nåväl! Hvar finnes hon?

— Vi ha' bott i en hölada der borta på maden i åtta da'r.

Ina kallade på en tjenare, och sade till om ögonblicklig förspänning af lilla suflettvagnen.

— Vi åka så långt vi kunna, — sade Ina med hela sin själ uppe i sitt barmhertighetsverk. — Ät, barn, ät! Jag skall medföra en flaska

buljong åt din fru, det torde vara det lämpligaste för tillfället.

Framkomna till maden, måste Ina, ledsagad af flickan, vandra på en smal spång till ladan, men lyckligtvis var sommarnatten ljus nog för att de skulle kunna vägleda sig.

— Ack! Hon är redan död! — jemrade sig flickan, som sprungit in i ladan i förväg.

— I alla händelser skall hon föras härifrån, och hvarken du eller jag förmå bära henne till vagnen. Jag vänder tillbaka för att hålla hästarne, och skickar hit kusken; han är stark.

— Men kanske en falsker, en, som bara anmäler henne, och den der karnaljen och direktören ska' inte ha' hennes lik en gång.

— Lugna dig, barn! — ropade Ina, och var redan halfvägs öfver spången.

Kusken bar den lätta bördan snabbt till vagnen, och Ina tog henne i sina armar och kände på hennes hjerta.

— Hon lefver! — utropade hon glad. — Skynda dig in i vagnen, flicka!

— Får jag följa med, så kan jag springa bakefter.

— Nej, fort upp, du har plats här!

— En sådan smutsvarg åka inuti, — mumlade kusken, i det han åter klängde upp på sin kuskbock. — Ja, det är då visst och sannt, att vår fröken är lustig; för en stund sedan satt hon som halfdöd på verandan, och nu springer hon som en vårlärka för att samla opp trashan

kar. Men hon ä' la' snäll Iell. Hopp, bruntarne! Lord och Lady, som herskapera kalla er, nu ha' I fått fin skjuts ska' jag säga, så det passar sig!

Med största omsorg fördes den afsvimmade till en god bädd, och alla kända medel användes till hennes vederfående. Ina hade också snart den tillfredsställelsen att se henne slå upp ögonen, och efter att hafva gifvit henne ett par skedar varm soppa, tycktes hon lugnt inslumra, utan att hafva kommit till medvetande af hvad som tilldragit sig.

Då Ina såg denna lugna sömn, gjorde hon ett omärkligt tecken åt sin kammarjungfru, Lisen, i det hon sade:

— Jag sitter här en stund.

Lisen närmade sig den vid sängfoten hopkrupna flickan och vinkade åt henne att följa sig.

Motvilligt lydde denna, och väl utom dörren, stampade hon trotsigt i golfvet med sin bara fot, och utropade med en ful grimas:

— Jag vill inte följa dig! Du ska' väl slå mig och köra ut mig; men hon der inne sa', att jag fick vara här.

— Ja, du får vara här. Men kom nu, ska' du få tvål och vatten att tvätta dig med, och jag skall söka upp rena kläder att sätta på dig. Min matmoder afskyr smuts och trasor. Se så, var nu inte obstinat! Du får gå in till din fru sedan, envisa unge, bara du blir ren.

En timma senare kunde Ina knappast till-

bakahålla ett leende, då flickan blyg och ytterst generad inträdde, kammad och tvättad och utstyrd i en mycket för lång kjortel, som högeligen besvärade henne. Hon kröp skamsen ner bakom sänggafveln och somnade der lik en trogen hund.

Tårarne trängde fram i Inas ögon, under det hon vakade öfver de olyckliges sömn.

— O, att så mycket elände och sorg skola behöfva finnas till på jorden! — tänkte hon. — Undrar, hvad ändamålet är med alla dessa pröfningar, dessa olyckor, som stundom synas så oförtjenta och hemsöka oftare de goda än de dåliga. Men allt är väl ytterst verkningar af de usla passionerna *maktbegär* och *snikenhet*. Undrar, om varelserna på andra planeter också äflas att göra lifvet bittert för hvarandra?... O, min vän och lärare! Hvar dväljes nu din ädla ande, som så oaflåtligt sträfvade att tillgodogöra dig hvarje lifvets pröfning till din förädling? Skulle din högstämda ande, dina rika tankar nu hafva spårlöst fördunstat? O, nej! Befria mig från all öfvermodig verldsklokhet, och låt mig tro den känsla, som manar att ännu efter döden söka tankens gemenskap med sympatiserande själar, som blott bytt bort den vanskliga jordiska omklädnaden mot en, som svarar mot andra vilkor för tillvaron. O, för

syn! Du, som inte skapade ett stoftgrand utan ändamål, hur orimligt att denna innerliga längtan efter ett renare, ett bättre lif skulle vara utan mål! Ack nej!... Gif, att de goda frön min mor och min lärare nedlagt i min själ må frodas, tillväxa och göra mig värdig, att en gång inträda i denna högre tillvaro, hvarom våra ofullkomliga organ icke tillåta oss ett begrepp, men som endast den menskliga egenkärleken och öfverklokheten tror sig ega rätt att förneka...

4.

Den nye provinsialläkaren.

Ina vakade troget denna långa natt öfver sina skyddslingars hvila.

Klockan åtta på morgonen lyckades Lisen öfvertala henne att intaga sitt kaffe på verandan och inandas den friska morgonluften, som hon alltid så högt värderade. Sädesärlor och sparfvar samlades omkring henne, vana som de voro att få sin del af hennes frukost.

— Jag tycker, att Svensson borde hunnit tillbaka med doktorn, — yttrade matmodern till Lisa, under det denna plockade bort kaffeservisen.

— Det kan nog hända, att han fick resa en half mil längre, i fall den nye provinsiallläkaren är kommen, för han lär ha' köpt Stoby, som fröken vet ligger en dryg mil härifrån. Den förre deremot bodde i byn.

— Det förändrar saken . . . Men der ser jag vagnen i allén. Gå, Lisen, och se, om den sjuka har vaknat.

Då vagnen stannat framför trappan, hoppade en man, med läkarens vanliga brådska, ur och ilade uppför trappan till verandan, men hejdade gladt öfverraskad sina steg, då Ina helsade honom.

— Hvad! — utropade han. — Är det fröken Gazell jag har nöjet att återse?

— Öfverraskningen att finna doktor Randow som den nye provinsialläkaren är mig särdeles angenäm, — sade Ina, — vid minnet af den vänliga vård ni egnade mig och min tant för flere år sedan i Stockholm. Jag ber er vara välkommen till orten, men fruktar, att ni får en besvärlig verkningskrets, området är vidsträckt.

— Verkningskretsen får man taga sådan man får den, — svarade doktorn gladt, och begaf sig, vägledd af Ina, till den sjuka, sedan

han fått en kort redogörelse för, huruledes hon funnit främlingen.

— Brist på föda tycks vara sjukdomens orsak, — sade doktorn. — Feber har redan inställt sig. Här några föreskrifter att följa. Det torde ej vara nödigt, att jag återkommer på ett par dagar. Någon fara för lifvet tyckes ej vara för handen. Hvila och lämplig föda är det väsentligaste. Hvem är hon?

— Jag vet inte, och inte vill jag veta det tills vidare, — sade Ina. — Hon lär vara efterspanad från asylen X. vid Stockholm, och då är det bäst, att tjenstfolket icke kan sprida ut hennes namn; och oss är det nog, att hon är en olycklig, som behöfver vård.

— Fullkomligt! Farväl, så länge!

Doktorn hastade till vagnen, och fick god tid att reflektera under den milslånga färden till sitt hem.

— Hm! — tänkte han. — Jag hade alldeles förgätit hvad den der präktiga flickans egendom hette, då deremot hon sjelf, det blonda barnet, aldrig kunnat förvisas ur mitt minne... den arma oskulden, som blef offer för sin kärlek till en ovärdig. Hon tycks dock bestått prof-vet, åtminstone läser man ej på hennes ansigte tecknen till det hat och den bitterhet, som ung-domens missräkning så ofta lemnar efter sig. Nu fem år efter denna känslornas skärseld, står

den mognade qvinnan med det melankoliska djupet i blicken dubbelt skön, tusenfaldigt mer intagande, derför att hon är tusen gånger bättre, än den okynniga, unga flickan, som stapplar framåt på lifvets stig och icke ännu genom en enda pröfning haft tillfälle visa halten af sin inneboende karaktär. Och dock, hur säll den man, som hade fått till sin uppgift att väcka. utveckla och behålla helt och odeladt ett så rikt begåfvadt väsende, som denna flicka... Ömklige Georg Franken, som icke begrep, hvil. ken skatt han vunnit! Usling, som icke kunde hejdas på förfallets brant ens af detta rena väsen, af denna sköna själ i en skön kropp! Hon är ju en lefvande harmoni... hon... Kusk! Håll. håll! Hvad heter den der bondgården?

— Bergvik!

— Alldeles rigtigt! Jag måste dit; det är sjukt i huset. Vänta ett ögonblick, så får jag se, om uppehållet behöfver blifva långt; i så fall får ni åka hem.

— Jag kan vänta så länge doktorn vill.

— Tack så mycket! Men hvad säger er matmoder, om ni dröjer längre borta, än som beräknadt är?

— Åh, då jag ger henne skäl, ta'r hon alltid reson, och nu säger hon nog, det va' bra, om jag varit doktorn till nöjes, och så skött väl om hästa', för se, hon ä' så dan me' kritera.

— Nå-ja, se om dem då. Du tycks vara en bra gosse, som också håller af dem.

— Ja, se rarare kritter fins inte än Lord och Lady!

———

5.

Far och dotter.

I en våning på södra delen af Stockholms stad, bestående af en temligen stor sal, tvenne små rum och ett litet kök, var en lördagsqväll i ofvannämda sal samladt ett litet sällskap af en temligen egendomlig sammansättning.

Placerade omkring ett bord midt på golfvet syntes en gråhårig man med ordensband i knapphålet och en äldre dam i en något urmodig toalett; båda tydligen tillhörande den bildade klassen, för att icke säga den aristokratiska.

Till höger om nämda par satt en man i grofva kläder och med ett ännu gröfre ansigte, hvars framträdande prägel var råhet och sjelfförgudning. Han hade en uppslagen bibel framför sig och uppträdde med den vanliga ostentationen hos våra kolportörpredikanter.

Tvenne unga flickor af ett alldagligt, enfaldigt utseende hade plats mellan ett par unga herrar, som voro oklanderliga, hvad snygghet beträffade till sin yttre menniska, dock omöjligt att säga till hvilken klass eller samhällsställning de kunde höra, om icke till dagdrifvarnes kår, ty något vacklande, obestämdt och fullständigt haltlöst var den enda prägel, som kunde tilldelas dem. Deras flata ansigten, uttryckslösa blick och petigt påskrufvade klädedrägt ingåfvo en känsla af vämjelse, och man skyndade att vända sig bort från så mycken litenhet.

Fruntimren sydde på barnförkläden, under det herrarne lättjefullt sträckte sig mot stolarnes ryggstöd.

Nu trädde värdinnan fram i lampans sken, för att inbjuda till intagande af en enkel supé, som hon ursäktade med, att hon låtit arrangera i sitt enskilda rum, för att icke störa hvarken det välsignelsebringende förklädesarbetet eller pastorns lärorika tal, som säkert icke förfelat att väcka många djupsinniga tankar.

Värdinnan var utan tvifvel den anmärkningsvärdaste personligheten i detta sällskap, emedan hon åtminstone hade en tydlig prägel af individualitet; men som hon hör till våra gamla bekanta, afstå vi från all vidare beskrifning.

Värdinnan var nämligen fröken Fobb, och

hennes yttre var föga förändradt, sedan vi lärde känna henne för en fem à sex år sedan.

Det är ett lyckligt previlegium för fula, att de förlora sig obetydligt med åren, somliga blifva till och med vackrare. Tiden lägger liksom en försonande hand öfver deras utseende, och glömma de blott sjelfva att hafva pretentioner på smicker och uppmärksamhet, få de frivilligt allas välvilja.

Som vi veta, att fröken Fobb icke egde hvarken godhet eller någon synnerlig intelligens att dermed förgylla sina oregelbundna anletsdrag var för henne fulheten en solid egenskap, som åren lemnat oberörd, hvadan vi återfinna samma kattlika blick, samma stela hållning, samma öfvermodiga talesätt, samma tillgjorda bemödande att imponera.

Tydligen gjorde hon sig denna afton all möda att vinna detta senare mål med den gamle ordensprydde majoren, som nu gästade hennes hem.

Major X—stjerna och hans syster voro af en fin familj och hade haft en glad och lysande ungdom, då de lefde med i den högre societén. Men lyckans dagar äro korta, och då deras föräldrar dogo, reducerades förmögenheten till noll. Den unge officeren var fördjupad i skulder, men skulle naturligtvis »hålla sig uppe», som den ursäktande benämningen är på att lefva öfver sina tillgångar. I stället att spara och lefva anspråkslöst ökades skulderna

år från år, till dess det var omöjligt att längre uppehålla krediten. Kaptenen tog afsked, fick majorstitel och stjernan i tur och ordning, drog sig sålunda med ytlig heder ur spelet och lefde på gamla dagar på sin systers små handarbetsförtjenster. Så förrunno åren i ängsligt lönlöst träl. Grått hår och kraftlöshet blefvo följden för både broder och syster, och ingen hvarken tackade eller ärade dem för att de så länge »hållit sig uppe» och saknat mod att spara i tid. I ödslig ensamhet fingo de tälja sina bittra dagar.

Plötsligt ljusnade utsigterna, en skymt af komfort utvecklade sig i syskonens hem, och malisen hviskade om, att de förr så frisinnade nu slutit sig till de helige, och deraf skördade fördelar af flere slag.

Fröken Fobb, som hade blick för det patetiska, hade redan för länge sedan slutit sig till ett och annat välgörande, men på samma gång fantastiskt sällskap, och gick med en herskarinnas öfvermodiga hållning alla deras tiggarärenden; ty det är ett erkändt och stort behag att göra godt med *andras* pengar. Fröken blef snart hyllad som en verksam och energisk medlem, och om största delen af insamlingarna åtgick till omkostnader och arvode, så var det precis som det skulle så vara.

Fanns det nu en och annan som anmärkte t. ex., att fröken depenserade väl mycket på sin toalett, så svarade en troende syster, att då Herren pryder själen, skall menniskan pryda kroppen.

— Ack, det är så ljufligt, — sade kolportören, då han hembar värdinnan sina tacksägelser för en läcker supé, — att sluta en afton som denna, med medvetandet att hafva uppbyggt hvarandra i den sanna tron och verkat godt för de arma hedningarna, som vandra i mörkret. Ni fröken, jag säger det, är en värdig syster, som skall hafva rik välsignelse på den yttersta dagen. Farväl, mina kära vänner! Gån i frid!

Gästerna aflägsnade sig.

Utkommen på gatan bjöd majoren sin syster armen.

— Åh, — suckade han, — det är en verklig tortyr detta usla hyckleri!

— Tyst på gatan, bäste Adolf! Hvad måste man inte tåla för att få bröd, — hviskade systern.

De båda ungherrarne stötte hvarandra i sidan.

— Hvad säger du, om vi skulle gå till Jones' grill?

— Bättre ett tarfligare ställe, der man ej riskerar möta bekanta.

— Kör för det då!

De båda flickorna skyndade rädda till sina

hem, kröpo förnöjda ned i sina bäddar och trodde i sina hjertans enfald och sina hufvudens trånghet, att de kommit in på den sanna rättfärdighetens väg.

Värdinnan, ensam vorden, plockade undan qvarlefvorna af supén och såg sig med förnöjelse omkring i den nätta våningen, som, ehuru prydd med idel billiga saker, dock gaf intrycket af både smak och elegans. Fröken Fobb var onekligen en mästarinna att arrangera väl med små resurser.

Hon slog sig nu ned i ett beqvämt soffhörn för att tänka. Enligt sin vana sträckte hon fram de små fötterna och fäste blicken på skotån, liksom hon derifrån bäst kunde hemta sina inspirationer.

— Ändtligen har jag lyckats blifva min egen herre, — tänkte hon, — ändtligen är jag så godt som fri! Mamma med sin odrägliga samvetsgrannhet borta för alltid, pappa sällan hemma, och då han detta är, tillbringar jag tiden hos mina vänner. Åh-ja, så här kan lifvet blifva drägligt! Jag är af dessa vänner (ett hånleende lekte på läpparne) verkligen ganska mycket uppmärksammad, och inkomsterna hafva på sista tiden varit ganska bra. På detta sätt skall jag godt kunna månatligen betala för mamma, och upptäckt af hennes vistelseort behöfver jag ej riskera. Den der direktören tycktes vara van vid sådana förbehåll, som dem jag framstälde. Reguliär betalning så länge

allt är tyst. Det är helt enkelt. Pappa kommer att storma förstås, men hvad vill han göra? Men, himmel! Hvad är detta? Hvem kan ringa så sent och så häftigt? Jag måste blåsa ut lamporna i salen.

— Hvem der?

— Öppna, Rosa, det är din far!

— O, Gud! Pappa, så du kan skrämma mig!

— Så-å! — sade kaptenen, i det han med fart kastade af sig ytterkläderna. — Här var så upplyst, att jag trodde du hade främmande.

— Blott ett par flickbekanta hafva varit här.

— Sofver din mor?

Rosa teg.

— Svara, olyckliga! — röt kaptenen och fattade henne hårdt om armen.

— Jag vet inte!... Jag vet inte... hvar hon är!

— Gör mig inte galen med ens, onaturliga barn! Säg ögonblickligen, hvart du fört henne?

Rosa teg ännu, satte händerna för ansigtet och låtsade gråta.

— Af en af dina vänner, som jag träffade vid jernvägen fick jag veta, att du talat om din stackars fåniga mor, att ditt ömma hjerta ej uthärdade att se henne lida, utan trodde, att hon skulle må bättre af landtluften, och att du derför fört henne till slägtingar på en tid. Det der lät ju helt sött i främmande öron, men jag

trodde, jag skulle få slag på fläcken. Jag, som känner ditt sinnelag, jag rusade ut vid första stationen och vände hemåt... Svara, Rosa, svara!

Rosa grät nu öfverljudt och stammade slutligen fram mellan snyftningarna:

— Du är en tyrann, pappa! Du behöfver inte lägga sten på bördan; jag är alldeles oskyldig. Hon har rymt, medan jag var borta ett ögonblick.

— Rymt?... Rymt?...

— Ja, och jag kunde väl icke basuna ut det för hela verlden, då jag allt jemt hoppats att återfinna henne.

— Rosa, — sade kapten och förde henne fram till lampan, — se mig i ögonen och säg, att detta är sanning.

— Ja, — sade hon med svag röst och uttryckslös blick.

— När skedde det?

— I onsdags för tre veckor sedan.

— Och du telegraferade icke till mig?

— Jag trodde, jag skulle få reda på henne, och då tjenade det ju ingenting till att oroa dig.

I förtvifian mätte kaptenen golfvet.

— Om, — sade han, — om Klara flytt från sitt hem under det jag var borta, har det skett för att forkorta sitt lif. Då är hon död... död!...

Kapten Fobb, den djerfve, hårde mannen,

satte händerna för sitt ansigte och snyftade, som om hans hjerta velat brista:

— O, min arma Klara! Du tåliga, goda qvinna, hvad du måtte lidit, innan du kunde fatta detta förtviflade beslut!

— Det har väl skett i ett ögonblick af vansinne, — stammade Rosa, nu darrande vid åsynen af faderns djupa smärta.

— Af vansinne? Hon har ju varit fullt återställd under de tre sista åren, men du torde framkallat ett återfall; du har sagt henne sårande ord, varit hård och kall, hånfull och retsam, som du så väl kan; och detta mot din egen mor, denna engel af mildhet. Onaturliga dotter, det är du, som jagat henne ur hemmet!... Tyst! Försök ej att försvara dig! Gå ur min åsyn!... Jag svarar icke för hvad som händer; jag är mig icke mäktig!... Du har tillfogat mig den djupaste sorg. Jag erfar en smärta, som är nära göra mig vansinnig!

Med dessa ord störtade den olycklige ut ur rummet in i sitt eget och slog dörren i lås efter sig.

Rosa hörde, hur han hela natten vandrade med oroliga steg fram och åter och talade för sig sjelf i afbrutna, förtviflade utrop. Rosa var icke nog förhärdad att icke känna samvetsqval, och mer än en gång under den ändlösa natten lade hon handen på låset, färdig att falla till sin fars fötter och bekänna allt, men så hejdade hon sig af fruktan för hans vrede.

— Han dödar mig, — tänkte hon, — och dessutom om han icke gör det, vore det i alla fall att återgå till det forna eländet. För upptäckt är jag säker, ty direktören har svurit att ej utlemna henne till någon utom mig personligen, och han känner henne inte annat än under det främmande namnet. Nej, nej! Jag har sträfvat för att bereda mig ett lif efter mitt tycke. Skulle jag nu vackla i sista stunden?... Gubben reser utan tvifvel bort i morgon för att döfva sin smärta eller spana efter liket, och då han icke finner detta, måste han ju lugna sig. Ja, ja, saken måste hafva sin gång!

Dervid blef det. Tidigt följande morgon begaf sig kapten Fobb ut, utan att hafva återsett sin dotter.

Han kom icke hem till middagen, icke ens till natten.

Rosa räknade timmarne i ångest. Det var första vinsten af hennes brottsliga tilltag.

Nästa dag förflöt på samma sätt, och då mörkret inträdde, trädde också dystra bilder för Rosas sömnlösa ögon, och hennes fantasi började spela henne många spratt, som hon hittills trott omöjliga.

— Hvad är det? — frågade hon den tomma rymden, och kallsvetten betäckte hennes panna. — Finnes det verkligen spöken? Hu, hvilken tortyr, hvilka qval! Jag måste tända mer ljus, så att hvarje vrå af rummet upplyses... Men ack, det hjelper ju icke! Dessa marterande

väsenden måste hålla till i sjelfva min hjerna . . . Kom tillbaka, min far! Jag skall hemta hem din älskade Klara i morgon! Det är jag, icke hon, som skall rymma huset!

Om kapten Fobb i detta ögonblick inträdt, är det antagligt, att den af samvetsqval marterade hade bekännt allt. Men han kom icke just nu midt i natten, han kom först i dagningen, gick tyst in i sitt rum och reglade dörren.

Rosa satt bäfvande, med händerna hopknäppta i knät, och skulle icke alls blifvit förvånad, om hon fått höra ett revolverskott från faderns rum, och hon började redan öfverlägga hur hon skulle handla i sådant fall, men föll icke på den idén, att knacka på dörren, och med sin bekännelse och ömma ord förekomma det anade sjelfmordet.

Timmarne förflöto i handlingslös ångest och bäfvan, utan ett enda försök att ruska upp sin viljekraft. Slutligen tog den fysiska tröttheten öfverhanden, och Rosa sommnade, tillbakalutad mot stolens rygg. Hon vaknade förfärad, darrande och gråblek som den öfverraskade brottslingen, då hennes öra träffades af en häftig ringning på tamburklockan.

Rosa for upp och gick i half medvetslöshet att öppna.

— Telegram! — ropade budet och försvann.

I samma ögonblick visade sig fadern i den motsatta dörren.

— Hvem var det? — frågade han barskt. — Gif hit! Tänker du förhålla mig mina bref?

Och dermed ryckte han telegrammet ur hennes händer.

— Men det är adresseradt till mig, — stammade Rosa, och vid tanken på, att det kunde vara från asylen, svartnade det för hennes ögon, och hon föll afsvimmad på mattan.

Fadern betraktade henne för en sekund, böjde sig derpå ned, tog henne i sina armar och lade henne på soffan samt badade omsorgsfullt hennes tinningar.

— Stackare! — mumlade han. — Hon är väl ändå inte utan all känsla. Kanske har jag gjort henne orätt?... Hur är det, Rosa, mitt stackars barn? Har jag varit för hård mot dig? Se så, gråt ut, jag vill försöka att åter vara en far för dig; men du förstår, i den första smärtan kunde jag ej fatta annat, än att allt var ditt fel.

— Tack, pappa för ditt öfverseende?... Men... men telegrammet?

— Jag har icke läst det, — sade kaptenen, men slet, till Rosas fasa, med detsamma upp omslaget.

Kaptenen läste:

»Fröken Fobb anmodas att telegrafera till sin far, att han infinner sig vid s station fortast möjligt. *Randow.*»

— Jag känner ingen med det namnet; men i alla händelser reser jag genast. Farväl! Sköt om dig så godt du kan; jag är troligen snart tillbaka.

6.

Hulda Aurora.

På Eklunden hade dag efter dag förflutit utan någon väsentlig förändring i den främmande fruns helsotillstånd, trots Inas och doktorns trägna omsorger.

Den feber, som blef en följd af lång och ovan svält och oro, var visserligen häfd, men hade efterträdts af ett långsamt aftynande, som trotsade all medicin. Hon var fullkomligt redig och ytterst tacksam för den ömhet, hvarmed hon omgafs, och det gafs stunder, då hon tydligen var bättre, åter andra, då anden tycktes färdig att lyfta vingarna till flygt, men åter vände tillbaka liksom det ännu återstått något på jorden, som höll den qvar, innan befrielsens timma kunde slå.

— Det är någon eller något hon längtar

efter, — sade doktorn. — Med mindre än vi få veta detta kan hennes lif ej räddas. Det gifs subjekter, hvilkas själ beherskar kroppen ända till dess totala upplösning. Om jag icke bedrager mig, hänger denna qvinnas ande fast vid något, som utgjort hennes lifs hela drifkraft.

— Vågar jag fråga henne? — sade Ina.

— Ja, qvinnan förstår bäst qvinnan, och kan ofta sluta sig till mycket af en gest, en min, ett ord.

Ina passade på en stund, då den sjuka syntes bättre och hon ville föra Inas hand till sina läppar för att tacka för hennes hjelp.

Ina drog sin stol närmare sängen.

— Ni är så ytterst tacksam, — sade hon, — för hvarje liten tjenst. Jag tror nästan, att ni börjar hålla af mig en smula.

— Ack, ja! Ni är ju så god, fröken Gazell

— Nej, kalla mig Ina, och inbilla er, att jag är er dotter. Jag eger icke mer någon mor.

— Min dotter?... O, nej, jag var icke värdig att hafva en engel till dotter! — utropade hon och såg sig omkring med förfäran.

Ina förstod, att hon råkat någon ömtålig punkt. Hon talade om likgiltiga ämnen och öfvergaf för tillfället alla forskningsförsök.

Ina tänkte:

— Jag får väl försöka med den der obehagliga fulingen, som väl ändå har både litet förstånd och hjerta, efter hon här spelat räddarinna.

Ina tog sig under dessa tankar en promenad i trädgården, och upptäckte snart flickan, liggande framstupa på en rabatt, der hon ryckte upp ogräset med en fart, som om det stått för lifvet.

— Du är en flink arbeterska, — sade Ina leende.

— Gör jag kanske något orätt? — sade flickan rädd och reste sig upp. — Ingen har befalt mig detta.

— Nej, det är snällt, att du vill arbeta; men kom nu, så gå vi in här i bersån, och du skall berätta mig allt hvad du vet om frun. Ser du, det är något hon önskar, och för att uppfylla denna önskan måste jag veta, hvari den består. När såg du henne först?

— Men direktörn, om han får veta...

— Du är alltjemt lika misstrogen. Jag undrar ej derpå, stackars barn. Du har nog gjort bittra erfarenheter i lifvet, trots din ungdom, men jag säger dig nu, att jag håller redan allt för mycket af din fru, för att förråda eller utlemna henne till någon annan, än den hon sjelf vill. Kan du nu ej tro mig och uppriktigt säga hvad du vet?

— Ja, det är i alla fall icke mycket, — sade flickan och veckade förlägen på sitt nya förkläde. — Men fröken har varit mycket god, och kommer det brådt på, så kan jag väl försvara henne ännu en gång för direktörn, för se, på dårhus skall hon då inte mer komma.

Flickan knöt hotande handen i luften och gjorde en så ful grimas, att Ina med en viss rädsla vände sig bort. Derpå började hon i afbrutna meningar och med många biomständigheter berätta, huruledes Anders och hon resonnerat om den der morska fröken, som de trodde vara hennes dotter, och det var just hon som satt in henne bland dårar. Skrytsamt berättade hon sin list, att låta pojkarne gräfva mullvadsgången och så vidare hvad vi redan veta.

— Och så, — fortfor hon, — då vi kommo till Södertelje fick jag se en af direktörns vaktkarlar, som kom på samma tåg, som vi, och jag trodde, vi va' förlorade. Jag hade några slantar i hand, som jag fått tillbaka på biljetterna, och jag kastade en, jag tror det var en hel krona till en kringelgumma, och tog några påsar, som jag stack i hand på frun, och sa', hon skulle låtsa sälja, och så kröp jag sjelf inunder en stor buske; och tänk, att karlen gick förbi och såg oss inte. Ha, ha, ha! Va' inte det lustigt? Vi fingo husrum den natten i ett torp, och litet mat med, men sedan var det knaprigt, ty frun ville allt längre bort, och de små slantarne va' slut och så hade hon inte annat än en tiokronsedel, och den skulle jag försöka vexla hos en bonde, der jag bad att få köpa mat; men se, han tog mun full och sa', att jag stulit sedeln, och skulle forsla mig till länsman, förstås. Han tog mig i armen och

skulle slänga in mig i en kammare medan han satte för hästen; men se, hade jag ofta blifvit skäld för uggla och katta, gjorde jag den gången skäl för namnet. Jag klöste bonden, så han måste släppa sitt tag och låta mig löpa; men pengarne, de va' det han som stal, och aldrig en matbit kunde jag få till den stackars frun. Det var efter den betan, som vi bodde i ladan der borta på maden, och jag tiggde i byn, men fick bara hårda brödkanter, som hon inte kunde äta. Så en dag hörde jag klockorna ringa och såg den långa likfärden; då tänkte jag som så, efter de ha sorg i det der stora granna huset, kanske de kan ha' någon barmhertighet också. Och så gick jag hit, och se'n vet jag inte mer än fröken sjelf.

— Men hvad heter din fru?

— Har aldrig hört det. Sjelf bad hon mig kalla sig Klara.

— Nå-ja, vi få nöja oss med det namnet. Men, kära barn, hvad heter du sjelf?

Flickan teg.

— Nå, har du ingen anförvandt, som du kunde bedt om hjelp?

— Jag! — utropade hon förvånad. — Jo, jag har så många som så, — hon knäppte bort ett sandkorn från sitt förkläde, — men strunt i mig!

— Du är mig en besynnerlig varelse. Om du inte har hem eller slägt, så har du i alla händelser ett namn, och nu har du flere dagar

varit här och ingen har kunnat locka fram detta.

— Ja, de kunna ju kalla mig hvad de vilja, det är detsamma.

— Men om jag erbjuder dig att stanna här för alltid?

— Jag stanna här? Jag få bära de vackra kläder, er tjenarinna sytt åt mig? Åh nej! Det blir väl inte verkligt?

— Jo, alldeles säkert. Jag vill åtaga mig dig så länge du uppför dig väl. Jag tror det finnes mycket godt i ditt sinne, som under andra förhållanden kan utvecklas.

— Godt... godt hos mig? Jag, »fulingen», »ugglan», »vanlotta»! Ha, ha, ha! Det har då aldrig någon sagt förr, och det är väl bara gyckel, det hon säger också.

Tårarne rullade utför flickans kinder, och det låg en så hjertskärande förtviflan i hennes röst och blick, att Ina kände sig gripen af det djupaste medlidande och talade till henne så ömt och bevekande, att hon slutligen fick henne att förtälja sin bittra lefnadshistoria.

— Jo se, efter fröken vill höra det, var det så, att mor måtte varit något fint i sin ungdom, liksom kammarjungfru hos ett grefveherskap, och det lär vara den grefven som är min far. Mor sade det aldrig, men jag hörde en gång en grannqvinna tala med henne om, då de trodde, jag sof i min bädd; och de stodo båda och ojade sig öfver det att jag var blefven så

ful. »Ja se,» sade de, »hon ä' på pricken lik far sin, den lee grefven». Mor hotade grefven, kunde jag förstå, för hon sa', att han burit sig skamligt åt och aldrig ens gifvit henne ett öre att lifnära sig med; och hon sa', att hon hade uppkallat mig efter hans lagliga fröken bara för att förarga honom. Derför döptes jag till...

— Nå, till hvad?

— Till Hulda Aurora Strålstjerna.

Ina kunde icke afhålla sig att draga på munnen åt denna parodi.

— Ja, det var det jag visste, att ni skulle skratia. Så göra de alla... Mor satte mig en tid i byskolan, men måste ta' mig derifrån, ty alla barnen voro så elaka; de slogo mig och smutskastade mig med tusen skällsord för mitt granna namn, och kallade mig »grefvinnan».

Flickan började åter gråta.

— Trösta dig, arma barn, inte rår du för hvarken ditt utseende eller dina namn. Men fortsätt!

— Så länge mor lefde behöfde jag inte svälta, men hon förkylde sig en vinter, då hon låg på isen och klappade kläder, och så dog hon. Jag var då nio år, och kom på socknen. Sedan mins jag intet annat än stryk och svält och hårdt arbete, och då jag var tolf år rymde jag från en torpare, som var elakare än alla de andra. Sedan har jag skött mig sjelf, sådant det har varit. Om vintern har jag fått bo inne hos en och annan backstugugumma

mot att draga hem bränsle från skogen, eller ibland hålla till i ladugårdar mot arbete der. Om sommaren har jag bott i lador eller under buskar. Öknamn och sparkar har jag alltid fått för det jag var ful och litet..., lytt också, — tillade den arma skamsen, liksom detta varit ett brott.

Ina talade uppmuntrade till henne och förestälde henne, att hon nu skulle få börja ett nytt lif och lära bättre seder.

— Men inte gå i skola! — sade flickan bleknande. — Jag vill gerna läsa, och mor lärde mig och sedan har jag läst i psalmboken så ofta jag kommit åt någon. Men barnen äro elakare än andra och kalla mig »fulingen» och »vanlotta», och då blir jag arg och rifs och slåss igen, och så blir det bara stryk och elände.

— Nå-ja, du torde hafva rätt, och skall få läsa här hemma, der ingen får göra dig illa. Hur gammal är du?

— Femton år, tror jag.

— Godt, och hvad vill du nu att vi ska' kalla dig?

— Hvad som helst, blott icke »*Vanlotta*», för om jag får vara blend folk och inte behöfver gå smutsig och trasig, vill jag inte ha' det der namnet, som bara ä' en förvrängning, derför att mor så ofta sa' »stackars vanlottade barn».

— Nåväl, vi kalla dig väl Hulda då, eftersom du är döpt till det, och blir du en gång fri från bitterheten i ditt sinne och mild och god, så passar namnet bra.

— Ack, det kommer aldrig att passa mig. Jag ville så gerna be' fröken hitta på ett annat namn åt mig, som inte jemt påminde mig om förr.

— Ja, du kan hafva rätt. Om vi skulle kalla dig Elin?

— Tackar allra ödmjukast! Då kan jag tro mig vara en annan menniska.

— Ja, just så, — sade Ina rörd — och nu blir du nog en snäll flicka, så skall ingen håna dig.

— Och den stackars fru Klara? — stammade flickan.

— Hon skall som hittills vårdas på det ömmaste och du allt jemt vara hennes trogna vakterska.

— O, tack!

Ina gick.

— Finnes det då verkligen goda menniskor? — sade flickan undrande till sig sjelf. — Åh, inte tror jag än på allt det der vackra talet; men vacker ä' hon, så det är en lust att se på henne.

7

En sjukbädd.

Ina hade af flickans berättelse icke fått den minsta ledning för att gissa till den sjukas hemliga önskningar, och hon gjorde åtskilliga försök att anslå än ett ämne, än ett annat.

Misstro och fruktan, olyckans trogna följeslagare, hejdade städse längtan ntt öppna sitt hjerta, och endast blicken förrådde, att detta begär fanns till.

Ina blef slutligen otålig öfver att se alla sina bemödanden förspilda, att genom mildhet och kärleksfullhet tillvälla sig förtroende. Hon sade en dag, då hon tyckte den sjuka såg ganska kry ut:

— Vet ni hvad, fru Klara? Jag tröttnar på ett misstroende, som jag icke förtjenar.

— Det förvånar mig icke, — sade den sjuka undergifvet. — Jag skall bedja doktorn föra mig härifrån.

— Ack, nej, så var icke min mening. Jag ville blott säga, att det känns så bittert att hålla af någon och icke mötas med vänskap. Ni tydligen fruktar mig.

— Ack, nej, fröken! Jag fruktar icke er, jag fruktar henne... Ja, jag kan icke säga hvem; men om hon visste, att jag beskyddades af er, så... så... Ja, jag vet icke hvad som kunde hända. Kanske skulle hon skada er. Ni har varit en engel mot mig. Låt mig dö med det medvetandet att icke hafva ådragit er något ondt. Ser ni, om jag dör utan att ni ens vet hvem jag är, behöfver ingen annan veta det heller. Om jag begrafves som en förrymd dåre, är det snart glömdt, och jag blir bortblandad bland tusen andra. Jag vet ej ens under hvilket namn jag blef inlöst på asylet hos den der förfärlige direktören; säkert icke under mitt rätta namn. Man kallade mig der endast fru Klara.

Detta sades med så mycken undergifvenhet, med en så sann sjelfförsakelse, att Ina intogs af beundran och medlidande. Hon fattade den sjukas hand och förde den till sina läppar.

— Ni får dock icke så förgäta er sjelf, ni har säkert ännu månget ömt intresse i lifvet. En qvinna lyckas icke bedraga en annan qvinna i en punkt, nämligen i hvad som rör hjertats hemligheter. Ni älskar någon och ni längtar efter denne någon. Jag har läst det i er blick, i det kärleksfulla leende, som besjälat ert ansigte, då ni i tankarna talat till er kärleks föremål. Låt mig föra denne någon till er, och lif och helsa skola åter uppblomstra.

Leenden och tårar, solljus och moln vex-

lade på den sjukas ansigte under dessa Inas ord. Hon förblef en stund alldeles tyst.

— O, — sade hon slutligen, — ni kunde förstå det! Ni har älskat och lidit, jag vet det, men förlåt, att jag rörde vid denna ömtåliga sträng. Ni, så ung, så skön, har sorgen dock icke skonat; det var derför ni kunde förstå äfven en senare ålders lidande. Ni vet, att kärleken aldrig dör i ett qvinnohjerta. Ja, det är sannt; jag längtar att ännu en gång återse min man, min käre, gode make, som nu i förtviflan söker mig eller begråter mig som död, och jag vågar icke återse honom... Ack, det förefaller mig, som om jag icke kunde dö utan i hans armar! O, det är detta hemska spöke, som ständigt förföljer mig, att jag skall vara dömd att lefva skiljd från honom, att veta, att han söker och sörjer, och icke våga nalkas honom.

— Arma, hvilken fasansfull hemlighet...

— Ack, fråga mig icke! Jag bör ingenting säga, ty om min man finge veta sanningen, skulle han förbanna och förskjuta... ack, jag skulle icke få ro i grafven!

Den sjuka föll i en hysterisk gråt. Ina lade hennes hufvud mot sitt bröst och talade till henne mildt och kärleksfullt, och lullade slutligen de svaga krafterna i en välgörande dvala.

Följande dagen meddelade Ina doktorn det väsentligaste af detta samtal, och de fördju-

pade sig båda i gissningar, hvem den namnlösa kunde vara.

— Det är tydligt — sade Ina — att hon känt mig, åtminstone till namnet, sedan min vistelse i Stockholm, och det framgår af hennes ord, liksom hon skulle frukta, att hennes dotter hyste fiendtliga känslor mot mig. Man har många ovänner, som man icke känner.

— Ja, det händer, och äfven detta gifver oss således ingen ledning. Det säkra är, att här föreligger ett särdeles upprörande fall. Dottern tycks, fadern ovetande, hafva satt modern på dårhus, och på dessa privatasyler fordras icke ens läkarbetyg för att inlösa de föregifvet fåniga. Egennyttan och elakheten ha fritt spelrum.

— Det är ju förfärligt, oförsvarligt, att så får gå till!

— Ja, det är rysligt, men mensklighetskänslan sofver tyvärr allt för ofta. Samhället blundar, der den personliga snikenheten har fördelar, och endast offentliggörandet af sådana fall som detta kan bidraga att brännmärka så väl den enskilda uselheten som undergräfva dessa asylers tillvaro. Hvad nu vår patient beträffar, tror jag, att hon fullkomligt rigtigt uppfattat sitt eget tillstånd. Hon kan icke tillfriskna och icke heller dö utan en lång kamp, så vidt icke ett återseende kan åstadkommas.

— Jag har fåfängt letat i mitt minne bland alla bekanta efter någon fru med nam-

net Klara, som kunde vara identisk med denna.

— Lika fåfänga hafva mina bemödanden varit. Jag telegraferade till en kollega i Stockholm att taga reda på hvilka som varit inlösta på den der asylen under de två sista månaderna. Skyndsamt uppgaf den der föreståndaren, att alla rum voro upptagna, och gaf en lång namnlista, men förnekade alldeles, att någon rymt från anstalten.

— Jag fann — sade Ina — märket K. F. på den lilla börsen, hon har fastsydd på lifstycket, då deremot alla märken omsorgsfullt äro bortsprättade på hennes kläder. Detta K. F. var graveradt på det lilla låset.

— K. F., — mumlade doktorn. — Det var ändå något. Som jag med dagens post måste afsända en mängd bref till Stockholm, stoppade jag adresskalendern i fickan för att under vägen eller här anteckna adressaternas bostäder. Låt oss gå igenom bokstafven F: Faber, Fagerling, Fagerström, och så vidare sidan ut.

Ina drog på munnen åt detta lönlösa sätt att gissa.

Doktorn fortfor:

— Fegerskiöld, Filgren, Fitinghoff, Fobb, Fock, Fogel...

— Fobb!.., Håll! — ropade Ina och for upp som träffad af en elektrisk stöt. — Fröken Fobb... Selinas vän...

Hon förde ofrivilligt handen till hjertat, bestormad af tusen bittra minnen.

Doktorn betraktade henne med varmt intresse.

Ina bemästrade sig snart.

— Jag har känt en fröken Fobb, och har anledning tro, att hon icke var någon god menniska; dock, det är nästan otroligt, att hon skulle kunna vara dotter till denna milda, veka varelse... Men låt höra, hur står det?

— Kapten Fobb, Sebastian, Götgatan 6.

— Kapten Fobb och hans dotter infördes i min förmyndares familj af...

— Skona er sjelf från dessa minnen, — afbröt doktorn. — Det är förmodligen icke hon, och vi få låta saken ha sin gång...

— Nej, nej! Min skygghet mot att återkalla denna bittra episod af mitt lif får icke afhålla oss från att skaffa all den lindring, som är möjlig åt en döende. Hon, den arma, som visat en sådan sjelfförsakelse!... Ack, gör genast hvad som är möjligt för att komma sanningen på spåren!

— Hvarjehanda dunkla minnen af den der kaptenen och en fröken med kattlika ögon arbeta sig fram äfven i min hjerna. Jag skall telegrafera från jernvägsstationen och begära ett samtal med den nämda personen; ett misstag uppdagas derigenom lättast.

Doktorn sade farväl och tryckte Inas hand med en nästan alltför hjertlig blick.

Ina märkte det ej. Då hon blifvit ensam, sträckte hon händerna öfver sitt hufvud, liksom hon velat kalla högre makter till hjelp.

— O, — stammade hon, — gif mig kraft att bära dessa förfärliga minnen, som sedan jag förlorade min faderlige vän och tröstare, synas mig dubbelt bittra! Georg, Georg! Om jag blott hade fått behålla aktningen för dig! Men att nödgas blygas för att hafva älskat dig, och ... för ... att göra det ännu ... O, hvar finnes du? Hvad har du nu för dig? Tänk, om jag hade kunnat rädda dig från din egen svaghet, och stärkt din karaktär ... Räddat dig åt din arma moder, som nu täres bort af sorg och blygsel! ... Dessa förebråelser, att jag icke gjort något för ett sådant mål, äro olidliga. Jag borde måhända förlåtit allt, och följt dig. Kanske skulle kärleken ... Men ack, det var ej mig, du älskade! ... Det var Selina! Det var endast hon, som kunde hafva räddat dig på branten! Och nu ... i hvilket elände har du sjunkit? Kanske i nya brott? Åh, det är förfärligt!

8.

Kapten Fobb.

Den sjukas krafter aftogo allt mer, dock blossade lifvet upp allt emellanåt, likt lågan af ett utbrinnande ljus.

— O, att jag finge dö! — suckade hon allt emellanåt helt svagt, och i nästa minut fästes hennes blick längtansfullt på dörren, liksom hon derifrån väntat befrielsens engel.

Och han kom!

— Räddning eller död! — sade doktor Randow. — Ni kan komma in, kapten Fobb.

Med vacklande steg inträdde den olycklige mannen. Öfverväldigad af sinnesrörelse sjönk han ned på sina knän vid hustruns bädd och förde hennes hand med kärlekens värme till sina läppar.

— Sebastian! — hviskade hon i half medvetslöshet, och ett ljuft leende spred sig öfver hennes ansigte. — Älskade, du är hos mig... Nu kan jag dö!

— O, lef!... Öfvergif mig icke, dyra, ädla maka!... Alskade Klara!

Ett skimmer af outsäglig lycka spred sig allt mer öfver den sjukas drag, och utan att öppna ögonen sade hon:

— Jag ser dig, jag hör din röst! Du är hos mig... O, hur ljuft att dö så!

Krafterna öfvergåfvo henne, och hon var som bortdomnad. Man vågade ej störa henne ens med ett andetag.

Plötsligen slog hon upp ögonen och reste sig med styrka i bädden, fattade med händerna om sin mans hufvud och sade tydligt och med stor ifver:

— Sebastian, förlåt henne... förlåt Rosa! Hon är vårt barn! Du lofvar mig att förlåta henne?

— Jag lofvar, att städse göra min plig! mot *vårt* barn!

— O, tack!... Farväl, älskade!

Hon sjönk tillbaka i bädden, och få minuter senare upphörde pulsen att slå.

— Det är slut, — sade doktorn djupt rörd. — Modershjertat förnekar sig sällan; det kunde icke brista förr än det utverkat förlåtelse för sitt ovärdiga barn.

I detta ögonblick sprang en varelse, den ingen gifvit akt på, fram bakom sänggafveln, der hon under denna scen varit ihopkrupen likt en trogen hund. Det var Elin, som nu öfverljudt gråtande rusade ur rummet ut i trädgården, der hon, dold af några buskar, kunde gifva fritt lopp åt sina snyftningar.

* * *

Klara Fobb blef begrafven i den landsförsamling, inom hvilken hon dött.

* * *

Hade Ina af medlidande med den djupt förkrossade maken sökt att för honom dölja dotterns hjertlösa handlingssätt, så hade dock icke den så kallade Elin i detta afseende någon skonsamhet, ty lika hängifvet som hon älskat den olyckliga, hvilken hon i sitt eget stora armod dock varit lycklig nog att kunna hjelpa, lika häftigt hatade hon den öfvermodiga fröken, som fört sin mor till dårhuset, och gaf mannen och fadern en detaljerad beskrifning på allt, som passerat.

— Barn, barn! — ropade kaptenen med knutna händer och gnistrande ögon. — Du gör mig galen!... Jag dödar henne, mitt eget barn!

— Ja, hon är intet bättre värd, — mumlade flickan.

— O, jag lofvade att förlåta!... Vid Gud, det är ju omöjligt! Jag kan det ej! Jag kände ej då höjden af hennes brott!

Han fattade en penna och skref utan vidare betänkande:

Rosa!

Din moder är död och besvor mig döende, *att förlåta dig.* Du har pinat henne och orsakat hennes död! Jag vet allt; *jag* kan icke förlåta, icke återse dig!... Jag skall för din moders

skull göra min pligt mot dig i ekonomiskt hänseende. Du skall framdeles få veta, hvar du har att lyfta ett sparsamt årligt underhåll. Akta dig, att komma för mina ögon! Jag svarar i så fall icke för mig sjelf. Jag reser, utan mål. Jag är en biltog, en förtviflad, och skall på ingen fläck af jorden finna frid!

Sebastian Fobb.

— Fröken Gazell, — sade kaptenen, då han stod i begrepp att lemna hennes hem, — ni har genom er barmhertighet mot min arma hustru lönat ondt med godt. Det är möjligt, att jag varit en biträdande orsak till de sorger, som träffat eder genom Georg Franken. Jag var måhända hans onda genius. Hämd och hat bodde i min själ till er onkel, och man hämnas aldrig brottet och lasten, utan att mot sin vilja äfven skada oskulden. Men ytterst bär menniskan sin onda genius inom eget bröst. Georg gjorde så. Han hade icke kraft att bestå en enda pröfning (och det en ganska ringa ändå). Han skulle förr eller senare fallit, utan min eller någons inblandning. I alla händelser, fröken, ni var i sanning för god, att offras åt lättsinnet och tidsandans lösa moral. Ni må prisa er lycklig!

— Men, — stammade Ina djupt rodnande. — vet man ingenting om Georgs öde?

— Nej, ingenting. Han reste, som ni vet,

för att ingå i fransk tjenst; troligen som frivillig till Algier. Det är allt. Glöm och förlåt, om ni det mägtar.

9

I Italien.

Tiden lägger sin helande hand öfver hvarje sår, och de gro så småningom igen, om också ärren allt jemt svida vid minsta beröring.

Mer än tre år hafva förflutit sedan ofvanbeskrifna tilldragelse timade på fröken Inas gods, och om vi nu kasta en blick in i dess salar, finna vi dem tomma och ogästvänliga, med nedfälda rullgardiner och öfverdrag på möbler och kronor.

Endast i tjenarnes rum är lif och rörelse, och der för en gammal qvinna, som varit kokerska på godset allt sedan Inas barndom, enväldigt spiran, och det ej alltid den mildaste. Är hon i matmoderns stad och ställe, njuter hon också af sin makt och finner, likt alla suveräner, ett nöje uti att låta sina vasaller känna trycket. Dessa suckade också ofta nog: »Måtte herskapet snart komma hem!»

För att återfinna godsets herskarinna, Ina Gazell, måste vi således låna flyttfoglarnes vingar, och som det är höst, draga mot söder.

Dock icke allt för långt. Låt oss stanna på den Hesperiska halfön i Medelhafvets famn.

»Kennst Du das Land, wo die Citronen blüh'n,
Im dunklen Laub die Goldorangen glüh'n.»

Med dessa ord har Germaniens största skald gjort orangeträdet till en poetisk symbol för nordbons längtan till det sköna Italien, och kanske förnämligast till den amfiteatraliskt vid hafvet belägna staden Neapel med sina välbygda hus, hvars platta tak tjena invånarne till lika angenäma vistelseorter, som balkonger och verandor.

»Se Neapel och sedan dö», är ett häfdvunnet utrop, för att gifva luft åt den tjusning, som Campaniens rika natur ovilkorligen ingifver. Naturligare vore väl dock den önskan: »Låt mig här lefva och dö!» Lefva här, der citron och granatträd, myrten och oliver, Amerikas aloë, Afrikas palmer bilda löfsalar. Der vinstocken slingrar sina mjuka rankor öfver resliga trädstammar, hvilka tjena dem till stöd, och orangen, som ur skönhetens synpunkt obestridligen tager äran bland alla växtrikets tallösa slägten, prunka i all sin glans. På en stam, lika skön som lagerns, lyfter orangeträdet en tätt sluten, symetriskt hvälfd krona af ovalt lansettlika blad. Den på en gång djupa och lifliga grön-

skan förhöjes året om antingen af den skönt rundade frukten, hvilken under höst- och vintermånaderna öfvergår från grönt till allt lifligare citron- eller orangegult, eller ock af blommorna, som i den tidiga våren stämma möte med de ännu qvarsittande frukterna. Och jemte denna ögonens njutning, hvilken härlig, hjertstyrkande doft!

Ej långt från staden Neapel finna vi med lätthet vägen till några villor, inbäddade i denna tjusande, rika växtverld.

Dessa villor voro företrädesvis upptagna af utländingar, som kommo för att söka helsa och lefnadslust under Italiens underbart blå himmel.

På balkongen till en af dessa villor se vi en man, en qvinna och ett barn.

Låt oss stanna!

Här ljuder det svenska språket oss till mötes, då vi i förbigående från åtskilliga balkonger hört företrädesvis engelska och ryska.

De se så lyckliga ut dessa två i det de betrakta den tredje, det lilla embryo till menniska, som ännu från moderns arm själlöst blickar ut i rymden, att vi måste en stund tillfredsställa våra ögon med en så sällsynt förnöjsamhet.

Mannen slingrade sin arm om den unga, sköna qvinnans lif.

— Se, min älskade Ina, — sade han, — min hulda maka, se ut öfver detta härliga landskap, som nu i två års tid tjust våra blickar

och med sin hänförande skönhet upphöjt våra hjertans lycka, med sin doft vidgat våra lungor, renat vårt blod och kommit helsa och lefnadslust att höja våra tankar! Du ljufva luftstreck, som mattar våra nerver, liksom Circes ljufva trolleri, som bringar oss hemlighetsfullt i harmoni med dig sjelf, förjagande hvarje tanke på arbetets vedermödor, hvarje ärelystnad, hvarje minne af verldens buller och strider, som vaggar vår ande i ljufva drömmar och lär oss inse de behof, dem vår andliga natur kräfver! Den, som lefver i dig, tycker sig hafva jordens sorger långt bakom sig. Det förgångna glömmes tillika med framtiden, vi njuta endast af det närvarande. Du blomma i jordens trädgård, du njutningarnas källa, härliga och välsignelserika Campania! Hvem skulle icke vilja tillbringa hela sitt lif i ditt paradis, der Gud skapat hvardagslifvet till högtidsdagar, utan att begära, utan att frukta något, så länge din klara himmel log emot oss, så länge ditt haf brusade vid våra fötter, så länge dina vindar framburo de ljufva fläktarna från violblommorna och pomeranslunderna, och så länge hjertat hängifvet åt en enda känsla kunde finna läppar och ögon, smickrande det med den fåfängliga tron, att kärleken kan trotsa allt och är odödlig! . . .

— O, Randow, säg icke, att denna tro är

fåfäng! Kärleken kan trotsa allt och *är* odödlig, der den är sann.

— Ina, älskling! Då du så blickar, då... då tror jag mig ega ditt hjerta *odeladt*, fritt från hvarje skugga af det framfarna, och min sällhet synes mig upphöjd öfver det vanliga lifvets lycka. Jag har funnit ett med mina ädlaste impulser sympatiserande väsende, som jag älskar och är älskad tillbaka af. Är det verkligen så, o, Ina?... Dock, tyst, du får ej svara mig! Det vore för mycken lycka; jag kunde blifva öfvermodig. Låt mig blott tro, att den dag *kan* och *skall* komma!

— Misstrogne! — sade Ina, skalkaktigt hotande honom med fingret.

Randow tog det sofvande barnet ur moderns armar.

— Hvad han frodas, den här lilla pilten. Han sträcker sina små armar i omedveten vällust och suger till sig den stärkande luften. Ah, det synes mig omöjligt att ens för några dagar lemna eder, mina kära... Min hustru, min son! Hvad jag är rik!... Ja i sanning, min käre Randow, — talade han leende till sig sjelf, — lyckan har fallit öfver dig. Du, som hela ditt lif sysslat med andras krämpor och sett det menskliga eländet rätt i ansigtet, och trodde, att detta utan rast eller ro skulle blifva ditt öde.

— Gifve Gud, jag just för att styrka dig i denna din ädla verksamhet kunde förljufva

dina lediga stunder, dyre make, — hviskade Ina med själen i ögonen.

— Skall jag våga resa ifrån er? Hvad bryr mig vetenskapen?

— Åh, ett sådant tal är icke för dig. Lyckan får ej göra oss vekliga. Res! Dina studier till menskligheten tjenst få icke en minut förbises. Res till Paris, sammanträffa med vetenskapens heroer och låt oss lefva på hoppet om ett gladt återseende.

— Men att lemna dig ensam?

— Du har så omsorgsfullt ordnat allt till mitt och piltens välbefinnande; jag är icke rädd och inbillar mig ej faror, der jag inga kan se. Dessutom har jag ju Elin, som i sanning är vaksam.

— Ja, vaksam som en gårdvar. Det är en ganska egendomlig varelse, jag skulle vilja säga en blandning af djurets och menniskans egenskaper; hundens trohet och vaksamhet, menniskans passioner och ombytliga lynne.

— Det är ju naturligt, att om också bättre förhållanden under de sista åren utvecklat en del goda anlag, de dock ej kunnat utrota de onda frön, som en grym behandling utsått i barndomsåren, ej heller den pinande känslan af underlägsenhet i yttre afseende.

— Ja, hon är grymt ful, stackars flicka.

— Jag ser icke mer hennes fulhet, sedan hon nu ofta har en så vacker blick.

— Ja, hon är icke utan intelligens, — sade doktorn likgiltigt. — Kom, låt oss taga en promenad. Pilten sofver.

— Elin, se till barnet! — sade Ina i förbigående, då hon passerade verandan, der flickan satt med sitt arbete.

Denna skyndade uppför trappan, och enligt sin vana kastade hon sig ned på golfvet invid vaggan.

Åren från 15 till 18 göra gemenligen en stor förändring i utseendet; men hvad denna af naturen så vanlottade varelse beträffade, hade de verkat föga till det bättre. Kort till växten, sned i axlarna, med ett hoptryckt ansigte och en uppåtsträfvande näsa, ett, trots all möjlig vård, purrigt hår af skiftande färger, företedde det hela ingenting intagande; men det fanns dock stundom ett något i blicken, som väckte medlidande på samma gång den uppenbarade en intelligens, som just icke alltid åtföljer fulheten. Naturen hade så styfmoderligt utrustat denna stackars varelse och frånkänt hennes rörelser så fullständigt all grace, att de fina och välskurna kläder hon nu bar, syntes lånade och opassande.

Ina hade förgäfves försökt att gifva någon harmoni åt det hela. Hon hade profvat alla möjliga drägter, men doktorn sade skrattande:

— En karrikatyr är och förblir »fulingen»; trasorna passade henne bäst.

Nu, i Italien, gick Elin klädd i landets vackra och beqväma bondflickdrägt, och tog sig drägligast ut i den, ehuru allt jemt misslyckad.

Bättre hade Ina kommit till rätta med ut-

bildningen af hennes förstånd. Flickan hade stor lätthet att fatta och ett förträffligt minne, och då hennes röst blef upparbetad, var den ganska behaglig och klangfull. Hon hade under den långa vistelsen i Italien fullkomligt tillegnat sig folkets talspråk, så att hon obehindradt meddelade sig med dem, gjorde uppköp för hushållet och var flink att uträtta ett hvart uppdrag. Sin matmoder och den lille gossen afgudade hon, men med doktorn deremot var det litet si och så, ty hon hade ej kunnat undgå att märka, hur afskyvärdt ful han fann henne, och detta var den sårbaraste punkten i den armas sinne.

* * *

Vi hafva återsett Ina Gazell, gift med doktor Randow.

Huruledes dessa två genomgått sin kärleks historia af tvifvel, undran, fruktan och hopp, det hafva vi gått förbi, emedan den historien är så der temligen lika för alla.

Två ädla sinnen, fria från egennyttans beräkningar och småsinthetens inbillningssjuka, hafva dock lätt att förstå hvarandra.

Om den glödande kärleken här var tillfinnandes endast å doktorns sida, så var för Inas en gång ohjelpligt sårade hjerta en aktning, gränsande till beundran, den bästa balsam, som kunde läggas derpå, och Randow var nog stor-

sinnad att till en början nöja sig med dessa känslor, under det tysta hoppet, att med tiden en fullständig glömska af det förflutna skulle skänka honom hans hustrus fullständiga tanke- och känsloverld.

Nu, med blicken på sitt lilla barn, genomströmmades också Ina af en stilla lycka, en sällhet och frid, som hon icke mer hoppats att finna under jordlifvet.

Sedan hon denna samma dag, som vi återsett henne, följt sin man och sett honom anträda resan till Paris, återvände hon till villan med långsamma steg, men utan oro.

Då hon trädde in i sin sängkammare, fann hon Elin med den sofvande pilten i sitt knä och en bok i handen, hvari flickan var så fördjupad, att hon icke genast gaf akt på sin matmoders tysta steg.

— Elin lilla, — sade Ina vänligt, — hvad är det du läser?

— Ack, förlåt! Jag har lånat denna bok från doktorns skrifbord.

— »Populär afhandling om magnetism och spiritism», — läste Ina förvånad. — Intresserar detta dig?

— O, ja, mycket!

— Men jag fruktar, du förstår blott litet eller alldeles oriktigt.

— Ja, det är nog möjligt, men...

— Tala ut!

— Jag skulle icke kunna med ord tydlig-

göra, det jag uppfattat af de böcker jag läst i detta ämne; men de skänka mig en känsla af obeskriflig lycka, en *aning*, om jag så må säga, att det finnes något utom oss, som är tillgängligt för alla, äfven de usla, och som de här vanlottade kunna hoppas på. Jag menar icke som presterna säga, att då man dör, hoppa direkt in i paradiset eller till de eviga straffen. Det der kan ju icke vara förenligt med Guds rättvisa och godhet. Ack, säg mig, ni, som vet så mycket och är god nog att icke håna okunnigheten, ack, säg, ligger det någon sanning i att menniskan kan lefva flera gånger på jorden?

— Du har läst om den så kallade reinkarnationen. Man må derom skrifva och forska hur mycket som helst; för lärda och olärda blir det i alla fall blott *gissningar*, hos somliga, som du säger, *aningar*. En vis man har sagt, att den tro, som gör oss lyckligast, är den rätta. Men bättre hade varit, om han sagt, att den tro, som gör oss goda, är den rätta. Lika illa som det är att antaga hvad som helst för sanning, utan förnuftets pröfning, lika orätt är det att förneka *allt det vi ej kunna bevisa.* Vi äro här för att forska och lära; visshet äro vi för svagt utrustade för att ernå. Af Guds allmagt, af naturens hemligheter, kunna vi icke se längre än de svaga organer, hvarmed vi blifvit begåfvade tillåta, och om vår tanke och vår känsla påverkas af magter, som vi icke förmå analysera, så låt oss ödmjukt erkänna

vår oförmåga. Min vän! Blott ett kan jag med visshet säga dig, och det är, att vår oeftergifliga *pligt* är att sträfva till förbättring, så långt vårt förstånd räcker, och...

— Ja, — afbröt Elin med ifver, — och om vi lyckas att i någon mån rena våra tankar, vårt sinne, så få vi fortsätta detta reningsarbete under ett nytt jordelif. Är det ej så?

— Det må vara så, jag vet intet, intet, — sade Ina, slagen af den glänsande nästan inspirerade blick, som besjälade flickans ansigte.

Elin satt tyst en stund med hufvudet i handen. Plötsligt blickade hon upp och såg bedjande på sin matmoder.

— Får jag tala, fastän jag illa kan säga det, som hvälfver mina tankar hit och dit?

— Tala, tala!

— Då vi passerade Stockholm på resan hit, lät ni mig följa med på Nationalmuseum. Af alla de sköna målningarna var det dock blott *en*, som helt fäste sig i mitt minne. En tafla, som framstälde *Elfvalek*. Dimman, som sväfvade öfver landskapet, bestod af idel luftiga menniskoskepnader. O, så tjusande, så lätta, så lyckliga! I den stora boken, som ligger derinne med teckningar öfver »Det förlorade paradiset», är också en tafla, som framställer luftens väsenden. Bevingade och ännu skönare, samlade flockvis, så att det hela vid första påseende ser ut som vanliga moln...

— Nå? — sade Ina uppmuntrande.

— Jo, jag tänker, att då ni sagt, att ingenting är tomt, och i det der förstoringsglaset visat mig lifvet i en vattendroppe, hvarför skulle det då också ej vara sant, att dimma och moln äro uppfylda af lefvande varelser?

— Jo visst, med all säkerhet.

— Ja, och dessa luftiga varelser med vingar kunna ju vara renade, förbättrade menniskosjälar? Kan det inte?

— Det torde dock vara blott en poetisk bild, — svarade Ina, — men der stannar vårt vetande. Forskningar, ja vetenskapens inträngande i naturens hemligheter hafva uppdagat för oss, att lagen för det stora systemet, som vi kalla universum, förbjuder ens atomen att vara tom. Det gifves intet ställe, der ej lifvet andas, men dertill inskränker sig vårt vetande. Om vilkoren för jordlifvet från masken till menniskan veta vi *något*, om vilkoren för luftens invånare *intet*.

— Men om dessa målare hafva sett dessa luftiga väsenden i sin fantasi... så... så hvar kom deras fantasi ifrån, om ingenting sådant finnes i verkligheten?

— Jag har icke sagt, att de ej finnas. Mikroskopet visar oss lifvet i vattendroppen, på bladet, på mossan, men intet mikroskop är ännu uppfunnet, som visar oss luftens invånare.

— O, låt dem då vara ädla, renade menniskosjälar! Låt mig tro, att efter pröfningar, ja, låt vara långa pröfningar, själen slutligen

blir värdig en omklädnad af ljus och luft, och kan föras genom rymden af en solstråle!

Elin fattade Inas hand och förde den lidelsefullt till sina läppar.

— O, jag är så lycklig, att ni värdigas tala så till mig, ni, som aldrig ljuger!

Med dessa ord störtade Elin ut på sitt vanliga häftiga sätt, då hon öfverväldigades af sin känsla.

Ina lutade tankfull pannan mot sin hand.

— Hvad är här rätt eller orätt? — frågade hon sig sjelf. — Att gjuta förnuftets och den lugna bevisningens kalla vatten öfver denna glödande inbillningskraft, öfver denna efter ljus längtande själ, eller låta den fördjupa sig i hypoteser? Hvad har den materiella uppfattningen att erbjuda som ersättning för inbillningens gyllene bilder? Intet!

10.

Zigenarlägret.

Elin hade gått in till staden att köpa grönsaker till middagen. och Marietta, den italienska kokerskan, brummade och undrade, att flic-

kan, som vanligen var så flink, i dag icke kom tillbaka i rätt tid.

Äfven Ina började blifva orolig, och funderade på att sända någon att söka henne.

— Nej, signora icke vara orolig! — sade Marietta. — Det skada lille signor.

Just i detta ögonblick sågs Elin komma springande på vägen; men i hvilket tillstånd! Håret fladdrade för vinden och de sönderrifna kläderna icke mindre. Återstoden af den krossade korgen hängde öfver armen, och nästan andlös af språnget sjönk hon ned på verandan. Hennes tänder skallrade af förskräckelse, och först sedan Ina en lång stund slösat sina omsorger på henne, var hon i stånd att berätta hvad som händt.

— Jo, jag hade som vanligt gjort uppköpen på torget, men då jag skulle gå derifrån misstog jag mig om gatan i den ovanligt stora folkträngseln. Då jag märkte mitt misstag, frågade jag en gammal qvinna om min rätta väg. »Jo, kom», sade hon, »jag skall visa en genväg öfver fältet». Vi gingo framåt ett godt stycke, under det gumman oupphörligen pratade gladt och vänligt. Då vi kommo ut på ett öppet fält, syntes gafveln på den der ryska familjens villa, och som vår ligger strax nedanför, beräknade jag att springa midt öfver fältet. »Tack, nu hittar jag hem!» sade jag och vände af vägen, då gumman grep mig i armen och försökte att häckta upp och rycka till sig min gördel. »Det

der spännet är af silfver», hväste hon ilsket; »det skall jag ha för att jag visade vägen». »En baioccho skall ni få», och jag slängde slanten till henne. Hon uppfångade den, men släppte icke sitt tag i min arm. »Spännet, spännet!» hväste hon, »och du är fri». Mina gamla vanor sedan den tiden, jag slogs med bypojkarne, kommo på mig, och jag satte krokben, så att gumman tumlade öfver ända. Hon skrek vildt. I ett nu såg jag mig omgifven af tre, fyra mörkbruna män och pojkar, som med ögon så hvassa som pilar grinade emot mig, och fattade mig bakifrån om axlarne och drogo mig inåt skogen. Jag slog och ref så mycket jag förmådde, men allt längre släpade de mig, och käringen följde efter hånskrattande ända tills vi kommo till en plats, der svarta, ruskiga tält voro uppresta. Då steg en man fram och sade hotande: »Hvad är det der för oskick? Hvarför misshandla den arma?» »Åh, det är med rätta, Paolo. Hon har slagit omkull ältmor, och så är hon ful nog att stekas och kastas för hundarne!» tjöto de uslingarne om hvarandra. »Släpp henne genast!» befalde mannen. »Ni veta, att jag inte tillåter några onödiga våldsamheter!» De släppte sitt tag och kröpo rädda in i tälten. »Följ mig!» sade mannen, i det han räckte mig sin hand och ledde mig ur skogen. »Här har du pengar att laga dina kläder med», tillade han vänligt, »men om ditt lif är dig kärt, så visa ingen på zigenarlägret der

borta». »Pengar behöfver jag inte. Ni har räddat mig. Tack!» Och dermed sprang jag öfver fältet, genom buskar och snår, och är ändtligen här nu.

Flickan darrade, grät och skrattade om hvartannat, och mumlade gång på gång:

— Ful nog att stekas och kastas för hundarne! Det är ju förfärligt! Må min far, den der grefven, som jag är så lik, vara evigt förbannad för att jag föddes!

— Elin! Kära min flicka, — sade Ina och tog henne i sina armar och lät henne gråta ut i sin famn, — säg icke sådana hädelser! Gud ser till själens skönhet, och så gör äfven hvarje förståndig menniska; och inte får du lägga på sinnet hvad röfvare och banditer säga, och du såg ju, att sjelfve höfdingen tog ditt försvar.

— Ja, han gjorde det med vänlighet. Han hade goda ögon, icke svarta och gnistrande som de andras.

— Du finner således, att äfven bland de uslaste finnes något godt.

* * *

Detta äfventyr hade stort inflytande på Elin. Ina såg med förvåning, att hon ofta försjönk i grubblerier, äfvensom att hon egnade långt mera omsorg, såväl åt sin toalett som åt sin

hållning, än hon någonsin tillförene kunnat förmås till. Tydligen ville hon vara så litet afskräckande som möjligt, och hon lyckades; ty öfver det fula ansigtet drog reflexen af ett inre ökadt lif likt rosenskyar, och det behagliga, själfulla uttrycket förtog fulhetens vämjelse.

Elin såg således bättre ut, rörde sig mer stilla och bemödade sig att tala och läsa väl. Hon hade en liten nätt röst och hade alltid med begärlighet lyssnat till gondolierernas sånger, dem hon med lätthet lärt och sedan så gerna sjöng vid piltens vagga eller hopkrupen på balkongens golf vid Inas fötter; och hon blickade tacksamt upp i sin herskarinnas ansigte, då denna till tack klappade henne på hufvudet. Ofta hviskade hon då:

— Ni kan fördraga mig!.. Hvad ni är god!

Ina undrade öfver den påtagliga förändring, flickan undergått, men kunde naturligtvis icke gissa, att en enda blick, likt en blixt slagit ned i detta hjerta och i ett nu upplyst det om sin tillvaro och sin fordran på alla lefvande varelsers rättigheter. Obestämda nya förnimmelser, som hon omöjligt skulle varit i stånd att gifva något namn, förföljde henne under alla hennes sysselsättningar. I sina drömmar, vare sig vaken eller sofvande, såg hon ingenting tydligt mer än ett par ögon med en djupt melankolisk blick. Denne Paolos blick! Han, som i farans stund så plötsligt räddat henne och vänligt ledt henne vid handen genom skogen, och betraktat

henne med en mild, djupt sorgsen blick ur sina blå ögon.

Hur tydligt sade icke denna blick, att hon här mött *en*, som var föga mer nöjd med sin tillvaro än hon sjelf.

Denne ståtlige, atletiske man i sin gröna bondedrägt med pistolen i bältet och dolken i sin slida, han, med sin djerfva hållning och dessa mordiska attributer, såg allt annat än lycklig och glad ut. Öfver detta fina, regelbundet vackra ansigte herskade en djup och dyster skugga, och den ton af medlidande, som låg i hans röst, då han tilltalade den misshandlade flickan, gaf tydligt tillkänna, att han tänkte: Det finnes flere olyckliga än du.

Ja, det var olyckans sympatiska makt, som drog den vanlottade oemotståndligt till den dystre banditen. Det föreföll, som om de båda sörjt öfver sitt oblida öde. Han måhända öfver sin moraliska missriktning, hon öfver sin kroppsliga missbildning. Det vissa är, att Elin aldrig så smärtsamt blifvit påmind om denna, som när hon inför denne man hånades och kallades: »nog ful att stekas och kastas för hundarne».

Hon ville hafva sjunkit i jorden af blygsel, liksom om hon sjelf varit orsak till både sin fulhet och den misshandel, hon lidit. Och då, just då i denna pinsamma stund räckes henne en räddande hand, åtföljd af en mild och sorgsen blick.

Det ena med det andra måste göra ett djupt, ett oförgätligt intryck på ett känsligt sinne, en snabb uppfattning.

Men hvarför meddelade Elin ej allt detta till Ina, som hon höll af och var säker på att af henne ej mötas med hån och missförstånd?

Ja, hvarför sluter sig blomfodret omkring rosenknoppens späda hjertblad? Derför att de ej ännu tåla dagsljuset, derför att de måste växa och stärkas i det mörka tysta, derför att de måste suga kraft och form från roten, innan de uthärda ljuset, som gifver dem färgen.

Det, som arbetade inom den fula flickans bröst, var formlöst och sväfvande, snarare aningar än verklighet, snarare förnimmelser än känslor. Hon tänkte icke på att ens för sig sjelf försöka förklara det med ord.

11.

Konstutställningen.

Randow var lyckligen återkommen från sin utflygt till Paris, och utbytte nu som alltid med Ina de intryck han erfarit, så af hvad han der tillfälligtvis sett och erfarit, som särdeles de

intressanta vetenskapliga diskussioner, han haft med yrkesbröder.

Ina var af detta senare långt mer intresserad än af allt annat, och för en så klok och uppmärksam åhörare tröttnade icke Randow att tydliggöra och inviga henne i sin vetenskaps mysterier. Det var honom tvärtom en fröjd att kunna meddela sig med sin hustru så i detalj om det, som utgjorde hans lifsuppgift.

Efter de allvarliga samtalen jollrade de unga makarne med den lille pilten, som nu till deras obeskrifliga fröjd kunde le på lindebarns vanliga fåniga sätt, hvilket de naturligtvis funno förtjusande, och de blå intetsägande ögonen fulla af intelligens.

— Ja, — sade Randow, halft allvarligt och halft på skämt, — skulle vi inte här i Italien se oss om efter någon stor artist, som kunde föreviga detta naturens mästerverk på duken i olja och lebensgrösse?

— Pysen är för litet utvecklad ännu, — sade Ina leende.

— Men vi kunna ej dröja i Italien till den der lilla klumpen hinner utveckla sig till menniska. Men detta hindrar ej att få en förtjusande tafla, om artisten får taga modern och barnet. I ditt knä, min Ina, kommer nog den der lille knubbige pysen att göra god effekt.

— Apropos artister, — inföll Ina, — det

är en stor utställning i morgon på marmorbyster, taflor och andra konstföremål. Jag skulle gerna vilja se den. Våra grannar, den ryska familjen, ämna sig dit, och grefvinnan har frågat, om jag vill dela vagn med henne.

— Ja, gör det, min alskling! Elin och jag skola vakta barnet under tiden.

— Men det tager flera timmar.

— Nå, hvad mer? Jag tycker du kan lita på min läkarära.

— Och din faderskärlek, — sade Ina med den lyckliga makans strålande blick. — Alltså, jag skall åter ut och blanda mig i folkhvimlet. Allt hvad Neapel har af artister, konstkännare och utlänningar lära samlas der.

— Och damerna i stor toalett för att förblända och öfva artisternas färgsinne, — tillade Randow leende. — Ja, gör dig mycket vacker, min Ina. Intet smicker är ljufvare för en mans öron, än det som slösas på hans hustru. Jag vill gerna höra, att man åter utropar: »Se, den vackra, den nobla svenskan!» hvilka rop mötte oss vid inträdet i Katedralen.

Följande dagen kom den ryska grefvinnan på utsatt klockslag och afhemtade Ina.

Då de båda utländskorna med sin blonda, nordiska skönhet och sina af siden, spetsar och juveler prunkande drägter, inträdde i salongen, vändes mångas blickar från taflorna för att försjunka i betraktande af de lefvande och lifligt samtalande damerna, som tycktes vara så helt

upptagna af hänförelse öfver de konstverk, de beundrade, att de alls icke lade märke till den, som egnades dem sjelfva.

De sammanträffade med ett par af dem kända artister, som förekommande gingo tillmötes med underrättelser och utpekade det bästa, då icke allt kunde hinna betraktas vid ett första besök.

— Låt oss sätta oss ett ögonblick, — sade slutligen grefvinnan. — Jag dignar af trötthet och mitt hufvud svindlar af all denna färgprakt. Det kan dessutom vara skäl, att äfven kasta en blick på den böljande menniskomassan.

Ryskan yttrade dessa ord på franska, och vände sig om för att söka en sittplats, men ryckte häftigt till, då hon strax bakom sig såg en liten underlig figur med en mulatts hy, en negers svarta knollriga hår, och klädd i en sprättaktig kostym af misslyckad elegans. Den lille mannen betraktade mönstrande de båda utländskorna, och en verklig roffogelsblick mötte dem ur de svarta, stickande ögonen.

Då den lille mannen såg sig observerad, slank han som en hal ål in bland folkmassan, försvann ett ögonblick för att åter dyka upp, der han var som mest i vägen.

— En högst vidrig figur den der, — yttrade ryskan till Ina.

— Ja, jag har sett honom flere gånger i vår närhet.

— Den der lille sprätten, — inföll en af

artisterna — är troligen en ganska vådlig person, ficktjuf eller något ännu värre. Här har en tid talats om en afdelning af det spanska anarkistiska förbundet Mano negra, som skulle utöfva sin verksamhet i trakten; eller om det är det italienska förbrytarsällskapet Mala vita, det är man ej fullt på det klara med. Djerfva stölder hafva emellertid föröfvats, utan att man lyckats ertappa brottslingarne. Under hvarjehanda förklädnader smyga de omkring, och det skulle inte förvåna mig, om den der lille zigenaren är en af deras spioner. Men, — tillade artisten skrattande — dessa *bravos* äro så vanlige här, att man ej gör vidare affär af dem, utan aktar sig så godt man kan.

Ina och ryskan kastade ovilkorligen en blick på sina juvelblixtrande armband och öfriga nipper, men de voro i godt behåll, och ännu en timme öfverlemnade de sig åt betraktandet af konstalstren och begåfvo sig derpå till sina hem.

Just som de stego ur vagnen vid den af ryskan bebodda villan, vexlade de en rädd blick, ty den lille svarte mannen syntes glida bort mellan träd och buskar. Hade han följt dem för att utforska deras bostad?

— Försigtighet! — hviskade ryskan, och man skiljdes.

12.

Inbrottet.

Åtta dagar efter ofvan beskrifna händelse inträdde Randow brådskande från skrifrummet, der han just läst sin post.

— Min dyra maka, — sade han, — jag nödgas åter lemna dig på ett par dagar. Jag har fått ett bref från mina landsmän, professor X. och doktor Z., som för närvarande befinna sig i Rom. De anmoda mig att närvara vid en högst intressant operation på en patient, som lider af epilepsi. Det är en engelsk läkare, som skall utföra den, och han har redan ett par gånger förut lyckats i dylika. Det är att öppna hufvudskålen och bortskära... Ja, jag har nu ej tid att utveckla det; jag måste resa genast. Det är ett ytterst intressant fall.

Randow var nu helt och hållet vetenskapsmannen, och Ina, långt ifrån fruars vanliga pjåsk och småsinnade egoism, påskyndade gladt och ifrigt hans resa, trots den oro hon erfor både för mannens fara och sin egen ensamhet.

— Vetenskapen framför allt, — sade hon till sig sjelf, och bemästrade sig att öfvertyga

Randow, att hon kände sig lugn och förhoppningsfull.

Ina satt längre än vanligt denna afton på balkongen, njutande af aftonens balsamiska fläktar, under det hon lyssnade till den gondoliervisa, som Elin med sakta, nästan drömmande röst sjöng, der hon satt, euligt sin vana, hopkrupen vig sin matmors fötter.

— Din sång klingar så melankolisk i afton. Är du ledsen, Elin?

— Nej, min fru, jag är alltid lycklig, då jag sitter vid era fötter. Det är, som Mariette säger, signoras blick är en balsam för hjertat.

— Men det är allt för mörkt, att du nu kan se den, — sade Ina leende.

— Jag kan den utantill i alla dess skiftningar, och jag glömmer den aldrig, blir jag också tusen mil skild från er. Den har varit och är min själs ljus, mitt hjertas enda fröjd.

— Italiens språk och det italienska folkets entusiasm har smittat dig. Skall du trifvas i norden nu, då vi snart återvända dit?

— Ack, tala icke derom. Jag kan ej tänka på Sverige, utan att alla bittra minnen återvakna. Italien har för mig blott ljusa, men der ni är, är jag, så länge jag får.

Det låg så mycken undergifvenhet och oförfalskad hängifvenhet i röstens tonfall, att Ina tillgifvet tryckte flickans hand.

— Jag ville så gerna se dig lyckligare och

gladare, barn! Den melankoli, som ligger på botten af din själ gör mig ondt.

— Tack! Ni har gjort mig så lycklig, jag någonsin kan blifva. Tack, och tusen gånger tack! Men, signora, nu faller daggen, och ni får ej längre sitta ute.

— Du har rätt; låt oss gå till hvila!

Mörkret täckte den rosenomkransade villan med sin dystra mantel, och tystnaden inom dess murar stördes ej af annat än de lugnt sofvandes jemna andedrag.

Fridens engel hade fläktat med sin vinge öfver moder och barn, öfver tjenarinnan och den vanlottade flickan, och förflyttat dem till drömmarnes obegränsade regioner, der anden obehindradt fladdrar från föremål till föremål, ströfvar till aflägsna ställen på jorden och täljer minnen, som han vaken förnekar, eller höjer sig på aningens vingar till en bättre verlds rosenskyar. Drömmar för det ädla sinnet, det rena samvetet, skimrande och lyckliggörande.

Ina, med handen på kanten af sin sons vagga, log så ljuft i sömnen, att en betraktare skulle funnit det ett helgerån att störa hennes själs himlafärd... Men, hvad var det, som så plötsligt kom henne att spritta till och slå upp ögonen, våldsamt återförd från drömmens rymder?

Hon stirrade i mörkret; hon kunde ingenting se, men ett skrapande ljud, en svag knäppning hade dock väckt henne. Hon var

säker derpå. Ina lyssnade allt jemt med återhållen andedrägt. Hon tyckte sig se mörka skuggor, som aftecknade sig på väggen midt emot.

Plötsligt skimrade ett ljussken svagt och hastigt, som när man släpper fram en stråle från en blindlykta, dock såg Ina tydligt två män, inhöljda i långa kåpor, och som med ljudlösa steg närmade sig chiffonièren. Med ett enda ljudlöst tryck öppnades klaffen; låda efter låda utdrogs och sköts åter in, och en, som innehöll penningar, tömdes. Men tydligen hade de ej funnit det, som var målet för deras sökande, ty de höjde lyktan, och fingo syn på ett skrin, hvars beslag glittrade till i lyktskenet. Med girig brådska, men tyst och skickligt, kastade sig den ene öfver detta rof, men skrinet var fastskrufvadt i bordet, och detta senare stötte mot väggen vid den våldsamma ryckningen.

Bullret, ehuru svagt, väckte barnet, som började skrika.

— Vrid om nacken på ungen! — sade den, som handskades med skrinet.

Orden hviskades, men högt nog för ett spändt modersöra att höras.

Med ett steg var den, som höll lyktan, vid vaggan och sträckte ut sin hand, då modern ögonblickligen ryckte upp barnet och tryckte det i sina armar.

— Tag alla värdesaker, men skona mitt

barn! — sade Ina med klar stämma och blixtrande ögon.

Bofven ryggade tillbaka vid denna röst. Han vred ofrivilligt fram lyktan, så att skenet fullt och klart belyste den hvita skepnad, som hög och ädel med barnet i sina armar stod modig som en lejoninna framför honom.

— Ina!... Ina!... — stammade banditen, och sig sjelf ej mägtig sjönk han samman, som träffad af en åskblixt.

Väckt af bullret störtade Elin in från närgränsande rum.

— Ut bofvar! — ropade hon djerft, men i samma andetag utstötte hennes läppar: — Páolo!

— Kom! — manade den andre bofven, och satt redan gränsle öfver karmen i den krossade fönsterrutan. — Kom!

Men Páolo rörde sig ej ur stället, han stod som förlamad, och lät Elin rycka lyktan ur hans hand.

— Kom! — skrek den andre för tredje gången, — eller dö, förrädare! Du har sjelf stiftat den lagen bland oss!

Dermed aflossade han en pistol, rigtad rakt åt kamratens hufvud; men snabb som tanken slog Elin till banditens arm, så att kulan i stället trängde in i axeln, och Páolo föll baklänges mot en stol. Den andre banditen försvann.

Elin bemödade sig att med en handduk hämma blodet, som frustade fram ur banditens

sår. Han lät henne hållas, utan att ens göra en rörelse, och han blickade stelt framför sig som en sömngångare.

Ina lutade sig öfver barnet, och öfvertygad, att den lille åter somnat, nedlade hon honom varsamt i bädden, kastade en morgonrock öfver sin nattdrägt och gick, om också blek som döden, dock med fasta steg fram till den sårade.

— Hur är det? Är såret farligt?

— Jag förstår det ej; se sjelf, — sade Elin. — Ack, låt honom icke dö! — tillade hon ångestfullt.

— Gå efter en chirurg! — sade Ina. — Kulan måste tagas ut. Gå, Elin!... Väck Mariette!.. Skicka henne till Pietro, och säg, att han genast reser in till Neapel och hemtar hit en chirurg; och detta så fort som möjligt!... Kom så tillbaka hit!

Ina gaf dessa order med en lugn och bestämd röst.

Elin hastade bort.

Då Ina nu blifvit ensam med den sårade, stod hon stum och betraktade honom, till dess tårar fylde hennes ögon.

— Hur är det, Georg? — frågade hon vänligt, liksom ingenting passerat.

Den sårade fick nu lif. Han sjönk på sina knän till hennes fötter.

— O, du känner då igen mig! Himmel, hvilket återseende!... Ina, du är tusenfaldigt hämnad! Nemesis kunde aldrig bereda mig ett

större straff än att *så* återse dig... O, jag kan icke uthärda din milda, tårdränkta blick! Dock, gråt öfver mitt elände. Var barmhertig! Låt mig dö vid dina fötter!... Min mor?... Min mor?...

— Hon är död!

— Död!... Förbannande sin son?

— En moders hjerta kan brista af sorg, men aldrig förbanna sin son.

Elin kom i detta ögonblick tillbaka, och de båda qvinnorna förhjelpte den sårade till en soffa i närgränsande rum.

Utsträckt der, föll han af blodförlust och den häftiga sinnesrörelsen i ett tillstånd af half medvetslöshet och yttrade ej ett ord, gjorde ej en rörelse.

Ina egnade sig nu åt sitt barn, under det hon bemödade sig att beherska sina känslor. Men Elin vek ej från den sårades sida, och så underligt är menniskohjerfat, att en stråle af sällhet glänste i hennes ögon på samma gång som hon med oroligt klappande hjerta räknade de långsamma timmar, som fordrades för chirurgens ankomst. För hvarje bloddroppe, som sipprade fram ur såret, var det henne, som om den hade minskats ur hennes egna ådror.

Endtligen grydde dagen, och med den hördes rasslet af Pietras vagn.

Chirurgen undersökte blessyren, men kunde ej taga ut kulan; den hade fastnat i axelbladet. Han behöfde andra instrumenter, en medhjel-

pare o. s. v. Bäst vore att transportera patienten till lasarettet. Och så skedde.

Ombäddad så godt sig göra lät i Pietros bästa vagn, affördes patienten.

Till Elins hemliga glädje fick hon uppdraget att se till, att han blef mottagen och omhuldad, utan afseende på kostnaden.

Stolt öfver detta förtroende gick hon med lätta steg vid åkdonets sida, och då Pietro grumsade öfver så mycken omsorg om en bandit, var hon vältalig i att öfvertyga honom, att patienten icke var någon vanlig simpel bandit, utan en god menniska, som frälst hennes lif, då hon blef öfverfallen af zigenare.

Pietro skakade misstroget på hufvudet, men som den främmande signoren betalade honom så frikostigt för hvarje tjenst och tyckte så mycket om hans åsnor, så fick udda vara jemt.

— Men nog händer det, — sade han till Elin, — att då den der »bravon» blir återställd, så stjäl han mina åsnor till tacksamhet för jag skjutsar honom till lasarettet. Jag känner de der kanaljerna, jag.

———

13.

Hemligheten.

Tre dagar förflöto, innan Randow återkom, och vid första åsynen af sin så högt älskade maka häpnade han öfver den förändring, som under den korta frånvaron försiggått med henne.

Han hade lemnat henne med helsans rosor på kinderna och lyckans skimmer i ögonen, och nu återsåg han henne blek, nervös och med en djup melankoli i blicken.

— O, älskade, hvad har händt? Är pilten död?

— Nej, nej! Himlen bevare oss från en sådan olycka! Litet orolig och illamående fruktar jag dock, att han är.

Ina brast härefter i gråt.

— Jag fruktar det är du, som är sjuk, — sade Randow och slöt henne i sin famn. — Du är nervös; icke kan en liten opasslighet hos barnet så väcka din ängslan? Låt oss se på pilten.

Föräldrarne gingo in i andra rummet, der Elin vaktade den lille, som låg helt blomstrande i hennes knä och log åt skallran, som hon lät ljuda för hans öron.

— Här finnes ju icke skymten till fara, — sade Randow, sedan han noga undersökt den lilles tunga. — Käraste Ina, det är ej detta, som så kunnat uppskaka dig.

— Signoran har blifvit så fasligt skrämd, — sade Mariette, som gjort sig något ärende in i rummet, för att få vara den första att berätta husbonden om de förskräckliga banditerna, som brutit sin in.

Med stora gester och ett rikt ordflöde omtalade Marietta hela tilldragelsen, och slutade med orden:

— Först sedan den ene banditen hoppat ut genom fönstret och den andre låg blödande på golfvet, kom Elin och väckte mig.

— Så-å, du sof således under hela händelsen? — sade Randow småleende. — Bästa Marietta, du är ett förträffligt vittne, som vet mer än du sett och hört.

— Signor, — sade Marietta med en stolt kastning på hufvudet, — jag känner dessa »bravos», och maïstro Páolo har länge varit en skräck för Neapel.

— Må vara, men detta attentat har ju aflöpt särdeles lyckligt, och nu, Marietta, skulle jag vara dig tacksam, om du ville servera middagen, ty jag är hungrig efter resan.

— Si, signor, allt skall vara färdigt om få minuter!

Och Marietta försvann.

— Käraste Ina — sade doktorn — jag

kan väl förstå, hur förskräckt du skulle bli, och finner således naturligt, att dina nerver ännu lida; men detta skall snart gifva sig med litet medicin och mycket kärleksfull vård. Tror du ej det?

— Medicin behöfver jag ej, men din kärlek bättre än någonsin.

— Den har du i rikaste mått. Men nu skola vi ej uppröra oss med att tala om den ledsamma tilldragelsen. Ser du, man kunde väl ej åratal få vistas i Italien, utan att göra bekantskap med dess »bravos». Nu skall jag göra reda för min resa för dig, och den ytterst intressanta operationen.

Randow var åter vetenskapsmannen, som fördjupade sig i en lång afhandling. Han märkte icke det ovanligt slappa intresse, Ina egnade deråt, utan talade sig trött, och tog sig efter middagen en stunds hvila.

Ina satt under tiden och kämpade med sig sjelf. Det ena ögonblicket fann hon alldeles klart, att hon genast skulle meddela sin man detta igenkännande, detta fasansfulla återse ende med Georg, med sin första kärlek, med denna kärlek, som hon trott vara så väl jordad, men som dock nu åter vållade henne en så grym smärta. Skulle den åter stått upp ur sin graf? Nej, och tusen gånger nej! Dock kunde hon icke hata, icke ens förakta Georg så, som hon borde. Honom, som hon en gång älskat och som sjunkit så djupt. Han var ju icke värd

ens en atom af medlidande, ty han hade från barndomen haft alla betingelser för att förblifva hederlig. Rikt begåfvad af naturen, med omsorg vårdad af en förståndig moder och utrustad med alla bildningens resurser för att kunna bestå lifvets pröfningar; och dock hade han fallit för första frestelse, och — sedan fortgått utan återvändo på det sluttande planet. Oaktadt allt detta kunde hon icke hata honom, icke förvisa honom ur sina tankar. Med ängsligt spända nerver väntade hon hvarje underrättelse från lasarettet angående banditens tillstånd. Skulle han lefva? Skulle han dö?

Det borde icke rört henne; och om hon nu lät sin man skåda detta sitt själstillstånd, hur skulle han uppfatta det?

Han, den ädle, högtänkte, som så ifrigt bemödat sig att utplåna det förflutna ur hennes minne, hur skulle han döma? Hur känna, om han fann, att hans varma kärlek icke förmått läka de sår, detta olyckliga förflutna gifvit hennes hjerta? Skulle denna upptäckt för alltid rubba det lugna passionsfria, men hjertliga förhållande, som varit dem båda så ljuft? Skulle den framtida sammanlefnaden någonsin åter kunna blifva hvad den varit?

Se der, de frågor, som likt hotande spöken jagade Inas tankar.

— Finnes det någon man, — fortsatte hon att fundera, — han må vara än så ädel, som kan fördraga skuggan af en annan kärlek i sin

älskades hjerta? O, nej, troligen icke! Är det då icke rättare af mig att förtiga detta igenkännande, som ingen här vet om, således af ingen kan förrådas? Med lätthet skulle jag kunna öfvertala Randow att byta om vistelseort nu genast. Och om Georg dör, så känner ingen honom under annat namn än Páolo, ingen utom jag! Randow skulle anse min nervositet vara endast en följd af förskräckelsen vid inbrottet... O, hur bör jag handla? En annan fråga är: Skall det väl lyckas mig att hysa en hemlighet för min man? Att... att möta hans ömma, forskande blick? Omöjligt! Men för hans frid, för hans egen skuld? Ja, kanske. Jag bör måhända uppbjuda all min förställningskonst för hans lycka?

Ina lyssnade till sin sofvande mans lugna andedrag, med barnet i sina armar, och närde det under dessa oroliga tankar, eller ock måtte dock den lille ej funnit sig så väl till mods som vanligt, ty han kastade tillbaka sitt hufvud och skrek med full hals, så att fadern vaknade.

— Ser du, Randow, han är inte frisk.

— Min vän, det är du sjelf, som icke är i en lugn sinnesstämning. Gif pojken litet välling, det skadar honom inte.

Dubbelt orolig gick Ina att ordna om kokningen.

— O — tänkte hon — skall barnet också lida!

— Min fru, — hviskade Elin, som mötte henne på trappan, — får jag gå in till staden och höra efter?...

— Ja, gå, men dröj ej borta till det blir mörkt.

Elin försvann med en glädjeblixt i sina ögon, och Ina såg henne en minut senare lätt och fort som en skugga sväfva öfver fältet och skymta mellan träd och buskar.

Vid dagens sista strålar kom Elin tillbaka, och gick med nedböjdt hufvud och sorgsen blick att fullgöra sina aftonbestyr.

— Nå, Elin? — frågade Ina, då hon blef ensam med henne.

— Han är mycket sämre, ligger i stark sårfeber, och tycktes icke känna igen mig. I yrsel ropar han på ett vapen för att döda sig. För resten pratar han osammanhängande på alla möjliga språk, äfven på svenska.

— O, himmel, han skall i yrseln förråda sig! — tänkte Ina med fasa. Högt sade hon: — Kunde du förstå någon mening af de svenska orden?

— Nej, jag fick vara så kort stund derinne, men...

— Säg ut! Hvad är det?

— Ack, ni, som är så god, och tycks hafva fattat medlidande med den olycklige, fastän alla kalla honom en ryslig bandit, som genast borde hängas, så... så...

— Nå-å, så...

— Så ville jag gerna bedja, att jag finge hjelpa till att vaka vid hans sjukläger. Sköterskan, som skall se till den afdelningen, har så många, och hon är dessutom gammal och somnar så fort hon sätter sig ned. Han är sålunda nästan utan vård hela nätterna; om jag då...

— Nej, det går inte an. Säkert får ingen främling inträde på lasarettet.

— Främling, nej. Men om jag blefve skickad af den främmande signoren eller signoran, så...

— Du säger detta med sådan visshet, att du tycks hafva hört dig för?

— Ja, jag talade med sköterskan, och som hon tog mig för att vara af den neapolitanska tjenande klassen (ni vet, jag kan tala precis som de), så sade hon, att om den utländske signoren och signoran, hos hvilka inbrottet skett, vilja låta sin tjenarinna vaka öfver brottslingen och försöka omvända honom, så skulle nog helgonen och den heliga jungfrun se det med välbehag, såvida icke sjukvården kostade pengar, utan signoren ville i stället lägga något i offerskålen.

— Vi skola tala härom i morgon, — sade Ina leende åt sköterskans slutrefräng. — Jag skall rådgöra med min man härom. Du kan emellertid i morgon bittida göra dig underrättad om, hur natten varit.

— Ja, — svarade Elin med bortvändt an-

sigte, ty instinktmessigt ville hon ej visa, hur mycket denna befallning fröjdade henne.

Ina vred sig på sin säng i oro och sömnlöshet hela denna långa natt, och visade sig för sin man vid frukostbordet ännu blekare och nervösare än den föregående dagen.

Ina var ingalunda en vek och pjunkig natur. I farans stund förlorade hon aldrig sin sinnesnärvaro, och hon hade modigt och tyst burit sorgen, uppfyllt sina dagliga pligter och gömt dem i djupet af sitt hjerta, för att icke störa andras glädje. Men nu hade hon en *hemlighet* att bära på, och hennes krafter svigtade. Detta var något så helt och hållet stridande mot hennes uppriktiga natur, att det pinade henne lika mycket som om hon begått ett svårt brott.

Då hennes man denna morgon som vanligt helsade henne med en kyss, tyckte hon sig vilja sjunka till hans fötter och utropa: »Jag är ovärdig din kärlek!» Och i nästa sekund frågade hon sig sjelf: »Hvad ondt har jag då gjort?»

Randow såg oron i hennes blick, blekheten på hennes kind, och fruktade, att hon hade någon sjukdom i faggorna. Han funderade på malarian och annat ondt i Italien.

— Älskling, — sade han, — du är ej frisk. Vill du att vi byta om vistelseort?

— Ja, kanske det vore bra, — sade Ina och tvingade sig att dricka ur sitt choklad.

— Ingenting är lättare; men jag ser Pietro står der redan med sina åsnor sadlade för vår vanliga morgonridt. Har du lust, så kunna vi under promenaden rådgöra, hvart vi skola resa eller flytta, ty ännu återstå två månader af min permission. Mot hösten nödgas vi återvända till Sveriges bistra klimat.

— Jag skall sätta på min riddrägt; jag är strax tillbaka, — sade Ina med bortvändt ansigte, för att dölja de städse färdiga tårarne.

Ina hastade in i sin sängkammare, och der mötte hon Elin, som stod der lik en bild af förtviflan.

— Han är sämre... Han har haft en svår natt... Han dör... O, låt mig vårda honom till det sista!

Det låg en så tydlig brinnande passion i flickans röst och ögon, att Ina häpnade.

— Du intresserar dig varmt för..., för denne man... för denne Páolo?

Elin rodnade och sänkte blicken.

— Ja, det är väl ej underligt, då det var han, som räddade mig från zigenarnes misshandel.

— Ja, det är rätt af dig att vara tacksam.

Ina hastade ut på gården, der Randow och Pietro väntade henne.

Som vanligt nickade hon åt Pietro och smekte åsnorna, men det var utan lif, utan in-

tresse, och ridturen tillryggalades under fåordigt samtal.

Efter middagen, då Randow och Ina sutto ensamna på balkongen, ämnade hon framkasta Elins begäran, att få biträda med den sårades vård, och var på väg att kalla på flickan och låta henne sjelf berätta hvad sköterskan sagt. Just i detta ögonblick lade Randow bort den tidning han läst, och steg upp, i det han yttrade:

— Jag hade god lust att se den der maestro Páolo, som man sagt varit Neapels skräck.

Ina hoppade till på stolen.

— Ack, nej, gör icke det! — utropade hon utan betänkande, och fäste en så ängslig blick på sin man, att han brast i skratt.

— Hvad? Du måtte väl ej frukta, att den der banditen nu skall göra mig något ondt? Efter hvad jag hört, lär han kämpa med döden.

— Han kanske är död. Han lär varit sämre i dag på morgonen.

— Hur vet du det?

— Elin har hört efter, och... och till och med bedt sjuksköterskan att få hjelpa till med hans vård... och... och...

Rösten svek henne. All förställning blef omöjlig inför Randows forskande blick. Hon sänkte tyst sitt hufvud.

— Hvad vill detta säga? — återtog Randow otåligt. — Jag tror, den der banditen förkollrat er allesamman. För att börja nedifrån och gå uppåt, så kan Pietro ech Marietta icke

nog utösa sitt hat öfver hans hufvud; Elin deremot springer oupphörligt och hör efter, hur han mår, och flickan förefaller mig för resten mycket förändrad. Jag skulle vara frestad tro, att hon blifvit kär i brottslingen. Och du, älskling, har fått dina nerver alldeles förstörda af den förskräckelse, du genomgått... Men, Ina, min kära hustru, hvad är det? Du är dig ju alldeles olik; din blick säger så mycket och dock så otydligt, att jag står inför en högst besynnerlig gåta. Hvad, min älskling, icke får det finnas gåtor oss emellan?

— O, nej, Randow! Det är ovissheten, om jag borde tala eller tiga, som plågat mig så grymt, men som du säger, det får ej finnas gåtor oss emellan, och ett par ord äro nog att säga dig allt.

— Nåväl?

— Då under den fasansfulla natten lyktskenet föll på den så kallade Páolos ansigte, hvem tror du väl jag igenkände? Jo, Georg v. Franken!

Randow for upp, som stungen af en orm, och fäste en skarp blick på sin hustru.

Ina satt med sänkt hufvud, som om hon bekänt ett brott. Hon kunde ej fullt beherska sig.

Randow gick fram och åter i rummet med hastiga, ojemna steg.

— Och detta, — yttrade han slutligen, och en djup suck pressade sig fram ur hans be-

klämda bröst, — *detta* har du tvekat att omtala för mig. Arma, — tillade han med hjertskärande tonvigt, — du älskar honom då ännu?

— Nej, o nej! — sade Ina, resande sitt hufvud. — Du får icke en sekund hysa en sådan tanke! Åh, det var just detta, som jag fruktade, och derför trodde jag mig böra förtiga detta olyckliga återseende. Randow, min ädle, min vördade make, jag besvär dig vid alla de lyckliga, de sälla dagar vi redan left tillsammans, stör dem icke med ett tvifvel mot din hustru!

— Min hustru tviflar jag icke på, men... men en hustru är ej alltid en älskarinna.

— Men jag, Randow, är din älskarinna mer än någonsin.

— Dock med den första kärleken i bakgrunden.

— O, den är till sista atomen utplånad! Tror du, att om också detta olyckliga återseende väckt en här af smärtsamma minnen till lif, att icke just dessa tjenat till att uppdraga paralleller? Tror du icke, att just *de* kraftigast kommit mig att inse mitt unga, oerfarna hjertas förvillelse och öfvertygat mig, att ingen lycka finnes, om den icke hvilar på aktning, ja, på beundran?

— Ina, älskade, — återtog Randow och strök sig öfver pannan, med våld bemästrande sin rörelse, — jag drömde en dåraktig dröm. Jag drömde icke om din aktning, din beun-

dran, jag drömde om din kärlek. Jag drömde, att den dag skulle komma, då ingen skugga af det förflutna stod mellan dig och mig, och så, då jag är nära målet, då... då... Ack, jag borde vetat det... Älskling, du är utan skuld! Ty lika gerna kunde man tänka sig strömmen vända i sitt lopp, som att en qvinna kunde glömma sin första skära kärleksdröm!... Min maka, min kära hustru, — återtog han och sträckte i djup smärta armarne emot henne, — du kan alltid lita på att finna ett stöd, en vän, en tröstare i din man, i mig; lika visst som jag alltid skall finna en ädel och värdig hustru i dig. Jag vet det, ty något annat vore oförenligt med din karaktär. Således... således är allt åter godt.

— Ack, nej, det är icke godt, ty du misstror mig!

— Åh, min vän, jag känner blott något litet till menniskohjertat, men jag förstår hvad du lidit af detta återseende. Du vore icke qvinna, om du kunde glömma hjertats första vibrationer... Låt oss nu tänka på att hjelpa den olycklige. Det var något om Elin och hans vård, som du ämnade säga.

Ina omtalade Elins förslag, och inkallade henne, för att sjelf berätta hvad sköterskan sagt.

— Gå, barn! — sade Randow. — Jag skall genast besöka lasarettet och rekommendera dig.

En glädjeblixt glimrade till i Elins ögon, och med sin naturs häftighet sökte hon att

fatta doktorns hand för att kyssa den, men hejdade sig, och förde en flik af hans rock till sina läppar och försvann.

Randow stirrade ett ögonblick på den dörr, som slutit sig efter henne.

— Hur ifrigt är ej menniskohjertat att rusa i famnen på sin olycka! — mumlade han för sig sjelf i det han gick in i sitt rum för att taga sin hatt.

Då Randow återkom från sitt besök på lasarettet, tog han en lång promenad i Neapels tjusande omgifningar, och kom först sent på aftonen åter till villan.

Ina mötte honom med en så sorgsen och kärleksfull blick, att han deraf kände en fläkt af hopp.

— Har jag sårat dig med min långa frånvaro? — sade han och tryckte ömt hennes hand. — Det var icke min mening. Jag tänkte blott att ensamheten för oss båda var bäst för att sätta oss in i detta nya skede för vårt inre lif. Elin är antagen till den sårades vårdarinna. Jag har sett honom; han har stark feber och föga medvetande af hvad som omgifver honom, men någon fara för lifvet är icke nu för handen; sjukdomen torde dock blifva långsam. Jag har tänkt, att om du gillar detta förslag, vi skulle resa till Rom, eller hvart du tycker, för att förskaffa oss ett ombyte under afvaktan af sjukdomens utgång. Det är naturligtvis pin-

samt för dig, att städse se syner från den der natten i dessa samma rum.

— Jag är dig mycket tacksam för denna tanke, blott ej pilten far illa deraf.

— Nej, för ingen del i detta herrliga klimat. Vi medföra Marietta och stänga villan. Elin skall flitigt gifva oss underrättelser.

14.

Sjuksköterskan.

Läsarinna! Det är dig vi fråga, om du någonsin vakat vid en sjuksäng, der kärlek till patienten kommit dig att glömma din möda, der din ansträngning att väl vårda på samma gång varit högsta fröjd och högsta smärta?

Har du sjelf genomkämpat dessa slitningar mellan hopp och fruktan, dessa sjelfförebråelser att hafva försummat något eller att hafva missförstått läkarens föreskrifter, denna ängsliga undran för hvarje vexling på den sjukes ansigte; eller den ökade eller minskade pulsen? Då kan du genom minnet af detta, bättre än genom den noggrannaste beskrifning, förstå de känsloskiftningar, som Elin nu genomlefde.

Skiftningar, som upplyste henne sjelf om att hon hade ett hjerta, mäktigt af djupa, varma, lyckliggörande känslor. Att hon, den af naturen till det yttre så vanlottade, icke i känsla och uppfattning gaf någon af sina med skönhet begåfvade systrar efter, och dock innefattade denna upptäckt höjden af smärta, då hon väl insåg, att genkärlek skulle städse blifva henne förnekad.

Hon hade ett allt för klart förstånd och en allt för bitter erfarenhet för att hysa ens en gnista egenkärlek; men alltefter som detta förstånd blifvit utbildadt genom läsning och Inas omhuldande godhet, växte behofvet af ömhet.

Hvarjehanda besynnerliga fantasier bestormade henne under de långa nätter, då hon satt med blicken fäst på den sjukes vackra ansigte.

— Han är skön, — tänkte hon, — skön till kroppen, men är väl hans själ bättre än min? Han har besudlat den med brott, han har låtit den sjunka djupt under den plats, som troligen var den ämnad med en så skön omklädnad. Den djupa melankoli, som jag läst i hans ögon, visar ju, att han lider af sitt fall, visar, att det ursprungliga goda icke är helt och hållet förqväfdt. Äfven barmhertighetskänslan lefver; det visade han genom att rädda mig från misshandel, trots min fulhet. Att han icke är en grym tiger, det visade sig genom den förlamning, hans rofbegär undergick vid första ord af min matmoder. Han, katoliken, tog

henne måhända för att vara den heliga jungfrun, der hon stod hvit som en andeuppenbarelse med barnet i sina armar. Han är således ej utan känsla, och hur har han icke med en varm blick ofta tackat mig, då jag gifvit honom medicin eller lagt om förbandet på hans sårade axel. Han är således ej otacksam! Nåväl! Flinnes det ej något möjligt meddelande själar emellan? Jo, säkert. Hvarför skulle icke han läsa i min själ, lika väl som jag i hans? Hvad menas annars med själssympati, om icke det som drager den ena anden till den andre? Nåväl! Om något sådant finnes, hvad betyder då den yttre fägringen? Det är ju, som skulle en ful klädnad förjaga hela menniskovärdet, och det är dock blott en bisak. Är icke också kroppen, skön eller ful, blott stoft, som skall förskingras i rymden?

Elin böjde hufvudet mot handen och försjönk i funderingar.

Sväfvande, obestämda aningar, syner eller vakna drömmar, hvad man nu vill kalla dem, tecknade sina obestämda konturer för hennes inre öga och spred ett sällhetsskimmer på hennes panna.

Slutligen började den sjuke i half yrsel mumla något för sig sjelf.

Elins hjerta nästan stannade för att lyssna till hans ord.

— Upprättelse är möjlig! — tyckte hon sig höra från den sjuke. — Godtgörelse, nej! Förlåtelse och glömska af henne, af ett ädelt sinne... Ha!... Att börja en ny bana är dock ett afgörande steg framåt. Jag eger kraft dertill, sedan jag skådat hennes tårar. Denna sköna själ gråter öfver mig, öfver mitt affall från det rätta! Skulle icke dessa tårar rena det mest besuddlade sinne?... Vatten... Vatten! Min tunga brinner!

Elin skyndade att hålla en svalkande dryck till hans läppar.

Han drack, erfor lindring och blickade upp till Elin.

— Tack, du goda! — hviskade han svagt och föll åter i dvala.

Det är ju klart, att Elin ej kunde förstå rätta meningen af dessa brutna fraser, utan försökte fåfängt tyda dem. Hvad hon dervid tänkte eller snarare kände, det vet »Freja, och I som älsken, I, veten det I».

15.

Den vanlottades lyckodag.

Trenne veckor hade förflutit, då Randow och Ina återvände till sin villa vid Neapel.

Denna utfärd hade utöfvat ett välgörande inflytande på Inas helsa. Ombytet af föremål och det intresse, som Roms märkvärdigheter erbjödo för hennes vetgiriga och för skön konst alltid öppna sinne, afledde tankarna från det smärtsamma intryck, som det olyckliga återseendet efterlemnat.

Med fördubblad ömhet slöt hon sig till sin man, men han kände deraf ingen tillfredsställelse, utan tydde det endast som ett ädelt bemödande att besegra sig sjelf, att dölja den grundton, som han allt jemt antog vibrerade på hjertats djup, och hvilken, trots allt, underhöll hans svartsjuka.

Alltså, oaktadt det alldeles lika yttre förhållandet makarne emellan, var dock lugnet efter stormen på långt när icke så ljuft, som lugnet före den.

Då doktorn och hans fru skriftligen underrättat Elin om sin återkomst till villan, infann hon sig genast och redogjorde i rika, stundom

allt för varma ord för loppet af sjukdomen och den nu temligen framskridne konvalescensen.

Páolo var utskrifven från lasarettet och förflyttad till konvalescentafdelningen, och man hade tillåtit Elin fortfarande att vårda den ännu svage patienten.

Páolo hade också allt skäl att vara tacksam för den fula flickans outtröttliga omsorger och förmåga att göra hans sjukrum trefligt, och genom sin snabba uppfattning och sin bildning var hon ett angenämt sällskap, som städse återförde den förvildade till forna tiders tankar och vanor, och så kom dertill det svenska språket. Kära hemlandstoner, af ingen förstådda mer än af dem båda.

Allt detta drog en trollcirkel omkring dem och var mildrande för den ene och rent af tjusande för den andre. Den arma vanlottade såg sig icke endast nyttig, utan oumbärlig för den i tysthet tillbedde. Hvilken oväntad sällhet för ett samhällets olycksbarn!

Visst skulle hennes lyckostjerna bleknat, om hon anat, att mer än allt annat hade hennes tal om den beundrade matmodern fäst Páolos uppmärksamhet och intresse, och att hon i sin egenskap af sändebud från Ina hade sitt förnämsta värde i hans ögon. Men den arma anade det ej, och var lycklig i sin förvillelse.

* * *

Då Elin återvändt till sin post, sutto Randow och Ina tysta, hvar och en å sin sida väntande på den andres ord.

Randow bröt tystnaden.

— Flickan tycks icke hafva någon aning om det damoklessvärd, som hänger öfver denne Páolos hufvud, och han är troligen sjelf ännu för fysiskt svag att betänka det. Hans sjukdom skyddar honom ännu några dagar; men han måste räddas, medan tid är.

— Det är mig en gåta, hur räddning här är möjlig.

— Endast genom flykten naturligtvis, och jag tänker, att om vi ställa en tillräcklig summa till hans disposition, skall han kunna komma öfver till Amerika. Jag antager, att det skall blifva mig möjligt att utverka ett pass i konsulatet, om jag uppgifver hans rätta namn, och att han är en förirrad landsman. Men en icke mindre kinkig fråga är, hur detta skall framställas till honom sjelf, utan att såra och väcka allt för bittra minnen. Jag må erkänna, att ett personligt samtal är mig mycket motbjudande; jag är ingen diplomat.

— Är det icke bättre att skriftligen framställa denna plan, som utan tvifvel är den bästa och gifver möjlighet till moralisk förbättring?

Ina yttrade detta med ett så fullständigt

lugn, som om de talat om en fullkomligt främmande person, och Randow erfor en fläkt af tillfredsställelse.

Han lekte en stund med sin lille gosse, kysste modern på pannan och inneslöt sig sedan på sitt rum för att affatta detta bref, som syntes honom kinkigare, än alla verldens recept, men då han väl kommit sig för att fatta pennan, skref han kort, affärsmessigt och rakt på sak, så som han skulle gjort till en person, stående utom alla hans intressen.

* * *

Denna samma afton, då Elin inträdde i Páolos rum, satt denne vid det öppna fönstret, betraktande den rika vegetation, som från trädgården smekte hans öga. Den med blomsterdoft mättade luften inträngde mildt berusande i rummet, och med den återvändande helsan erfor han en känsla af lefnadslust, som gaf en så liflig glans åt hans blick, att Elin glad utropade;

— Maëstro Páolo, ni är snart alldeles återtsäld!

— Ja, jag känner mig nästan frisk, och finner detta återvändande till lifvet mindre bittert, än jag hade tänkt. Det är måhända tack vare din vård, Elin! Du har icke allenast varit en öm och skicklig sjuksköterska för kroppen. Dina milda ord, ditt tålamod, din själfulla blick hafva varit en balsam för mitt sjuka sinne.

Kom, Elin, sätt dig litet närmare, och låt oss tala så, som vi redan ofta gjort om stundens sinnesstämning, utan förbehåll och utan missförstånd. Du fruktar icke brottslingen, föraktar honom ej heller, utan tror, att det ännu kan lefva något godt på djupet. Är det icke så?

— Jo!

— Du har ofta sagt det, och denna din tro har fört mig på den tanken, att en återgång till ett bättre ej vore omöjlig.

— Helt säkert icke, blott ni sjelf vill.

— Vet du, jag mötte en gång under mitt kringirrande lif en engelsman, som liksom jag, trots uppfostran och förfinade vanor, sjunkit till mensklighetens nedersta trappsteg. Han, såväl som vi alla vilsekomna varelser, hade stunder af förtviflan och lifsleda. Jag frågade honom under en sådan stund, om han hade ånger. Han svarade mig hånskrattande: »Kände jag ånger, vore jag räddad». Dessa ord hafva ofta stått för mitt minne. Skulle då *ånger* och *upprättelse* vara liktydigt? Ack, nej! Jag har tusen gånger ångrat, och dock icke sett någon möjlighet till upprättelse eller utplånande af en enda dålig handling. En gång på det sluttande planet, fordras ett kraftigt stöd för att icke glida allt djupare, och hvar finna detta stöd!

— I viljan! — svarade Elin med en inspirerad blick. — I vissheten, att genom att besegra demonen i vår själ, vi taga ett stort steg till ett bättre, ett lyckligare lif i nästa existens.

Páolo smålog med materialistens öfverlägsna leende, men yttrade dock:

— Du är lycklig i din tro, Elin. Jag tycker om att höra dig. Tala! Lär mig förstå ett rent sinnes naturreligion! Din välljudande stämma smeker mitt musikaliska öra, dina ord mitt sjuka sinne. Tala!

Och Elin talade så godt hon förstod, mera med känslans än förnuftets uppfattning, och Páolo lyssnade såsom man leende lyssnar till en barnsaga om féer och förtrollade prinsessor. Man tror icke på det underbara, men det smeker vår fantasi att föreställa oss dessa tjusande taflor.

Solen sjönk nedom horisonten under detta samtal; natten utbredde sina skuggor och manade den oroliga, ständigt spanande och frågande menniskoanden till hvila och glömska. Och Elin somnade denna qväll i den ljufva tron att hafva utsått ett fridens frö i en tvifande själ; ett frö, som hon hoppades skulle komma till mognad och hjelp under kommande pröfningar.

17.

Brefvet.

— Ett bref till maëstro Páolo! — sade portvakten följande morgon, då han dervid tittade in i rummet just som Elin höll på att borttaga qvarlefvorna af konvalescentens frukost.

— Ett bref till mig! — utropade Páolo liksom vaknad ur en dröm. — Hvad har väl jag med den yttre verlden att skaffa?

Han tog brefvet och vände det flere gånger i sin hand. Han betraktade länge den obekanta stilen, och då han slutligen bröt det, såg han, att det var affattadt på svenska. Han vände papperet och läste underskriften först: Randow, läkare.

— Lemna mig, Elin! jag vill vara ensam. Gå, jag kallar dig, då jag behöfver dig!

Elin gick.

Då Páolo blifvit ensam, läste han långsamt och flere gånger, liksom han ville noga öfvertyga sig, att hafva riktigt fattat dess innehåll.

— Ja, det är rätt! — sade han slutligen för sig sjelf. — Alldeles riktigt, jag skall hängas, om jag icke rymmer! Ha, ha, ha! Jag

höll på att glömma denna lilla näpna omständighet!... Men rymma?... Börja ett nytt lif i Amerika?... Så klart och tydligt, så lätt sagdt, så ädelt erbjudet!... Ett lif af arbete och försakelse, af nöd, smuts och svält!... Nåväl! Ja, gerna detta, som sporrar kraften till sträfvan efter ett gifvet mål! Men hvar är målet? Har väl jag *något* eller *någon* att sträfva för? Eger jag ett enda intresse i lifvet? Nej, och tusen gånger nej! Allt är förloradt, *allt* för länge sedan bortsuddadt! Hvarför uppehålla en tillvaro, som är gagnlös för andra, afskyvärd för mig sjelf?... Om jag kunde tro på Elins prat om nya existenser, om bättring och sträfvan till andens förädling... Ah, vackra fraser!... Lifvet är dock kärt!... Ja, lycklig den, som kan tro — tro hvad helst, som höjer vår tanke från stoftets intressen! Min mor trodde också, om just ej detsamma, som denna fantastiska flicka. Men hur uppehöll icke hennes viljekraft henne, hur stolt och kraftfull bar hon icke lifvets alla olyckor, just derför, att hon ansåg dem som förelagda pröfningar till sin andes och sin viljas rening. Men det der är blott fantasier alltsammans... Ah, du doktor, som bjuder frihet och ett nytt lif! Tror du dig vara en läkare för själsqval?... Ha, ha, ha!... Du stoltserar med din hustrus pengar... med Inas... med min fästmös! Jag bjudes nådigt en skärf!

Kanske jag skulle åter beträda krigarens ärofulla bana, åter träda in i dessa priviligerade massmördares leder, de, som berömmas och dekoreras?

Under dessa tankar tog Páolo fram en pennknif och sprätte varsamt upp en liten ficka på sin breda lädergördel, och framdrog derur franska hederslegionens kors och lade det framför sig på bordet.

— Jo, du ser något ut, du, för verlden! — återtog han hånfullt. — Hvem skulle icke prisa Georg Franken, som förtjent dig på *ärans* fält — i Algier, för det du tappert skjutit ihjel, listigt lockat och förrådt en trupp menniskor, som aldrig gjort dig en smula för när! Sådant är stort, äfven då det icke gäller fäderneslandet eller sjelfförsvar! Det är stort att ställa sig som frivillig i slagtningens leder, sak samma, om man hjelper till att försvara en rättfärdig eller orättfärdig sak. Hu! Minnet af det blodiga slagfältet isar mina ådror! Och hvilka äro väl Páolos bedrifter? Hvad har han gjort, för att förtjena galgen? Intet enda mord tynger på hans samvete; han har tagit från de rika och gifvit de fattiga, ja, ofta sin sista slant. Men samhället fordrar, att han blir hängd, ja, hängd!... Elin!... Elin, är du der?

— Ja, här är jag... men.... men hur mår ni? Ni har ju full feber!... Edra kinder låga, er blick...

— Nå, hvad är det med den?

— Den är så besynnerligt, att jag icke förstår...

— Nej, naturligtvis kan du ej förstå... Kära barn, låt mig icke skrämma dig! Det är... ja, det är egentligen ingenting... det är blott det der gamla spöket, som klänger sig fast vid mig, så fort jag är ensam... Det der spöket, som du, goda barn, med dina vänliga omsorger stundom jagat på flykten.

— Ack, hvilket spöke? Det är blott en feberfantasi.

— Nej, tyvärr. Spöket heter *det förflutna*!

— Det förflutna kan upplånas genom ett nytt lif.

— Eller genom att hängas! Ha, ha, ha!

— O, så rysligt ni talar! Det, der brefvet kanske hotar er?

— Nej, det tvärtom erbjuder mig räddning... Gif mig något att dricka!

— Se här, den lugnande dryck, som läkaren sist föreskref.

— Ha, det är löjligt! Doktorer och omsorgsfull vård för brottslingen, som skall gå ut från sjukhuset för att blifva hängd... Att återlifva förmågan att lida, för att med glans kunna döda... det... är mensklig barmhertighet!

— Men, — stammade Elin förskräckt af

det hårda och hånfulla i tal och åtbörder, — men brefvet talade ju om räddning.

— Ja!

— Får jag läsa det?

— Ja!

Elin läste det, och då hon slutat, kastade hon sig med sin vanliga häftighet för Páolos fötter och besvor honom med sammanknäppta händer att antaga detta förslag.

— Ni ser, att det finnes goda menniskor! — utropade hon. — Lyssna till dem! Fly!... Fly och börja ett nytt lif i ett nytt land!

— Vet du då något land, der heder och ärlighet vinna uppmuntran? — frågade Páolo, och ett hånleende krusade åter hans läppar.

— Åh!

— Ja, jag frågar, ty jag har ströfvat vida omkring, men icke funnit det landet.

— Hederlig och ärlig skall man vara för sin egen skull.

— Kanhända man borde det, men tror du, att någon kan?

— O, ja, helt säkert!

— Du tycker således, att jag bör fly?

— Ja, ja!

— Nå, *om* jag flyr, hvad gör du då?

— Jag?

Elin sänkte sitt hufvud djupt rodnande.

— Ja! Du återvänder naturligtvis till din matmoder, till henne... henne!

Elin teg, men hennes blick talade, kanske nenne sjelf ovetande.

— Hvad, — återtog Páolo, jublande öfver den hängifvenhet han läste i denna blick, — hvad, skulle du sakna mig?

— Ja, mycket!

— Skulle du möjligen vilja följa mig?

— O, ja, som en trogen hund!

— I nöd och faror?

— Ja!

— I lif och död!

— Ja.

— Du vill då bli min skyddsande?

— O, att jag det kunde!

— Du kan det, du ensam...

Elin tryckte hänförd hans hand till sina äppar.

— Ja, Elin, *om* jag flyr, så är det öfverenskommet... Om, — återtog Páolo betänksamt, — om jag kan besluta mig för det nya lif, som är mig erbjudet... erbjudet af honom, af hennes...

Läkaren gjorde vid denna tid sin rond, och afbröt samtalet genom sitt inträde. Som han fann patientens puls högt uppdrifven, föreskref han en lugnande medicin och ögonblicklig hvila.

* * *

Hur många ljusa, leende fantasier, som bestormade Elin under de timmar, hon vaktade

Páolos sömn, sedan han intagit det rogifvande medlet, det kan icke täljas i tal. Tanken, eggad af känslan till full verksamhet, är snabbare, än det snabbaste, och kan af ingen måttstock uppmätas. Elin njöt för ett par timmar det tillfredställda hjertats lycka.

Då Pàolo vaknade, reste han sig upp med liflighet.

— Jag känner mig särdeles styrkt, och skulle vilja komma ut i luften; det är ännu ett par timmar till natten. Hur var det, Elin? Du har ju sagt, att din matmoder har för vana att om aftnarne sitta på villans balkong? Hon är således der vid denna tid?

— Troligtvis.

— Jag vill se henne, dock utan att blifva sedd, förstår du. Du följer mig, stöder mig litet och jag kan gå dit.

— Det blir väl ändå för ansträngande?

— Det bör ej vara längre än fem hvarf omkring trädgården, och det gick jag i går.

— Men skall man tillåta, att ni går utom trädgårdsporten?

— Ja, det är sannt, jag är fånge! Men se här, låt oss försöka hvad detta verkar. — Han tog upp en hand full guldmynt ur fickan. — Gif detta till portvakten och säg, att maëstro Páolo offrar det åt etablissementets skyddshelgon för en timmes promenad utom portarne. Naturligtvis stannar myntet i portvaktens ficka. Han förstår, att jag köper hans tystnad, och

det står honom fritt att bevaka mig. Du kan tillägga, att Páolo dagligen kallar på den heliga jungfruns förböner såväl för sig sjelf, som för den här välgörenhetsanstalten.

Elin lyckades att utföra uppdraget till Páolos belåtenhet, och patienten och hans sköterska begåfvo sig å väg.

Med en skymt af sin forna elasticitet vandrade Páolo framåt på den smala gångstigen, som ledde öfver fältet mellan vajande orangeträd och blommande rosenbuskar, som fylde luften med sin ljufva doft.

— Lifvet är dock skönt! — sade Páolo, i det han aftog mössan och lät den ljufva vinden smeka sin panna. — Säg, Elin, tycker icke äfven du, att lifvet är skönt?

— Jo, lifvet är skönt i denna stund äfven för mig!

— Låt oss hvila här ett ögonblick, och säg mig, du rena själ, om du verkligen tror på ett lif efter detta?

— O, ja, helt säkert! Skapelsens herre skulle icke tändt den tändande gnistan, som oupphörligt ökar längtan till ett bättre i menniskosinnet, utan att hafva bestämt den ett mål, nära eller fjerran, och en gång skola vi hinna detta mål.

— Men kraften att sträfva derför?

— Den hafva vi att söka i vår vilja.

— Ja, kanske... Låt oss fortsätta vår vandring.

— Der se vi villan mellan träden, och då vi nu vända af till venster, äro vi framme. Jag ser min matmoders ljusa klädning; hon sitter på balkongen med barnet i sitt knä, och doktorn vandrar fram och åter? Ser ni dem?

— Ja, jag ser, ser med hela min själ! Nu sätter sig mannen vid sin hustrus sida; han böjer hennes hufvud smeksamt mot sin axel. Ah, det är så man kan bli galen!... Så skön hon är, så lycklig hon ser ut!...,

— Vi kunna gå litet närmare, bakom häcken der, så har ni dem midt framför er, om ni böjer undan grenarne.

— Ah, nu hör jag hennes röst... denna röst, som... Hon talar kärleksfulla ord till honom... till honom!... Nej, jag uthärdar icke! För mig härifrån!... Galgen är bättre än att skåda detta förlorade paradis! Bort!... Bort!...

Med stormsteg ilade Páolo tillbaka, så att Elin springande knappt kunde följa honom.

Inkommen i sitt rum föll han utmattad ned på första stol. Elin förmådde honom att lägga sig och svälja ett af de rogifvande pulver doktorn föreskrifvit.

Páolo inslumrade, men denna konstlade sömn förmådde ej fullt döfva hans upprörda sinne. Syner från det förflutna jagade honom

fortfarande; än framkallade de ett leende på hans läppar, än hemska moln på hans panna.

I andlös ångest följde Elin dessa skiftningar och lyssnade till hans utrop:

— Älskade, tillbedda qvinna, ryck icke din hand ifrån mig! Du ensam kan hålla mig uppe! Ina, vänd icke bort ditt sköna ansigte! Jag måste se det, för att icke sjunka!... Ah, undan, edra uslingar!... Intet blod! Jag har fått nog af den synen under kriget! Stjäl, men mörda icke... Mörda icke, säger jag, då är du sjelf dödens man!... Förrädare! sade du... Ja, det är rätt, skjut ned den hunden! Men du skjuter ju illa, usling!... Ser du icke, att jag lefver, jag, höfdingen!... Hör du, Ina, det är en ståtlig man din fästman — röfvarhöfding! Ha, ha, ha!... Sätt ett vackert monument på hans graf... ett monument precis likt en galge!... Sköna Ina, det blir förgyldt med blodspengar! Se, hur det glittrar i solen!... Hu! Det är ju natt! Tänd alla bloss i tälten... upplys hela skogen!... Ljus... ljus!... Mera ljus, så att jag må se Inas ansigte, Inas blick!... Ljus, ljus! säger jag.

Den olycklige reste sig fullvaken och stirrade vildt ut i det af nattlampan svagt upplysta rummet. Efter att en stund förblifvit i en qvalfull tystnad, återtog han:

— Jaså, jag är ännu på sjukhuset!... Är du der, hulda sköterska, så gif mig morfin, opium eller hvad som helst, som kan försänka

mig i sömn, och icke i en sådan infernalisk dvala.

Med dödsbleka kinder, vacklande steg och darrande hand räckte Elin honom en tesked af det begärda. Just som han skulle taga den, höjde han sin blick till henne, drog hufvudet tillbaka och mumlade ofrivilligt:

— Hu, så ful!

Elin darrade till på handen, spilde teskedens innehåll på täcket, satte händerna för sitt ansigte och störtade ut ur rummet.

Hon stannade, stel som en bildstod, utanför den stängda dörren och stirrade på låset.

— Han har sett *henne* ett ögonblick, och tillber henne och ryser för mig! — mumlade hon med händerna hopknäppta öfver sin panna. — Allt för skönheten — intet för fulheten!

Hon kröp ihop på golfvet och lade hufvudet på tröskeln.

— En hund är jag, som en hund skall jag också vaka öfver honom! — sade hon.

18.

Svaret.

Följande morgon, då Elin trädde in till Páolo med frukosten, fann hon honom skrifva så ifrigt, att han icke tycktes märka hennes inträde. Han såg väl blek och medtagen ut, men ett resigneradt lugn var lägradt på hans ansigte.

Då han slutat sin skrifning, helsade han Elin vänligt, för att icke säga hjertligt.

— Min goda Elin, — sade han, — jag fruktar, att du haft en svår natt; du ser blek och lidande ut. Kanske jag skrämt dig? Det förefaller mig, som om jag yrat, och måhända pratat en mängd osammanhängande saker. Men du vet, barn, att i feberyrsel har man fantasier, som hafva litet eller intet att skaffa med verkligheten. Jag hoppas således, att du icke ens minnes dem. Eller hur, min goda Elin?

— Jag glömmer allt, då ni så vill och då ni skänker mig en vänlig blick.

— Ädla sinne! — sade Páolo tankfullt, men vände i detsamma bort sina ögon från flickan, hvars fulhet aldrig så som nu plågat honom; nu, då hela hans tankekraft var samlad omkring Inas sköna bild. — Du ädla sinne,

— fortfor han likväl, — du, Elin, — har genom dina själfulla samtal väckt till lif alla de bättre tankar och känslor, hvaraf jag i min ungdom var mäktig. Du har kommit mig att stundom tro, att jag skulle kunna återgå till detta fordom och, som du sagt, börja ett nytt lif. Men, ser du, minnet af det förflutna, det... det...

— O, detta skall det kommande utplåna! — inföll Elin ifrigt. — Jag ser, att ni har skrifvit; förmodligen ett svar till doktor Randow.

— Ja, det är ett svar. Jag hade intet papper att skrifva på, och jag ville ingen störa under natten, derför tog jag recepterna och skref på baksidan af dem. Elin, kan du nu skaffa mig ett kuvert, så skall jag sedan bedja dig gå till villan och lemna detta bref i din husbondes händer.

— Ack ja, med glädje! Hvad det gör mig lycklig, att ni antagit doktorns förslag! Ni flyr, och allt skall blifva godt i den nya verlden!

— I den nya verlden? — eftersade Páolo med dyster blick. — I den nya verlden? Ja, kanske!

Elin hemtade ett kuvert.

Páolo förseglade brefvet med darrande hand, och det kostade honom tydligen stor ansträngning att lemna brefvet.

— Ja, se här, — stammade han, — se här är... är svaret... Men vänta ännu ett ögonblick!... Elin, vänta och låt mig tacka dig, du

hulda väsende, för din ömma vård! Kom hit, Elin! Vill du inte omfamna mig, innan du går?

Han tryckte flickan en sekund i sina armar, kysste henne på pannan och hviskade knappt hörbart:

— Så, gå nu!

Elin hastade bort med af hoppet bevingade steg.

* * *

Randow satt i sitt skrifrum, fördjupad i en medicinsk afhandling, då Elin brådskande inträdde.

— Så-å, — sade han betänksamt, i det han vände brefvet mellan sina fingrar, — Páolo är således villig att fly?

— Ja! — utropade Elin ifrigt, fast öfvertygad om det, hon så af hela sin själ önskade.

— Vänta derute, Elin; troligen behöfver jag gifva äfven några muntliga råd angående flykten.

Då Randow blifvit ensam, bröt han brefvet, under det han tänkte:

— Svaga karaktärer förneka sig icke i något lifvets läge.

Sigillet brast, och han läste:

Doktor Randow!

Edert erbjudande att förhjelpa brottslingen på flykten, att bereda honom ett nytt lif i ett annat land, är ädelt, storslaget i betraktande

af de förhållanden, under hvilka detta erbjudande är gjordt.

Mitt fysiska svaghetstillstånd hade invaggat min tankekraft i en blott half medvetenhet, som hindrade mig att klart se sanna förhållandet i ansigtet, och jag drömde om möjligheten af ett nytt lif. Återstoden af de ädlare impulser, som under barndom och ungdom blifvit väckta till lif i min själ, sväfvade ännu en gång som försoningens andar omkring mig under min långa konvalescens, och jag helsade den återkommande lifskraften med glädje. Edert erbjudande kom liksom förverkligandet af denna dröm. Jag var färdig att af hela min själ tacka er; jag tyckte mig med ens kunna vika af från den besuddlade vägen, med ens skudda stoftet af mina fötter och andas fritt bland hederligt folk, och likt dem förtjena mitt bröd i mitt anletes svett.

Jag är ännu ung, lifvet synes mig skönt! Bland minnen från det bättre fordom har städse stått tvenne bilder, som, trots mitt lastfulla lif, varit vördade och heliga. Bilden af min moder, som nu ur sin graf tycktes sända mig en uppmuntrande blick för den nya framtiden. Bilden af min enda sanna kärlek — Ina!... som genom eder räckte mig en räddningsplanka.

Med dessa min tankes skyddsandar skulle det blifva möjligt att gå framåt.

Så dagtingade kärleken till lifvet. Jag trodde det möjligt för ett ögonblick, ja, blott för ett

ögonblick! Minnets demoner framstälde genast förfärliga jäf mot en hvar sådan förhoppning.

Jag hade återsett Ina!... Himmel, på hvilket sätt hade jag stått inför henne? Hur var det möjligt, att jag icke dött på stället af blygsel?

Nu, under begrundande af ert bref, kunde jag icke komma till full klarhet med mig sjelf. Jag greps af en oafvislig önskan att än en gång se Ina, att osedd betrakta den skyddsande, som jag icke vågade nalkas.

Jag har återsett henne!

Gömd bakom häcken midtför villans balkong såg jag henne i går afton. Jag såg henne luta sitt hufvud mot er skuldra, jag såg henne som lycklig maka, som lycklig mor! Sällhetens skimmer strålade på hennes panna! Jag såg ett paradis, som *kunde varit mitt!*

Jag kan icke reda, hvad som försiggick i min själ vid denna syn.

Hade jag haft ett vapen i min hand, är det möjligt, att onda makter styrt min arm, oberpende af min vilja. Det är möjligt, att jag skjutit ned eder båda! Det föreföll mig, som om ni, doktor, inkräktat min rätt, stulit min lycka, mitt lif!

Lyckligtvis hade jag intet vapen. Jag hastade bort, tillbaka till sjukrummet.

Verkligheten af förr och nu stod i all sin fasa framför mig. Jag har tillbragt en natt i förfärliga, i helvetiska qval! Den ena taflan

efter den andra af förflutna dagar har rullats upp för min inre syn, och med opartisk blick har jag pröfvat händelser och handlingar, och hvad är det väl som slagit mig med häpnad? Jo, min egen svaga karaktär, som jag skådat i all dess uselhet. Ni kan naturligtvis icke till fullo sätta er in i, hur det kännes att se sig med egen hand hafva sönderslitit sitt lifs frid; hvad det innebär, då man, bragt till förtviflan, söker efter upphofsmannen till sin olycka, för att stöta en hämnande dolk i hans bröst, och slutligen finner *sig sjelf*.

Man talar om försoning och förbättring. Hvilka förfärliga hinder uppställa sig ej för denna förbättring, och när skulle den bära någon mogen frukt? Man harvunnit erfar enhet; man undviker Charybdis och krossas mot Scylla. Men med hvad rätt knotar man? *Du har icke bättre förtjent!* Detta blir till sist förtviflans tröst. Ja, jag ser det nu; utan motstånd har jag låtit mig drifvas framåt af hvarje tillfälligt vindkast. Hur ofta har jag icke ångrat och fattat de bästa föresatser, och lika ofta fegt dukat under för första pröfning.

Då jag, rättvist straffad för min första förseelse, måste med sorg och blygsel lemna fäderneslandet, drömde jag om ingenting mindre, än att i främmande land bryta mig en lysande bana.

Jag gick in som frivillig i franska armén i Algier. Jag förvärfvade förmäns aktning; jag steg i graderna, jag dekorerades med hedersleginonen. En så kallad krigares ärorika framtid låg mig öppen och dock .. dock förfelade jag åter målet! Jag spelade och förlorade. Ruinerad begagnade jag mig af kamraters godtrogenhet och måste rymma!

Åter utstött ur samhället och med alla ädlare känslor förqväfda af krigets råhet och ohygglighet, hvad återstod?

Jag slöt mig till det anarkistiska förbundet. *Mano negra!* På första bladet af statuterna finnes afbildad en svart hand, och under några krigiska emblemer inskriften: »Sociedad de pobres contra sus ladrones y verdugos. Europa. Siglo XIX»*).

»Egendom är stöld!» Det är den formel, som oupphörligt återkommer i Mano negras statuter, och alla medel äro tillåtna för att bekämpa de rike.

För den afdelning, jag anförde, hade jag lyckats mildra dessa lagar så tillvida, att brand, mord och gift voro förbjudna; endast plundring var målet.

Stråtröfvarens yrke att taga från de rike och gifva de fattige, syntes mig rent af nobelt, sedan jag på nära håll skådat krigets ohyggliga massmördande och brännande af städer och byar.

*) De fattiges förbund mot deras tjufvar och bödlar. Europa. 19:de århundradet.

Jemmerropen från stympade och husvilla ljuda ännu i mina öron, pina mig vaken och sofvande.

Sådan jemmer har Påolo aldrig åstadkommit — men han skall hängas.

Nåväl! Det är lättingens fröjd att trotsa samhällets lagar; det är ett sjukt samvetes tröst, att dessa äro orättvisa. Det är ögonblickets döfningsmedel med sin bittra bottensats.

Under de år, jag idkat detta yrke, har jag ofta varit i besittning af skatter, stora nog för ett nytt lefnadssätt med *ytlig ära.*

Hur har jag icke tusen gånger sagt till mig sjelf: Nu, det nya lifvet!... Bort, Påolo!... Dö, och låt mig aldrig mer se din skugga! Jag är icke Pàolo... jag är från denna stund min moders son, den son, som hon vårdade och älskade och drömde sig vara god och ädel!

Doktor Randow! Efter hvad jag har bekänt, kan ni icke vänta ett antagande af ert förslag; det vore till ingen nytta! Har jag ej förut kunnat blifva bättre, trots bitter ånger, så lyckas det ej heller nu.

Jag är icke lågsinnad nog att skylla på *någon* eller *något.* Allt beror ytterst på hvarje menniskas egen kraft, medfödd eller tillkämpad.

Mitt beslut är fattadt!

Min vilja är förslappad; jag förmår ej trotsa lifvets pröfningar. Jag vämjes vid det förflutna och fruktar det obekanta kommande.

Jag tror på förintelsen och känner ett visst förtviflans lugn vid den tanken.

Då ni, doktor, Inas lycklige make, läst dessa blad, som hvarken till form eller innehåll kunna få namn af bref, lika litet som af en bikt, ty dertill är den allför ofullständig . . . det är en söndersliten själs sista rosslingar, — alltså, då ni läst detta, gå och omfamna er hustru och hviska i hennes öra: »Honom, som du skänkte ditt oerfarna hjertas första idealiska kärlek, var den *aldrig* värd! Du borde hata och förakta honom, men du har gråtit öfver honom, och kanske var han värd en tår; kanske fäller du ännu en tår på hans graf, ty han är ej mer! Låt oss sedan glömma denna förfelade tillvaro!» . . .

Lycka och långt lif åt eder, afundsvärda makar, som förtjena detta!

Död åt Georg Franken! Han förtjenar intet annat!»

Då doktorn genomgått detta svar, steg han häftigt upp, fattade sin hatt, hastade ur rummet, mötte Elin på trappan, vinkade åt henne och ropade:

— Kom!

Han snarare sprang än gick till sjukhuset.

Randow fann dörren till Páolos rum låst innanför, men portvakten hade en annan nyckel, och öppnade.

Elin sprang förbi dem båda och uppgaf ett fasans skri, i det hon kastade sig öfver den på sängen utsträckta kroppen.

Blod syntes på bädden och på golfvet, och den dolk, som väl måttad träffat hjertat, var blott till hälften utdragen. Den domnade handen hade släppt sitt tag, och hängde nu kall och stel utom sängkanten.

— För sent! — sade Randow, efter att hafva forskat, om ännu någon gnista af lifvet kunde återväckas.

— Maëstro Páolo har gått rättvisan i förväg. Det var nog det bästa för honom, — yttrade portvakten flegmatiskt.

———

19.

Återkomsten till hemmet.

På Inas gods Eklunden fejades och skurades, ordnades och blomstersmyckades. Den gamla hushållerskan förde sin komandostaf både taktfullt och i minst åttondels takt.

Färdigt blef också allt i rätt tid, och husets hela personal stod högtidsklädd och helsade sitt herskap: »Välkomna hem!»

Det förnämsta var, att i allas glada ögon kunde läsas, att denna önskan kom från hjertat.

Randow var aktad och ärad i hela trakten som skicklig och menniskovänlig läkare och i hemmet som god husbonde.

Ina var afhållen af alla de gamla underhafvande, som sett henne växa upp till en lika allvarlig och god matmoder, som hennes oförgätliga moder varit.

— Åh, min kära fru, — sade den gamla hushållerskan, då man hunnit sansa sig litet efter återseendets första glädje, — får jag nu riktigt se på den rare pilten, som kommit till der ute i det heta landet; fasligt väl, att han inte smälte. Åh, det är ju upp i dagen doktorns porträtt... Men se ögonen... ja, det säger jag, de ä' ackurat mormors! Gud signe barnet! Må han frodas till hela godsets fröjd!

— Vi skola hoppas det, — svarade Ina med moderlig stolthet. — Han är ju stor och stark för sin ålder.

— Ja, rent förunderligt. Men, min kära fru, hvad blef det med Elin, efter som hon inte är med tillbaka?

— Hon ville stanna i Italien och bo hos Marietta. Vi köpte dem en egen liten byggning med trädgård. Elin var så road af trädgårdsskötsel.

— Vet väl det. Hon var alltid litet underlig den der fulingen; hon höll långa tal med blommorna, och påstod, att de bättre förstodo henne, än menniskorna. Vi gyckla' me'na, och frågte, hvad de svarade, och då talte hon i de-

ras namn riktigt rörande. Så-å, att herskapet va' så snälla och gaf dem ett eget ställe med trädgård; då kan de ju sälja grönsaker på torget. Det går ju galant de'.

— Jag förmodar det, — sade Ina litet afvisande och började ett annat samtalsämne, tydligen ej hågad att meddela något vidare om Elin.

Men ni, käre läsare, som blickat in i »fulingens» själslif, torde vilja veta, hur hon bar det slag, som träffade henne genom Páolos död.

En dof, stum förtviflan var första verkan deraf. Hela hennes tankeverksamhet tycktes hafva stannat.

Ina fruktade för hennes förstånd, och gjorde allt för att visa den arma ömhet och deltagande.

Ändtligen gaf Elin tecken till lifaktighet, då hon hörde, att doktorn lyckats utverka tillåtelse att inköpa en grafplats och gifva banditen ordentlig begrafning. Detta fick ske efter mycket parlamenterande och sedan Randow bevisat, att Pàolo var en hans förirrade landsman.

Elins ögon lyste af tacksamhet vid denna underrättelse, och hon sträckte sina hopknäppta händer mot doktorn och Ina.

— O, — utropade hon, — ni som varit så goda och så ädelt handlat mot den döde, förbarma er också öfver mig, och ställ mig som vakt vid hans graf! Låt mig stanna i detta land!... Låt mig vårda denna graf!

— Men, barn, — sade Randow, rörd af så mycken hängifvenhet, — besinna, du är ung och har ett långt lif framför dig.

— Långt eller kort, hvad betyder det?

— Men vill du ej återse ditt fädernesland?

— Eger väl ett samhällets olycksbarn, ett faderlöst barn, något fädernesland?

— Men du är ju med tillgifvenhetens band fäst vid din matmor?

— O, ja! Hon har varit min välgörarinna; hon har icke endast skyddat mig mot nöd och förföljelse, hon har gjort tusen gånger mer, genom att väcka min själ till lif, med att odla de goda frön, som funnos deri, och rädda mig från andligt förderf. Jag skall alltid tillbedja och välsigna henne i mina tankar, men hon behöfver mig icke. Min tacksamhet kan icke tjena henne, ty henne, den goda, den sköna, faller *allt* till. Jag, den vanlottade, eger blott minnet af *aningen* om lifvets lycka. Låt mig gråta bort mina dagar på en graf; och på denna graf skall hoppet om en bättre tillvaro i en bättre skepnad blomstra. Om slutligen efter många existenser här eller i andra rymder någon sympatiens makt drager ande till ande, då skall jag en gång återse...

Elin hejdade sina ord och sänkte sitt hufvud djupt rodnande, liksom hon fruktat att hafva varit allt för öppenhjertig.

Randow och Ina vexlade en mycket sägande blick, och Ina sträckte ut sin hand öfver flic-

kans hufvud och yttrade i en ofrivilligt högtidlig ton:

— Ske dig, som du tror!

* * *

Vi veta, att det blef sörjdt för Elins och Mariettas materiella väl.

Två år efter sedan Randows lemnat Italien, fingo de genom ett bref, dikteradt af Marietta, underrättelse om, att Elin, under det hon rensade bort ogräset på Páolos blomstersmyckade graf, blef biten af en huggorm i foten och dog af giftet, emedan hon envisades att icke söka bot.

Så blef »fulingen» med det varma hjertat lycklig nog att få sluta sitt glädjelösa lif i unga år!

19.

Epilog

Den första utflygt, Ina gjorde vid sin återkomst till hemmet, var att besöka sin moders och sin lärares grafvar.

Till sin glädje fann hon dem väl vårdade af minnesgoda vänner. Den landtliga kyrko-

gården med sina enkla, flärdlösa monumenter och rika blomsterplanteringar talade blott om frid och kärlek, och ingaf Ina en obeskriflig känsla af sällhet.

Vindens susning i cypressernas grenar föreföll henne, som om de älskade bortgångnes andar tillhviskat henne ett: »Välkommen hem!»

Hon slog sig ned på bänken under tårpilen, och försjönk i tankar.

Likt bilderna i en laterna magica sväfvade scen efter scen från det förflutna inför hennes syn, och hon pröfvade dem med förnuftets klara, opartiska blick och såg dem måhända för första gången i sitt rätta ljus och sitt rätta värde. Nu, med omdömet oförvilladt af någon tillfällig känslosvallning, undrade hon öfver de våldsamma skakningar och grymma lidanden, som händelser och karaktärer, betraktade med lugn blick, så litet voro värda.

Hon glömde tiden under denna pröfning af det förflutna, och skymningen föll på, långsamt och omärkligt, som den gör i norden.

Under tiden vandrade Randow fram och åter i våningen på Eklunden och njöt af den hemtrefnad, som mötte honom öfver allt.

— Hur behagligt, — sade han till sig sjelf, — att här få lefva och dö. Hur nöjd är jag ej med denna lilla verkningskrets i provinsen! Här kan jag verkligt gagna, om också blott ett fåtal. Hur godt, att vara långt från hufvudstadens äflan och ärelystnad, eller snarare dess

lumpna fåfänga och skryt! Här i naturens sköte är man mer sig sjelf och kan ostörd lyssna till dess najader och dryader; de hafva icke flytt, fastän de äro förnekade. Utanför dessa fönster ligger naturens stora bok uppslagen, och der i biblioteket och i mitt lilla laboratorium finnes allt som tarfvas för fortsättandet af mina studier. Hemmets goda genius, min Ina!... Min?... Är hon väl helt och hållet min? Skall den dag någonsin randas, då hvarje skugga af det förflutna är skingrad i hennes själ och hon kan känna sig fullt lycklig i det närvarande? Hur mäktiga, hur allt fördunklande äro ej ungdomens illusioner! Hvad kan jemföras med kärlekens morgonrodnad? Hur skulle dess ljufhet kunna utplånas ur minnet, äfven om man sett den mulna bort och efterträdas af storm och mörker, af ånger och afsky? Den der känslan af själslifvets första medvetna uppvaknande, den kan icke lefvas om igen, den kan icke... Men Ina synes ej komma åter, och skymningen faller på.

Orolig gick doktorn att gifva tillsägelse om att spänna för hästarna, och han kastade sig i vagnen med den korta ordern:

— Till kyrkogården!

Dit anländ, hastade han sandgången framåt till den välkända grafplatsen.

Ina väcktes ur sin sjelfpröfning af prasslet på stigen och blickade upp.

— O, älskade! — utropade hon och sträckte

sina armar mot Randow, förtjust att ögonblickligen få kläda sina tankar i ord. — Se mig i ögonen! Läs i min själ och låt hvarje moln, som stått emellan dig och mig, för alltid bortdunsta! Jag har här på min moders graf biktat, kastat en pröfvande blick tillbaka på hvarje skede i mitt inre lif! Icke förvillad af ett tillfälligt känslosvall, utan med klar blick har jag opartiskt och strängt ransakat hvarje vinkel och vrå af mitt hjerta och mina tankar, och jag har öfver allt funnit *din bild*, som den enda lyckliggörande. *Du*, endast *du* har väckt sann kärlek i mitt hjerta, och hur har icke hvarje minne bleknat, förändrats, tagit helt andra former och slutligen sjunkit i likgiltignetens graf! Säg, älskade, tror du mig? Är det icke en daglig företeelse, att smicker och fåfänga förvilla det unga sinnet, att detta ofta tager en skimrande såpbubla för en verklighet, att den okunnige lätt förmås att taga en glasbit för en diamant? Är det icke först då illusionernas bindel faller bort, som man kan se sanningen? Är inte den kärlek den enda sanna, som stöder sig på öfvertygelsen, att man ändtligen funnit sitt ideals rätta motsvarighet? Jo, Randow, så är det! Du är mitt lif, mitt allt!

— Jag tror dig! — utropade han och slöt henne fastare i sin famn. — O, min Ina, jag har vunnit mitt käraste mål: din kärlek hel och uteslutande!

— Ja, ja, uteslutande! Hvad jag är lyck-

lig! — fortfor Ina med detta oafvisliga behof att gifva luft åt en öfversvallande känsla. — Hvilka herrliga hemlandstoner susa ej i dessa träd! Här har jag allt, som varit och är mig kärt! Här ur dessa grafvar stiger minnet af en ren och lycklig barndom, under en ädel moders och lärares vård. Den episod i mitt lif, som störde min ungdoms glädje, som kunde störtat mig i gränslösa olyckor, den är till sista atomen utplånad af den lyckliggörande kärleken till min ädle make, och i hemmet ega vi ett fram tidshopp i vårt barn! Det är nästan för mycken ycka på min lott!

— Åhl nej, lyckan är någon gång rättvis och belönar det ädla sinne, som kunnat bibehålla sig obesmittadt under lifvets pröfningar! — ljöd en djup främmande röst.

Randow och Ina blickade förvånade upp och sågo, lutad mot grafvens jernstaket, en gubbe, hvars hvita hår och skägg nästan lyste i skymningen.

— Förlåt, om jag skrämde er, — fortfor mannen, — men då jag såg doktor Randow hasta öfver kyrkogården, kunde jag icke afhålla mig att följa honom, att gripa tillfället i flykten och ännu en gång, den sista, få trycka hans hand och tacka honom och er, min fru, för den godhet, ni bevisade min arma Klara. Sålunda kom jag att blifva ett ofrivilligt vittne till tvenne

makars kärleksförklaring. Jag tackar eder derför. Detta har väckt försonande och milda känslor i mitt förhårdnade, förbittrade sinne. Det är ljuft att veta, att den äktenskapliga lyckan, den sanna kärleken, ej är utdöd på jorden!

— Kapten Fobb! — sade Randow och tryckte gubbens hand. — Kom med oss till vårt hem och blif vår gäst, vår vän!

— Tack, det är för sent! Jag är nöjd att känna, att de sista sandkornen snart runnit ut i mitt timglas. Jag har beredt mig ett litet hem här helt nära kyrkogårdsmuren, för att blifva jordad vid min Klaras sida. Jag har i denna koja fört en eremits lif, och har icke mer något gemensamt med verlden... Min dotter...

Gubben afbröt och böjde hufvudet som förkrossad.

— Er dotter?... — återtog Randow.

— Ja, min dotter har icke ens begärt sin faders förlåtelse. Hon förhärdar allt jemt sitt sinne under skenhelighetens mantel och rättfärdigar sig med språket: »Den, som älskar fader och moder mer än mig, o. s. v.» Så kan den skönaste tanke efter bokstafven förvrängas. Skedde detta af verklig fanatism, så kunde man förlåta, men låga, verldsliga beräkningar ligga under dessa religionens afarter. Allt nog, min enda behållning af lifvets pröfningar var ett hätskt sinne och tvifvel om något godt hos

menniskorna. Jag har lidit grymt af denna sinnesstämning... Dock, i min enslighet har jag haft godt tillfälle att begrunda det förflutna och pröfva mig sjelf, och ingen menniska kämpar alldeles förgäfves, ifall hon gör det uppriktigt och ihärdigt, ty hos alla finnes, om vi blott vilja vårda den, en ande, som sluttigen, segerkrönt om än blödande, måste höja sig öfver ödet och alla onda makter!... Jag har ändtligen funnit frid, och nu, sedan jag mött *er båda*, tackar jag försynen för denna glimt bakom ödets slöja, som låtit mig se, att ädla sinnen och fasta karaktärer ej alltid förblifva obelönade. Farväl, mina vänner! Lycka och glädje åt eder. De äro få, som värdigt bestå lifvets pröfningar!

Slut.

Dissonanser.

Nutidsskiss för *Stockholms-Tidningen.*

Af G. J.

Karl Anker hade en förtjusande hustru, men det oaktadt räckte smekmånaden ej särdeles länge; tre månader, det var allt. Den skulle utan tvifvel varat betydligt längre, om inte unga frun haft en tant. Ingen kan föreställa sig, hvad en dylik gammal ungmö kan förorsaka allt för obehag, och det endast af den mest öfverdrifna välvilja för den unga frun.

Jemt tre månader efter bröllopet kom fröken Ulrika Rank på besök. Ett besök, som nu varat i en hel månad. Och följden?

När vi presentera Karl Anker för läsaren, ser han alldeles icke så glad ut, som en ung äkta man bör efter endast fyra månaders äktenskap. Hatten är ruggig och ytterrocken har han glömt att knäppa om sig, ehuru vårluften

är ganska kylig, skodonen äro oborstade och benkläderna rynkiga. Hans yttre vittnar således ej fördelaktigt om hans ordningssinne, men betraktar man hans ansigte och ser det uttryck af bitter missräkning, som hvilar deröfver, så tror man sig finna förklaringen till denna vårdslöshet. Också är han totalt »zerrissen». Den förr så glade och elegante mannen har på tre veckor undergått en oroväckande förvandling. Just nu mumlar han förbittrad några osammanhängande ord mellan de hopknipna läpparne. Han kommer ju direkt hemifrån med det besked, att ingen middag fås. Frun är för ledsen, och jungfrun för lat; herrn får således gå på källaren, liksom då han var ungkarl. Och han går naturligtvis, maten är ju halfva födan.

Tvekande stiger han in i Hôtel Rydbergs förstuga. Hvad skulle väl hans bekant säga, om de sågo honom här, han, som har eget hem och... han drager en djup suck vid tanken på sitt hem. Han var riktigt rädd för att öppna dörren till matsalen, men ett hotande buller från magen tvingade honom mot hans vilja att stiga på, och hvad han fruktat inträffade naturligtvis.

— Nej, se Anker! — ljöd det så fort han kommit innanför dörren.

Der satt hans gamle vän Anton Berg. Det var då också höjden af all tänkbar otur, att just doktor Berg, som varit hemma hos honom flere gånger på sista tiden — lyckligtvis ej allra

sista tiden — skulle få se honom här. Berg var den muntraste och trefligaste sällskapsmenniska, man gerna kunde träffa på, men nu skulle Anker föredragit den tråkigaste pedants sällskap framför den klarsynte och ofta ironiska vännens.

— Börjar du redan tröttna vid hemmets lugna härd? — frågade Berg skrattande, så fort han fick se Anker.

— Hur kan du tro något sådant, — skyndade sig Karl att svara. — Jag gick endast hit för att se efter några bekanta. Jag skall strax gå igen.

— Prat! Har du kommit hit, kan du gerna intaga din middag här. Du kommer i alla händelser för sent hem. Seså, slå dig ned nu! Pst, kypare!

Karl välsignade inom sig vännen, som framkastat denna välkomna uppmaning, men han gjorde sig likväl till och såg på klockan.

— Min sann har du inte rätt. — En chateaubriand!

Uppassaren kom snart med det begärda, och Karl endast petade i maten, hungern var försvunnen. Man äter ej chateaubriand med aptit, då man lemnat sin hustru der hemma med tårar i ögonen.

— Gamle gosse, hvad är det åt dig? Du ser ju riktigt hängfärdig ut! — skrattade Berg, som naturligtvis för att förarga sin vän åt med strykande matlust.

— Så du pratar. Jag har väl alla skäl att vara glad, — svarade Karl, medan han inom sig afundades den andre hans goda aptit.

— Ja, men något fel måtte det vara. Inte äter du och inte ser du glad ut. Hör du, har du trassliga affärer?

Karl skakade nekande på hufvudet.

— Så-å. Nå, hvad är det då? Som en af dina äldsta och bästa vänner, anser jag mig ha en viss rättighet att få veta det. Har du gjort några misslyckade spekulationer? Jaså, inte. Har du byggt något femvåningshus, som ej kunnat stå för sig sjelf, utan ramlat omkull och slagit ihjäl hyresgästerna, så att du nu har samvetsqval. Du ser ungefär så ut.

— Så väl är det ej.

— Är du sjuk då?

— Så väl är det heller ej.

— Så väl, så väl, — härmade Berg otåligt. — För sjutton, hvad kan det då vara? Värre än sjukdom, trassliga affärer, misslyckade spekulationer, ramlade femvåningshus, ihjälslagna hyresgäster och samvetsqval... Hvad är det?

Sedan Karl Anker ruskat några gånger på hufvudet, och sedan han med stor ansträngning tvingat ned en tugga, kom svaret:

— För dig, min vän, kan jag ju gerna tala om det. Men låt oss först gå in på kaféet och få oss litet kaffe på maten.

När de strax derefter beqvämt sutto i hvar sitt soffhörn, började Karl:

— Ser du, jag är olycklig — kaffe och konjak, vaktmästarn! — mycket olycklig.

— Du, som har en liten förtjusande hustru — Salignac! — du, som har ett trefligt hem. Hvad skall då jag säga?

— Jag ber dig, intet skämt, då går jag.

— I så fall blir jag bums allvarsam som en af Egyptens prester. Du vet, att jag kan det.

— Om jag vore ungkarl igen skulle jag bestämdt bli lycklig.

— Nej, hör du, nu försöker du drifva med mig.

— Åh nej, det är mitt fullkomliga allvar. Min hustru gör mig olycklig.

— Åh, hvad pratar du nu för skräp?

— Tror du mig inte?

— Nej, inte alls, det försäkrar jag.

— Ja, vet du, jag tror det knappast sjelf. Det vill säga, jag vill ej tro det och likväl måste jag. Det är verkligen som jag säger, min hustru vill skiljas.

Doktorn blef så förvånad, att han höll på att tappa kaffekoppen, som han just skulle föra till sina läppar.

— Det är aldrig möjligt! — var allt, hvad han kunde framstamma.

— Tror du man skämtar med sådana saker?

— Ne-ej. Men jag förstår inte...

— Inte jag heller.

— Men...?

— Ja...

— Hur har det kunnat gå ända derhän.

— *Jag* vet ej.

Plötsligt tycktes ett ljus gå upp för Berg.

— Äh, det är falskt allarm, det är hela saken, det. Du har väl muckat öfver att soppan blifvit vidbränd, och det har lilla frun naturligtvis ej kunnat fördraga. Unga fruar äro alltid, så noga med, att man hyser ett blindt förtroende till deras skicklighet i matlagning, oaktadt den konsten för dem är ungefär det samma som... som... hvad ska jag säga?... som hebreiska för en flughåf.

— Ne-ej... ne-ej! Maten har jag aldrig klagat på, ehuru den ibland varit mer än besynnerlig. Ne-ej. Kan du tänka dig, att vi på en hel månad knappt talat med hvarandra. Så fort Ellen får se mig, springer hon sin väg... hm... så vida hon ej föredrager att stanna qvar, och då blir det ännu värre. Det är dagar, då hon i två, ja tre, fyra timmars tid utan uppehåll grälat på mig öfver qvinnans förtryckta ställning, männens olidliga tyranni och gud vet inte hvad, som hvarken hon eller jag ha något att göra mod.

— Äh, är det der skon klämmer!

— Jag vet ej, hvad det är.

— Nå, men du, hvad gör du?

— Jag? Ingenting, och hvad skulle jag för resten göra? Kan du förklara, hur en så kallad svag qvinna kan stå ut med att tala flere timmar å rad utan en enda sekunds uppehåll för att hemta andan?

— Hm, — hostade doktorn tankfull och såg djupsinnigt på grumset i botten af sin kaffekopp. — Hm, — utlät han sig ännu en gång, och tillade sedan med en blick af deltagande på sin sorgsne vän: — Du är visst illa deran.

— Jag är olycklig, mycket olycklig, — suckade Karl hjelplöst.

— Du skulle ha lydt mitt råd och ej gift dig. Då hade du sluppit allt det här.

— Då hade jag också blifvit olycklig.

— Hm, — hostade Berg för tredje gången och såg allt annat än djupsinnig ut. — Som unga flickor äro de så outsägligt söta och rara, men vänta endast till brölloppet stått, då är det som om en ond ande farit i kroppen på fruntimren . . . hm.

Med en tung suck reste sig Karl, och sedan herrarne betalat, gingo de tankfulla derifrån nedåt Kungsträdgården.

Efter en stunds promenad frågade Berg:

— Men hur i all verlden har din hustru kommit på de der hemtrefliga idéerna?

— Hon har en tant, som bökar med så-

dana saker, antagligen i ilskan öfver att ingen karl velat ha henne.

— En tant, gratulerar!

— Tack!

— Men, för sjutton, tala förstånd med tanten, öfverbevisa henne...

— Tala förstånd med henne, — afbröt Karl häftigt, — det hörs, att du inte känner fröken Rank och hennes likar.

— Nå, du kan i alla händelser helsa henne från mig och säga, att man inte precis är en infam skurk, derför att man händelsevis blifvit af mankön.

— Det har jag sagt hundratals gånger förut, men det kallas att föra talan i egen sak. Ja, adjö, med dig, gamle vän, och beklaga mig!

Han skakade hand med doktorn, som deltagande betraktade honom, och gick sedan med händerna nedstuckna i ytterrocksfickorna öfver Norrmalmstorg och vidare framåt Sturegatan. Framför en port vid sistnämda gata stannade han ett ögonblick, så gick han långsamt genom förstugan och uppför tvenne trappor. Försagdt drog han i klocksträngen och efter fem minuters väntan öppnade jungfrun dörren.

— Jaså, de' ä' bara herrn. Frun vill tala med herrn.

— Så-å? — frågade han och hängde ytterrocken på sin krok.

— Herrn glömmer ju att ta' af sig hatten, vet jag.

— Jaså.

Likgiltig för allt, stälde han hatten från sig och steg dröjande öfver tröskeln till salen.

Det fanns en tid, ej allt för långt aflägsen, då han ej kunde komma fort nog till sin unga hustru.

Fru Ellen Anker, som väntade honom i salen, var en liten täck blondin med stora, lifliga ögon och en liten retande mun, hvilken dock för tillfället var ovanligt bistert hopknipen.

Med en allt annat än vänlig helsning mottog hon sin inträdande herre och man.

— Har du gjort, hvad jag bad dig om? — frågade hon kort.

— Du vet, Ellen, att jag är i stånd till allt för din skull, allt utom detta.

— Då får jag väl göra det sjelf.

— Ellen! — utbrast han klagande.

— Jag står fast vid mitt beslut, och jag hoppas, att du inte försöker lägga några hinder i vägen för mig.

— Jo, det tänker jag.

— Karl!

— Du har inför gud och menniskor lofvat att vara min hustru, — började han. — Man bryter ej af en nyck ett dylikt löfte. Jag kommer aldrig att gifva mitt samtycke till vår skilsmessa.

Hans röst darrade på samma gång af undertryckt förbittring och djup smärta.

— Du kan ej hindra mig, — utbrast hon häftigt och tog hotande ett steg närmare mannen.

— Det är det vi få se, — svarade han doft.

— När jag gaf dig mitt löfte, var jag allt för oerfaren att förstå hvad det innebar.

— Du har blifvit märkvärdigt erfaren och förståndig på senare tiden, — blef hans hånfulla svar.

— Jag lofvade verkligen att vara din maka i lust och nöd, ty jag trodde mig älska dig. Jag vet nu, att jag ej gör det, och derför anser jag det orätt af mig att längre...

— Jag är tacksam för din uppriktighet, — afbröt han med stigande förtrytelse, — men med eller utan kärlek komma vi dock att fortsätta vårt äktenskap inför verlden.

— Vill du låna dig till ett dylikt bedrägeri?

— Jag vill endast undvika skandal, det är allt. Det fins ingenting, som jag hatar så mycket som skandaler, det vet du, och derför får du ej din vilja fram. Far gerna härifrån med din älskvärda tant, din afresa skall jag ej förhindra, men kom aldrig och tala om någon offentlig skilsmessa — åtminstone ännu på en tid, — fortsatte han med mödosamt tillkämpad fattning.

— Du skulle således gifva ditt samtycke dertill längre fram?

Hennes röst vibrerade af undertryckt smärta, medan hon forskande betraktade honom från sidan.

— Vi få se, nu vet jag ej, — blef hans korta svar.

— Och du tror aldrig, att det kan bli bra igen? — frågade hon ängsligt.

— Aldrig, — svarade han fast.

— Aldrig, — upprepade hon tonlöst.

— Hvad som en gång brustit, det har brustit. Farväl, Ellen!

Han gick långsamt mot dörren.

— Karl! — utropade hon hastigt och tycktes vilja hålla honom tillbaka. Det syntes tydligt, att en svår strid utkämpades i hennes inre, men hon märkte det ej, eller ville ej märka det.

— Du har sjelf velat det.

Hans hand hvilade tungt på låsvredet, om hvars handtag han krampaktigt grep.

— Ett ögonblick? — bad hon kort. Hennes stämma, som nyss darrat af smärta, hade nu åter fått sin bittra klang, och ögonen blickade åter kallt och högdraget på mannen.

— Hvad vill du?

— Moster Sofie har kommit till Stockholm. Hon helsade på här i middags, då du var borta. Om hon kommer igen i qväll, hoppas jag, att du ingenting säger åt henne om det här.

— Hvarför skulle jag ej det? Förr eller senare får hon ju ändå veta det.

— I så fall skall jag tala med henne sjelf, — svarade hon trotsigt.

Anker yttrade ingenting, utan gick hastigt sin väg. Han kunde ej förstå, hur hans hustru, hans tillbedda hustru, som för blott en månad sedan älskat honom så högt, med ens kunnat undergå en sådan förändring. Och han sjelf, var han alldeles utan skuld? Han hade ju nyss talat till henne i en retlig och snarstucken ton. Om det ännu funnes hopp, att allt kunde ändras och bli som förr igen — som förr. Han blef vek till sinnes vid denna tanke och tog omedvetet ett steg tillbaka för att gå ut i salen, men hastigt hejdade han sig och blickade mörk rätt ut i rymden. Nej, han skulle ej tigga; det var hon, som börjat striden. Ingen förödmjukelse — allt eller intet. Tankarne jagade hvarandra i hans värkande hjerna, och utmattad kastade han sig på en soffa. Hans arbetskraft var förbi, hans tinningar bultade och han kände en namnlös ångest öfver att behöfva förlora henne, som han älskade öfver allting — men ingen förödmjukelse! Så låg han och grubblade hit och dit, utan att kunna finna en fast hållpunkt för sina irrande tankar. Redan länge hade han hört röster utifrån salen. Moster Sofie hade således kommit igen, men likgiltig för allt låg han orörlig och tänkte — och tänkte.

Ute i salen hade emellertid enkefru Sofie Bratt och fröken Rank tagit plats på hvar sin sida om det dukade kaffebordet, medan Ellen

satt i soffan med ett uttryck af beslutsamhet öfver sitt vackra ansigte.

Fröken Rank hade en ovanligt skarp profil, och pinceneezen, som tronade öfverst på hennes tunna näsa, var ej egnad att fördelaktigt framhålla hennes skönhet, ifall hon egt någon. Fyra långa skäggstrån på hennes spetsiga haka gåfvo henne ett bistert uttryck, och hennes hårda stämma, som hördes öfver de andra, gjorde ej något behagligt intryck på åhöraren.

Enkefru Bratt var raka motsatsen till sin syster. Liten, klotrund och obetydlig, som hon var, skulle bestämdt ingen tagit notis om henne, derest hon ej oaktadt sina fyratioåtta år alltid varit klädd efter sista modet. Hon hade ej besökt de nygifta sedan brölloppet och blef derför litet förvånad öfver att få se Ellen med röda ögon.

Sedan helsningarna vederbörligen blifvit undanstökade, frågade hon genast, hvar Ellen hade ondt, hon trodde naturligtvis, att »Lillan» var sjuk; »Lillan» var hennes smeknamn på systerdottern.

— Nej, jag gråter, ty jag är så olycklig, att jag aldrig kan bli lycklig mer, — blef det upplysande svaret.

— Jag förstår, Karl vill inte gifva dig en ny sommarhatt. Gråt inte för det, kära barn, han blir nog mycket värre, när ni varit gifta litet längre.

Lilla frun ansåg otvifvelaktigt detta framtidsperspektiv som en skäligen klen tröst, och snyftade fortfarande.

— Om det, u-u-uh, vore möjligt för honom att bli värre, men, u-u-uh, det är omöjligt.

— Nej, hvad säger du, ha ni grälat?

— Ne-ej, kära moster, Karl älskar mig inte längre.

— Kors, hvarför gör han inte det då? Han var ju pin galen i dig förut.

— Moster förstår mig ej, men jag skall tala om alltsamman. Ni äro ju mina närmaste slägtingar, mina enda vänner i hela vida verlden.

— Gud bevare oss så du hugger till, kära barn.

Efter denna utgjutelse drog fru Bratt intresserad sin stol intill soffan och beredde sig att ifrigt lyssna till Ellens anförande.

Fröken Rank å sin sida smålog så uppmuntrande, hennes skarpa drag tilläto, mot Ellen och tryckte ömt och kraftigt hennes ena hand.

— Ser du, moster Sofie, — började Ellen efter åtskilliga inledande snyftningar och diverse hostningar, — då jag blef gift var jag ett barn.

— Det är du ännu, — tänkte fru Bratt invända, men en skarp blick från systern hejdade henne, innan hon hunnit öppna sin mun.

— Jag visste ej, hvilket vigtigt steg jag tog, — fortsatte Ellen, — men jag älskade honom, och jag trodde, att äfven han älskade

mig; jag var lycklig då. Men alltsamman var endast inbillning. Några korta, alltför korta månader, af lycka och sällhet förflöto; då kom min kära, kära tant hit och hon öppnade snart mina ögon.

Ellen lutade sig tacksamt mot fröken Ranks axel och gömde sitt ansigte vid hennes barm för att snyfta ut.

— Mod, mitt kära barn, mod, — hviskade fröken Rank och lät sina smala fingrar smekande fara öfver Ellens ljusa hår.

Lilla frun hemtade sig snart och fortsatte genast med fast stämma:

— Tant visade mig hurdana männen äro. Jo, det var vackra saker, som jag aldrig haft en aning om. Och så visade hon mig, att all min lycka endast var en hägring, en flyktig dröm. Hela vårt äktenskap var ett skal utan kärna. När hon pekade på vårt innehållslösa äktenskap, föll det liksom fjäll från mina ögon. Endast joller och kärlekssmek från morgon till qväll, Karl behandlade mig som ett barn, mig, en tänkande qvinna, skapad efter guds beläte. Jag var endast en docka i hans hand, och den rollen passar ej för mig. Aldrig har han talat med mig om sitt arbete och sina studier, aldrig. Intet förtroende, endast lek, och derför har det också gått som det gått.

Hon gjorde en längre paus för att taga fram sin näsduk.

— Vidare, Ellen lilla! — utropade fru Bratt

ifrigt, — jag begriper då inte ett ord af hvad du säger, men det ta'r sig väl längre fram. Fortsätt då!

— Allt det der märkte jag, som sagdt, ej till en början, men sedan; tant gjorde mig en stor tjenst genom att öppna mina ögon, men det kändes så smärtsamt, så smärtsamt. Jag försökte ännu tro på Karl, men när han gycklade med det heligaste af allt: qvinnans rättigheter, och började tala om skyldigheter, pligter och gud vet inte hvad, för att blanda bort korten, samt när han slutligen gjorde narr af min käre, rara tant, då insåg jag, hur rätt hon hade. Oh, jag olyckliga varelse!

Fru Bratt sade ingenting, men att döma af hennes min hade hon väntat något helt annat.

Efter en stund återtog Ellen:

— Nu skall du få höra någonting, moster. — Hon sade detta med en så olycksbådande ton, att fru Bratt riktigt frös. — För omkring tre veckor sedan — jag glömmer det aldrig, om jag också lefver i tusen år — foro jag och tant bort på två dagar, utan att Karl visste, hvar vi voro, naturligtvis för att han skulle bli så mycket gladare, då jag kom tillbaka. Kan du tänka dig, moster, för en sådan obetydlighet ställer han till ett förfärligt uppträde och förbjuder mig, sin egen maka, att ha något vidare umgänge med tant. Är inte det himmelsskriande, jag endast frågar? Lyckligtvis hade jag på förhand stålsatt mig mot hans oträttvisa

förebråelser. Jag sade honom, att jag ej var hans slafvinna, utan hade precis samma rättigheter som han. Han går hvart han vill utan att fråga mig om lof, det gör jag med. Ett äktenskap, der mannen ej litar så mycket på sin hustru, att han låter henne gå och komma hur och när hon vill, är intet sant äktenskap, det är endast ett bolag. Inte sant, tant?

— Alldeles, min söta Ellen. Det är, som skulle jag sagt det sjelf, — utbrast fröken Rank, förtjust öfvar sin skyddslings goda minne.

— Men alla män äro som Karl. Så länge det gälde andra, då hade han alltid så ofantligt liberala tänkesätt, att jag nästan blef förskräckt för honom, men blef det blott fråga om mig, då skulle ni fått höra på. Min snälla vän, teorien är en sak och praktiken en helt annan, sade han en gång. Jag hatar all falskhet, och isynnerhet sådan falskhet.

— Ja, men... — invände fru Bratt långdraget.

— Vänta, moster, det är inte slut ännu, — skyndade sig Ellen att tillägga. — Sedan den dagen...

— Hvilken dag? — afbröt fru Bratt.

— Då jag for bort för tre veckor sedan.

— Jaså, nå-å... sedan dess?

— Sedan dess ha vi inte talat ett vänligt ord med hvarandra. Jag har försökt att reta

och förarga Karl på tusen olika sätt, men han endast tiger. Älskade han mig ännu, skulle han åtminstone gräla på mig, men han bryr sig inte det ringaste om mig. Jag har också tagit mina mått och steg, må moster tro, jag tänker skiljas.

Fru Bratt blef så förvånad, att hon höll på att falla af stolen.

— Skiljas! — var allt, hvad hon med yttersta ansträngning kunde frusta fram.

— Mitt be-be-beslut är fast, — stammade Ellen med tårar i ögonen. — Jag ska-skall med lätt hjerta ta-taga detta steg. Ha-han älskar mig ej.

— Och för en sådan småsak vill du skiljas? — frågade fru Bratt förvånad.

— Ja, — svarade Ellen, som genom fröken Ranks ömma handtryckningar och uppmuntrande ögonkast återvunnit sitt mod. — Det vill säga, tant Ulla vill det, — tillade hon med lägre röst, liksom fruktade hon några förebråelser.

— Hm, hm! — lät det i en föga gillande ton från fru Bratt, som efter vissa olycksbådande hostningar tvärt vände sig mot sin syster och temligen skarpt yttrade: — Ulla, det förefaller mig, som om du vore skulden till det här.

— Och det vågar du säga mig!

Fröken Rank reste sig majestätiskt i hela sin imposanta längd och blickade förolämpad öfver pincenezen ned på den lilla frun.

Men denna tycktes ej det ringaste generad af hennes hvassa blickar.

— Jag skulle allt vilja ha en närmare förklaring, — fortsatte hon morskt.

— Jag finner ingen sådan af nöden, — svarade fröken Rank öfverlägset. — Men för att ännu mer styrka Ellen i sitt beslut, som du med dina intetsägande invändningar gjort vacklande, och för att på samma gång öfvertyga dig, Sofie, om hur rätt *vi*, — hon lade särskildt tonvigt på pronominet vi, — ha, så skall jag berätta några enstaka drag af denne... denne barbar.

Sedan hon med stor kraft utslungat det sista ordet, tog hon plats bredvid Ellen.

— Jag måste erkänna, att jag är rysligt nyfiken, — medgaf fru Bratt, till hälften besegrad af hennes tvärsäkerhet.

— Som du nyss hörde, förbjöd han Ellen allt umgänge med mig, — började fröken Rank.

— Det brydde ju Ellen sig inte om.

— Ja, lyckligtvis hade hon så mycken kraft, att hon kunde trotsa hans orättvisa förbud, det var dock först, sedan jag sagt henne, att han ej hade rätt att förbjuda någonting.

— Har han inte rätt till det? — frågade fru Bratt långdraget och betraktade förvånad sin syster.

— Nej, lika litet till det, som någonting annat. Karlarne ha alltid orätt, — svarade

fröken Rank med en energi, som vittnade om en stark inre öfvertygelse.

— Ha vi fruntimmer alltid rätt då?

— Hör det hit, det? — utbrast fröken Rank otåligt. Hon lugnade sig dock genast, och fortsatte med isande lugn: — Och hur många gånger har han ej förolämpat min lilla älskling genom sina gemena anfall mot mig!

— Jag förstår inte riktigt, hur han då burit sig åt?

— Jag undrar just, hvad du begriper, — blef det föraktfulla svaret. — Men jag vill gifva ett exempel. För ganska kort tid sedan sade han, att min näsa är så tunn och hvass, att derest en fluga flöge rakt mot den, så skulle hon klyfvas i två delar, utan att sjelf märka det ringaste.

— Det är väl ingen förolämpning mot Ellen. För öfrigt är det riktigt lifvadt sagdt.

— Så fort en man förolämpar *en* qvinna, det må nu vara hvem som helst, förolämpar man alla och mest sin egen hustru. Detta var således en indirekt förolämpning mot Ellen.

— Sådana der indirektingar gaf min man mig också för din skull, Ulla, men inte blef jag ond för det, — upplyste fru Bratt välvilligt. — Det är för öfrigt han, som hittat på det der om din näsa.

Fröken Rank låtsade ej höra sin systers svar, utan fortsatte genast:

— Nu komma vi till de direkta förorät-

terna. Hvad säger du om, att han till och med halfhögt kallat Ellen en gås?

Ellen och fröken Rank hade tydligen väntat att detta »gås» skulle göra en storartad effekt, och om det ej rent af tillintetgjorde fru Bratt, så skulle det åtminstone slå henne med häpnad, men de beräknade verkningarne uteblefvo alldeles; i stället visade den goda frun starka symptomer att brista i skratt.

— Herre gud, är det någonting att tala om, det, — utbrast den oförbätterliga. — Min man kallade mig gås hundratals gånger, han. Ja, det är inte värdt, att du blänger så der ilsket på mig, Ulla. Han gjorde, som alla andra äkta män, det är hela saken, det.

— Om du åtminstone kunde tiga, — knotade fröken Rank. — Det är mycket möjligt, att en del äkta män äro nog ogrannlaga att kalla sina hustrur gäss, men det är ingen anledning för herr Karl Anker att använda dylika uttryck.

— Det vänjer man sig snart vid, så det är då ingenting att tala om.

— Nå, vi skola ej tala om småsaker. Hvad säger du om ett äktenskap, der mannen tillbringar nästan alla sina aftnar på teatrar och konserter, i stället för att sitta hemma och hålla sin hustru sällskap?

— Inte alla, tant, — invände Ellen litet försagd.

— Jag för min del tycker, att Ellen kan tacka sin himmelske pappa för, att han inte gör något värre, — menade fru Bratt.

— Tig! Nå, i stället för att spara sin förmögenhet, lefver han, som om hvar dag vore den sista. Kan du tänka dig, Sofie, han har inte en gång lifförsäkrat sig. Hvad skall Ellen lefva af, ifall han dör före henne?

— Hvarför skall tant tala så? — yttrade Ellen nedslagen.

— Man är aldrig säker, då det gäller en karl, — blef det lika oväntade som bestämda svaret.

— Det har då Ulla rätt uti, — inföll fru Bratt hastigt, — min man dog ju före mig.

— Der hör du, Ellen, — triumferade fröken Rank, glad öfver den opåräknade hjelpen, — der hör du! Men det är inte slut ännu.

— Nej, är det ännu mer?

— Jo-o, du. Vänta skall du få höra. För en tid sedan drog han, — pronominet han uttalades alltid ytterst föraktfullt, — hem några af sina så kallade vänner, doktor Berg var också med.

— Den treflige doktorn!

— Jo-o, den är treflig den. Sådana vänner, supbröder, kallar jag dem. Man drack, rökte, sjöng, det var, gud bevars, en operasångare med i samlingen, man spelade kort, skrek,

svor och gud vet inte hvad, och kan du tänka dig, Sofie, man spottade på det nyskurade golfvet.

— Än se'n då? — svarade fru Bratt, som till sin systers stora öfverraskning ej blef det ringaste öfverraskad af detta nya bevis på hans brutalitet. — Det hade väl varit mycket värre, om de spottat på väggarne, som min salig mans vänner behagade göra, när de voro riktigt i tagen.

— De voro landtbrukare, de, och det är en helt annan sak; stadsbor böra åtminstone visa sig något så när civiliserade.

— Och moster, hvad gjorde moster? — frågade Ellen, sedan hon hemtat sig från sin bestörtning efter denna oväntade upplysning. — Smälte inte moster i tårar?

— Ne-ej, — svarade den goda frun tryggt. — Jag lät göra rent, det var alltihop, det.

Med vidöppna munnar stirrade Ellen och fröken Rank på fru Bratt, som för dem tycktes vara ett underverk af tålamod och fördragsamhet.

— Ingenting annat? — stammade Ellen, förvånad, och »ingenting annat», ropade fröken Rank efter, ännu mer förvånad.

— Det behöfdes ingenting annat, — fortsatte den lilla frun helt lugnt, som om alltsamman varit den naturligaste sak i verlden

Men plötsligt fick fröken Rank ett annat utseende. Med en hastig knyck klämde hon

fast pincenezen på sin näsa och spände ögonen i systern.

— I stället för att, som jag hoppades, hjelpa Ellen, — började hon, — ställer du dig på den der stackarns sida och förföljer en svag, olycklig qvinna. Sofie ditt handlingssätt är mer än klandervärdt!

Hennes hotande ton och vredgade blickar gjorde likväl intet intryck på fru Bratt, och utan att låta skrämma sig deraf, svarade hon fast:

— Ellen har det så bra hon kan önska sig. Tusentals andra ha det sämre än hon, utan att ens tänka på någon skiljsmessa. Det är då visst och sant, att karlarne äro både si och så, men det är alls ingen orsak att skiljas — dermed jemt, — slutade hon med en energisk knyck på hufvudet.

— Men betänk då endast den inre halten af deras äktenskap, — invände fröken Rank, som lika energiskt förfäktade sin mening.

— Halten, halta, ha-halta, — stammade fru Bratt, medan vredens rodnad steg på hennes fylliga kinder. Med en olycksbådande darrning på rösten skrek hon: — Nu ska du inte komma med några giftiga anspelningar mot mig, derför att salig Karl Johan var låghalt på venstra benet.

— Snälla Sofie, — skyndade sig fröken Rank att lugna sin uppretade syster, — jag tänkte inte det ringaste på din man och hans ben, det kan jag heligt försäkra.

— Jag vill hoppas det, — yttrade fru Bratt snäft.

— Låt oss derför lemna detta obehagliga ämne, och...

— Obehagliga ämne! — afbröt den lilla frun ännu mer uppretad. — Var Karl Johans ben ett obehagligt ämne nu också? Vet du, Ulla, så min egen köttsliga syster du än är, så kunde du nästan välja andra uttryck, då du talar om min salig man. Om en menniska har ett fel af naturen, så ska' du derför inte komma med några infama anfall.

— Snälla du, det var inte min mening, att på något sätt...

— Var det inte din mening? — afbröt fru Bratt åter något lugnad.

— Nej, inte alls. Jag tänkte tala om deras själslif; jag har analyserat det och funnit...

— Säg ingenting om Karl, — bad Ellen bevekande.

— Nå, för din skull skall jag tiga, men han har sannerligen ej förtjent ett sådant undseende. Tänk, Sofie, — vände hon sig till systern, — tänk dig ett äktenskap som deras, utan sympati, utan kärlek, den himmelska kärleken, hur tomt, prosaiskt och hvardagligt skall ej ett sådant lif vara för en så fin och etherisk varelse som Ellen. Hon måste omhuldas med den mest ängsliga försigtighet, hon är en späd-

drifhusplanta och han — hu! — han är som den kalla nordanvinden för henne.

— Ja-a-a, — svarade fru Bratt dröjande, — men tala litet tydligare, jag förstår mig inte på trädgårdsskötsel.

Med en medlidsam axelryckning vände fröken Ulla sin naiva syster ryggen, och ett hånfullt »hvardagsmenniska», undslapp henne ofrivilligt. Efter en stunds tystnad fortsatte hon:

— Helt annorlunda var det med dig, Sofie, du är en stark natur du, och...

— Jo, stark är jag, gud ske lof, fast jag ibland har litet ondt af kolik.

Utan att låtsa höra hennes malplacerade afbrott, fortsatte fröken Rank:

— Och din man var en vanlig menniska. Hur olika förhåller det sig ej med Ellen, hon är en liten elfva, som behöfver, som fordrar kärlek och idel kärlek.

— Ja, men..., — dristade sig fru Bratt, men hon nedtystades genast af sin syster, som fortsatte:

— Ellens man är liksom alla män allt för stor egoist att kunna gifva sin hustru det som är lifvets enda, sanna lycka: kärleken. Den himmelskt rena kärlek, utan hvilken intet sant äktenskap kan bestå. Ellen skall dö, om hon ej får skiljas från sin man, och din egen systerdotters död vill du väl inte ha på ditt samvete?

— Gud bevare mig, så du kan tala, Ulla,

det vill jag visst inte. Och eftersom Ellen sjelf önskar skiljas, så vill jag visst inte sätta mig deremot. Så vidt jag kan erinra mig, har det aldrig varit någon skiljsmessa i vår slägt; det skall verkligen bli rysligt intressant att få vara med om en sådan.

— Ändtligen segrade förståndet öfver fördomarne, — utbrast fröken Rank triumferande.

— Men hvart skall Ellen taga vägen efter... efter den der skiljsmessan? — frågade fru Bratt nyfiket.

— Hem till dig, Sofie, — blef det afgörande svaret, — jag måste fara ned till min nygifta kusin i Malmö, min pligt bjuder det.

Som Ellen visade stor böjelse för att brista i gråt, fann sig fru Bratt föranlåten säga några tröstande ord, såsom att det nog var litet svårt första gången, samt att Ellen kunde gifta om sig, o. s. v., men utan synbar verkan.

Plötsligt hejdade Ellen de frambrytande tårarne och reste sig.

— Redan i dag lemnar jag denna boning, — yttrade hon kraftigt, — jag vill blott först tala några ord med Karl, — tillade hon med betydligt mindre kraft.

Mostrarne sågo gladt öfverraskade på hvarandra, och fröken Rank menade, att Ellen borde smida medan jernet var varmt.

— Men utan vittnen, — sade Ellen och gick lyssnande fram till dörren vid sin mans rum.

— Anser du dig nog stark dertill? — frå-

gade fröken Rank tvekande. Hon vågade ej riktigt lita på sin systerdotters styrka.

— Nu är jag i stånd till allt, — utbrast den unga frun, medan ett uttryck af bitter missräkning lade sig öfver hennes uttrycksfulla anletsdrag. Och ännu en gång var hon färdig att brista i tårar, då hon hörde ett muntert, klingande skratt från rummet innanför.

— Tala då genast med honom, — uppmanade fröken Rank, som äfven hört skrattsalfvan, — vi gå under tiden in i rummet bredvid och vänta.

Hon närmade sig dörren för att gå ut.

— Kaffebrickan måste vi ha med oss! — ropade fru Bratt efter henne.

— Naturligtvis, — svarade fröken Rank och vände om.

De begge systrarne aflägsnade sig med kaffebrickan och Ellen ropade på jungfrun, för att skicka henne efter herrn i huset.

Medan hans öde afgjordes ute i salen, låg Karl Anker ännu utsträckt på soffan i sitt arbetsrum och grubblade hit och dit för att finna någon utgång ur den labyrint af svårigheter, hvari han mot sin vilja råkat. Ur sina dystra fantasier väcktes han hastigt genom dörrens öppnande, och doktor Berg inträdde.

— Gamla hedersplanta, ligger du här och dåsar! — utbrast den gladlynte doktorn och helsade sin vän med ett kraftigt handslag.

Karl svarade endast med en djup suck och tryckte Bergs hand.

— Fortfarande lika nedstämd. Aj, aj, aj!

— Hvilken väg kom du? — frågade Karl slutligen.

— Köksvägen, — svarade Berg skrattande. — Jag hörde fruntimmersröster i salen, men då jag fick höra, att du ej var der, ville jag ej gå in och buga mig för damerna, innan jag helsat på dig.

— Jaså, de hålla på der inne ännu. Då är jag väl dömd och fördömd flere gånger om.

— Det der säger du med en röst, som kunde göra en fattig stackare riktigt mörkrädd. Gaska upp dig, gamle gosse, och se ej så hängfärdig ut. Här har du till börja med en fin cigarr.

Doktorn tog fram sitt cigarrfodral och bjöd honom en Regalia.

— Tack, min vän, — svarade Karl matt, — tack!

Han reste sig långsamt för att gå efter tändstickorna, och sedan han tändt sin cigarr, kastade han sig ånyo på soffan.

— Du är allt i en kinkig belägenhet, du, — började doktorn efter en stunds tystnad. — Men låter det inte tänka sig, att du också på sätt och vis är skuld till det här? Oss

emellan kan du väl medgifva, att äkta män inte äro så öfverdrifvet älskvärda i hvardagslag.

— Jag medger gerna allt, oaktadt jag med lugnt samvete kunde säga nej.

— Hm, ändå något.

Berg hade under samtalet slagit sig ned på en stol och lagt upp fötterna på en annan.

— Vet du, din gamle genomtråkiga urprotoplasma der borta i soffhörnet, — doktorn ansåg sig böra använda så fina uttryck som möjligt för att uppmuntra sin nedslagne vän, — sie sind noch nicht vorbei die schönen Tagen in Aranjuez. Än kan allt ändras.

Med ett hopp stod Karl på fötterna.

— Hvad menar du? — stammade han.

— Du får inte tycka, att jag är ogrannlaga, — började Berg, — om jag ber dig svara på en fråga.

— Nej, nej, — ropade Karl ifrigt.

— Nåväl, älskar du ännu din hustru?

— Om jag... hur kan du fråga det?

— Ja, det var kanhända en öfverflödig fråga. Då skall jag säga dig en sak, roten och upphofvet till det onda ligger i din egenkärlek; ryck upp den, och...

— Jag är utan skuld, — afbröt Karl hastigt.

— Hvad var det jag sade, fariséen sticker fram igen. Låt vara, att du finner dig sårad af din frus uppförande, det är likväl din pligt att ödmjuka dig och bedja henne om förlåtelse.

— Du har kanhända rätt, men...

Han stannade och mumlade några otydliga ord för sig sjelf.

— Seså, inga men. Gå direkt in till din lilla gumma och tag henne utan vidare i famn och pussa om henne riktigt ordentligt. Hyser hon ännu en gnista kärlek för dig, så... ja, utgången får du tänka dig sjelf.

— Och du tror...

— Ja, det gör jag visst, det. Skynda dig nu att göra som jag sagt! — utropade Berg iffigt och började skratta högt, utan att sjelf veta hvarför.

— Jag skall göra det, — sade Karl beslutsamt. — Hellre än detta outhärdliga förhållande får fortfara, skall jag göra allt — allt. Jag är i stånd till hvad som helst, och hyser hon ännu en gnista kärlek för mig, så kan hon ej längre visa sig sådan, hon nu varit en tid.

— Smid då medan jernet är varmt, — uppmanade doktorn, som alls icke var likgiltig, utan föreföll lika full af glad tillförsigt som vännen.

— Ja, jag går genast!

— Och kom ihåg, hvad jag sade: med utbredda armar, och har du väl fått tag i henne, så släpp ej på några vilkor, hör du det!

— Aldrig! Vänta mig här, inom en halftimme är jag tillbaka — lycklig eller olycklig, — tillade han betydelsefullt. — Adjö med dig så länge!

— Lycka till, min gosse, lycka till!

Den hederlige doktorn var litet tårögd, då

han sköt sin vän mot dörren, och gjorde sig all upptänklig möda för att dölja sin rörelse.

Karl gick med fasta steg och hans anletsdrag strålade för första gången på flere månader af nyfödda förhoppningar. I dörren mötte han jungfrun, som kom med underrättelse om att frun väntade sin herre och man.

— Jag kommer genast, — blef till jungfruns stora förvåning hans vänliga svar, då han skyndade förbi henne ut i salen.

När Karl öppnade dörren, satt hans hustru, som anlagt sin strängaste min, vid fönstret och såg ned på gatan.

— Du har skickat efter mig, — började han genast och närmade sig enligt doktorns ordination med utbredda armar. Hans min var så glad och tonfallet i hans röst så mildt, att hon förvånad betraktade honom, men icke desto mindre svarade hon så kyligt och afmätt som möjligt:

— Jag får be dig att ej komma närmare.

— Som du vill.

Resignerad tog han plats på en stol i andra ändan af rummet. Hans glada tillförsigt hade fått en svår stöt af hennes kalla mottagande, och han kände sig alltför sårad för att kunna fortsätta, som han börjat.

— Hvarför antager du den der tonen mot mig? — frågade hon retsamt. — Det förefaller nästan som min närvaro plågade dig, i så fall...

Hon reste sig och gick mot dörren

— Kära Ellen, hur kan du förmoda något sådant?

— Jag förmodar ingenting, jag vet att det är så, — yttrade hon bestämdt och stannade vid dörren.

— Har du endast skickat efter mig för att få gräla på mig, så kunde du besparat både dig och mig det obehaget.

Han kände, hur vreden började bemäktiga sig honom och talade nu i samma hvassa och sårande ton som hon.

— Gräla, — utbrast hon med hetta, — ett sådant uttryck. Har jag någonsin grälat på dig eller någon annan? Du måtte verkligen föra en allt annat än bildad konversation med dina vänner, då du kan använda ett så vulgärt ord till din egen hustru.

— Är det din mening att reta mig? — frågade han och reste sig i sin ordning.

Hon betraktade honom forskande ett ögonblick, innan hon svarade.

— Nej, men innan vi skiljas, ville jag fråga dig en sak.

— Var så god.

— Hatar du mig, Karl? — frågade hon tvärt och stälde sig midt framför honom.

Han stod alldeles handfallen inför den oväntade frågan.

— Hatar? — upprepade han långsamt. —

Hvarifrån har du fått den der dumma romanfrasen? Har väl någonsin en hustru framstält en dylik fråga till sin make, annat än i fröken Ranks inbillning. Ellen, låt mig bedja fröken Rank draga dit pepparn växer, der passar hon bäst, och låt allt blifva på det gamla viset, och jag förlåter dig.

— Så utomordentligt ädelmodigt, — hånade hon, — du förlåter mig verkligen, men du ber inte mig om förlåtelse.

— Har jag då något att bedja om förlåtelse för? — utbrast han retad af tonfallet i hennes röst.

— Och det frågar du mig! Åh, Karl, du har ett sätt, som kunde reta ett helgon att förgå sig, — utropade den lilla frun, som ändtligen lyckats arbeta sig upp till kokpunkten, och stälde sig med lågande ögon och högröda kinder framför honom.

Men i stället för att liksom hon bli ond, yttrade han med en ton, som var full af beundran:

— Hvad du är vacker, Ellen!

— Tycker du det, — frågade hon angenämt öfverraskad och kastade några gillande blickar på sin bild i väggspegeln. Men hastigt tycktes hon ångra sin ofrivilliga vänlighet och anlade åter den bistra minen. — Det var ej härom vi skulle tala.

— Men hvarför inte, — inföll han ifrigt,

— jag vet ingenting, som jag hellre vill tala om än just dig.

— Nej men Karl då, — mumlade hon osäkert.

— Sätt dig här bredvid mig, så skall du få höra något, — återtog han och makade ihop tvenne stolar, hvarefter han bjöd henne taga plats.

Lilla frun gjorde några svårigheter och såg sig frågande omkring, liksom sökte hon någons hjelp mot hans oväntade artighet. Hastigt tycktes hon få en ingifvelse och lika mycket för att stärka sin vacklande beslutsamhet som för att fortfarande säga emot honom, frågade hon tvärt: — Skulle du också tycka, att jag är vacker, då vi bli gamla?

— Jaa, Ellen, — började han öfvertygande, — ty vi bli aldrig gamla, om vi ej sjelfva vilja det. Och äfven om åren fläta in en eller annan silfverstrimma i lockarne och tiden plöjer en fåra här och hvar i pannan, så förbli vi dock unga, blott vi älska hvarandra. Och när vi så en gång verkligen bli gamla, riktigt gamla, och ditt hår blir hvitt och min rygg krokig, så lefva vi åter genom vår ungdom, i våra barn. När de växa upp omkring oss och bli stora och starka, då glömma vi vår ålderdom och allt annat, vi älska och lida med dem, och vi minnas endast, att vi varit unga, unga som de. Vi bli aldrig gamla, Ellen, aldrig.

Han talade med öfvertygande värma, och förvånad och brydd lyssnade hon till hans ord. Så ömt hade hans röst ej vibrerat på mycket, mycket länge, och så hade han nyss funnit henne vacker, tänk om hon misstagit sig, tänk! En obestämd oro grep henne och nervöst rullade hon näsduken mellan händerna. Hon var glad öfver att han slutat tala och likväl längtade hon att få höra hans röst ljuda på nytt. Men så fick hon nya tankar, äfven om hon skulle ha gjort honom orätt, så hade han å sin sida gjort henne orätt, de kunde ungefär vara qvitt, och derför försökte hon ännu en gång frigöra sig från hans öfvertag.

— Du kan nog ha rätt till en del, — medgaf hon och stirrade i golfvet, ty hon kände med sig, att hon ej skulle kunna motstå elden i hans ögon, hvilka på samma gång frågande och bedjande följde det vexlande uttrycket i hennes ansigte, — men jag har också rätt, — tillade hon med en energisk åtbörd.

— Det medger jag gerna, — blef hans svar.

— Gör du?

Hon stirrade förvånad på honom, och ehuru hon kände sin falska sjelfkänsla dunsta bort likt en skymmande dimma för solens varma, lifgifvande strålar, så kunde hon likväl vända sig från honom.

— Ser du, liten, när jag nyss låg der inne på soffan, då kom jag att tänka på, hvad du sade mig, innan jag gick in, och då kändes

det, som om hjertat velat brista. Hellre än att förlora dig, går jag in på allt, allt hör du det. Och jag ber dig gerna om förlåtelse, bara du förlåter mig. Säg, gör du det — Han hade rest sig och närmade sig henne med utbredda armar.

Ellen kände, hur den mur, som sårad egenkärlek och falsk stolthet rest mellan dem, ramlade omkull och försvann utan att lemna ett spår efter sig, men äfven, om han älskade henne aldrig så mycket, gick det ej an erkänna sig öfvervunnen och derför mumlade hon: — Neej, Karl, nej kom inte hit.

— Säg inte nej nu längre, utan gif mig i stället en riktig kyss, en sådan der från fordom. — På hennes osäkerhet märkte han, att han nu hade segern i sin hand och närmade sig ännu mer.

— Nej inte passar det, nu när vi skola skiljas, — invände hon och sköt honom ifrån sig.

— Skiljas, det skola vi visst inte.

— Karl, jag talar allvarsamt.

— Det gör jag med, — utbrast han, utan att låta sig afskräckas af hennes låtsade strånghet. — Seså gif mig nu kyssen!

Och innan hon visste ordet af, hade han omfamnat henne och tryckt ett halft dussin kyssar på hennes läppar.

— Nej Karl det gåralld eles inte an, —

flämtade hon, så fort hon lyckats göra sig fri ur hans armar, — hvad skall moster Ulla säga om det här.

— Det intresserar mig inte alls.

— Säg ingenting...

— Du framstälde nyss en något malplacerad fråga, — afbröt han, — ja du får försöka ursäkta mig för det uttrycket — nu frågar jag dig: älskar du mig ännu? Han fattade hastigt hennes händer och tryckte dem ömt.

— Nej släpp mig Karl! Jag måste först fråga tant.

— Nu släpper jag dig aldrig mer. Och innan Ellen kunde hindra det, hade han redan slagit armen om hennes lif och tryckt henne intill sig. Och då hon ej gjorde motstånd längre, lutade han sig öfver henne och mumlade: — du har inte svarat ännu.

En sakta, halft undertryckt snyftning tolkade bättre än ord hennes känslor, och viss om, att allt groll nu var försvunnet, skyndade han till dörren af det rum, der mostrarne befunno sig.

— Hvad ämnar du göra? — frågade Ellen skyggt.

— Nu skall jag släppa ut gummorna, jag förmodar att de äro otåliga.

— Jag vågar inte se tant i ögonen.

— Men jag vågar det jag.

Han öppnade dörren och bad efter en ar-

tig helsning damerna stiga ut, ty Ellen och han hade kommit öfverens.

— Nå gud ske lof, att det tog ett lyckligt slut, — ropade fru Bratt glad.

— Och ni ha kommit öfverens? frågade fröken Rank och såg forskande på Ellen, som förlägen stirrade rakt framför sig.

— Jaa, — jublade Karl, — och se här första paragrafen i öfverenskommelsen. — Och till de begge mostrarnes gränslösa förvåning kysste han Ellen flere gånger. Han stod ännu med armen om hennes midja, då Anton Berg inträdde.

— Gratulerar, gratulerar, skrek den glade doktorn högljudt och visade hotande symptom att omfamna fröken Rank, som fräsande drog sig undan.

— Men på det här sättet blir det ju ingen skilsmessa af, — undrade fru Bratt, som något så när hunnit hemta sig från sin öfverraskning.

— Skilsmessa, skrattade Berg, som genast var inne i situationen, — är det ingenting annat som fattas så se här.

Med en elegant bugniag bjöd han de af häpnad förstummade mostrarne hvar sin arm, som de mekaniskt fattade, hvarefter han högtidligt ledde dem mot tamburdörren.

Utan att riktigt veta, hvad de gjorde, följde de begge damerna honom, och innan Karl eller Ellen ens märkte, hvad han företagit sig, voro

alla tre ute i tamburen. Der hejdades de af Ellen, som rodnande bad dem stiga in igen. Fru Bratt efterkom genast hennes inbjudning, men fröken Rank drog likblek af vrede på sig ytterkläderna och gick direkt ned till Centralstationen för att fara till Malmö.

Inne i salen hade man ånyo dukat kaffebordet, och doktor Berg höll humoristiska tal till de »nygiftaste», men ingen hörde honom utom jungfrun, som lyssnade vid dörren. Och de unga tu hviskade sakta till hvarandra, så sakta, att de knappt hörde det sjelfva, men deras ögon talade så mycket tydligare, och fru Bratt pressade fram litet saltvatten ur ögonen och drack mycket kaffe, medan doktorn för att göra sig bättre hörd klef upp på en stol och trampade sönder rottingsitsen, för att i den högre stilen hålla ett föredrag om den s. k. äktenskapsfrågan. Men stolen började vicka på ett högst betänkligt sätt, så att han fann, att den frågan stod på något osäkra fötter. En sådan glädje hade det knappt varit på sjelfva bröllopsdagen, men det kom sig deraf, att kärleken var allt för gammal att hylla några moderna idéer, sade den oförbätterlige doktorn.

Slut.

6000250600

Göteborgs universitetsbibliotek